

Abbreviation	တၢ်ကတိၤအဖုၣ်/ တၢ်စံးဖုၣ်
abdomen	တၢ်ဖၢ - arachnid ဒီးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢ်ဂုၤဂၤအမိၣ်ပုၣ်လၢ အဖိလၢ်တကူၣ် အလီၢ်ခံတကူၣ် arachnid - န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်ဒ်ကပီၤဒီးပတုၤချးသ့ၣ်တဖၣ်.
abiotic factor	လီၢ်ကတိၤတကပၤလၢ တၢ်တအိၣ်ဝဲနီၣ်တမံၤ. (ဖဲအဂၤတကပၤ လၢပဲၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်ယၢ် ဒီးတၢ် မ့ၢ်တၢ်ဘိလၢ အအိၣ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သး ဒီးအါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဝဲ).
Absence of surface drainage	ထံတၢ်တအၢၣ်အလီၢ်/ တၢ်လီၤစိၤတၢ်တအၢၣ်/ ထံအၢၣ်ဂၤလီၢ်
absolute dating	တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကျိၤကျဲတခါ လၢအယုသ့ၣ်ညါ တၢ်လိၣ်ဒိ (fossil) အနံၣ်အလါ. fossil (တၢ်လိၣ်ဒိ) မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လၢအအိၣ်မူတုၢ်လၢစိၤလၢညါ, လၢအသံကွံၣ်ဒီးကဲထီၣ် က့ၤလၢဂီၢ်မ့ၢ် ဂ့ၤ, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်အယံအကွဲဒီးအကွဲအဂီၤဒွဲတခါ လၢအတဟးဂီၤ ဒီးအိၣ်တုၢ်ဝဲ လၢလၢဂီၢ်အပူၤ/အလီၤ.
absolute zero	တၢ်ကိၢ်တၢ်ခုၣ်အပနီၣ်ပတီၢ် လၢတၢ်ထူးထီၣ်ကွံၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ လၢတၢ်အသံးအကၢ်ပူၤ တန့ၢ် လၢဝဲနီၣ်တစဲး.
absorption	ကျိၤကျဲတခါလၢတၢ်အိၣ် လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအမ့ၢ်မ့ၢ် (molecule) န့ၣ်ဖျိတၢ်ဂံၢ်ဘျးလဲလိၣ် တၢ်အကျိၤပီၤဖိ အကန့ၤထံးဆူပသ့ၣ်ကျိၤပူၤ.
acceleration	တၢ်အယုၣ် (rate) တတီၤဖဲတၢ်လဲၤတၢ်အချ့ ဆီတလဲအသး. မၤချ့ထီၣ်တၢ်
Acceleration	တၢ်မၤချ့ထီၣ်တၢ်/ တၢ်မၤချ့ထီၣ်တၢ်အယုၣ်
Accomplishment	တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဂ့ၤလီၤဆိ/ တၢ်မၤလၢမၤပဲၤတၢ်/ တၢ်ဝံၤတၢ်ကဲ/တၢ်မၤဝံၤတၢ်, တၢ်သ့မၤဝံၤတၢ်လၢပဲၤ
acid	ဂၢ်ဆံၣ်ထံ - တၢ်တမံၤလၢအရီၢ်ဆံၣ်ဝဲ (ရီၢ်ဆံၣ်ထံ) ပၢ်ဖျိၣ်လိၣ်သး ဒီးသွဲးစိ (metal) အ carbonate ဒီးလဲလိၣ် Litmus စးခိအလွဲၢ်ဆူအဂီၤ. carbonate မ့ၢ်လၢကသံၣ်ဖျိၣ်လၢအအိၣ်ဒီး carbon ဒီး oxygen = CO ₃ ⁺⁺
Acid	ဂၢ်ဆံၣ်/ တၢ်ဆံၣ်
Acid	ဂၢ်ဆံၣ်
acid rain	ယဲထံ - တၢ်စူၤထံယါယုၣ် ဘၣ်အာဝဲခိဖျိ တၢ်ယါယုၣ်သးဒီး Sulfur dioxide ဒီး nitrogen oxide အါအါဂီၢ်ဂီၢ်.
Acid rain	ဂၢ်ဆံၣ်တၢ်စူၤထံ/ ယဲဆံၣ်ထံ

Acid rock	လက်ဆံ၊ လက်လှေအိတ်၊ လက်ဆံ၊ လက်ဆံ(quartz)အိတ်၊ လက်ဆံ၊ လက်ဆံ(ဂရက်)
acne	မိတ်ဖျက် - တက်တက်ကူတက်ကူ နီဖျက်တက်ဆီအဖျက် လာဖျက်တက်လက် အသိတက်ဖျက်တက်တက်၊ နီဖျက်တက်လက်.
acoustics	တက်ဖျက်တက်တက်တက်တက် လာအတက်ဖျက် နီဖျက်အသိတက်တက်တက်တက်လက်လက်ဖျက် မှတက်ဖျက်နီဖျက် တက်ဖျက်တက်ဖျက်လက်.
acquired immunity	နီဖျက်အတက်တက် မာတက်တက်တက် တက်တက်တက်တက်တက်လက် လာအဖျက်အိတ်တက် တက်ဆီ.
Acting it out	တက်ဖျက်လက်အိတ်တက်ဖျက်လက်အဖျက် အတက်/ တက်ဖျက်အိတ်တက်ဖျက်တက်, တက်ဖျက်ပျက်တက်ဖျက်, တက်ဖျက်
actinides	သွေးစီ (element) ကရက်လက် rare earth elements တက် အတက်အိတ်သးအတက် ခံတက် အကျ်တက်လက် periodic table အပျက်. Periodic table မှတ်တက်ရက်တက်တက် တက်တက်လက် ကသက်ကသိသွေးစီသက်တက် တက်တက်ရက်တက်အီဖျက် အတက်မှတ် (atom) အတက် ယက်ဖျက်အသိ.
activation energy	တက်အတက်တက်အတက်လက် လာအလက်ဖျက် နီဖျက်အတက်အိတ်တက် ကသက်ကသိ အတက် ပျက်ဖျက်ဖျက်ဖျက် (chemical reaction).
active immunity	တက်ပျက်ဖျက်တက်ဆီ ဖျက်ကစီတက်ပျက်ဖျက်ဖျက် မာတက်တက်တက် တက်တက်တက်အဖျက် လာအဖျက်အိတ်တက် တက်ဆီ (pathogen) အတက်အိတ်နီဖျက် အတက်ပတ်ဆီသး (responses). (တက်ဖျက်အကျ်အကျ်)
active transport	တက်ပျက်လက်သး လာအတက်တက် တက်တက်တက် နီဖျက်လက်ဖျက် cell membrane - membrane မှတ်တက်အဖျက်ကသးနီဖျက်တက်တက်လက်ဖျက် စီဖျက်စီဖျက်.
Activity	တက်လက်/ တက်ပျက်တက်လက်/ တက်သးနီဖျက်ပျက်
actual mechanical advantage	စီအတက်တက်လက်လက် စီဖျက်ကစီတက် တက်ထုထုထုထု ဖျက်ဖျက်နီဖျက်နီဖျက်တက်အတက်တက်.

Acute angle	နာဉ်အံဉ်
adaptation	တၢ်က့ၤဂီၤခွဲ လီၤဆီတခါ လၢအမၤစၢတၢ်ဖိတၢ်ယၢ် ဝဲသိးအအိၣ်မူလၢ အဟီၣ်ရံး (environment) အပူၤကသ့ဒီး ဝဲသိးအမၤအါထီၣ်အစၢအသ့ၣ် ကသ့ဝဲအဂီၢ်.
addiction	နီၢ်ကစၢ်အတၢ်သးသူ တၢ်တမံၤမံၤလၢအကဲထီၣ်လုၢ်လၢ်; နီၢ်ကစၢ်အတၢ်လိၣ်ကျိၣ်ကလၢ် တၢ်တမံၤမံၤ.
Addition	တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်/ တၢ်မၤအါထီၣ်
adenine	Nitrogen အ base လွံၣ်ခါအကျါတခါလၢ အဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢ DNA အပူၤ, ထီၣ်အိၣ်သယံၣ်ဒီး thymine (see thymine)
Adjacent angle	နာဉ်ဘူးတံၢ်
adolescence	တၢ်မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါထီၣ်သီ - တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အပတီၢ်လၢဖိသ့ၣ် ဒီးပုၤဒိၣ်တုၣ်အဘၢၣ်စၢ ဖဲသးစၢအနီၢ်ခိ ဒီးခိၣ်န့ၣ်ခိယီၤဆူ ပုၤဒိၣ်တုၣ်ပတီၢ်.
Aerial photograph	တၢ်ဂီၤလၢအဘၣ်တၢ်ဒိလီၤအီၤလၢမူဖးဖိ/ မူဖးဖိတၢ်ဂီၤ/တၢ်ဂီၤဒိမူ
aerobic exercise	နီၢ်ခိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ် ဝဲသိးပသိၣ်ဒီးသး ကမၤတၢ်အါန့ၢ်ဒီးအညီ န့ၢ်မၤဝဲ.
Aestivation	အိၣ်ဒူး, ကီၤဒူး (ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒူးအိၣ်ကဒု) ဖဲတၢ်ကီၢ်ကတီၢ်/ ဆၣ်ကီၢ်ဒူးတၢ်ကီၢ်
Aestivation	ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒူး(တၢ်ကီၢ်ကတီၢ်)တၢ်အိၣ်သးသးဖဲတၢ်ကီၢ် ကတီၢ်, တၢ်အိၣ်ကီၤဒူး/ ဆၣ်ကီၢ်ဒူး
Aforestation	တၢ်ကတီၤသ့ၣ်ပုၢ်/ တၢ်သ့ၣ်လီၤသ့ၣ်ပုၢ်/ တၢ်ကတီၤသ့ၣ်သ့ၣ်ပုၢ်
aggression	တၢ်မၤဖူး တၢ်မၤပျံၤပသး လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဒုစူးကါဝဲ ဝဲသိးကပၢဒီးမၤနၢၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အဂၤ တဒု.
Agriculture	တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖူး, စံၣ်ပုၤသ့ၣ်ဖူး
Agro forestry	တၢ်သ့ၣ်ပါယုၣ်ဘုဟုတၢ်မုၢ်တၢ် ဘိ/ တၢ်သ့ၣ်ပါဘုဒီးမုၢ်ဘိ, သ့ၣ်ပါယုၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ
AIDS (acquired immunod efficiency syndrome)	တၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ် ခိဖျိတၢ်ဆါအယၢ် လၢအလီၤ ဒီးမၤဒၢၣ်ပနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဖူး တၢ်ဆါ အကျိၤအကျဲ (နီၢ်ကစၢ်အတၢ်တြီဆါတၢ်ဆါအယၢ်)
Aim	တၢ်ပညိၣ်
Air mass	ကလံၤသံးကၢ်
Air pressure	ကလံၤအတၢ်ဆိၣ်သနံး

air resistance	တၢ်ဘၣ်တြုၣ်လိၣ်သး အတၢ်တြီၣ်ဆၢတၢ်လဲၤ (ဒ်တၢ်ခံမံၤဘၣ်တြုၣ်လိၣ်သးအသိး) ဖဲတၢ် တ မံၤမံၤလီၤတဲၣ်ဒီဖျိတလံၤကျါ.
Air resistance	ကလံၤတၢ်တြီၣ်ဆၢ
albumen	protein လၢတၢ်ဒိၣ်အဝါ (တမ့ၢ်အတကီၤဘီ) အပူၤလၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ် လၢအဒုးဒိၣ်ထီၣ် ထီၣ်ဖိ pro-tein - မ့ၢ်ဝဲတၢ်တမံၤလၢ ပထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်, တၢ်ဒိၣ် ဒီးညၣ်အပူၤလၢ အမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢပှၤကညီ ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အနီၣ်ကစၢ်ကဂ့ၤထီၣ်ဒိၣ် ထီၣ်အဂီၢ်.
alcoholism	တၢ်ဆါတကလုၣ် လၢပှၤတဂၤအသးသူသးဂဲၤအိၣ်သး ဒီးကဲထီၣ်အလုၢ်အလၢ်.
alcohol	hydrocarbon လၢအဘၣ်တၢ်ဆီတလဲ, လဲလိၣ်အီၤဒီးအိၣ်ဒီး hydroxyl ကရူၢ်တခါ မ့ တမ့ၢ် အါကရူၢ်. hydrocarbon = hydro+carbon တၢ်ဖျိၣ်သး; hydroxyl လၢအ အိၣ်ဒီး ထံ အ molecule.
Alcohol	သံး, သံးစီထံ, သံမိၢ်ကနါ
alga (alga - plural from)	တၢ်အမ့ၢ်ယိယိကရူၢ်တကလုၣ် လၢအတအိၣ်ဒီး အမ့ၢ်ထူၣ် (stem)ဒီးအလၢၣ်နီၣ်နီၣ်.
algae	တၢ်မ့ၢ်ယိယိဆံးကိၣ်ဖိ လၢအလီၤဂၢ် protozoan. protozoan မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ယိယိပြီကဒံ ဆံးကိၣ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီး cell တခါဒါ.
Algae	အံၤဝဲၣ်/ တဲၣ်, နီၣ်ဒီးဆုၣ်
Algae	အံၤဝဲၣ်, တၢ်မဲတၢ်မါဆံးဆံးဖိတကလုၣ်လၢအဒီးထီၣ်လၢသ့ၣ်ဖံးဒီးလၢၢ်တဖၣ်အ လီၤ, တၢ်ဒီးဆုၣ်/တဲၣ်
algae protists	တၢ်မ့ၢ်တကလုၣ်လၢအအိၣ်ဒီး chlorophll လၢအမၤ photosynthesis အတၢ်မၤ (တၢ်လီၤ ဆီ တလဲCO ₂ ဒီး HO ₂ ဆူတၢ်အိၣ်ဒီဖျိမ့ၢ်အတဟီၣ်)chlarophyll မ့ၢ်တၢ်အလွဲၣ်လါတမံၤ လၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘီအပူၤလၢ အကဆူးသွံးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢတၢ်ကပီၤအအိၣ်ဒ်ကမၤစၢၤ တၢ်မ့ၢ်က ဒိၣ်ထီၣ်.
algal bloom	algae ကရူၢ်အတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ် ချ့ချ့ကလဲၣ်.
Algebraic expression	အဲလကွံၣ်တြုၣ်နီၣ်ဂံၢ်ကျိၤ/ အဲလကွံၣ်တြုၣ်နီၣ်ဂံၢ်ကျိၤတၢ်ပၣ်ဖျါ
alkali metal	သွံးစီ (element) လၢ periodic table ကရူၢ် (၁)အပူၤ.

alkaline earth metal	သွေးစိတခါလ၊ periodic table ကရူဂ် (၂)အပူ (periodia = တ်ကဲထီဂ်အိဂ်သး ဘဂ်ဆ၊ ဘဂ်ကတီဂ် တဘျီဘဂ်တဘျီ.)
alleles	gene အကွဂ်ဂီ၊ အကလုဂ်ကလုဂ် (gene မ့ဂ်ဝဲ chromosome လ၊အပ၊ တ်လီ၊စ၊ လီ၊သွဲဂ်- chromosome မ့ဂ်ဝဲတ်အဘျီဂ်ကဒ်လ၊ တ်ဘဂ်တုသုဂ်တဖဂ် အ cell ပူ၊လ၊ အစိဂ်ဆု၊ (gene)
allergen	တ်တမံ၊လ၊အဒုးအိဂ်ထီဂ် allergy.
allergy	မ့ဂ်တ်တဘဂ်လိဂ်ခီဖျိတ်တမံ၊မံ၊.
alloy	ဟီဂ်သွေးကျဲဂ်ကျီ - တ်တမံ၊လ၊အဘဂ်တ်မ၊ ဒုးကဲထီဂ်အီ၊ ခီဖျိတ်ကုဂ်ကျဲဂ်ကျီ ဃ၊လုဂ် သွေးစိ (element) အစု၊ကတ၊ဂ်ခံခါသ၊ခါ.
alpha particle	nuclear radiation လ၊အအိဂ်ဒီး proton (၂) ဖျုဂ်ဒီး neutron (၂)ဖျုဂ်. nuclear မ့ဂ် atom အ nucleus ပိးဖးပြုဂ်ဒီး ဒုးအိဂ်ထီဂ်တ်ကိဂ်ဂ်ဘါယံ၊ (radiation).
Alternate angle	န၊ဂ်ဒွဲ
alternating current (AC)	လီမ့ဂ်ယု၊လ၊အလဲလိဂ်သး ယဂ်ခီယဂ်ခီလ၊လီမ့ဂ်ယု၊ စ၊ဂ်နံးဝီ (circuit) အပူ၊.
alternation of generations	တ်ဒုးလီ၊စ၊ကျီ၊ကျဲလ၊ အအိဂ်ဒီး sexual and asexual ခံခါလိဂ်ခီလဲခီလဲ sexual - တ်ဘဂ်စိလိဂ်သး - မိဂ်ဖါ အတ်အိဂ်ယုဂ် asexual - ဖျဲးတ်ဘဂ်စိလိဂ်သး.
Altitude	တ်ကစိ၊ထီဂ်
Altitude	တ်ကစိ၊ထီဂ်
alveoli	ပသိဂ်အကဘျဲးထ၊ဂ်ဖိ လ၊အပျဲဂ်ဝ်သဝ်လဲ၊/ က့၊တ်လ၊ကလံ၊ဒီးသွဲဂ်အဘဂ်စ၊.
amino acid	organic compound အခါ(၂၀)အကျိတခါလ၊အမ့ဂ် protein အတ်သုဂ်ထီဂ်ဂ်ထံး.
ammeter	ပိးလီထီဂ်လီမ့ဂ်ယု၊
amneocentesis	စဲအုဂ်တ်သုတ်ဘဂ် ကျီ၊ကျဲတခါလ၊အဟံးဆူးထူးန့ဂ် တ်ထံလ၊အဝီ၊ယဂ်ဖိသဂ်လ၊ အ ဒိဂ်ထီဂ်လ၊ အမိဂ်အဟ၊ဖ၊ပူ၊ (fetus) ဒီးတ်ထံအံ၊ဘဂ်တ်ယိထံ မ၊ကွဂ် န်သိး တ် က သုဂ်ညါ gene ဒီး chromosome အတ်လီ၊တူဂ်လီ၊ကဂ် အိဂ်တအိဂ်၊တ်ဘဂ်လီ၊ဘဂ်စး အိဂ်တအိဂ်.

amniotic sac	ထံချီဒါ - ထံချီဒါလၢအအိၣ်ဒီးထံလၢလၢလၢ လၢအဆိၣ်ယၢ်ဒီး တဒါဖိဆံးဒိၣ်ထီၣ်လၢဒါ လီၤပူၤ.
amorphous solid	တၢ်ကိၢ်လိၣ်လၢအတအိၣ် ဒီးက့ၢ်ဂီၤဒီးတၢ်သူးတၢ်သ့ၣ် လၢအရဲၣ်ကျဲၤအသးဘၣ်. (တၢ်ကိၣ်လိၣ် ယိယဲး)
amphetamines	ကသံၣ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤပသးလၢ အဘၣ်တၢ်စူးကါကမၣ် တရီၤတပါတလီၤတယီၤ. (ကသံၣ်ပျုၢ်,ကသံၣ်သးစံၣ်)
amphibian	ecothermic vertebrate လၢဖဲအဆံးဒီးအခါ ဒိၣ်ထီၣ်လၢထံကျါ, ဒိၣ်တုၣ်ခါ အိၣ်လၢခိ ခိၣ်, ဘၣ်ဆၣ်က့ၤဒိၣ်လီၤဖိလီၤလၢထံကျါ. ectothermic vertebrate - ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢ အအိၣ်ဒီး ပျီၢ်ပံးဒီးအမိၢ်ပုၢ်ဒၣ်ဝဲတထူးထီၣ်တၢ်ကိၢ်လၢအအိၣ်ပူၤကဲၣ်ဆိး(ခိခိၣ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢ အအိၣ်ဒီးပျီၢ်ပံး)
Amphibian	ခိထံဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိ/ ခိထံဆၣ်ကိၢ်, ခိမ့ၢ်ကိၢ်ထံမ့ၢ်ညၣ် (ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိအကလုာ်)
amplitude	ဒုၣ်စၢၤသူးသးအယံၤကတၢၢ် လၢတၢ်တမံၤအဂီၢ်ဖဲဝးလၢ (wave) လဲၤခီတၢ်လၢ တၢ်အိၣ် ဝးဝးလၢ အဝဲအိၣ်ဝဲအပူၤ. (အထီလဲၤယံၤကတၢၢ်)
amplitude (modulation)(AM)	ကျိၤကျဲၤဆၢကွဲၤလုၤလီၤ ပနီၣ်ခီဖျိတၢ်လဲၤလိၣ်ဝးလၢ အ amplitude
anabolic steroids	ကသံၣ်အလီၤအယီၤ (လၢပုၤမၤကဲထီၣ်) လၢအမ္ဗိၣ်ထီၣ်ညၣ်ထူၣ် ငြီးဆိတလဲၤမၤယီၣ်ယုၤ သးအတၢ်အိၣ်သး.
Analog signal	လီၤပနီၣ်လၢလီၤမ့ၢ်ယွၤ (current) ဘၣ်တူၤဒီးအွါးစ့ၤလီၤအီၤ ကယိကယိဘျုးဘျုး.
Analysis of data	တၢ်နီၤဖးဝဲၣ်ဖးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ/ တၢ်ဝဲၣ်နီၤတၢ်ဂ့ၢ်
Analyze	ဝဲၣ်ထံနီၤဖး
anaphase	mitosis အပတီၢ်ဖဲ chromosome အစူၣ်ဘၣ်တၢ်ထူးဖးထူးဖျၢၣ်အီၤဖဲ Centromere. Mitosis - မ့ၢ် cell အတၢ်နီၤဖးသွံးကျဲၤ လၢအတညီၣ်န့ၢ်အသိး. centromere - မ့ၢ်တၢ်လီၤဖဲ chromosome အစူၣ်ဘၣ်သဂၢၤအလီၢ်.
Anemia	သွံၣ်ဂံၢ်စါ
angiosperm	တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်လၢ အအိၣ်ဒီးစၢၤခဲၣ်လၢအအိၣ် ဒီးအကုၤလၢအဒိတဒါအီၤ. (တၢ်ချံကုမး)

Angle	နာဉ်
angle of incidence	တၢ်သနာဉ်လၢဝးလၢ (wave) အဟဲကျိၤဒီးပနီဆိကမိၣ်ဆၢထၢဉ် ထူၣ်ကလၢလၢတၢ်တြီအမဲၣ်ဖံး ခိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဝးဝး (medium) အဂၤတခါအမဲၣ်ဖံးခိၣ်.
Angle of inclination	နာဉ်ဒုခံ
angle of reflection	တၢ်အနာဉ်လၢဝးလၢ ဆဲးကဒါအကျိၤ ဒီးပနီဆိကမိၣ်ဆၢထၢဉ် ထူၣ်ကလၢလၢတၢ်တြီအ မဲၣ်ဖံးခိၣ်
Angle of revolution	နာဉ်တရံး, နာဉ်ဝီရံး
animals	တၢ်မူၤမိၣ်ပုၤတဖၣ် (organisms) အဘီကဝီယဲၣ်ဘျၢ အကျိၤတဘျၢ-organism လၢအ အိၣ်ဒီး cell အါခါဒီးဟးဆူတၢ်လီၤတပူၤဘၣ်တပူၤ ဘၣ်ဆၣ်မၤအိၣ်အဆူအဆၣ် တသ့ - (ဆၣ်ဖိ ကီၢ်ဖိ)
Antarctic	အဲၣ်တၢ်တုး/ အဲၣ်တၢ်တံၣ်
antenna	ယူၣ်ပျဲၤဒီး - လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်ယၢ် အခိၣ်လီၤခံဘီလၢအအိၣ် ဒီးယူၣ်ပျဲၤက့ၢ်ဂီၤခွဲတၢ်ဘိၣ်တဘီ လၢ တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်အခိၣ်လီၤလၢ အအိၣ်ယုၣ်ဒီးယူၣ်ပျဲၤက့ၢ်ဂီၤခွဲ.
anther	ဖိကမူၣ်ဒၢ - က့ၢ်ဂီၤခွဲတခါလၢအအိၣ်လၢ ဖိအစိးနီၤလၢ အမၤထုးထီၣ်ဖိကမူၣ် (pollen).
Anthracitic circle	အဲၣ်နီၣ်တၢ်တုးကဝီၤ
antibiotic	ကသံၣ်ဒီတဒၢ / မၤသံ, မ့တမ့ၢ်မၤယၢ်လီၤတၢ် အယၢ်ပြံအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တမၤ ဘၣ်ဒိ မၤ ဆါ နီၢ်ကစၢ်အ cell ဘၣ်.
antibodies	နီၢ်ကစၢ်ဂံၢ်ဘါလၢအအိၣ် ဆၢတၢ်ဆါအယၢ်. Proteins လီၤလီၤဆီဆီတကလုၣ်လၢ ပနီၢ် ကစၢ် ပူၤ လၢအလီၤဒီးမၤသံတၢ်ဆါအယၢ်သ့.
antibody	ကသံၣ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤထုးထီၣ်အီၤလၢ immune system အ B Cell တခါ လၢအ မၤဟးဂီၤ pathogen လီၤလီၤဆီဆီတကလုၣ်သ့ဝဲ. for immune system see "immune system." pathogen - မ့ၢ်တၢ်အယၢ်လၢ အဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါ.
antigen	တၢ်လၢအဒူးအိၣ်ထီၣ် antibody - မ့ၢ်မိၣ်ဖျိၣ် (molecule) လၢ cell အဖီခိၣ်လၢ immune system ထံၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ လၢအမ့ၢ်နီၢ်ကစၢ်အဒူးအဖီတခါခါမ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢ အဟဲန့ၣ်လီၤလၢ နီၢ်ကစၢ်အချၢန့ၣ်လီၤ.
Antimony	အဲၣ်တံၣ်မိၣ်န့ၣ်/ လၢၢ်တုၣ်လုၣ်
antinode	amplitude အစိးခိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢဝးလၢ (wave) ဆၢတၢ်တခါအပူၤ.

anus	ခံပူ - တၢ်အိးဟီုလၢတၢ်မူတၢ်ဂဲၤမိၢ်ပုၤ (organism) အဆၢၣ်ကျိၤကျဲအကတၢ်ဖဲတၢ်လၢ ပနီၢ်စၢ်စူးကါတသ့ / တစူးကါလၢသ့ၣ်တဖၣ်ဟးထီၣ်ကွံၣ်ဝဲ.
anxiety	တၢ်ဘၣ်ယိၣ်သးကိၢ်.
aorta	သ့ၣ်လဲၤကျိၤအဒိၣ်ကတၢ်လၢနီၢ်ကစၢ်အပူၤ.
Aphelion	တၢ်လီၢ်လၢအယံၤကတၢ်ဒီးမုၢ်/ လီၢ်သကူၤမုၢ်
Aphelion	တၢ်လီၢ်လၢအဆိၣ်ယံၤကတၢ်ဒီးမုၢ်/ လီၢ်သကူၤမုၢ်/ မုၢ်ယဲၤတုၣ်လီၢ်
appendages	နီၢ်ကစၢ်အတၢ်စူၣ်ထီထီၣ်, လၢ arthropods အလီၤ, ခိၣ်အိၣ်ဒီးအဆၢ, အိၣ်စဲဘူးစိးဖျိ ထီၣ်လၢ မိၢ်ပုၤအလီၤ.
Application	တၢ်စူးကါ/တၢ်ဆူးကါ/လံၣ်ပတံထီၣ်, ဘၣ်တၢ်ဆူးကါခိၣ်န့ၢ်
Approximate/ion	တၢ်ဖးတယး, အဘူးကတၢ်
aquaculture	တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ လၢတၢ်ဘျုးညၣ်, ထံတၢ်မူတၢ်ဂဲၤမိၢ်ပုၤ အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ် အိၣ်အဂီၢ်.
Aquaculture	တၢ်ဘျုးထံဆၢၣ်ဖိကိၢ်ဖိ
Aquifer	လၢၢ်စိုၣ်ထံ/ လၢၢ်စိုၣ်ထံအလီၢ်
Aquifer	ထံကျိၤလၢဟီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးကဘျုးလၢထံခိၣ်ကတန့ၢ်အက ထၢ/ လၢၢ်စိုၣ်ထံ/ လၢၢ်စိုၣ်ထံအလီၢ်/ ဟီၣ်လၢထံမူကျိၤ
arachnid	arthropod လၢအအိၣ်ဒီးမိၢ်ပုၤ အကူၣ်ခံကူၣ်ဇါ.
Arc	ကွီၤကူၣ်/ ကွီၤကွၣ်ကူၣ်
archimedes' principle	တၢ်ဘျုးလၢတၢ်ဆိၣ်ကမီ အဂံၢ်ဘါတဟီၣ် လၢတၢ်တမံၤ အလီၤလၢအပျဲၤသိးဝဲဒီး တၢ်ထံ ဝးဝးလၢ အဘၣ် တၢ်သ့ၣ်ကွံၣ်အိၣ်အတယၢ် / အယၢ.
Archipelago	ကီးကရူၢ်, ကီးရိၢ်ဖိၣ်
Arctic	အၣ်တုး/ အၣ်တံၣ်
Arctic circle	အၣ်တုးကဝီၤ
Are arm of angle	နၢၣ်အစု
Area	အ့ၣ်ယၣ်, (အ့ၣ်ရယၢ်) လီၢ်ကဝီၤ, ကဝီၤလဲၢ်, အကဝီၤပူၤ
Area of divergence	ကလံၤဖျၢၣ်ခံလီၢ်ကဝီၤ
armature	လီၢ်မုၢ်ပျဲၤဘဲၣ်ဖျၢၣ်ရံး လၢအတံးအသးကဝီၤ ကဝီၤတကထၢ အိၣ်ဒီးလီၢ်ပျဲၤဘဲၣ်ကဝီၤသး လၢအဆံ ဆူအကယၤလၢ အဘၣ်တၢ်ဘဲၣ်တံးရံးအိၣ်လၢ ခၢၣ်သးထးကိၢ်လိၣ်လီၤ. (ကွီၤန့ၣ်ရံး)

artery	သွန်လဲကျိလၢအထူး ဆွာကွံင်သွန်လၢသးဖျာန်ပူ.
arthropod	တၢ်တအိန်ဒီးပျိုဝ်တကလုင် (invertebrate) လၢအအိန်ဒီးအချာကု, မိၢ်ပုၢ်ကွံင်အသး, ဒီးစု ဖိၣ်ခိၣ်ဖိၣ်လၢ အအိန်ဒီးအဆၢ, လၢတၢ်ကိးအီၤလၢ appendages.invertebrate မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဖိလံၤ ဖိယၢ်လၢအတအိန်ဒီးပျိုဝ်. appendages မ့ၢ်တၢ်အစုဘိခိၣ်ဘိလၢ အစဲဘူးဒီးမိၢ်ပုၢ်
artificial intellgence	ခိၣ်ဖျူထၢၣ်တဖျာန်အတၢ်ဒွး ဆဲးတၢ်မၤကီၢ်ခဲဒ်တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ခိၣ်ဖျူ တၢ်လဲၤခိၣ်ဖျူဒီးတၢ်ယု တၢ်အဆၢ န့ၢ်ဝဲသ့ဝဲဆဲးဒိၣ်ဆဲးအါ.
Ascending air	ကလံၤအူထီၣ်ဆူထး
asexual reproduction	တၢ်မၤအါထီၣ်စၢသ့ၣ် ခိၣ်ဖျူတၢ်ဖျးစိကျိၤကျဲသန့.
asthma	တၢ်သါအံးသါဘံးတၢ်ဆါ - တၢ်ဆါတမံၤ လၢအဘၣ်ယးဒီးတၢ်သါက လံၤကျိၤအံၣ်လီၤဝဲ.
Astronomer	ပုၤသ့မူကပိၣ်ပိၣ်ညါ/ ပုၤသ့မူဖျာန်ပိၣ်ညါ/ ပုၤသ့မူပျီပိၣ်ညါ
Astronomy	မူကပိၣ်ပိၣ်ညါ/ မူပျီပိၣ်ညါ/ မူဖျာန်ပိၣ်ညါ
asymmetry	တၢ်တအိန်ဒီး symmetry (see symmetry)
atherosclerosis	တၢ်ဆါတမံၤလၢ အဘၣ်ယးဒီးသွန်ကျိၤဘိ တီၣ်ထီၣ်လၢ တၢ်အသိဖိး ဘၢတံၢ်အီၤအယိ.
Atlas	လံၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ/ လံၤဟီၣ်ခိၣ်အဂီၤ
Atlas	လံၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ, လံၤဟီၣ်ခိၣ်အဂီၤ
Atmosphere	ကလံၤဟု, ကလံၤကထၢ, ကလံၤဟုဝးတရံး
Atmosphere	ကလံၤကထၢ, ကလံၤသိၣ်ဂီၤ, ကလံၤဟု
Atoll	ကိးလၢၢ်ဖိ (ကိးလၢအအိန်ထီၣ်ခိၣ်ဖျူလၢၢ်ဖိ)
Atoll	ကိးလၢၢ်ဖိ/ ကတီၤကိးလၢၢ်ဖိ, သယိးကိးလၢၢ်ဖိ
atom	သွံးစိ (element) ယုနုးအပြဲကတၢ်တခါ (တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်)
atom	သွံးစိအကုအခီအပြဲကတၢ်ဖိ.
atomic mass	element အ atom တဖျာန်အတယၢ်/အယၢထီၣ်ယု/တၢ်ပၣ်ယု.
atomic mass unit(amu)	တၢ်ထီၣ်ဒွးယုနုးတခါလၢ atom အကုအခီအတယၢ် / အယၢအဂီၢ်. (mass of particlein atom အတၢ်ထီၣ်ယုနုး)

atomic number	protom အနီဂံင်လၢအအိၣ်လၢ atom တဖျၢၣ်အကံၣ်လဲပူၤ.
atrium	သးအဖီခိၣ်ဒးခံဒးလၢၣ် လၢအဒီးန့ၣ်သ့ၣ်ဟဲက့ၤဆူသးပူၤ.
atrium	သးအဖီခိၣ်ဒးခံဒး တဖျၢၣ်လၢ အဒူးဟ့ၣ်က့ၤ သ့ၣ်ဟဲက့ၤ လၢနီၣ်ကစၢ် ဒီဂၤညါဆူ Ventricular အအိၣ်. ventricular မ့ၢ်သးအဖီလၢၣ်ဒးလၢ အထူးဟ့ၣ်သ့ၣ်ဆူပသိၣ်ဒီး နီၣ်ကစၢ်အအိၣ်.
Attract	ထူးန့ၣ်လိၣ်သး, ထူးန့ၣ်လွဲန့ၣ်
aurora	တၢ်ကပီၤလီၢ်ကပီၤလၢ အဟဲကဲထီၣ် သးလၢတၢ်ဟဲ ထီၣ်လၢမ့ၢ်အအိၣ် လၢအအိၣ်ဒီးလီ ဂံၢ်ဘါဒီး atoms လၢကလံၤကျါအတၢ်ဖျိၣ်မၤဆၢသကိး (reaction)ကဒဲကဒဲအယီ.
autonomic nervous system	နၢၣ်(nerves) တကရူၢ်လၢအပၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအမၤဒၣ်အသးဒၣ်ဝဲ.
Autonomy	တၢ်ပၤလီၤသး
autotroph	organism ကလုၣ်လၢအမၤကဲထီၣ် အတၢ်အိၣ်ဒၣ်ဝဲ.
Autotrophic	အိၣ်တိၣ်တြိဖံး.တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိလၢအဖီအိၣ်ဒၣ်အတၢ်ဒၣ်ဝဲ
Autumn	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သိကတီၢ်, တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သိကတီၢ်လၢလီၤကတီၢ်, တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သိတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိ
Autumn/ fall	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သိကတီၢ်/ လၢလီၤကတီၢ်, သ့ၣ်လၢဘိကတီၢ်
auxin	တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိအ hormone လၢအမၤချ့ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်အ cell အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်.
Average	တၢ်ထီၣ်ယူ
Average	တၢ်ထီၣ်ယူ/ တၢ်ပၤယူ
Axes	ဝဲရိတဖၣ်/ ကံၢ်ဘိတဖၣ်,
Axis	ဝဲရိ/ ဟီၣ်ကံၢ်ဘိ, ထူၣ်ပျီၣ်ဘိ
Axis	ဟီၣ်ခိၣ်ကျဲၣ်, ဝဲရိ, ထူၣ်ပျီၣ်ဘိ, ဝီရိ
Axis (of the world)	ဟီၣ်ခိၣ်ကျဲၣ်, ဝဲရိ, ဟီၣ်ခိၣ်ထူၣ်ပျီၣ်ဘိ
axon	neuron အတၢ်စူၣ်ထီၣ်ထီၣ်အကူၣ် လၢအဒိးသိးလၢၣ် ပျံးဒီးစိၣ်ဒိ ယံၤထီၣ်ကွံၣ် nerve impulse လၢ cell body အိၣ်တၢ်အလီၢ်. Nerve impulse - မ့ၢ်နၢၣ်အတၢ်ဆိၣ်ထီၣ် သးသတူၢ်ကလၢၣ်.
B Cell	သ့ၣ်ဝါဖျၢၣ်ဖိတကလုၣ် (lympocyte) လၢအမၤထူးထီၣ် ကသံၣ်လၢ အမၤစၢၤတၢ်မၤ ဟးဂီၤ ကွံၣ်တၢ်ဆါအယၢ်လီၤလီၤဆီဆီတကလုၣ်.
bacillic	bacteria လၢအအိၣ်ဒီးကွံၣ်ဂီၤဘိဖျၢၣ်ဖိ.

bacteria	Monorams; တၢ်မူၤမိၢ်ပုၢ်ပြံကဒံ (organism) လၢအအိၣ်ဒီး cell ထဲတခါဇၢ, လၢအ အိၣ်ဒီး cell အဍုၣ်ဘၣ်ဆၣ်တအိၣ်ဒီး nucleus ဒီး chlorophyll.monorams - protozoa လၢအ အိၣ် ဒီးက့ၢ်ဂီၤယိယိဆဲကတၢ်. nucle- တၢ်ဖျၢၣ်သလၢၣ်ဖိလၢ cell အပူၤ. Chlorophyll - see chlorophyll
bacteriophage	virus လၢအမၤတံၢ်တၢ်မၤအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဆါလၢ bacteria အပူၤ. virus တၢ်ဆါအယၢ်လၢအမၤဘၣ်ကူဘၣ်ဂၢ်တၢ်.
bacterium	organism လၢအအိၣ်ဒီး cell တခါဇၢဒီးမ့ၢ် prokaryote, ဘၣ်ယးဒီး bacteria အဆိ (archbacteria) မ့တမ့ၢ် cubacteria - bacteria အလၢအပျဲၤအကရူၢ် တခါ မ့တမ့ၢ်ခံခါ prokaryote မ့ၢ် organism အကလုၣ်လၢ အcell တအိၣ်ဒီး nucleus ဒီး cell က့ၢ်ဂီၤ ဂုၤဂၤတနီၤ
Balance	စီၤပီၢ်
balanced forces	တၢ်အဆူၣ်တဟီၣ် (force) ပျဲၤသိးသိးလိၣ်သးခံခါအတၢ်မၤဆၢၣ်မဲၣ်.
Balloon	တၢ်ဖိလိ/ တၢ်အူကဖိ
Bar graph	ပနီၤသယဲၤလံၢ်တံၢ်ပြဲ
Barometer	ဘၣ်ရိမံထၢၣ်/ဘၣ်ရိမံထၢၣ် (နီၣ်ထီၣ်ကလံၤ)
Barometer	ဘရိမံထၢၣ်, မ့ၢ်ပီးလိတခါလၢအထီၣ်ကလံၤအတၢ်ဆိၣ်သနံး, နီၣ်ထီၣ်ကလံၤ, တၢ်ထီၣ်ကလံၤတၢ်ဆိၣ်သနံး/ နီၣ်ထီၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ
Barrier reef	ဘဲရံယၢ်ရံး/ တၢ်ကျိၤအိၣ်နိးတံၢ်/ လၢၢ်တူၢ်ရဲၣ်တရံးစ့
Basalt	ကစၢ်မ့ၣ်အူသူ/ မ့ၣ်ကစၢ်မူး, မ့ၣ်ပးသူ
Basalt	လၢၢ်ဘးစီ,လၢၢ်လၢအသူလၢအဟဲထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢ, လၢၢ်သူယးဟဲကဲထီၣ် ခိဖျိကစၢ်မ့ၣ်အူအထံၣ်လီၤက့ၤ, လၢၢ်မ့ၣ်ကစၢ်မူး, ဟီၣ်ခွဲလၢၢ်ဆၣ်မ့ၣ်သူ
base	ရီၢ်ခၢ်ထံ - အရီၢ်ဆံၣ်, ဘျီၣ်ဘျီဒီးဆိတလဲ litmus paperဆူအလွဲလါ
Basic	တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံး/ ဂံၢ်ခိၣ်ထံး
Basic operation	ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ခွဲး/ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤ
battery	electrochemical cell in series electrochemical ကသံၣ်ကျိၤကျဲလၢ အစူးကါလီမ့ၣ်, serics cucuit တခါလၢလီမ့ၣ်ယွၤ လီၤလီၤခိဖျိတၢ်တခါ ဘၣ်တခါကိးခါဒီး.
Bay	ပိၣ်တြီၤ
Bay	ပိၣ်တြီၤ

Beach	ပိပ်လဲနမ
Bearing	တင်လဲအကျိ
beats	တင်သီအိန်ဆီတလဲသးဘန်ဆာဘန်ကတီဖဲတင်သီအိန်တဒ်သိး/တတုသိး လိင်သးခံခါ ဘန် တင်မလဲအိတဘျီယီ.
Bedding Plane	ဟိန်လင်ဆူး
Bedding plane	လင်ကဘျန်ခံခါအဆာ, ဟိန်လင်ဆူး
Bedrock	လင်ခံခါ
behavior	သကိပ်ပဝး - တင်ဟူးတင်ဂဲခဲလင် လာတင်အသးသမူသွန်တဖန်မလဲ.
Beri beri	တင်ဆါကဘု,ကဘု, တင်ကဘု
Bernoulli's principle	တင်ဘျာလာအဘန်သးဒီးတင်ထံလာအယွချတခါလာအဆိန်သနးတင်အတဟိန်စုန့ တင်အထံလာ အအိန်ဝးတရံးအိ.
beta particle	electron တဖျန်လာအဟးထိန်လာ nuclcus အပူဖဲ radioactive decay အိန်ထိန် ဝဲအခါ for nuclcus-see nuclcus for radioactive decay - see radio -active decay.
Bias sample	အဒိပဲစူ
bilateral symmetry	ပနီယူဖိး (line symmetry) တင်အကံလဲ (quality) တခါလာအဘန် တင်နီဖးအိ. ခံခါ ခံ ကပလာအမု တင်ဖျါကလဲဒ်သိးသိး (ဒ်သိးပကွင်လီပဂီလာ မဲင်ထံကလာအပူ)
bile	သဒ်ထံ - 's' တခါလာအဘန်တင်မလဲထူးထိန်အိလာ ပသုန်ဒီးလာအမလဲဘျးတင်အသိး.
Billion	အကကွဲတကထိ/ ထိကကွဲ/ ယာကဘီ
bimetallic strip	တင်အယူဘီခံဘီလာအဘန်တင်မလဲအိလာဟိန်လင်သွး(metal)လီဆီလိင်အသးခံခါ စုန်စုန်ဒီး အဒိန်ယူင်ထိန်သး (expand) အယူင် (rate) တဒ်သိးလိင်သး (ဖုင်ထံဖုင်ထီ အါစု)လိင်သး.
bimetallic system	နီန်ဂံသနီအကျဲကပူ လာအဘန်စူးကါ နီန်ဂံထံခံဖျန်, (ဝ) ဒီး (ဝ).
binary fission	တင်ဒိန်ထိန်ဖိထိန်တအိန်ဒီး မိဖါလူလိင်သး (asexual reproduction) တကလုင်လာ cell တဖျန်လီဖး, သုန်ဖးခံခါဒီးဒူးအိန်ထိန် cell ခံခါလာအဒ်သိးသိးလိင်သး.
Binary system	တင်ဂုခံအတင်ဒူးကျဲ/ နီတဆီအတင်ဒူးကျဲ, တင်ဂုခံမံးယုင်အကျဲ

binomial nomenclature	တၢ်ဟ့ၣ်ယုၢ်မံၤကျိၤကျဲၤ organism အဂီၢ်ဖဲ orgnism တမံၤစုၣ်စုၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ယုၢ် အီၤမံၤခံၣ်ကူၣ်- ခံၣ်တပူၤယီၤ. genus မံၤဒီး specie မံၤတပူၤယီၤ.
biodegradable	တၢ်စယိၤစယၢ် (waste material) သ့ဟးဂ့ၣ်ဟးဂီၤလီၤပြံၤလီၤပြါ လီၤကမူၣ်ခိဖျိအတၢ်မၤ ဟးဂီၤအီၤလၢထံကျါ ဒီးလၢဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ထ့ၣ်ပူၤ. Microorganism Miero – ပြံၤကခံပထံၣ် လၢပမဲၣ်ယိယိတသ့.
biodiversity	specie လၢအတၢ်ဒီးလိၣ်သး အနီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်လီၢ်တကဝီၤ.
Biodiversity	တၢ်မူအကလၢၣ်ကလၢၣ်
biogeography	တၢ်မၤလိသ့ၣ်ညါဘၣ်ဟး organism သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆိးတၢ်အလီၢ်အကျဲ.
Biology	တၢ်မူပိညါ
bioluminescence	organism လၢအမူဝဲ အတၢ်ထုးထီၣ် တၢ်ကဝီၤ.
bioluminescence	တၢ်ကဝီၤလၢအဘၣ် တၢ်မၤထုးထီၣ်အီၤလၢ (organism) ခိဖျိကသံၣ်ကသီအတၢ်မၤဖျိၣ်ဆါ သ ကိး (chemical reaction).
biome	ecosystem ကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးကလံၤသီၣ်ဂီၤ, တၢ်ကီၢ်တၢ်ခုၣ်ဒီးလိၣ်အသး ဒီး orga-nisim သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဒီးလိၣ်သး (ecosystem-see ecosystem.)
Biosphere	တၢ်မူတဝါ
biotic factor	ecosystem တကပၤလၢအအိၣ် ဒီးတၢ်မူတၢ်ဂဲၤအိၣ်ဆိး.
Biotic potential	တၢ်တမံၤစုၣ်စုၣ် အနီၣ်ဂံၢ်လၢအဘၣ်တၢ် မၤထုးထီၣ်အီၤ လၢကတီၢ်ဂ့ၤဘၣ်လၢဒီးတ ကတီၢ် သံဝဲ.
bird	ထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိ -endothermic ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ/တၢ်ဖိတၢ်ယၢ် လၢအအိၣ်ဒီးပျိၣ်ယံ, သ့ၣ်လၢ, ဒီး အိၣ် ဒီးအဆူၣ်, အသးလွံၢ်ဒး, ဒီးခိၣ်လီၤအဒိၣ်သ့ဝဲ (for endothermic - see- endothermic)
birth rate	တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အနီၣ်ဂံၢ် လၢဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤ.
Bisector	ပနီၣ်ဖး, ပနီၣ်ခိဖး
bit	(၁) ဒီး (၀) စုၣ်စုၣ်လၢ binary system အပူၤ (binary system- system လၢ အ အိၣ်ခံ ကလၢတပူၤယီၤ.)
Bit	တပူၤကန့ၣ်, အကန့ၣ်, အကူၣ်အက့, ယၤကဘီ/အထိးခံထိးနါ
bivalve	သကံၣ်ကူ လၢအအိၣ်ဒီးအကူခံခိလၢ အဘၣ်တၢ်ဟံးထုးဖျိၣ်အီၤလၢ သ့ၣ်ကျိၤ

	(hinge) ဒီး ညှပ် ထူဉ် လာအဆူဉ် (adductor muscle).
bivalves	သကံဉ်ကု လာအအိဉ်ဒီးအကုခံဘုဉ်ခံကပၤ.
Black water fever	တၢ်ဆါလိၤကိၢ်ဆံဉ်သူ
blood	tissue စၢ်ဆဲးစဲဘူးလိၤလီၤဆီဆီလာအဆူ oxygen ဒီးဆဉ်အိဉ်ဆူနီၢ်ကစၢ်အ cellပူၤ.
blood pressure	တၢ်ဆိဉ်သနံးလာအမ့ၢ်တၢ်သွံဉ်ဆိဉ်တၢ်သွံဉ်ကျိၤဘိ.
blood transfusion	ပှၤတဂၤအတၢ်သုးလဲဟ့ဉ်သွံဉ်ဆူ ပှၤအဂၤတဂၤအိဉ်.
blue-green bacteria	Monorams; Organism လာအအိဉ်ဒီး cell ထဲတခါဧါတၢ်ဆဉ်တအိဉ်ဒီး nucleus, ဘဉ်ဆဉ်အိဉ်ဒီး chlorophyll လာအမၤ photosynthesis တၢ်မၤသ့ဝဲ for chlorophyll - see chlorophyll for photosynthesis - see photosynthesis' Monerams မ့ၢ် organism လာအ အိဉ်ဒီး cell တခါဧါ.
Bluff	ကၢ်ဘံလီၤ/ ကၢ်တပျဉ်, ကွၢ်ပူၤ, ကွၢ်လၢ်ပူၤ
bog	ကပျၢၤလၢ sphagnum ထံသံတကလုဉ် (moss) ဟဲထီဉ်လၢထံရီၢ်ဆံဉ် (acidic water) အဖီခိဉ်.
Bog	ကပျၢၤ/ တၢ်လီၤဘျၢဉ်
Bog soil	ဟီဉ်ကပျၢၤလီၤဘျၢဉ်, ဟီဉ်ကပျၢၤ, ကပျၢၤဟီဉ်စီ
boiling	တၢ်သဝံထီဉ်လၢအကဲထီဉ်သးလၢ တၢ်ထံတခါ အမဲဉ်ဖံးခိဉ် မ့တမ့ၢ်လာအမဲဉ်ဖံးလၢ.
boiling point	တၢ်ကိၢ်ပနီဉ်တီၤ ဖဲတၢ်ထံတမံၤပျီဉ် လဲကွံဉ်အသးဆူတၢ်သဝံ.
book lungs	နီၢ်ကစၢ်အဒုအဖီတမံၤ လာအပၤတၢ်သါထီဉ်သါလီၤ ကလံၤလၢ arthropod လာအအိဉ် လာကူရူခိဉ်တကလုဉ်အပူၤ.
Boomerang	ဘူမရဲ, နီဉ်လဲၤလၢပှၤကွံဉ်ဝဲဒီးဟဲက့ၤဖျိးကဒါဆူအအိဉ်, နီဉ်လဲၤက့ဉ်
Borax	လၢ်ဘီရဲးစံ, တၢ်အကမူဉ်ဝါလၢပတုကဲထီဉ်ကသံဉ်ဒီးမဲဉ်ထံကလၢ, လၢ်ယူၤ ဖု
Borehole	ထံပူၤတပူၤ, ထံပူၤယိဉ်/ ထံထဉ်လၢဒိဉ်ပူၤဟီ
Botany	တၢ်မဲတၢ်မါပီညါ
Boundary	ကိၢ်ဆါ/ ကိၢ်ဆါဝးတရံး
Boyle's law	တၢ်ဘဉ်ထွဲလိၢ်သးလၢတၢ်ဆိဉ်သနံး (pressure) ဒီးဂၢ်သဝံအတၢ်အိဉ်ထဲအံၤထဲန့ၤ (volume) ဖဲတၢ်ကိၢ်အိဉ်ဂၢ်, တလဲလိၢ်သး (Constant temperature); ဖဲ volume

	အါထိပ်ဝဲန့ၣ် pressure စ့ၤလီၤဝဲ.
brain	central nervous system အကပၤတကပၤလၢအအိၣ်လၢ ခိၣ်ယံကုအပူၤ ဒီးပၤနီၣ် ကစၢ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအါမံၤ (for central nervous system-see same.)
brainstem	ခိၣ်န့ၣ်တကပၤ လၢအပၤနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအါမံၤ လၢအဟူးဂဲၤဒၣ်တၢ်.
branching tree	တၢ်တုသးအတက့ၢ်တခါ လၢအပၢ်ဖျါပုၤသ့စဲအံၣ်/ ပုၤယုထံၣ်မၤကွၢ်တၢ်ဖိ ဆိကမိၣ် organism ကရူၢ်လၢအတလီၤဂၢ်လိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ပးလိၣ်သးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်.
bread mold	ကုၤအသုဒီးကမ့ၢ်ဒ် လၢအကဲထီၣ်အသံလၢ ကိၣ်ဘုက့ၣ်အလီၤ. (ကိၣ်ထီၣ်ဘ့ၣ်)
Breccia	တြီၣ်ယၣ်, မ့ၢ်လၢၢ်တကလုၢ်လၢအအိၣ်ကိၣ်လိၣ်အသးဒီးလၢၢ်ဖိလၢအက န့ၣ်အကန့ၣ်အုၣ်တဖၣ်, လၢၢ်ယါလိၣ်(လၢၢ်ဆိဖါခိၣ်သ့ၣ်)
Breeze	ကလံၤဖိနဲ
Breeze	ကလံၤကသ့ (ကလံၤစၢ်) ကလံၤဖိနဲ
Brick	ဒးဒီး, ဟီၣ်ကုၢ်လိၣ်
Bromeliads	တြီၣ်မလံးယး, နဲးတကလုၢ်, နဲးအတူၢ်(နဲးမံၤ)
bronchi	တၢ်ပူၤကျိၤလၢအဖးဒုလီၤဝဲ ဖဲကလံၤကျိၤတတီၤဒီး နဲၣ်ဆ့ၣ်ကလံၤဆူပသိၣ်အပူၤ.
bronchioles	ကျိၤဘိဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ပသိၣ်ပူၤလၢအစးထီၣ်ဖးဒုထီၣ်ဝဲလၢ bronchi (ပသိၣ်ကလံၤကျိၤဖးဖိပြဲတဖၣ်)
bronchitis	ပသိၣ်ကလံၤကျိၤသးဂံၢ် ဒီးကျိၤဘိအံၣ်လီၤဝဲဒီး ထဲသိးအကဘၣ်အိၣ်ဝဲအသိးတအိၣ်ဝဲဘၣ် ဒီးအါ ဒၣ် တၢ်တက့ၢ်ညိးဒီး အိၣ်တံၢ်တၢ်အသးဒီး ကဟိးကဟး (mucus) (ပသိၣ် ကလံၤကျိၤဖးဖိပြဲတဖၣ်) (ကသါပံး, ကိၣ်ယုၢ်ကိၣ်ကွံးသးဂံၢ်)
brushes	နီၣ်တြီၣ်ကွံၣ်တၢ်(စု/လီ), ခိၣ်မိၣ်စိးလၢအဘၣ်တၢ်ဒုးစဲဘူးအါဒီး လီမ့ၢ်ထံးဒီးပိးလီလၢအ ဆိ တလဲလီမ့ၢ်ဖျါရံးလၢ အလီမ့ၢ်မိၣ်ဖါ ယၢ်ဒိယၢ်ဒိ. (နီၣ်ခွံ)
Bud	ဖိအဘိၣ်
budding	တၢ်ဘိၣ်ကူၤထီၣ် - တၢ်မၤအါထီၣ်စၢ်သ့ၣ်တအိၣ်ဒီးမိၣ်ဖါအတၢ်မၤယုၣ်တကလုၢ်လၢ organism အသိဟဲဖျိးထီၣ် လၢအမုၢ်မိၣ်ပုၤအပူၤ.
Buoy	ဖျါထီၣ်ဖိ, ဖျါပိလိနဲၣ်ထံကျိၤ

buoyant force	တၢ်အဂံၢ်တဟီၣ် (force) လၢအဘၣ်ယးထံ ဒီးဆီၣ်ကဖီထီၣ်တၢ်တမံၤမံၤလၢ အအိၣ်လၢ ထံဖီလၢ.
buoyant force	တၢ်အဂံၢ်တဟီၣ်ဆူထးဒီး လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲတၢ်ထံတမံၤမံၤ ဒီးဆီၣ်ကဖီထီၣ်တၢ်လၢ ထံဖီ လၢ တခါခါဆူထးဒီး
Bus	သိလုၣ်ဘၢးစံ
byte	တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအိၣ်ဒီး bits ယးခါ. လၢ (computer ပူၤ)
Cabinet	ကိတိၢ်ကရၢ, ပဒိၣ်အပူၤကူၣ်လိၢ်တၢ်ကရၢ(ပီၢ်ဒၢ)
caffeine	တၢ်မၤဟူးဂံၤသး အစၢ်တကလုၣ် (mild stimulant) လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါညီၣ်န့ၢ်အိၣ်ဒီး ဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ် အိၣ်လၢဒီဖံၣ်, လၢဖး, ခိုးကလဲး, ဒီး cola ဒီးတၢ်အိၣ်အါ ကလုၣ်အပူၤ.
Calcite pillar	လၢၢ်ထိးထံအထူၣ်, လၢၢ်ထူၣ်အဘိလၢအအိၣ်လၢလၢၢ်ကအိၣ်ပူၤ, လၢၢ်ထိးထူၣ်
Calcium	ခဲၣ်လစံၣ်ယၢၣ် (ကၢ်ထူၣ်)
Calcium	ခဲၣ်လစံၣ်ယၢၣ်, ထူၣ်ကၢ်တကလုၣ်/ ထူၣ်, ကၢ်ထူၣ်
Calculator	စးဖွးနီၣ်ဂံၢ်, နီၣ်ဒီးလီ (လီ=ချ့)
Calibrate	ထီၣ်ဘၣ်က့ၤ
calorie	တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘိပျဲၤအံၤပျဲၤန့ၢ် လၢအလိၣ်ဝဲဒ်သိး ကမၤအါထီၣ်ထံတကရဲၤ (မံ) 1 gram အ တၢ်ကိၢ် တဒိၣ်ကရံၣ်လဲ (မံ) ဝဲလ်ရှး (စ) 1 Celsius degree.
cambium	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအ cell ကထၢ လၢအမၤထူးထီၣ် phloem ဒီး xylem cell အသီသ့ၣ်တဖၣ်. (for phloem - see same, for xylem - see same)
camera	တၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ထံၣ် (optical) အပိးလီ လၢအစူးကါ lenses န်သိး ကပညိၣ်စူးဖျိၣ် (focus) တၢ်ကပီၤအယဲၤဒီးဒူးအိၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်တမံၤအတၢ်ဖျါကလၢ (image) for lens-see same
camouflage	တၢ်အလွဲၢ်မၤဘၣ်မၤဘၢတၢ်-လၢအမုၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်တၢ်ကဟုၣ်ကယၢ်လီၤသးအဂီၢ်. (တၢ်ဆိုးတဒၢသး)
Canal	ထံဘိ (ထံကျိၤလၢပူၤခူၣ်န့ၢ်အိၣ်)/ ထံဘိကျိၤ
Canceling	တၢ်တိၤသံကွဲၣ်
cancer	တၢ်ဆါတမံၤ လၢနီၢ်ကစၢ်အ cell တနီၤဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဒီး အါထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီး နီၤဖးလီၤ အသးဒီး

	မဟေးဂီ၊ နိုက်ကစာ်ကွာ်ဂီလၢ အအိၣ်ဝးတရံးအီၤ. (တၢ်ဆါဆိုးဆှၣ်)
cannives	မဲလၢအစူလၢအအှၣ်ဖျိဒီး မၤလီၤကလဲတၢ်အိၣ်.
canopy	သ့ၣ်အလၢလီၤကဒု - တၢ်ဒ်သ့ၣ်လၢ အလီၤကဒု လၢအကဲထီၣ်ဝဲဒီဖျိ သ့ၣ်အမုၢ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.
Canopy	ပှၢ်ခိၣ်ဒူး, နီၣ်မဲၣ်ဒါ
Canyon	တၢ်တြိယိၣ်, တြိၤသူပူၤ
Capacity	တၢ်တြိၢ်/ တၢ်တြိၢ်တၢ်အိၣ်
Capacity units	တၢ်တြိၢ်ယူနံးတဖၣ်
Cape	ဟီၣ်နါစ့ၤ, ဟီၣ်နါ'
capillary	သ့ၣ်ကျိၤဖိၣ်ကဒံအပူၤလၢ တၢ်တမံၤမံၤဘၣ် တၢ်လဲလိၣ်အီၤလၢသ့ၣ်ဒီး နိုက်ကစာ် cell အ ဘၢၣ်စၢၤ.
Capital (city)	ဝှၢ်ခိၣ်
captive breeding	ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢ အကလုာ်ကလီၤမၢ်တုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဒူးလူၤအီၤဒ်သိး ကဒံၣ်ထီၣ်ဖိ ထီၣ် လၢဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အတၢ်လီၢ်ဘျုးပူၤပၤယၢ်အလီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွၢ်ကီၢ်အလီၢ် ဒ်သိး အသုတသံဒီး ကလုာ်သု တလီၤမၢ်ကွံာ်တဂ့ၤ. (ဘျုး န့ၢ်က့ၤအကလုာ်)
carbohydrate	organic ဃါယုာ်ဖျိၣ် (compound) လၢအပွဲၤအိၣ်ဒီး တၢ်ဂံၢ်ဘါဒီး ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ သွဲးစီ (element) carbon, hydrogen ဒီး oxygen.
carbohydrates	organic ဃါယုာ်ဖျိၣ် လၢအပွဲၤအိၣ်ဒီး တၢ်ဂံၢ်ဘါဒ်အံၤသ့ၣ်ဆါ, ကီၣ်အထံ, သ့ၣ်တဖၣ်လၢ ဘၣ် တၢ်မၤအီၤ လၢသွဲးစီcarbon, hydrogen ဒီး oxygen သ့ၣ်တဖၣ်, အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ် လၢအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အရၢလၢတၢ်ကမၤ ကဲထီၣ် cell အကွၢ်အက့ၤ.
Carbon Dioxide	ခဲၣ်ဘိၣ်ဒဲၣ်အိးစး
Carbon dioxide	ခဲၣ်ဘိၣ်ဒဲၣ်အိးစး (ဂၢ်သဝံ)
carbon monoxide	ဂၢ်သဝံ လၢအလွဲၢ်တအိၣ်, အနၢတအိၣ်, ဒီးကဲထီၣ်ဝဲဖဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်ကသံၣ်လၢဘၣ် တၢ်ဆူး ကဲၤအီၤ.
Carbonate	ခဲၣ်ဘိၣ်နူး, တၢ်အိၣ်ယုာ်ဒီးကၢ်ဘိၣ်
carboxyl group	atom သ့ၣ်တဖၣ်အကရူၢ်, cooh တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢ organic ရီၢ်ဆံၣ်ထံ(acid)အပူၤ.
carcinogen	တၢ်တမံၤ မ့တမ့ၢ် ဝှၢ်ခဲးတခါလၢဟီၣ်ဝးရံး (environment) ပူၤ လၢအဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ် ဆါခဲစၢ် (cancer)

cardiac muscle	ညှပ်ထူလီလီဆီဆီ လာအဘတ်တင်ထံန့်အီလါ သးဖျာအပူ.
Cardinal number	နီဂ်ဂ်ခိဂ်သ့ဂ်
Cardinal Point	မူထံးလွံကပ၊/ မူထံးလွံမဲဂ်ပ၊ မုဂ်စုမုဂ်ပ၊
Cardinal point	မူထံးမူစိးလွံပ၊ မူထံးလွံကပ(မုဂ်စုမုဂ်ပ၊)
cardiopulmonary endurance	သးဖျာဒီးပသိဂ်အတဂ်ဂ်ဘါသ့န့အိဂ်န့ဂ်လါ ကမတဂ်ယံသံသံကတီဂ်အဂီဂ်.
cardiovascular system	နီဂ်ကစဂ်ကျါကျဲသနီလါ အအိဂ်ယုဒီးသးဖျာဂ်, သွံဂ်ကျါသ့ဂ်တဖဂ်, ဒီးသွံဂ်လာအဆု တဂ်လာအ လိဂ်သ့ဂ်တဖဂ်ဆူ cell သ့ဂ်တဖဂ် အအိဂ်ဒီးလာအစိဂ်ယံထီဂ်ကွံဂ် တဂ်တလိဂ် စူးကါလာသ့ဂ် တဖဂ်ယံဒီး cell.
carnivore	ဆဂ်ဖိကီဂ်ဖိလာအအိဂ် ဆဂ်ဖိကီဂ်ဖိအဂါသ့ဂ်တဖဂ်အညဂ်ဒါ. (ဆဂ်ဖိကီဂ်ဖိအိဂ်တဂ်ညဂ်)
carrier	ပုတဂါလါ အအိဂ်ဒီးစါချဲ (gene) လါဘါ (ဖျါကဒုကယီဂ်) တဖျာဂ်လါ တဂ်စါသ့ဂ် (trait) တကလုဂ်အဂီဂ်ဒီးစါချဲဒိဂ်စိတဖျာဂ်လါ တဂ်စါသ့ဂ်န့အီအဂီဂ် ဘဂ်ဆဂ်တအိဂ် ဒီးတဂ်စါ သ့ဂ် အဝဲန့ဂ်ဘဂ်.
carrying capacity	တဂ်အနီဂ်ဂ်အအါကတဂ်လါ တဂ်လီဂ်ကဝါတခါ ဆိဂ်ထွဲမါစါသ့ဂ်.
cartilage	tissue လါအဘတ်တဂ်စါဂ်စဲဘူးတဂ်ဒီး စါယဲးယိးန့ဂ်တဂ်ယံဒီး ဆိဂ်ထွဲမါစါ နီဂ်ကစဂ်အ ကူဂ်, အဒုအဖိတနီဂ်.
cartilaginous skeleton	ယံလာအဘတ်တဂ်မါအီလါယံစါ (cartilage)
Cartographer	ပုတတုဟီဂ်ခိဂ်ဂီဖိ
Cartography	တဂ်တုဟီဂ်ခိဂ်ဂီဖိညါ
Cartography	တဂ်တုဟီဂ်ခိဂ်ဂီဖိအတဂ်ကူဂ်သ့
cast	တဂ်လိဂ်ဒိဂ် (fossil) တခါလာအလီဂ်ဒီး, ဒ်သိးဒီး organism အကွဲအဂီလါ အကဲ ထီဂ်ဝဲ ဖဲဟီဂ် လဒ်ပနး (mineral) ပြံဂ်န့ဂ်အသးဆူ mold အပူ. (note - mold vs cast)
catalyst	တဂ်တမံ လါအမါချဲထီဂ်ကသံဂ်ကသီ အတဂ်မါဖျိဂ်ဆါသကိး (chemical reaction) ဒီဖျိ တဂ်မါစုလါဂ်ဘါလါ အမါဟူးထီဂ်ဂဲထီဂ်တဂ်.
cathode ray tube(CRT)	ပီဘိလာအဖျဲးဒီး ကလံဒီးစူးကါ electrons ဒီးထူးထီဂ်တဂ်ဂီဖျါကလါ လါမဲဂ်ထံကလါ ဒ် ကွဲးထံဂ် ဟူ သ့ဂ်တဖဂ်အလါ.

Cause	တၢ်ကဲထီၣ်အသး
Cave	လ့ပူၤ, လၢၢ်ပူၤ (လ့/လၢၢ်ကအိပူၤ)
Cave	လၢၢ်ပူၤလ့ပူၤ
Cavern	လၢၢ်ပူၤဒိၣ်, လ့ပူၤဒိၣ်/ လၢၢ်ပူၤကလၢၤ, လ့ပူၤကလၢၤ, လၢၢ်မ့ၢ်ပူၤလ့ပူၤဖးလဲၢ်
Cavern	လၢၢ်, လ့ပူၤဖးဒိၣ်(လၢၢ်မ့ၢ်ပူၤ)
Cell	တၢ်အဂံၢ်ထံးတခါ လၢနီၣ်ကစၢ်က့ၢ်ဂီၤ တၢ်ဘိၣ်ဖျိၣ်သးဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်လၢအအိၣ် ဒီးသးသမူသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ.
Cell cycle	တၢ်အိၣ်ကျဲၤ သးဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး, ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်, မ့တမ့ၢ် cell အတၢ်ဒီးဘၣ်တၢ် နီၤဖးသး လၢအဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်.
Cell membrane	cell တခါအချၢက့, မ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢအပၤယၢ်တၢ်လဲၤန့ၣ်ဟဲထီၣ်လၢ cell အပူၤ.
Cell theory	တၢ်ပၢ်ဖျါတခါ လၢအဘၣ်တၢ်တူၢ်လိၣ်အီၤ အါလၢအမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သးလၢ cell သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်လၢအသးသမူအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.
Cell wall	တၢ်ဆိၣ်ကိၤအကထၢ(သးသမူတအိၣ်)လၢအဝီၤယၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိၣ်ဒီး တၢ်မူၤဂဲၤမိၢ်ပုၤ (organism) ဂ့ၤလၢသ့ၣ်တဖၣ်အ cell.
Cellulose	carbohydrate သဘံၣ်ဘၣ်တခါ လၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိၣ်စူးကါဒီး ဒူးအိၣ်ထီၣ် အထံးဘိ(အမ့ၢ်) ဒီးအဂံၢ်လၢ အဆိၣ်ဒီး ပဲၤဒီးဂံၢ်ဘါ. (တၢ်ယါယုၣ်လီၤပုၣ်)
Celsius (Centigrade)	ဝဲလံၤစ့ၣ်ယၢးဝဲ/ဝဲလံၤစံၣ်ယၢၣ်ဝဲ(တၢ်ကီၢ်ပနီၣ်)
Celsius scale	တၢ်ကီၢ်တၢ်ခုၣ်အနီၣ်ထီၣ်လၢအအိၣ်ဒီးနီၣ်ဂံၢ် (၀) ထံလီၤသက, ဒီး (၁၀၀) ထံကီၢ်ကလၢ်ထီၣ်.
Cement	ကၢ်လၢၢ်ကမူၣ်, ထူၣ်စ့မဲး
Census	တၢ်အနီၣ်နီၢ်, တၢ်ဂံၢ်ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်, တၢ်ထၢပုၤနီၣ်ဂံၢ်
Centimeter	ဝဲထံမံထၢၣ်/ဝဲထံမံထၢၣ်
central nervous system	ခိၣ်န့ၣ်ဒီးပျီၣ်ထူၣ်, တၢ်ပၤဂၤယၢ်အလီၢ်လၢအပၤနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခဲလၢၢ်.
central processing unit (CPU)	ခိၣ်ဖျါထၢၣ်အကူၢ် လၢအနဲၣ်ခိၣ်ဖျါထၢၣ်ဒီးသိး ကမၤတၢ်ခဲလၢၢ် ခိၣ်လဲၣ်ခိၣ်လဲၣ်. (တၢ်သဟီၣ်,တၢ်ဆိၣ်ပယၢ်)
Centre (of circle)	ကွီၤသးကံၢ်/ ကွီၤသြီလၢၤ, ကွီၤသးကံၢ်အသးကျါပူၤ
centriole	organelle လၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢ cell အ cytoplasm ဝဲ cell နီၤဖးလီၤ အ သးအခါ.

Centripetal force	တၢ်အဆူၣ်တဟီၣ်ဝံၣ်ဘၣ် လၢအဒူးလဲၤ တၢ်တခါကဝီၤကဝီၤ.
centromere	တၢ်လီၢ်တခါလၢ chromosome အဒိ (Duplicated chromosome) သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ် တၢ်စၢ်ဖျိၣ်သး (jointed)
cephalopod	ချီၣ်တကလုၣ် လၢအမ့ၢ်အိၣ်ဝးတရံးအကိၣ်ပူၤ ဒီးဟူးဂဲၤဒ်အစုအခိၣ်အသိး.
cephalothorax	ခိၣ်ကူၣ်ဒီး သးနီၣ်ပုၤလၢအစဲဘူးလိၣ်သးလၢ arthropod တနီၤအပူၤ.
Ceramic	တၢ်အကိၣ်ကိၣ်လိၣ် ဒ်လၢၢ်ဖျါကလၢလၢအဘၣ်တၢ်မၤကဲထီၣ်အီၤခိဖျါတၢ်ကုၣ်ကပံၣ်ဒီးဟီၣ်သွဲး လၢ တၢ်ကိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ် (အဒိ - လီၤခိ) (လၢၢ်ဝါကလၢ)
cerebrum	ခိၣ်န့ၣ်အကူၣ်လၢအဒူးဘၣ်လိၣ်ဖိးဒုညၣ်ထူၣ်တၢ်မၤဒီးထီၣ်ဂၢၢ်ထီၣ်တၢ်ဒ်တၢ်ဘၣ်လိ ၣ်ဖိးဒု ကအိၣ်.
Cerebrum	ခိၣ်န့ၣ်အကူၣ်လၢအကျိၤခိ တၢ်ဟဲန့ၣ်လၢယုၤပျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်ပဂၢၤယံထူ အတၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤဒီး မၤတၢ်ဘၣ်သးခိၣ်န့ၣ်အတၢ်မၤ ကျိၤကျဲလၢအသဘံၣ်ဘုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.
Change of state	တၢ်တမံၤအတၢ်အိၣ်သးလဲလိၣ်ကွံၣ်အသးဆူတၢ်အဂၤတမံၤ ဒ်နီၣ်ဒိနီၣ်ဒိ ကျိၤကျဲအသိး (တမ့ၢ်ဒ် ကသံၣ်ကျိၤကျဲဘၣ်). (တၢ်ပျီၣ်လဲသး, တၢ်လိၣ်ထီၣ်သး)
Channel (of the sea)	ပိၣ်လဲၣ်ထံကျိၤ, ပိၣ်လဲၣ်ထံကျိၤဆူၣ်ဖး
Chapter	အဆၢအိၣ်
Charles's law	တၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သးလၢဂၢၢ်သဝံအတၢ်ကိၣ်အတၢ်တြီၢ်အိၣ်သး (volume) ဖဲတၢ်ဆိၣ်တံၢ် အတဟီၣ် (pressure) အိၣ်စံၣ်ဂၢၢ်တပၢၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ဖဲ pressure အါထီၣ်ဝဲန့ၣ် တၢ်အ တြီၢ်အိၣ်သး (volume) အါထီၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီး.
Chart	ခူး
Chart	လံၣ်တိၤဖျါ
Chat room	လီၤစၢၤစၢၤ (internet-net work) အိၣ်သးတကလုၣ်လၢအပျဲပုၤခံၣ် မ့တမ့ၢ်အါန့ၢ်ခံၣ် ကကတိၤဆၢလိၣ်သးတဘျီယီ.
Chemical	ဂၢၢ်ကသံၣ်ကသီ/ဂၢၢ်ကသံၣ်ဖီၣ်, ဂၢၢ်ကသံၣ်
Chemical bond	တၢ်အဝံၣ်သဟီၣ် (ကသံၣ်ကသီကျိၤကျဲ) လၢအဟံးစဲယၢ်တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ် (atom) ခံဖျါတပူၤ.
Chemical change	တၢ်အသံးအကတ် (matter) အတၢ်ဆီလဲလိၣ်သး (ကသံၣ်ကသီကျိၤကျဲ) လၢအဒူး အိၣ်

	ထိပ်တင်အသိသွပ်တဖန်.
Chemical digestion	တင်အကျါအကျဲလအဆီလဲလိင်တင်အိန်အတင်မုံမုံဖိုင် (molecule) အဒိန်ဆူ တင်မုံမုံ ဖိုင်ဆံး.
Chemical energy	တင်ဝံဘါဂါဂါလူလူ/ဝံဘါဒုဒီလအအိန်လကသံကသီယါဖိုင် (compound) အပူ.
Chemical equation	ကျါကျဲဖိုင်ညီ လတင်ကဒုးနဲနဲ ကသံကသီ အတင်ဖိုင်ဆါမသကီး (chemical reaction), စူးကါကသံပနီနီသွပ်တဖန် လတင်ကတီလူသွပ်တဖန် အလီ.
Chemical reaction	ကသံကသီအတင်ဖိုင်ဆါမသကီး - ကျါကျဲလတင်တမံမံဒီးဘဲကသံကသီတင်ပိုင်လဲ. (က်ကသံတင်ခီဆါ)
Chemical weathering	က်အတင်အိန်ကလီ နက်အတင်ဆီတလဲ အသိး ခီဖျါမူခိန်ထံမံဂါ တင်ဂုင်တင်ဂါ မံဂါ ဟ်ဖိုင်ထိန်အသးလကဒီးအိန်ကွံစိန်ကွံလါမုလုတီတဖန် (ခဲမံမူခိန်ကလံသိန်ဂါကတီ)
Chemistry	ကသံကသီပီညါ - တင်မလီသွပ်ညါတင်အသးအကန်အတင်သူးတင်သွပ်. (က် ကသံပီညါ)
Chemistry	က်ပီညါ
Chills	တင်ညှိဂီကနီး, ဂီခုန်ကနီး/ ချိန်ကနီး
Chitin	တင်တမံလအအိန်ကီ ဘဲနဲနဲစင်ယဲစင်ယိင်လါ arthropod အချာကုဘဲတင်မအီ.
chlorophyll	ဖဲးဘွန်အလွဲဟု လတင်ထံအီလါ တင်မုင်တင်ဘီ, algae, ဒီး bacteria တနီသွပ်တ ဖန်အ chloroplast အပူ.
Chlorophyll	ချိန်ရိန်ဖူလ် (က်လွဲလါ) တင်လါအမလါဟုထိန်သွပ်လည်
Chlorophyll	ခြိန်ရိန်ဖူလ်, က်လါအမလါဟုထိန်သွပ်လည်, က်လွဲလါ(ကသံလါဟု)
Chloroplast	တင်မုင်ဒီးတင်မူဂါမိန်ပု (organism) အ cell သွပ်တဖန် အတင်အိန်သး လါအဆူးဟံး နုင်တင် ဝံဘါလါမုင်တင်ကပီအအိန်ဒီး စူးကါဝဲ လါကမလုထုထိန်တင်အိန်.
Cholera	တင်ဆါလူဘီး
Cholesterol	တင်အသိဒိကနဲယဲးစင် လါအဘဲတင်ထံနုင်အီ လါလါဆီဆီလါ ဆဲနီကီဖိအဖဲး အညှိအ ကျါ, မုင်တင်အကါဒိန်တမံလါ နီကစင်အ cell; အိန်ထိန်ကထာလါသွပ် ကျါဘီအဒွန်လါသွပ်.

cholesterol chordate	တၢ်အသိ (lipid) န်ကနဲယိးအပွဲၤ လၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအ cell ပူၤ.
Chordata	ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အကလုာ်ကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ် (animal phylum) လၢအအိၣ်ဒီး notocord. ဒီး nervecord ဒီး gill slit (ခၢၣ်သံၣ်ကျိၤ) လၢအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အကတီၢ် တကတီၢ်လၢအတၢ်အိၣ် မူ အပူၤ.
Chromatid	chromosome အဘိ လၢအဒိးလိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အကျိၤတဘိ.
Chromatin	တၢ်တမံၤလၢ cell သ့ၣ်တဖၣ် အအိၣ်ပူၤ လၢအအိၣ်ဒီး DNA ယုၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ယးစၢၤသ့ၣ် (genetic) ဝုၢ်ကျိၤ (information).
Chromosome	က့ၢ်ဂီၤဘိပျုးဖျိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢchromatinသးတၢ်ဖျိၣ်သး (condensed chromatin), အိၣ်ဒီး(DNA)ဒီးစိၣ်တၢ်ဘၣ်ယးစၢၤသ့ၣ်ဝုၢ်ကျိၤ(genetic information) လၢအ ပၤသကဲးပဝးလီၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် (inherited characteristics) လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒ် မဲၣ်ချဲအလွဲၢ်ဒီး သ့ၣ်အကလုာ်.
Cilia	တၢ်လီၤဂၢ်ဒီး တၢ်အဆူၣ် လၢအဆဲးဂိၣ် ထီၣ်အသးလၢ cell သ့ၣ်တဖၣ်အကုၣ်ဒိၣ်ဒီး ဟူးဂဲၤဒ်ဝးလၢ (wave) ဟူးဂဲၤအသိး.
ciliate	protozoan ကလုာ်တကလုာ်, ဟးဝုၤဝီၤလၢထံကျိၤခီဖျိ cilia.
Circadian rhythm	တၢ်ဟူးဂဲၤအယၢ်အဝီသ့ၣ်တဖၣ် (cycle) လၢအအိၣ်ထီၣ် မၤအသးလၢတၢ်အကတီၢ်တ နံၣ်တသီ ယၢ်ယၢ်အတီၢ်ပူၤ, cycle န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လဲၤအသး တယၢ်ဝံၤ တယၢ်-တၢ်မၤအသး တုၤလၢအ က တၢ် တဝီဝံၤတဝီ.
Circle	ကွီၤ, တၢ်ကဝီၤကျိၤ
circuit breaker	ပိးလီၤခီဖျိးလၢအစူးကါလီထးနါ လၢအကမၤထူးဖျၢၣ်လီၤဖးကွံၣ် circuit ဖဲလီၤမ့ၢ် အစိက မိၤအါဒိၣ်တုၣ်အခါ. (လီၤကျဲပတုၣ်, လီၤကျဲနီၣ်ဝံၢ်ဆ့ၢ်)
Circumference	ကွီၤကနူၤ, အကွီၤ
Circumference	ကွီၤကနူၤ
Clarify	မ့ၢ်ထီၣ်/ မၤလီၤတၢ်, မၤဖျိထီၣ်က့ၤ
Classification	ကျိၤကျဲတခါတၢ်လၢယုထာပၣ်ဖျိၣ် တၢ်လၢအဒိးလိၣ်သး.
Classification/ing	နီၤဖးတၢ်ကလုာ်အဆၢ, (လၢအပတီၢ်နီၣ်ဝဲ/လၢအကလုာ်နီၣ်ဝဲ)
Classified by	ဘၣ်တၢ်နီၤဖးပနီၣ်အီၤ/ဘၣ်တၢ်နီၤဖးပနီၣ်အီၤလၢ
Clay	ဟီၣ်ကဘူး, (ကပံၢ်လၢအပံၢ်) ကဘူး/တဲးကမ့ၢ်

Clay	ဟိန်ခိန်လၢအပံင်, ဟိန်ကဘူး, ကပံင်ဘီးပံင်(ကဘူး,တဲးကမျိုး)
Clayey soil	ဟိန်ခိန်ညှဉ်လၢဟိန်ခိန်အပံင်အိန်အါ, ဟိန်ညှဉ်ပံင်(ဟိန်ပျဉ်ညှဉ်ထွန်)
Clear – cutting	ကျိကျဲတခါ လၢတၢ်ကွၢ်ကၢ်လီၤကွံၣ်သ့ၣ်ထံး လၢလီၤကဝီၤ တခါအပူၤ ခဲလၢၣ်တဘျီဟီၤ. (ကျိပျီကွံၣ်တၢ်)
Clear tape	နီၣ်ကျးစဲ, တၢ်ကျးဝါဆုံ
Clear-felling	တၢ်ကွၢ်လုၤသ့ၣ်, တၢ်ကွၢ်လီၤပျီသ့ၣ်
Clearly	ဖျါဆုံ/ ဖျါဆုံကလုာ်
Cliff	လုကဘျဉ်, လၢၢ်မုၢ်/လၢၢ်မုၢ်စိၤကွီၤ, လုပျၢ်မဲၣ်, လုဖးထီ
Cliff	လု, လၢၢ်မုၢ်, လုကဘျဉ်, လၢၢ်မုၢ်စိၤကွီၤ(လုပျၢ်မဲၣ်)
climate	မူခိန်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ - (တၢ်ကိၢ်, တၢ်စူၤ, တၢ်ခုၣ်) အဝီၤမၤသးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် တဝီၤတဝီၤ တဝီၤ လၢလီၤကဝီၤ/တၢ်လီၤတခါအပူၤ. (မူခိန်မူလီ)
Climate	တၢ်ကသုၣ်ကသံး, တၢ်ကတီၢ်သုၣ်သံး, မူခိန်မူလီ
Climate	တၢ်ကသုၣ်ကသံး, မူခိန်မူလီ, တၢ်ကတီၢ်သုၣ်သံး
climax community	တၢ်ထီၣ်ဘး အကတၢ်တပတီၢ် လၢလီၤအိၣ်လီၤဆိးဂၢၢ်ကျၢၤတခါအပူၤ, တၢ်လၢအအိၣ် မူဖဲနီၣ်ဂံၢ် အိၣ်ထဲလီၤလီၤ, တစ့ၤလီၤတအါထီၣ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်.
Clint	လၢၢ်ထူၣ်လၢကစိၤထီၣ် (လၢၢ်ထိးထံ)လၢၢ်ထီၣ်ကူ
Clint	ထံအိၣ်လီၤကလိၤတၢ်အလီၢ်လၢၢ်လၢအအိၣ်တ့ၢ်ထီၣ်ကူ, လၢၢ်ထူၣ်လၢကစိၤထီၣ် လၢၢ်ထိးထံ, လၢၢ်ထီၣ်ကူ
clitellum	tissue ကွီၤဒိၣ်တခါလၢ အဝီၤယၢ်မိၢ်ပျဉ်အကွၢ်အါကွၢ်လၢ ထိးကလဲၣ် အမဲၣ်ညါတကွၢ် အပူၤ လၢအပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်မၤအါထီၣ် ထိးကလဲၣ်စၢၤသွဲၣ်နီၣ်ဂံၢ်.
cloaca	တၢ်အိၣ်ဟီၤ လၢထီၣ်အဆၣ်အိၣ်ကျိၤ အကတၢ်ဖဲ တၢ်လၢနီၢ်ကစၢ်တစူးကါအီၤလၢၤ သ့ၣ် တဖၣ် ဟးထီၣ်ကွံၣ်ဝဲ (အအ့ၣ်).
clone	တၢ်မူဂဲၤမိၢ်ပျဉ် (organism) လၢအစၢၤဒိးသိးလိၣ်သးဒီး မူဂဲၤမိၢ်ပျဉ်လၢအဝဲဘၣ် တၢ်ထူး မၤကဲ ထီၣ်အီၤ.
Cloud	တၢ်အၢၣ်
cnidrians	ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီး cell လၢအအိၣ်ဒီးအစ့ၣ်လၢအဘၣ်ဆဲးတၢ်သ့, လၢအဘၣ်တၢ် စူးကါအီၤ ဒိကဖိန့ၢ်အိၣ်အဆၣ်အိၣ်အဂီၢ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ် န့ၣ်ဟံးန့ၢ် ဒၢန့ၣ်အဆၣ်အိၣ်ဆူလီၢ် လီၤဟီၤအ သး

	ကံပျံ့ပျံ့.
Coal	လက်သွဲလဲး
Coast	ပိတ်လဲက်ကံပျံ့
cocaine	တက်တပူသဲးစးလဲးအမုတ်တက်မဟူးဂဲးသးလဲး အလီပျံ့ကတံးဒီး ဘက်တက်မဟူးအီဒီဖျိ coca အထံး. (ပံးစီထံ, ကိတ်က့)
cocci	bacteroa ဖျာတ်သလဲက်တကလုတ်.
cochlea	နီအီပူလီဂဲးတကပဲ (လဲးနီလဲးအလီဂဲး) ဒီချိတ်သဝံးကွဲဂီလဲးအအိတ်ပွဲဒီး တက်အထံ.
cochlea	ပီဘီထီသဝံးဒီချိတ်ကွဲဂီလဲး လဲးနီအီပူတတီလဲးအတအိတ်ပွဲဒီး ယူတ်ပွဲဖျိတက်အသိတ်, နာတ် (nervle) အတက်တဟိတ်စံတ်ဖျိဘက်တက်ဆွဲအီလဲး (cochlea) ဆူခိတ်နီပူ.
cochlea	ပီဘီသဝံးလဲးနီပူလဲးအပွဲဒီးတက်အထံ.
codeine	ကသံတ်မူဘီးလဲးအဘက်တက်ထံတ်နီအီ လဲးကသံတ်ကူးတနီအပူ.
codominance	တက်အိတ်သးလဲး alleles of gene ခံခါလိတ်တဒိတ်စီ မုတမုတ်တဂီဝဲအိတ်ဘာဘက်. alleles of gene- gene ကလုတ်အမိမိ.
coefficient	နီဂီဝဲတဖျာတ်လဲး အဘက်တက်စဲပနီတ် လဲးကသံတ်ကသီ အ formula အမဲတ်ညါလဲး equation အပူဒီးနီတ်ဖျိတက်မုမိ (atom) မုတမုတ် တက်မုမိဖျိတ် (molecule) လဲးတက် မဟူးဖျိတ်မဟူးတက်တခါ (reactant) ဒီးတက်အဘူးဟးထီတ် (product) ပွဲဖျာတ်ပွဲဖျာတ် မဟူး ယုတ်သကိး တက်လဲးတက် မဟူးဖျိတ်ဆာသကိး (reaction) တက်တခါအပူ.
colloid	တက်ကျဲက်ကျီလဲးအအိတ်ဒီး တက်ကမုဒိတ်လဲး အတပွဲဂီလီဘက်ဒီး တလီဒးဆူတက်ဖီလဲက်စွဲကိး ဘက် (ကျဲက်ကျီအသးဒီး တက်အထံ ဒီတက်လီသကဲပွဲတ်ပွဲတ်အသိး).
Column graph	ကျီဖျါလိတ်တီပြဲ
combustion	တက်ကျဲက်ကျီဖျိတ်မဟူးအသး reaction ချဲချဲလဲး (oxygen) ဒီးမုတ်ဆက် (သီလုတ်သီ) အဘက် စဲလဲးအမဟူးထူးထီတ် တက်ကိတ်ဂီဘါ (thermal energy), တက်ကိတ်အဂီဝဲဟိတ်. (ကဲးကပျီဂီသနဲးတက်)

commensalism	တၢ်ဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးလၢ (specie) ခုခါအဘၣ်စၢဖဲ (specie) တခါဒီးန့ၣ်တၢ်အဘျးဒီး အၤတခါတဒီး န့ၣ်တၢ်မၤစၢန့ၣ်သက့ တဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးစ့ၢ်ကိးဘၣ်.
Communication	တၢ်ဆဲးကျိး
community	တၢ်အကလုာ် အမိမိလၢအအိၣ်သကိး တပူၤယီၤလၢတၢ်လီၤတပူၤ.
Community	ပုၤအတၢၢ်
commutator	ပိးလီၤတခါ လၢအပၤလီၤလဲၤတၢ်အကျိၤလၢ အလဲၤဒိပိးလီၤရံး (motor) တဖျၢၣ်.
Comparison	တၢ်ထီၣ်သတြီၤ
compass	ပိးလီၤဒိလုၢ်-ပိးလီၤလၢအအိၣ်ဒီးထးနါဖိတဘီ လၢအဝံၢ်တရံး အသးသ့ (ပိးလီၤထီၣ်မုၢ်န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်). (ဒိလုၢ်ဂီၤ)
Compass	ဒိလုၢ်ဂီၤ, နီၣ်ဝံၢ်တရံး
Compass	တၢ်ဝံၢ်တရံး/ တၢ်ဝံၢ်တရံး, နီၣ်တၢ်ဝီၤရံး
Compass	ဒိလုၢ်ဂီၤ, နီၣ်ဝံၢ်တရံး
Compass bearing	ဒိလုၢ်ဂီၤအတၢ်န့ၣ်(ဒိလုၢ်ဂီၤပျၢၣ်စိၣ်)
compasses	နီၣ်ဝံၢ်/ နီၣ်ဝံၢ်
competation	တၢ်ဂုၢ်ဂဲၤလိၣ် (ဒိကမၤန့ၣ်တၢ်) လၢတၢ်မူဂဲၤမိၢ်ပုၢ် (organism) သ့ၣ်တဖၣ် အဘၣ်စၢ လၢလီၤ အိၣ်ညီၣ်န့ၣ်အလီၤဖဲတၢ်လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤသ့ဒီးအိၣ်ဒီးအဘျးသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ဒီး တလၢတလီၣ်.
Complementary angle	နၢၣ်မၤပဲၤနၢၣ်ဘၣ်
complementary colors	တၢ်အလွဲၢ်ခံၣ်လၢအစူးဖျိၣ်ပၤယုၣ်သးဒီးကဲထီၣ်တၢ်အကပီၤဝါ မ့တမ့ၢ်ကသံၣ်ခဲၣ်အလွဲၢ်သ့. (လွဲၢ်ဝီၤပျၢၣ်ပဲၤတုၢ်)
complete metamorphosis	တၢ်ကွၢ်ဂီၤဆီတလဲသး တကလုာ်လၢအအိၣ်ဒီး ကွၢ်ဂီၤပျိၣ်လဲလွဲၢ်ပတီၢ်လၢ အလီၤဆီလိၣ် သးဒ် တၢ်အခံၣ်, နီၣ်ကံၣ် (ဖးထီၣ်သီ, ကံၣ်ဖျၢၣ်, ဒီးတၢ်ဒိၣ်တုၢ်). (egg, larva, pupa, and adult). (တၢ်လိၣ်ဘ့ၣ်ဘီၣ်သး, တၢ်လဲလိၣ်ကွံၢ်သး)
Completing pattern	တၢ်မၤပဲၤအဒိ
complex carbohydrate	တၢ်တမံၤလၢ အအိၣ်ဒီး carbohydrate ယီၤယီၤအစၢသ့ၣ် ဖးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.
Complicated	ကိၣ်သဘံၣ်ဘုၣ်
composite	တၢ်ခံၣ် မ့တမ့ၢ်အါမံၤလၢ အပၣ်ဖျိၣ်စူးဖျိၣ်သ့ဒီး ကဲထီၣ်တၢ်အသီတမံၤ. (တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်ပျိၣ်လဲထီၣ်သး)

Composite	ကျပ်ဖိုင်, တ်အရုပ်အံ့
Composite figure	ကွဲဂီကျပ်ဖိုင်, ကွဲဂီအရုပ်အံ့
Composite graph	ကျိကျပ်, ပိသယဲလံင်တိပြဲ
Composite shape	ကျပ်ဖိုင်ကွဲဂီ
Compound	တင်ယါယုင်ဖိုင် - သွဲစီခံခါမုတမုာ် သါခါလါအဘဉ်တင်ပင်ဖိုင်စူးဖိုင်ထီင်အါ ဒ်ကသံဉ် ကသီအကျိအကျဲအသိး. (ကျပ်ကျိယုင်)
Compound	တင်တမ်လါအဘဉ်တင်မါအါလါ သွဲစီခံခါမုတမုာ်အါခါခိဖျိ ကသံဉ်ကသီ အတင်ယါ ယုင်ဖိုင်.
Compound	ကင်ဖိုင်
compound eyes	တင်ဖိယာ်ဒီး crustacean သုဉ်တဖဉ် အမဲခဲလါအအိဉ်ဒီး lens အါအါ လါကမါဖျါ ဒိဉ်ထီဉ် တင်ဖျါ ကလါ (image)
compound light microscope	microscope လါအအိဉ်ဒီး lens ခံခါလါကမါဒိဉ်ထီဉ်တင်ဖျါကလါ (image) .
Compound machine	ပိးလီလါအအိဉ်ဒီးကဟဉ် (စဲး) ခံခါ မုတမုာ် အါခါလါကမါတင်အဂီဉ်.
Compound microscope	မဲဉ်ထံကလါပိး microscope တကလုဉ်လါအအိဉ်ဒီး lens အါန့ဉ်တခါ.
Compression	ကွီထူဉ်အဝးလါ (longitudinal wave) အကူဉ်တကူဉ်ဖဲတင်တမ်လါ အဘဉ်တင်လဲ ဒီဖျိအါ (medium) အကူဉ်အကုသုဉ်တဖဉ် (particles) အိဉ်တပူဉ်ယီဘူးဘူးတံဉ်တံဉ်.
Computer	ဒိဉ်ဖျါထာဉ်- လီပိးလီလါအပင်ကီ, ကျဲနီဖးတင်ဒီးထူးထီဉ်ကဒါကွဲတင်လါပအဲဉ်ဒီးသုဉ်ညါတ ဖဉ်.
Computer hardware	ဒိဉ်ဖျါထာဉ်တဖျါအလုဉ်အဒုစံဉ်ကျဲ.
Computer network	ဒိဉ်ဖျါထာဉ် ကရူဉ်လါအဘဉ် တင်စါထွဲလိဉ်သးလါ လီပျဲမုတမုာ်လီ ကတိဖိအပျဲ သုဉ်တဖဉ်.
Computer programmer	ပုတဂါလါအစူးကါဒိဉ်ဖျါထာဉ်အကျိ အကွဉ်ဒ်သိး ကကျဲထံဉ်ကျိလါအဟဲန့ဉ်(input infor-mation) လါအဘဉ်တင်ဒါန့ဉ်အါဆူ တင်မါလိမါလီ လါဒိဉ်ဖျါထာဉ် တဖျါန့ဉ်ပါဂဲ.
computer software	တင်မါလိမါလီတဖိုင်လါအနဲဉ် ဒိဉ်ဖျါထာဉ် hardware ဒ်သိးကမါတင်မါသုဉ်တဖဉ်ဒ် ဝုဉ်ကျိ လါ အဘဉ်တင်ဒါန့ဉ်တုဉ်သးအါအသိး.

Computer virus	တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤတခါလၢအမၤတံၢ်တၢ် ခိၣ်ဖျါထၢတဖျါအမုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤတၢ်မၤ.
Concave lens	Lens တကလုၣ်လၢအခါၣ်သးဘူၣ်န့ၣ်ဒီးအကနူၤဝးဝး, for lens – see same.
Concave mirror	မဲၣ်ထံကလၢလၢအမဲၣ်သၣ်က့ၣ်ကွီၤလီၤဆၢၣ်ဆူအိၣ်ပူၤခါၣ်သး.
Concentrated Solution	တၢ်ကျဲၣ်ကျိၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်လီၤပျံၢ် (solute) လၢအပျံၢ်လီၤအါမးလၢအပူၤ.
Concentration	တၢ်တမံၤပျဲၤအံၤပျဲၤန့ၣ်လၢအပျံၢ်လီၤကွံၣ်ဆူ တၢ်ထံပျဲၤအံၤပျဲၤန့ၣ်အပူၤ.
Concentric circles	ကွီၤဖျိၣ်, ကွီၤတဖၣ်လၢအသးကံၢ်အိၣ်တခါယီ, ကီၤရံးဖျိၣ်
Concessionaire	ပုၤန့ၣ်ခွဲးထူးထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ပနံၣ်
Conclude	ကျၢၢ်တံၢ်
Concussion	တၢ်ဘၣ်ဒိလၢအလီၤဂၢၢ် တၢ်ဖိးအဘျူးလၢခိၣ်န့ၣ်လၢအမၤအသးဖဲခိၣ်န့ၣ်မိၢ်ပျံၢ်အ tissue အစၢ် သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တိၢ်ဘၣ်ထံးဒီး ခိၣ်ယံက့/ ခိၣ်သၣ်က့.
Condensation	တၢ်လဲလိၣ်သးကျိၤကျဲၤလၢအမုၢ် ဂၢၢ်သံလဲလိၣ်သးဆူတၢ်အထံ.
Condensation	တၢ်လဲလိၣ်အသးလၢတၢ်အသံဆူတၢ်အထံ.
Condensation	တၢ်သံပျိၣ်လဲဆူထံ/ ဂၢၢ်သံယါလဲလိၣ်ဆူထံ
Condensation	ထံသံပျိၣ်, တၢ်အသံပျိၣ်ခုၣ်လီၤ, တၢ်သံပျိၣ်လဲဆူထံ, ဂၢၢ်သံယါတံၢ်လဲ လိၣ်ဆူထံ(တၢ်ထီၣ်ကပၤ)
Conditioning	ကျိၤကျဲၤလၢအမုၢ်တၢ်မၤလိသ့အသး လၢတၢ်ဒူးစၢ်ဘျၢဘၣ်ယး တၢ်လၢအထီၣ်ဟူး ထီၣ်ဂဲၤ တၢ်တ ခါဒီး တၢ်မၤအသးတခါ မ့ၢ်တၢ်အဂ့ၤဒါ တၢ်အအါန့ၣ်လီၤ.
conduction	တၢ်ကိၢ်ဂံၢ်ဘါစိၣ်ဒီးသး.
Conductor	တၢ်စိၣ်ဒီးတၢ်ကိၢ်ဂံၢ်ဘါ လၢတၢ်တမံၤအကူၣ်အက့ တခါဒီးတခါအဘၢၣ်စၢၤ. တၢ်စိၣ်ဒီး electrons လၢတၢ်တမံၤ လၢအအိၣ်ဒီး လီစိကမီၤတခါ ဒီးဆူအဂၤတခါ အအိၣ်/အပူၤ.
Cone	gymnosperm အစၢၤချံသၣ်က့ၢ်ဂီၤ. (အိၣ်ဒီးတီးမိၣ်စူခိၣ်အသိး)
Cone	ဖျါၣ်စူ/ တၢ်အဂီၤဖျါၣ်စူ/ နၢၣ်ဖျါၣ်စူ
cones	cell လၢဂံၢ်ဖျိၣ်ကဘျိးဘူ (retina) အလီၤလၢအထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အလွဲၢ်.
Confluence Conifer	ထံကျိၤလီၤဆဲးသ့ၣ်ဆို့, ထံကျိၤလီၤဆဲးဒီးသ့ၣ်ဆို့, ထံကျိၤလီၤရိၢ်ဖျိၣ်

Congruency	တၢ်ဒိကထၢ
Congruent	ဒိဖှိၣ်ကထၢ
Congruent shape	တၢ်ဒိကထၢအကွၢ်အဂီၢ်
Coniferous tree	သ့ၣ်ဆှိ
Coniferous trees	သ့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီး အချံၣ်တၢ်ထိးမိၣ်စူခိၣ် (cone) အသိးဒီးအလၢၣ်ဒ်ထးစူခိၣ်ဖိ.
conjugation	ကျိၤကျဲတခါလၢ (organism) လၢအအိၣ်ဒီး cell တခါဇိၤ စိၣ်ဒိအစၢအသ့ၣ် သူးသ့ၣ် တနီၤဆူ uniceliular organism အဂၤတခါအအိၣ်.
connective tissue	နီၣ်ကစၢ်အ tissue လၢအဒူးဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢဆိၣ်ထွဲ လၢနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ် ဒီးဒူးစဲဘူးအဒုအဖိ ခဲလၢၣ်.
Consecutive integer	နီၣ်ဂံၢ်ပိၣ်အဒိဖျါၣ်/ နီၣ်ဂံၢ်ပုၤဘၣ်ဂ့ၢ်
conservation	တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၢ်ပဒိလၢ တၢ်စူးကါ ဟီၣ်ခိၣ်ပနံးထူးတီၤဂံၢ်ဘါ.
Conservation	တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤ
conservation of charge	တၢ်ဘျၢလၢအစံးဝဲ တၢ်စိကမီၤဂံၢ်ဘါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဘျီထီၣ်အီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်တၢ်မၤဟးဂီၤအီၤ မ့ၢ်ဂ့ၢ် တသ့ဘၣ်. charge န့ၣ်မ့ၢ်လီၤမိၣ်လီၤဖါသဟီၣ် လၢအဘၣ်တၢ်စဲန့ၣ်အီၤဆူတၢ်တမံၤအပူၤ.
conservation of mass	တၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၣ်ပျၢ်လၢ အစံးဝဲတၢ်သံးတၢ်ကၣ် (matter) န့ၣ်တဘၣ်တၢ်ဘျီထီၣ်အီၤ မ့ၢ် ဂ့ၢ်မၤဟးဂီၤအီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ် ဖဲကသံၣ်ကသီအတၢ်မၤဖျိၣ် ဆၢသကိးအခါန့ၣ်ဘၣ်.
Construct	ဘျီထီၣ်/တ့ဘျီ, တ့ထီၣ်, သ့ၣ်ထီၣ်
constructive interference	တၢ်တံၣ်တံၣ်မၤဒၢၣ်လၢ အအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲဝးလၢ (wave) ခံၣ်ပိၣ်ဖျိၣ်အသး ဒ်သိးကကဲထီၣ် ဝးလၢ အအိၣ်တခါလၢအအိၣ်ဒီး (amplitude) အအိၣ်. for amplitude = see amplitude.
consumer	organism တခါလၢအဒီးန့ၢ်ဂံၢ်ဘါ ဒီဖျိတၢ်အိၣ် organism အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်.
Contamination	တၢ်မၤဘၣ်အဘၣ်သီ
Continent	ကီၢ်မိၢ်ပျၢ်
Continent	ကီၢ်မိၢ်ပျၢ်
continental drift	ကီၢ်မိၢ်ပျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်သူးလီၤထွဲကွဲၣ် ကယီကယီ (ဖဲ carboniferous ကတီၢ် - တၢ်စံး ဝဲလၢတချးcarboniferous အစီၤန့ၣ်ကီၢ်သ့ၣ် ခဲလၢၣ်အိၣ်ဖျိၣ်ထိးတံၢ်လိၣ်အသးတပူၤယီၣ် ဟီၣ်ခိၣ်တဘျီအသိးဖဲ carb; အစီၤအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထူးဖးအီၤဒီး

	လီထွံကယီကယီ တုလအ တုတင်လီလါ ပထံဝဲခဲအံစုစု).
Contour	ခိထိပ်ပနိ, ပနိလါအနဲဉ်ဖျါတင်ကစီထိပ်ထဲသိးသိး
contour feather	တင်အဆူအဒိဉ်လါအသိ ဒီးမၤစၤ ဒုးအိဉ်ဖျါထိပ်ထိပ်တဘုဉ်အမိဉ်ပုဂံကွဲဂီၤ.
Contour interval	ခိထိပ်ပနိဘၢဉ်စၤ, ခိထိပ်ပနိတဘိဒီးတဘိအကဆူးတင်ဒုဉ်စၤ. အဒိ-ဟီဉ်ခိဉ်ဂီၤတဘုဉ်အခိထိပ်ဘၢဉ်စၤ ၅၀ မံထၢဉ်စံးတင်န့ဉ်မ့ဉ်ခိထိပ်ပနိစး ထိဉ်အသး ၅၀, ၁၀၀, ၁၅၀, ၂၀၀ မံထၢဉ်စုစု
Contour Line	ခိထိပ်ဉ်နိ
contour plowing	တင်သ့ဉ်တင်ဖူးတကျါဘၢဉ်တကျါ (လၢကစၢၢ်ကပၤ), တမ့ဉ်ထိဉ်ထိဉ်လီလီဘၢဉ်.
contractile vacuole	cell အကွဲအဂီၤ လါအထၢဖျိဉ်ထံ အိဉ်ဘျဲဉ်လါ (cytoplasm) ဒီးဒုးဟးထိဉ်ကွဲအီၤလါ cell အပူၤ.
control group	လၢတင်ယုထံဉ် မၤကွဲတင်တခါအပူၤ, ကရူၢ်အပူၤလါ variable တဘုဉ်တင်မၤကွဲအီၤ.
controlled experiment	တင်ယုထံဉ်မၤကွဲတင်တခါလါ တင်လဲလိဉ်သးသ့ခဲလၢဉ်အကျါ ထဲတခါဧၤမ့ဉ်တင်ဒိလီၤ လီၤ.
controlled experiment	တင်ယုထံဉ်မၤကွဲတင်တခါလါ တင်လဲလိဉ်အသးခဲလၢဉ်အကျါ ထဲတခါဧၤဘၢဉ်တင်ပဒ်စံဉ် ကျါအီၤ.
convection	တင်ကိဉ်ဂံၢ်ဘါ (thermal energy) အတင်ဘၢဉ်စိဉ်ခိ, ခိဖျိလီမ့ဉ်ယွၤ အတင်သုးဟူးဝး လၢတင် ထံတ ခါအပူၤ.
convection current	ထံပျုမ့ဉ်လါအကဲထိဉ်ဖဲထံလါအဘၢဉ်တင်မၤကိဉ်အီၤတခါတဲထိဉ်ဆူထးခိ ဒီးထံအခုဉ်လီၤ န့ဉ်လီၤ ဒးဆူလၢဉ်ခိ.
Convection current	ကလံၤအတင်လဲၤတရံး, ကလံၤ (မ့) ထံမၤကလၢတင်အကျါ
Conversion	တင်လဲလိဉ်, တင်လဲလိဉ်တခါဆူအဂၤတခါ, လဲလိဉ်ဆူအဂၤတခါ
Convert	ဆီလဲလိဉ်
Convert to	ဆီတလဲဆူ
Converting	တင်ဆီတလဲကဒါ
convex lens	မဲဉ်ထံကလၢ (lens) တကလုဉ်လါအခါဉ်သးတီဉ်န့ဉ်ဒီး အကနူၤဝးဝး.
convex mirror	မဲဉ်ထံကလၢလါအမဲဉ်သုဉ်ကွဲကွဲလီၤ, လီၤဘံဆူအကနူၤ.
Coordinates/ ordered pair (x,y)	နီဉ်ဂံၢ်အဆီ
Copper	တိဂီၤ
Copra	ပီၤသုဉ်အညုဉ်, ပီၤသုဉ်

	အနီ/ ယီသင်ညင်နီ, ယီသင်ယု, ယီသင်ညင်ယု
Coral	လင်ဖီ
Coral	လင်ဖီ
Coral reef	လင်ဖီတူရဲ/ လင်ဖီလင်ကျီ
cornea	tissue အဆုံလၢ အကးယင် အသးလၢမဲင်ချုံတိုက်အမဲင်ညါ, tissue နှံ့မ့ဝဲတၢ်အယဲၤ ကဘျးဒံး ဘူတလါလၢပထံင်ဖျီသ့ဒီးဆုံဝဲ) .
cornea	မဲင်ခံတိုက်အမဲင်ညါကတၢ်တကထၢလၢပထံင်ဖျီတၢ်သ့. (မဲင်ပှ်ဖိ, မဲင်သပှ်ဖိ)
coronary artery	သွံင်ကျီၤဘီလၢအဆုၤသွံင်ဆူသးဖျါပူၤ.
Corresponding angle	အခိုင်တၢ်/ အခိုင်တၢ်နၢၣ်, အနၢၣ်
corrosion	ဟီၣ်သွဲး/ဟီၣ်သွဲးစီ အတၢ်အိုင်လုၤကွံၣ်သး ကယီကယီဒီဖျီ ကသံင်ကသီ အတၢ်မၤဖျိၣ် အဆၢ သကိး. (အိုင်လီၤဂှ်တၢ်ကယီယီ)
cotyledon	တၢ်မုၢ် - ချုံလၢလၢအဖျိၣ်တၢ်ပင်ကီၤစၢၤယင်တၢ်အိုင်.
Counting number	တၢ်ဂံၢ်နီၣ်ဂံၢ်
Country	ထံကီၢ်
courtship behavior	ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအကလုၣ်ဒ်သီးလိၣ်သးအတၢ်မိၢ်ဖါပင်သးမၤတၢ်တချူးလၢအတၢ်လူၤ လိၣ်သး/ဘၣ် စီလိၣ်သး.
covalent bond	ကသံင်ကသီအတၢ်အိုင် စၢၤဖဲတၢ်မ့ၢ်မ့ၢ် (atom) ခံဖျါပံးန့ၢ် စၢၤသကိး electron တဖျါ.
Cove	ပိၣ်လဲၣ်ကွၢ်ကျီၤဖိ, ကလံၤဂၢၢ်ပိၣ်လဲၣ်ကွၢ်ကျီၤဖိ
crack cocaine	တၢ်တပူၤကွီၢ်မ့ၢ် - cocaine အဆူၣ်ဒီးလီၤပျံၤဒိၣ်မးတကလုၣ်.
Crater	ကစၢၢ်မ့ၢ်အူအကိၢ်ပူၤ, အပျိၣ်ထိး, ကစၢၢ်မ့ၢ်အူပျိၣ်ထိး
Crater (of volcano)	ကစၢၢ်မ့ၢ်အူပျိၣ်ထိး, ကစၢၢ်မ့ၢ်အူပူၤခိၣ်ထိး
crest	ဝးလၢ (ware) အကူၣ်အထီကတၢ်ဖဲဝးလၢ လဲၤဒီတၢ်အဆၢကတီၢ်.
Crevasse	ထံလီၤသကၢၤအတဲၤဖး
Crevasse	ထံလီၤသကၢၤကိၣ်လိအတဲၤဖး
Criteria	နီၣ်ထီၣ်
crop	ထီၣ်အဟၢဖၢပင်ဖျိၣ်တၢ်အလီၢ် ဒးလၢအပျဲ တၢ်ကပင်ဖျိၣ်စၢၤ တၢ်အိုင်လၢအနီၢ်ကစၢၢ်ပူၤ ဖဲ အယူၢ်လီၤဝဲဝဲ. (အကနံ)
crop rotation	လုၢ်လၢတၢ်သ့ၣ် တၢ်သ့တၢ်သ့ၣ် တၢ်မုၢ်တၢ်ဘီတမံၤဝဲတမံၤ တကလုၣ်ဝဲတကလုၣ် လၢ

	တင်လီၣ် တပူၤလီၣ်လီၣ်အပူၤ.
Cross section	မဲၣ်ဒိၣ်တဲၣ်, ကွၢ်ဒိၣ်တဲၣ်
Crude oil	ကျဲတံးသံသိ (ရုၣ်နီၣ်သံသိ)/ ကျၢတံး
Crude oil	ကျဲတံးသံသိ, ကျၢတံး
Crust (earth's)	ဟီၣ်ဘ့ၣ်ပှၢ် (ဟီၣ်ခိၣ်အဘ့ၣ်ခိၣ်လၢအကိၤ)/ ဟီၣ်အကု, ဟီၣ်ခိၣ်ဘ့ၣ်ပှၢ်
crustacean	arthropod တကလုၣ်လၢအအိၣ်ဒီး အမိၣ်ပှၢ်ခံကူၣ်မ့တမ့ၢ် သၢကူၣ်, ဒီး appendage (စုစီၣ်) ယဲၣ်ဖျိၣ်မ့တမ့ၢ်ယုၣ်လၢကဝံၣ်အ့ၣ်အိၣ်တၢ်အဂီၢ်(note ပဝံၣ်တၢ်လၢ appendage တသ့ဘၣ်). တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်ယတၢ်ပၣ်ဖျါလီၤ. for appendage = see same.
crystal	ion မ့တမ့ၢ် atom အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဘၣ်လီၣ်ဘၣ်စး လၢပထံၣ်သ့သၢကပၤ (3- dimension) လၢတၢ် ကိၢ်လိၣ်တခါအပူၤ.
Crystal	လၢၢ်ဖျါကလၢ, လၢၢ်ဝါဆုံ
Crystal	လၢၢ်ဖျါကလၢ, တၢ်အလိၣ်အကျိၤလၢအကဲထီၣ်အလိၣ်အိၣ်ဒီးအနၢၣ်ဖိၣ်အံ သ့ၣ်ဆၢလၢၢ်ဝါဆုံ.
crystalline solid	တၢ်အလိၣ်တမံၤလၢ အဘၣ်တၢ်မၤဘျီအိၤ ဒီးလၢၢ်ဖျါကလၢ (crystal) လၢအကူၣ်အကု, (particle)သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအိၤလၢအဒိ(pattern)ဘၣ်လီၣ်ဘၣ်စးတဝီဝံ ၤတဝီ. (တၢ်ကိၢ်လိၣ်ဖျါကလၢ)
Cube	ယုၣ်မဲၣ်ယုၣ်/ ယုၣ်မဲၣ်ပၤယုၣ်
Cube	သၢကထၢ/ နီၣ်ဂံၢ်သၢကထၢဂံၢ်အါ (တၢ်ဒူး)
Cube root	ကူးဘံးထံး/ သၢကထၢဂံၢ်အါစၢ
Cube Unit	ကူးဘံးယုၣ်နံး
Cubic	ကူးဘံး/ ဘၣ်ယးနီၣ်ဂံၢ်သၢကထၢ
Cumulo-nimbus cloud	ကလံၤမုၢ်တၢ်အါၣ်
Curved line	ပနီၣ်က့ၣ်/ ပနီၣ်က့ၣ်ကူ, ပနီၣ်က့ၣ်ကီၢ်
cuticle	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအလၢၣ်ဒီး အမုၢ်ဖဲလၢအဘၣ် တၢ်ကးဘၢအိၤဒီး တၢ်သိၣ်ကနဲယံး လၢထံ တိဖျိတသ့.
Cylinder	ဖျါၣ်ပီၤ/ လွဲၣ်ပီၤ
Cystallisation	တၢ်ကဲထီၣ်တၢ်အလိၣ်အကျိၣ်လၢၢ်ဖျါကလၢ/ တၢ်လိၣ်ဖျါကလၢ
cytokinesis	cell cycle အကတၢ်တတီၤလၢ cell အ cytoplasm နီၤဖးလီၤအသး, နီၤလီၤ organelles ဆူ cell အသိခါအအိၣ်ပူၤစုၣ်စုၣ်. for cytoplasm - see same for organelles - see same.

cytoplasm	cell အအိပူ၊ လီတခါ လာအအိလ်လာ cell membrane ဒီး nucleus ပူ (လာ ellkarvoles), အအိဒီးတၢ်ပွဲၣ်ပွဲၣ်တမံၤ(a gell-like material)ဒီး cell organelles.
cytosine	nitrogen basic လွံၣ်ခါအကျါတခါလာ အထီၣ်ဖျိၣ်အသးဒီး guanine ဒီးဘၣ်တၢ်ထံၣ် န့ၣ်အီၤ လာ DNA အပူၤ.
Dam	တမၢ်
Dam	တမၢ်(ထံတမၢ်)
data	တၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်အနီၣ်ဂံၢ်, ဒီးတၢ်အုၣ်သး လာအဘၣ်တၢ်ထံၣ်ဖျိၣ်အီၤ ဒီဖျိတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ.
data	တၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်အနီၣ်ဂံၢ်, ဒီးတၢ်အုၣ်သးလာ အဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤ.
Data	တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါ, ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
death rate	တၢ်သံတၢ်ပွၢ်အနီၣ်ဂံၢ်, လာဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤ. (ပုၤသံနီၣ်ဂံၢ်စရိ)
Decagram	(ဒဲးကၣ်ဂရၢမ်) (တဆံကြၢမ်)/ဒဲးကၣ်ကြၢမ်(မ်)
decibel (dB)	တၢ်ထီၣ်တၢ်အသီၣ်ဒိၣ် အနီၣ်ဂံၢ်.
deciduous forest	သ့ၣ်လာအလၢလီၤဆူဒီး ဒီးထီၣ်က့ၤတနံၣ်တဘျီ.
Deciduous of tree	သ့ၣ်လာအလၢလီၤဆူကိးနံၣ်/သ့ၣ်လာအလၢလီၤနံၣ်ဝီ
Deciduous tree	သ့ၣ်လာအလၢလီၤဆူကိးနံၣ်, သ့ၣ်လာအလၢလီၤဆူနံၣ်ဝီ
deciduous trees	အိၣ်ယုၣ်ဒီးသ့ၣ် လာအလၢလီၤဆူလာတၢ်ကိၢ်ပူၤထီၣ်ဒီး တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီအကတီၢ်.
Decigram	(ဒဲးစံၣ်ဂရၢမ်) ဒဲးစံၣ်ကြၢမ်
Decimal	တၢ်ဘျဲၣ်ဆံ
Decimal fraction	ဘျဲၣ်ဆံအနီၣ်ဂံၢ်ကူၣ်
Decimeter	ဒဲးစံၣ်မံထၢၣ်
decomposer	organismလာအမၤလီၤဖျိၣ် ကသံၣ်ကသီအဒိၣ်လာ organism အသံသ့ၣ်တဖၣ် အပူၤဆူက သံၣ်ကသီ အဆံးဒီးမၤဒၢန့ၣ်က့ၤ အတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဆူဟီၣ်ခိၣ်ညါထ့ၣ် ဒီးထံအပူၤ.
decomposition	ကသံၣ်ကသီဝဲလီၤဖျိၣ်မၤ (chemical reaction) လာအမၤလီၤဖျိၣ်တၢ်ယါယုၣ် (compound) တခါဆူတၢ်အိၣ်ထီၣ်အသီယိ.
Decomposition	တၢ်အုၣ်တၢ်ကျါ, တၢ်လီၤအုၣ်လီၤကျါ
Decomposition	တၢ်အုၣ်တၢ်ကျါ, တၢ်ကျါသံလီၤကဘိၣ်
Decrease	စ့ၤလီၤ

Deepwater port	ထံယိုင်သန့်
defecation	တၢ်အိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဝံၣ်ဘျဲးတန့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဟူးဂဲၤဟးထီၣ်ကွံၣ်လၢနီၣ်ကစၢ်အပူၤ (တၢ်အ့ၣ်)(အ့ၣ်အါ)
Define	ဒူးနဲၣ်ဖျါထီၣ်အခိပညီ, နဲၣ်ဖျါထီၣ်အခိပညီလၢပအဲၣ်ဒီးစံး
Definition	တၢ်ဒူးနဲၣ်ဖျါထီၣ်အခိပညီ
Definition	တၢ်ပၢ်ဖျါအခိပညီ
Defoliation	တၢ်မၤလီၤဆူကွံၣ်သ့ၣ်လၢ
Deforestation	တၢ်မၤဟးဂီၤသ့ၣ်ပုၤ
Deforestation	တၢ်မၤဟးဂီၤသ့ၣ်ပုၤ, တၢ်မၤဂီၤသ့ၣ်ပုၤ
Degree	(ဒံၣ်ကရံၢ်) တၢ်ပနီၣ်
Degrees/minutes(of compass)	ဒံၣ်ကရံၢ်, မ့းနံး, တၢ်ပနီၣ်
Dehydration	တၢ်ထံသံးနီၣ်သံး
delivery	တၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်ခံပတီၢ်တပတီၢ်ဖဲညးထူၣ်သံးဖျိၣ်အသးဒီး ဆိၣ်ထီၣ်ဖိသၣ်ဒီဂၤညါလၢမိၢ်အ တၢ်ဖၢပူၤဆူတၢ်ချၢ. (တၢ်သးဆူ)
Delta	ထံထၣ်စ့
Demography	ပုၤနီၣ်ဂံၢ်စရိပိညါ
Demonstrate	ဒူးနဲၣ်ဖျါထီၣ်, ဖျါထီၣ်, ဖျါနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်
dendrite	neuron အတၢ်စူၣ်ထီထီၣ်သးလၢအအိၣ်ဒီး nerve အတၢ်ဟူးဂဲၤလၢအညိၣ်စံၣ်ပတၢ် အသးဆူ cell မိၢ်ပုၤအအိၣ်.
density	တၢ်ထီၣ်ဒူးတခါ လၢတၢ်တခါအ mass အိၣ်လၢ volume လီၤတံၢ်တခါအပူၤဆံးအါ ဆံးအါ.
Density	တၢ်အိၣ်တၢ်လိၣ်သး(တၢ်တံၤပၤ)
dependent variable	see responding variable.
Depletion	တၢ်မၤလီၤစ့
depressant	ကသံၣ်တကလုၣ်လၢအမၤယၢထီၣ် nervous system. for nervous system - see same.
depressants	ကသံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအမၤယၢထီၣ် nervous system.
depression	တၢ်အိၣ်သး လၢအမ့ၢ်တၢ်သးယၢ, သ့ၣ်တဖံၣ်သးတညီလၢအမၤအသးလၢတၢ်အဆၢကတီၢ်တကတီၢ် (ယံၣ်ဆံးအါဆံးအါတဲတသ့).
Depression	တလီၤဆၢၣ်

dermis	ဖုံးဘွန်အဖီလင်တကထာ။
Describe	မၤဖျါထီၣ်
Description	တၢ်မၤဖျါထီၣ်
desert	မဲးမုၢ်ခိၣ် - တၢ်လီၤတတီၤလၢထံသဝံထီၣ်ကွၢ်အိၣ်တၢ်စူၤထံလၢ အလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ပူၤ။
Desert	မဲးမုၢ်သီထီ
Desert	မဲးမုၢ်ခိၣ်,မဲးမုၢ်သီထီ
Desertification	တၢ်လဲလိာ်ကဲထီၣ်မဲးမုၢ်ခိၣ်
destructive interference	တၢ်တံၢ်တၢ်မၤဒၢၣ်လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ ဝးလၢ (wave) ခံခါပၢ်ဖျိၣ်အသး ဒီးကဲထီၣ်ဝးလၢ အ amplitude ဆံးဝဲတခါ. for amplitude - see same
Detergent	ကသံၣ်စီ/ ကသံၣ်ဆူးကပၤ, ကသံၣ်သ့စီတၢ်
Determine	တၢ်ဟံလီၤသးကျါမုၢ်ဆူ/ ဟံလီၤသး
development	တၢ်လဲလိာ်သးအကျါအကျဲ လၢအကဲထီၣ်သးလၢ organism အသးသမူအပူၤ ဒ်အက ကဲထီၣ် ကွၢ်ဂီၤဒွဲ အသီ လၢအသတံၣ်ဘျုးသး (complex).
diabetes	ဆံၣ်ဆာတၢ်ဆါ - တၢ်အိၣ်သးလၢ pancreas (ကဝၢ်) ထူးထီၣ် insulin တလၢတလီၣ်မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢ body cell တစူးကါ insulin မ့ၢ်မ့ၢ်နီၣ်နီၣ်ဘၣ်လီၤဘၣ်စးဘၣ်အယီၤ. (တၢ်ဆံၣ်ဆါ)
Diagram	ကွၢ်ဂီၤဒိ, တၢ်န့ၣ်
Diameter	ကျါတူၣ်ပနီ (ကွၢ်တူၣ်ပနီ), တဝီၣ်တူၣ်
Diameter	ကွၢ်တူၣ်ပနီ
diamond	carbon ကွၢ်ဂီၤတကလုာ် - ဟီၣ်လဲဖျါကလၢ (mineral crystal) အကီၤကတၢ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ် ချၢ. (တၢ်မျါဝါ)
diaphragm	ညၢ်ထူၣ်ကွၢ်ဂီၤဒ်တီးမိၣ်စူခိၣ် (cone) လၢအမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ် လၢတၢ်သါန့ၣ် သါထီၣ်ကလံၤ အဂီၢ်.
Diarrhoea	တၢ်ဟၢဖၢလူ
diatomic molecule	molecule လၢအအိၣ်ဒီး atom ခံဖျါၣ်.
diatoms	algac လၢအသးဘီၣ် ထူလၢအအိၣ်ဒီး အကူလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ silica.

dicot	angiosperm လာအအိန်ဒီး ချလင်ခံခါခံကလုင် (ဖဲအချးထီင်အလင်ဆိအိန်ထီင်ခံဘွင်).
Dicot	ဒဲးဒီး, လင်အိန်ထီင်စီးပျာထီင်ခံဘွင်ကတိာ်
Dicotyledon	ဒဲးဒီးတလံးဒါ, တာ်မုာ်တာ်ဘိအလင်လာကတိာ်အိန်တစူအသး
diffraction	ဝးလာ (wave) လာအလဲကွာ်ကူတရဲးတဂ်ဒီတံင်တင်တခါ.
diffuse reflection	တဂ်ဆဲးကဒါ (reflection) တခါလာအကဲထီင်သးဖဲ မုာ်အယဲသယဲ (parallel rays of light) ဘဂ်ထံး မဲင်ဖဲဒိန် သွဲးသဖဲဒီး တဂ်အယဲသ့တဖုင် ဆဲးကလာကွာ်အိန်ဒီးအ နာ် (angle) အကလုင်ကလုင်.
Diffusion	တဂ်ရူပြုလီသးကျိကျဲတခါလာ မှံမှီဖိုင် (molecule) သ့တဖုင်သးအသးဆူလီလာ (molecule) ကဒဲကဒဲအိန်တဂ်စူအလီလာ.
Digestion	ကျိကျဲတခါလာနီကစင်ဂံင်ပြုလီတဂ်အိန်ဆူ တဂ်ဂံင်ဘိ molecule သ့တဖုင်.
Digestion	ကျိကျဲတခါလာတဂ်မာ်ပြုဂံင်ပြုလီ တဂ်အိန်လာ complex molecule ဆူ molecule အဆဲး.
Digestive cavity	အဟာဖါ
Digestive tract	ပီကျိဖိလာအသးတဂ်အိန် ဆူနီကစင်အပူ. (ကိာ်ယူကျိ)
Digital	နီဂံင်မိာ်ပျာ, နီဂံင်မဲာ်ပျာ
Digital signal	လီနီဂံင်ပနီဂံင် - လီနီဂံင်ပနီဂံင်လာလီမုာ်ယွ ဘဂ်တဂ်ဆီတလဲလိင်တဆီဘဂ်တဆီ.
Dilute solution	တဂ်ပျာလီအထံ (solution) လာအအိန်ဒီး ပျာမနဲး (solute) စူကိာ် လာအပျာလီလာအပူ.
Dimension	တဂ်ထီင်တဂ်တင်
Dinoflagellates	algae အလွဲဂီလာအလင်တဂ်ထံင်န့အီ လာပိင်လဲင်ပူ - တခါစုင်စုင်အိန်ဒီး flagella ခံခါ. see - flagella.
Diode	တဂ်အိန်သးကိာ်လိင်တမံလာအအိန်ဒီး conductor တဖျံင်တဝင် အကထာသ့တဖုင်လာ အပျဲ လီမုာ် ယွလဲ တဂ်ထဲတကပါဇီ.
Direct Current (DC)	လီမုာ်ယွ လာအအိန်ဒီးလီမုာ်စိကမီ (charge) လာအယွထဲတကပါဇီ (တပညိင်) လာ လီမုာ်

	စာရိတ် (circuit) အပူ. (လိကျဲယူစာရိတ်)
Directed number	နိဉ်ဂံနဲနဲလိမိ, နိဉ်ဂံနဲနဲလိ, နိဉ်ဂံစာရိတ်
Direction	အခိဉ်တိ, အခိဉ်တိလိ
Direction	အခိဉ်လိ, အကျိလိ/ တံလဲကျဲ
Directly proportional	တံကတိစူးကိဒ်ကပပ်ဖျါ တံဘဉ်ထွဲလိသးလတံလဲလိသးသ့ခါ (variables) အဘဉ် စာလဲ အလံာ်တံပြဲ (graph) မ့ပနိလိ လာအလဲဖျိပနိဉ် (point) (0,0).
Disaster	တံတတံတနါ(တံဟးဂိဒိဉ်ဒိဉ်မ့မ့, တံဟးဂိလိဘိလိမ့)
Disc drive	ပိလိလာအဖး တံဟ့ဉ်သ့ဉ်ညါ (information) လာလိမ့ဉ်ကဝိ (dise) တဘ့ဉ်အပူ မ့တမ့ ဒါနဲတံဟ့ဉ်သ့ဉ်ညါဆူ လိမ့ဉ်ကဝိလဲ ခိဉ်ဖျဲထံဉ်အပူ.
Discover	ယုထံဉ်န့တံ
Discreet	လာအတဘဉ်ထွဲလိ/ လာအထိဉ်ဘဉ်တံဘဉ်
Diskette	ပလးစတံးဘဉ်ကဝိ လာအခိဉ်ဒီး တံဟ့ဉ်သ့ဉ်ညါဒီးလာ တံထူးသံကွံဉ်အိသ့.
Dispersal	organism သ့ဉ်တဖဉ်အတံသးရဲလိအသး လာလိတပူဒီး ဆူလိအဂတပူ.
dissonance	တံအသိဉ် လာအဟဲထိဉ်ခိဉ်ထိဉ်ဝဲ ဖဲနိးလာအတခိဉ်ဒီး တံသံကျဲ အတံဘဉ်ထွဲလိ သးတဖဉ်ဘဉ်တံဒုယုဉ်အိတပူယိ.
Distributive property	တံနိလိကံစိ/ စုလိခိဉ်ခိဉ်အတံနိလိ, တံနိလိကံစိလိဆိ
District	ကိဉ်ရှဲဉ်
Divisibility	နိဉ်ဂံလာတံနိဖးအိသ့
DNA	Deoxyribo Nucleie Acid ဃါယုဉ်ဖျိသဘဉ်ဘဉ် (complex compound) တခါ လာအခိဉ်ဒီး တံဟ့ဉ်သ့ဉ်ညါဘဉ်ယး cell အတံဟူးတံဂဲလာတစိဘဉ်တစိ.
Doldrum	ကလံဂါကဝိဝဲဝိဉ်လဲဉ်ပူလာဟိကွိမ့အလိ
Doline	လာထုဉ်ပူဖျိ
Doline	ဟိဉ်ခိဉ်လိဖျိလာလာထုဉ်, လာထုဉ်ပူဖျိ/ လာထုဉ်ဖျိ
Domestic animals	ဆဉ်ဖိကိဉ်ဖိဘုဉ်ဒါတဖဉ်, ဆဉ်ဖိကိဉ်ဖိအံ
dominant	factor အခိဉ်စိဒီး ဆူတခါလာအထူးန့တံလာကွံဂိ ကကဲထိဉ်သးဂိ. ဒိတဒါစုဉ်ကိး တံလိတိ သ့ဉ်တဖဉ် ဒိသိးအသုတဟဲဖျါထိဉ်လာ ဖိလံစာသ့ဉ်အပူ.
Dominant allele	allele လာအမ့ gene လိလိဆိဆိတခါ လာအခိဉ်ဒီး ကွံဂိလိလိဆိဆိဒဲ, မ့ အိဉ်လာ organism တကလုဉ်အပူန့အကွံအဂါအဝဲန့ အိဉ်ဖျါထိဉ်ဝဲတိတိ.

Doppler effect	တၢ်အသီၣ်အ frequency အတၢ်လဲလိၣ်သးဖဲ တၢ်သီၣ်အဂံၢ်ထံး သးအသးလၢအဘၣ် ထွဲဒီး ပှၤဒိကန့ၣ်တၢ်တဂၤ.
Double bond	ကသံၣ်ကသီအစုဲ (bond) လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ် (atom) ခံဖျၢၣ်ဟံးန့ၢ် စူးကါ သကိး electron ခံစ့ၣ် (ခံဖျိၣ်) လၢအဝဲသ့ၣ်အဘၣ်စၢၤစ့ၣ်စ့ၣ်.
Down feathers	အဆူၣ်ဖျၢၣ်ဒီကပုၣ်လုးလၢအဆဲလူၤ (trap) တၢ်ကိၢ်ဆူးဟံးန့ၢ်ဒီးမၤလၢထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်. (အဆူၣ်ကမိၣ်ဖိ)
Down syndrome	တၢ်အိၣ်သး (တၢ်ဆါလၢအဟဲထီၣ်ဝဲဖဲ chromosome အစူၣ် (၂၃) စူၣ်အကျါအကတၢ် အစူၣ်တလီၤဖျၢၣ်ကွဲၣ်အသးဖဲ meiosis အဆၢကတီၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤ အစၢမ့ၢ်ဝဲဖိလၢ အအိၣ်ဖျၢၣ်န့ၣ် အခိၣ်န့ၣ်ယၢဒီးတထံတဆးကဲၣ်ဆိး, Trisomy 21.
Down-warping	ဟီၣ်ခိၣ်လီၤတြး, ဟီၣ်လီၤတြး
Drainage	တၢ်ယွၤလီၤ, ထံအတၢ်ယွၤလီၤ, ထံမိၤပျဲ
Drinking Straw	တၢ်ဆူးထံပျီၣ်, တၢ်ဆူးထံထီၣ်
Drip tip	သ့ၣ်လၢမိၢ်ခံ, သ့ၣ်လၢအစိးခံ
Drought	တၢ်ယီၤလု, တၢ်လုထီ
Drug	ကသံၣ်ဖီၣ် - ကသံၣ်ဖီၣ်လၢအဒူးအိၣ်ထီၣ် တၢ်လဲလိၣ်ပသးလၢ နီၢ်ကစၢ်မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူး တၢ်ဝဲသကဲၣ်ပဝးအပူၤ. (ကသံၣ်မူၤဘျီး)
Drug abuse	တၢ်ဟံးန့ၢ်စူးကါကမၣ် ကသံၣ်ကသီ - တၢ်ဟံးန့ၢ်စူးကါကမၣ်ကွဲၣ် ကသံၣ်ကသီလၢ တၢ် တကွၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်အပူၤ လၢအတဒ်သိးဒီး တၢ်ကဘၣ်စူးကါအီၤအကျဲအကျါအသိး.
Dry cell	လီမ့ၢ်ကသံၣ်ကသီဒီးဖိ - (လီမ့ၢ်သ့ၣ်ဖိ) (electrochemical cell) လၢ electrolyte (လီအုၣ်ယု)(တၢ်လၢအပျံၣ်လီၤဒီးဆူၤလီမ့ၢ်) မ့ၢ်တၢ်ပံၣ်ပံၣ်တမံၤ. for electrolyte - see same
Ductile	တၢ်ကတီၤစူးကါလၢတၢ်တမံၤလၢပထူး (တီၢ်) ယဲၣ်ထီၣ်အီၤဒ်လီၤပျံၣ်ပျံၣ်သ့ၣ်အဂီၢ်. (တၢ်တ မံၤလၢအတစိုးဘၣ်) .
Dynasty	မိစၢၤ, စီၤပၤအစၢၤ

Dysentery	တၢ်ဟၢဖၢဝံင်
ear canal	နၢ်ပူၤ - တၢ်အပူၤကျိၤဖိလၢအစးထီၣ်အသးဖဲ နၢ်ပူၤချၢတုၤလၢနၢ်လှၢ် (ear drum).
eardrum	နၢ်လှၢ် membrane လၢအကြီဖးနၢ်ချၢ ဒီးနၢ်ဘၢၣ်စၢၤ ဒီးမ့ၢ်တၢ်တမံၤ လၢအတကြးဝဲဖဲ တၢ်အသီၣ်ဝးလၢ (wave) လဲၤဘၢၣ်ထံး - လဲၤဒီဘၢၣ်အီၤ. (နၢ်ကလှၢ်)
eardrum	membrane တခါလၢအဆံးဒီး လီၤဂၢ်ဒီးဒၢ (drum) ဒီးအိၣ်ဖ့ၣ်ဆၢအသးလၢပနၢ်ပူၤ.
Earthquake belt	ဟီၣ်ခိၣ်ဟူးအကျိၤကဝီၤ
Earthquake belt	ဟီၣ်ခိၣ်ဟူးအကျိၤ/ ဟီၣ်ခိၣ်ဟူးအကျိၤကဝီၤ
Easterly wind	မ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤ
Easting	ပနီထီၣ်ထူၣ်, ပနီလၢအဟံၤဖျါတၢ်အယံၤဒီးမ့ၢ်ထီၣ်
Eccentric	လၢအလီၤတီၢ်လီၤဆီ
echinoderm	ချိၣ်လၢအအိၣ်ဒီး symmetry ဝုၤဝုၤဘၢၣ်ဘၢၣ် ဒီးအိၣ်မူအိၣ်ဝဲၤ လၢပိၣ်လဲၣ်ဒါလၢ် ဒီးအိၣ် ဒီးအအိၣ်ပူၤယံကု နီတၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲအသး. (ချိၣ်ဆူၣ်ပိၣ်လဲၣ်)
echolocation	တၢ်စူးကါ တၢ်အသီၣ်ဆဲးကဒါဝးလၢ (wave) နီသိး ကယုဆၢအိၣ် ဒီးတၢ်ရိၣ်သန့ (navigate) ကဘီ/ချံအဂီၢ်. (တၢ်သီၣ်ဒီးဒီ ကါက့ၤ)
ecology	တၢ်ယုသ့ၣ်ညါ မၤလီၤပိၣ်ညါဘၢၣ်ယး တၢ်လၢအအိၣ်မူအိၣ်ဝဲၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဘၢၣ်ထွဲမၤ ယုၣ် သကိးတၢ်စုၣ်စုၣ်ယုၣ်ဒီး အဟီၣ်ရံးဝးဝး.
Ecology	တၢ်မူဘၢၣ်ထွဲပိၣ်ညါ
Economy	မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်
ecosystem	တၢ်သးသမူအိၣ် ဒီးတၢ်သးသမူတအိၣ် အတၢ်ဘၢၣ်ထွဲမၤယုၣ်သကိးလၢ လီၢ်ကဝီၤတခါအ ပူၤ.
Ecosystem	တၢ်မူတဝါ
ectotherm	ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢအနီၢ်ကစၢ် တမၤထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပူၤ အတၢ်ကိၢ်ကဲၣ်ဆိး.
Effect	ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကဲဘျူး, တၢ်ဘျူးအိၣ်ထီၣ်, အဘျူးအိၣ်ထီၣ်
efficiency	တၢ်သ့ထီၣ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤလဲၤန့ၣ်အမ့ၢ်ကယၤလၢ အဘၢၣ်တၢ်ပျိၣ်လဲၣ်အီၤဆူ တၢ်မၤလၢ အအိၣ်ထီၣ်.

Effort distance	ထဲးဂံင်တင်ဒုဉ်စၢ၊/ ကုဉ်တင်အဒုဉ်စၢ၊ ထဲးထီဉ်ဂံင်တင်ဒုဉ်စၢ၊
Effort force	ထဲးဂံင်သဟီဉ်/ ကုဉ်ဂံင်အဒုဉ်စၢ၊ ထုးထီဉ်ဂံင်သဟီဉ်
egg	တင်အမိဂ်, ပိဉ်မုဉ်အမိဂ်ဖါ cell (တင်အမိဂ်, ပိဉ်မုဉ်အဟုးဒုဉ်).
EI Nino	အဲလ်နံနီဉ် (မုဉ်ခိဉ်ကလံးချုဉ်ချဲလိဉ်သး)/မုဉ်ခိဉ်ကလံးချုဉ်ချဲလိဉ်သး, မုဉ်ခိဉ်မုဉ်လီချုဉ်ချဲ
elastic potential energy	တင်တမံအတင်ယူဉ်ထီဉ် / အတင်သံးတံင်အဂံင်ဘါ.
elasticity	တင်တမံအတင်သုနုဉ်အိဉ်နုဉ် လၢအသုစံဉ်ပထါက့ၤသု ဖဲအဘဉ်တင်မၤ သုးဂဲၤအီၤဂံၤအ လီဉ်ခဲ.
electric charge	လီစိကမီၤ - electron ဒီး proton သုဉ်တဖဉ် အတင်သုးတင်သုဉ်တမံ, electron အိဉ်ဒီး လီမိဂ်စိကမီၤဂံင်ဘါဒီး proton နုဉ်အိဉ်ဒီး လီဖါစိကမီၤဂံင်ဘါ.
electric circuit	လီမုဉ်ယွၤကျါ (စၢဂံးဝီကျါ).
electric current	လီမုဉ်ယွၤခီဖျိတင်တမံ.
electric field	လီကဝီၤဝးဝး လၢတင်အကူဉ်အကုအိဉ်ဒီး လီစိကမီၤ လၢတင်ဂံင်ဘါဘဉ် တင်ဆီဉ်သနံး ဖျိအီၤ. (လီပျိကဝီၤ)
Electric force	လီသဟီဉ်
electric generator	လီမုဉ်အူစဲး - ပိးလီလၢပျိဉ်လဲစဲးဂံင်ဘါဆူလီမုဉ်ဂံင်ဘါ. (လီကဟဉ်ဒၢ)
electric motor	လီဖျါဂံး - ပိးလီလၢပျိဉ်လဲလီမုဉ်ဂံင်ဘါဆူစဲးဂံင်ဘါလၢ အဒုးတရံးကဟဉ် အကျိဉ်ဘိ.
electrical energy	လီမုဉ်ဂံင်ဘါ - ဂံင်ဘါလၢတင်ဒီးနုဉ်အီၤ ခီဖျိလီမုဉ်စိကမီၤအတင်ယွၤ.
electrical potential	လီမုဉ်မိဂ်ဖါစိကမီၤတယူနုးအဂံင်ဘါ.
Electricity	လီဂံင်
electroagnetic spectrum	လီမုဉ်ထးနါအဝးလၢအတင်ရဲဉ်ပတီဉ် လၢအဘဉ်တင်သုဉ်ပဉ်ဃာ်တတီၤတီၤ.
electrochemical cell	ပိးလီလၢပျိဉ်လဲ ကသံဉ်ကသီဂံင်ဘါဆူလီမုဉ်ဂံင်ဘါ.
electrode	ဟီဉ်လဲအပျ လၢအဒီးနုဉ်အါထီဉ် electrons မုတမုဉ် အ electron လီမၤမၤကွံဉ်ဝဲဖဲ

	electrolysis အိုင်ထိုင်မအသးအခါ.
electrolysis	ကျိကျဲတခါလါလီမုန်ယွါထူးလီဖးကသံကသီအစုဟံး (chemical bond).
electrolyte	တၢ်အထံ မ့တမ့ၢ်တၢ်အထံပံာ်လါအဒူးလဲဒီလီ မုန်ယွါ (electrical current).
electromagnet	လီမုန်ထးနါ - solenoid တခါ လါအအိုင်ဒီး လီမုန်ထးကိၢ်လိၣ် လါအခါၣ်သးလါအဒူး အိုင်ထိုင်ထး နါသဟီၣ်လါတၢ်ဒူးအိုင်ထိုင် / ဒူးလဲ - ဒူးဆိကတီၢ်အီၤသ့ဝဲ. (ထး နါလီမုန်)
electromagnetic radiation	ဂံၢ်ဘါလါအလဲ တၢ်လါမူပျီၣ်လီမုန်ထးနါ ဝးလါ (wave) အသိး.
electromagnetic energy	လီမုန်ထးနါဂံၢ်ဘါ - တၢ်ကပီၤဒီးလီယဲ (radiation) ဝုၤဂၤအဂံၢ်အဘါ.
electromagnetic induction	ကျိကျဲတခါလါတၢ်ဒူးအိုင်ထိုင်လီမုန်ယွါ ဒီဖျိ conductor အတၢ်ဟူးတၢ်ဝးလါထးနါ အပျီကဝီၤ. for conductor - see same.
electromagnetic(waves)	လီမုန်ထးနါအဝးလါ. (ထးနါလီမုန်လါကျိၤ)
electron	လီဖါအိုင် သးဆံးကိၢ်လါအအိုင်ဒီး ဂံၢ်ဘါဆူၣ်ဆူၣ်တခါ လါအသူးအသးလါအလီၢ်လီၤ ဟီလါ atom တဖျါအ nucleus အချါ.
electron dot diagram	electrom Valeuce အနီၣ်ဂံၢ် အတၢ်ပၣ်ဖျါဒီဖျိတၢ်စူးကါဖျါနံးဖိ ကွဲးသးလါသွဲးစီပနီၣ် အချါဝးဝး.
electronic signal	လီမုန်ယွါ လါအလဲလိၣ်သးဒီဘျီဒီဘျီဒီး စိၣ်ဆူၣ်တၢ်ကစီၣ်/တၢ်ဝုၢ်ဘိးဘၣ်.
electronics	တၢ်စူးကါလီဂံၢ်ဒ်သိးကၤဂၤပၤ, ဆဲးကျိး, ဒီးကျဲၤဆူၣ်တၢ်ဝုၢ်ဘိးဘၣ်. (လီတြုၢ်ဂဲၤဆူၣ်)
electroscope	ပိးလီလါတၢ်ယုသ့ၣ်ညါ လီမုန်စိကမိၤဂံၢ်ဘါ (အိုင်ဆံးအါဆံးအါ/အိုင်တအိုင်).
element	သွဲးစီ - တၢ်တကလုၣ်လါအအိုင်ဒီး တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ် (atom) တကလုၣ်ယီၤခဲလၢၣ်, ဒီးဘၣ်တၢ်မၤ ဟးဂီၤအီၤဒီဖျိ ကသံကသီကျိကျဲ မ့ၢ်ဝုၤဆူၣ်တၢ်ယီၤဖိတသ့ဘၣ်. (ဒဲးသ့စီ)
element	တၢ်တမံၤလါအဘၣ်တၢ်မၤပြုလီၤအီၤဆူၣ်တၢ်အပြုဒီဖျိကသံကသီကျိကျဲ မ့တမ့ၢ်

	ကျိုကျဲ ထီရီတသ့.
Element	က်စီ, တ်အမ်ပိုပို
Elevation	တ်ကစီထီထီထီလီ, တ်လီထီထီခိ, တ်ထီထီခိ
Elliptical	ပယွဲ
Embankment	ထံတိဘိ
Embankment	ထံတမာန်/ တ်တမာန်ထံ
embryo	တ်လိထီထီဖးထီထီအသးအခိထံ: တ်အမုန်ဖိဒီးထီထီသီလာ အအိန်ကဲထီထီအသးလာ zygote (fertilised egg) (မုန်စုန်ကီး ပုကညီဟူးခိန်လါအလာပွဲကဲထီထီ - ပွဲထီထီဝံ ယိးနွံ) . (ဖိပိုက်ကတီ, နွဲထီထီကတီ)
Emergent	သ့ထီထီ, လါအအိန်ဖျါထီထီရှိုထီထီ
emigration	တ်ဟးထီထီဒီးပပ်တုန်တ်အိန်တ်ဆိးအလီ (သုးအသးဆူလီဂါ)
emotion	သးအတ်သ့ညါဟူးဂဲ (လါပုကညီလဲဒီဖျိဝဲ).
emphysema	တ်ဆါခိန်ခိန်မုန်မုန် လါအမဟးဂီပသိန်အ tissue ဒီးဒုးအိန်ထီထီတ်သုတသ့သါတသ့.
Enclave	တ်လီလါကီဂါပဘန်အိ
encryption	ကျိုကျဲလါတပ်နီန်/တ်ကွဲးခူသ့တ်ကစီခိသိး ပုဂါသုတနပ်ပာန်/ဖးတဘန်. (ပုနပ် ပာန်/ဖးဘန်သ့ထဲ ပုလါအဘန်တ်ဆုနုန်အီတဂါဇီ).
Encyclopedia	လံထံးလံယု, မုန်လံခိယုအလာအပု, လံတဘန်လါအထဲဖျါထီထီတ်ကီး မံဒဲးအဂုန်မိပို, လံနဲနဲဂံထံး
endangered species	တ်အစါလါအဘူးထီထီဘူးလီလါကလီမန်တုန် (ဘူးထီထီဘူးလီလါကလီမန်/ကသံလါ ကွဲ/ကဟါမန်လါခါဆူညါဆါကတီစုကိန်အတီပု)
endangered species	species လါဘန်သ့သ့ကလီမန်/ကသံကွဲ/ကဟါမန်လါခါဆူညါတစိဖိအတီပု. (တ်စါဘူးကလီတုန်)
Endangered species	တ်အစါဘူးကလီတုန်
endocrine gland	endocrine ဒီး system အပူကုန်ဂီနွဲ (organ) လါအမဒုးအိန်ထီထီဒီးပွဲထီထီ အက သံကသီ ပနံးလီလါဆူသ့ကျိုပု.

endocrine system	ချုံ့ကိတ်လိပ် (gland) ကရှုလ်းလ်းအမေးထူးထီၣ် hormone သ့ၣ်တဖၣ်.
endoplasmic	cell က့ၣ်ဂီၤလ်းအအိၣ်သးဒ် ကျဲပူၤဟီၣ်သဘံၣ်ဘျီထုၣ်ထုၣ်ကး လိၣ်သးလ်း protein ဒီးတၢ် အဂုၤအဂၤ reticulum ဘၣ်တၢ်စိၣ်ခိဖျိအီၤဆူ cell တခါဘၣ်တခါအအိၣ်.
endoplasmic reticulum	တၢ်အိၣ်သးဒ်ကျဲပူၤဟီၣ်လ်း အဆးစၢ်အသးလ်း အလဲၤခိဖျိ cell တခါအ cytoplasm .
endoskeleton	တၢ်အိပူၤအယံ.
endospore	cell ပြဲကဒ်အိၣ် လၢတၢ်ဒုၣ်တီၣ် လၢအဘံတရံးသးအလိၤ လၢအအိၣ်လၢ bacteria cell အအိပူၤ.
endotherm	ဆၣ်ဖိကိၣ်ဖိလၢအနီၣ်ကစၢ်ပၤဟံးယၣ်ဒီး ရဲၣ်ကျဲၤအနီၣ် ကစၢ်တၢ်ကိၣ်လၢနီၣ်ကစၢ် ဒုၣ်ဝဲ ထူးထီၣ်အီၤ.
endothermic reaction	တၢ်ယါယုၣ်ဖျိၣ်မၤလၢ အဟံးဆူးန့ၣ် တၢ်ချၢအတၢ်ကိၣ်.
endurance	တၢ်တူၢ် - တၢ်သ့န့ၣ်အိၣ်န့ၣ် လၢအအိၣ်ဒီး နီၣ်ခိနီၣ်ကစၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအဆၢ ကတီၢ် တကတီၢ်.
energy	တၢ်ဂံၢ်ဘါ - တၢ်သ့န့ၣ်အိၣ်န့ၣ်လၢကမၤတၢ်/ကဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လဲလိၣ်ဒ် တၢ်သူးကွံၣ်သူး ကစီၤတၢ်တမံၤမံၤဆူ ဒုၣ်စၢၤတတီၤ.
Energy	ဂံၢ်သဟီၣ်
energy conversion	ကျိၤကျဲၤလၢတၢ်ဆီတလဲ ဂံၢ်ဘါတခါဆူ ဂံၢ်ဘါအဂၤတခါ/တကလုၣ်.
energy pyramind	တၢ်တုၣ်ပၣ်ဖျါအတကီၢ် လၢအပၣ်ဖျါ တၢ်အဂံၢ်အဘါ သူးအသးလၢ တၢ်ဂံၢ်ဘါအိၣ်ထီၣ်အ လီၢ်ပတီၢ်ဆူ လီၢ်ဂၤတခါဆးအါဆးအါ လၢတၢ်အိၣ်အစၢ်ကဝီၤပူၤ.
Environment	ခိၣ်ယၢၤ
Environment	တၢ်အခိၣ်အယၢၤ, တအိၣ်ဝးတရံး, ခိၣ်ယၢၤဝးတရံး, ခိၣ်ယၢၤ
Environmentalist	ပုၤဒီသဒၢခိၣ်ယၢၤ
enzyme	protein တမံၤလၢအမၤဆူထီၣ်ကသံၣ် ကသီအတၢ်မၤဖျိၣ်ဆၢသကိး (chemical reaction)

	လၢတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဝဲ၊ မိၣ်ပှၢ် (living things) အပူၤ.
enzyme	တၢ်တမံၤလၢ အမၤဖျိၣ်ဆၢသကိးတၢ် (reaction) လၢအဘၣ်ယးဒီး biology (တၢ်သး သမူအဝုၣ်အပီၤညါ) လၢအမၤစ့ၤမၤယၢလီၤတၢ်ဝံၣ်တဟီၣ် လၢအစးထီၣ်ဒူးဟူးဝဲၤထီၣ် တၢ် မၤဖျိၣ်ဆၢသကိး တၢ်လၢ cell အပူၤ.
Epicenter	ဟီၣ်ခိၣ်ဟူးအဝုၣ်ထံး
Epicenter	ဟီၣ်ခိၣ်ဟူးအခၢၣ်သး
epidemic	တၢ်ဆါဘၣ်ကူဘၣ်ဂၢၢ်ရၢလီၤသး ချဲချဲကလဲၣ်ဖဲလီၣ်ကဝီၤတတီၤ.
epidermis	ဖံးဒီးအချၢကတၢၢ်တကထၢ.
epidermis	လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ - တၢ်အလၢလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ cell ဘၣ် ဘၣ်ဘူသလိဖိ, လၢ ဆၢဖိကီၢ်ဖိ - ဖံးဒီးအချၢတကထၢ.
epiglottis	tissue အလၢလၢအကးဘၢကလံၤကျိၤ ဒီးတြီယၢတၢ်ဒ်သိးတၢ်အိၣ်သုတလဲၤန့ၣ်.
epithelial tissue	နီၣ်ကစၢ်အ tissue တခါလၢအကးဘၢနီၣ်ကစၢ်အဖံးဘၣ်ခိၣ်, လၢအအိၣ်ပူၤဒီးလၢအချၢ.
Equation	တၢ်မၤပှၢ်သိးတၢ်
Equator	ဟီၣ်ကွီၤမုၢ်, အိၣ်ခွထၢၣ်
Equator	ဟီၣ်ကွီၤမုၢ်(အိၣ်ခွထၢၣ်, မုၢ်လဲၤကျိၤ, မုၢ်ကျိၤ)
Equilibrium	တၢ်အဂံၢ်ပှၢ်သိး
Equilibrium	တၢ်အိၣ်လိၤလိၤ, တၢ်ခဲထဲသိး, တၢ်အိၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤ
Equinox	နံၤန့ၣ်ယူကတီၢ်, နံၤယူန့ၣ်ယူ
Equinox	နံၤဒီးန့ၣ်တုၤသိးလိၣ်သးအကတီၢ်, ဖဲမုၢ်လဲၤခိၣ်ဟီၣ်ကွီၤမုၢ်အကတီၢ်, နံၤန့ၣ်ယူ ကတီၢ်, မုၢ်လဲၤဘၣ်အကျိၤ.
Erg	အးဂံၢ်, တၢ်ပူထီၣ်အသးလၢမဲးမုၢ်ခိၣ်အမဲၣ်ဖံးခိၣ်အိၣ်ထဲမဲးထီၣ်ကူလီၤယၢၣ် တဖၣ်, မဲးကူယၢၣ်ပူၣ်
erosion	တၢ်အိၣ်ဝဲၤစိၣ်ကွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ညၢၣ်ထုၣ် ဒီဖျိ, ကလံၤ, ဒီးထံၣ်လီၤသကၢကျိၤ. (တၢ်အိၣ်ဂူၢ်ကွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ညၢၣ်ထုၣ်)
Erosion	တၢ်အိၣ်ကလိၤ
Erratic leadership	တၢ်ကဲခိၣ်ကဲန့ၣ်လၢသနူအဂၢၢ်အကျၢၤတအိၣ်, တၢ်ကဲခိၣ်ကျၢၢ်ကျၢၢ်, ခိၣ်န့ၣ်ပ တြီၣ်
Eruption	တၢ်ပိၢ်ဖးထီၣ်
Escape velocity	တၢ်သဟီၣ်လၢအချဲဖဲဒ်သိးကပူၤဖျဲးထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ထူးယၢ, အဒိ- ရီးကဲး

	အသဟိန်နှင့်ဆူဂ်နိုဟိန်ခိန်အတတ်ထူးယာ
esophagus	ညှပ်ထူဂ်ပီလအဒူးစဲဘူးကိန်ပူ၊ ဒီးဟာဖါ (ကဖု) (ကိန်ယူဂ်ဘိ)။
ester	organic ယါယုဂ်ဖျိဂ်လအဘဂ်တမ်အီလ၊ တမ်ပဂ်ဖျိဂ်သံးသဝ်အထံ (alcohol) ဒီး organic ရီဂ်ဆံဂ်ထံ (acid) တခါဒ်ကသံဂ်ကသီကျိကျဲအသိး။
estimate	တမ်ထိဂ်တယဂ်ဒူးတမ် - တမ်တယဂ်ဒူးနီဂ်ဂ်အဘူးကတမ်လ၊ အသုဂ်ထိဂ်သးလ၊သးအ တမ်ဆိကမိဂ် လီလံဂ်လအဘဂ်ဒီးအိဂ်ဒီးဂွဂ်ကျိ။
estrogen	hormone တခါ လအဘဂ်တမ်ထူးထိဂ်အီ၊ လဟူးဒိဂ်/ဟူးဒိဂ်ဒ၊ hormone တကလုဂ်အံ၊ ပ၊ယဂ်ပိဂ်မုဂ်ဒိဂ်တုဂ်အကွဂ်အဂီ၊ တမ်ဒိဂ်ထိဂ်ဂုထိဂ်ပသီထိဂ်။
estuary	ထံကျိအထဂ်ဖဲပိဂ်လဲဂ်အထံနုဂ်လီဆူအပူ၊ - တမ်အိဂ်ဆိးလီဖဲ ထံကျိအထံဘျိဘဂ်တမ် သဂါ၊ ဒီး ထံဟီလ၊ပိဂ်လဲဂ်ပူ၊ (ပိဂ်လဲဂ်ထံဆါထဂ်)
Estuary	ထံထဂ်လဲဂ်/ ထံကိဂ်ပူ၊ထံထဂ်လီတလဂ်
Estuary	ထံကျိအထဂ်, ထံကျိတိဂ်ပူဂ်
Ethnic minority	ကလုဂ်နုဂ်လအဆံး, ကလုဂ်နုဂ်ဖိ
Eukaryote	organism လအအိဂ်ဒီး cell လအအိဂ်ယုဂ် unclai ဒီး cell အကွဂ်အဂီအဂ၊
eutrophecation	တမ်မ၊အါထိဂ်ဂီထိဂ်တမ်အိဂ် ဟုဂ်ဂ်ဟုဂ်ဘါ တမ်လ၊ဆါကတိဂ်တတီ၊ဘဂ်တတီလ၊ထံ ဘျိကွံ (နီဂ်) ဒီးရှုဂ်ကိဂ်ကမါသုဂ်တဖဂ်တုယီဆူ algae အတမ်ဒိဂ်ထိဂ်ကဲထိဂ်အါ ထိဂ်။
evaporation	တမ်သဝ်ထိဂ်ကွံဂ် - ကျိကျဲတခါလအကဲထိဂ်သးဖဲတမ်သဝ်ထိဂ် ကသုဂ်ထိဂ်ကွံဂ်အိဂ် ထိဂ်ဝဲထဲ ဒဂ် ဖဲတမ်ထံတခါအမဲဂ်ဖဲဒိဂ်။ (ထံကသွံထိဂ်)
evaporation	တမ်သဝ်ထိဂ်ကွံဂ် - ကျိကျဲလ၊တမ်ထံအ molecule သုဂ်တဖဂ် ဆူးသံးနုဂ်တမ်ဂ်ဘါ ဒီးပျိဂ်လဲကွံဂ် အီဒ်တမ်သဝ်အသိး။
Evaporation	တမ်သဝ်ထိဂ်
Evapotranspiration	သုဂ်ပုဂ်ကသွံ
Evapo-transpiration	ထံသဝ်, ထံသဝ်လ၊အဟးထိဂ်လ၊တမ်မုဂ်တမ်ဘိ, ပိဂ်လဲဂ်ပိဂ်တြီထံကျိထံကွံဂ်

	တဖန်, ထံသဝံကသွံ,တၢ်ကသွံ
Evergreen tree	သ့ၣ်လၢၣ်လၢအလၢၣ်တလီၤချၢ/ သ့ၣ်လၢၣ်ပယုၣ်,သ့ၣ်ညါလၢဟ့ၣ်ထီၣ်
evolution	တၢ်လဲလိၣ်သးတဆီၣ်တဆီ - organism လၢအအိၣ်မူအတၢ်လဲလိၣ်သးတဆီၣ်တဆီ ဆီကယီၤကယီၤ.
Excavator	ဘူၣ်ဒိၣ်စဉ်/ ကဟၣ်ခူၣ်ဟီၣ်,စးခူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်
excretion	တၢ်အ့ၣ်ဆါဆံၣ်ဆါ - ကျိၤကျဲတခါ လၢပနီၣ်ကစၢ်စူးကါအီၤ လၢကထူးထီၣ်ကွံၣ်တၢ်လၢ တၢ်စူးကါအီၤ တသ့လၢသ့ၣ်တဖန် ဒ်သိးကဟးထီၣ်ကွံၣ်လၢနီၣ်ကစၢ်ပူၤ (တၢ်အ့ၣ်တၢ်ဆံၣ်)
Exfoliation	တၢ်လီၤသလီၤကွံၣ်, အဒိ- ဝဲလၢၢ်ကြဲနး (granite) တဖန်သ့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ဖးအခါ တနီၤလီၤသလီၤကွံၣ်ဝဲဝဲအဖီခိၣ်တကထၢဖျိးကွံၣ်ဒီးအသီတကထၢအိၣ်ဖျါထီၣ် (သ့ၣ်ဖးလီၤသလီၤ)
exoskeleton	တၢ်ချၢကုခိၣ်လၢအအိၣ်လၢ arthropod နီၣ်ကစၢ်မိၢ်ပုၤ.
exothermic reaction	တၢ်ဖျိၣ်မးဆၢသကိး လၢအထူးဟးထီၣ် တၢ်ဂံၢ်ဘါဒ်တၢ်ကိၢ်အသိး .
experiment	တၢ်မၤကွၢ်-တၢ်ယုၣ်န့ၢ်ထၢဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒီဖျိတၢ်ထံၣ်မၤနီၣ်မၤသါလၢ အအိၣ်ဒီးဂ့ၢ်ပီၢ်. (မၤကွၢ်ခိၣ်တၢ်)
Experiment	တၢ်မၤကွၢ်
experimental group	တၢ်အကရူၢ်လၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖျိၣ်လဲလၢ အလီၤဆီလိၣ်သးတဘျီဘၣ်တဘျီ.
Explain	တဲန့ၢ်ပၢၢ်
Explanation	တၢ်တဲန့ၢ်ပၢၢ်
Exploitation	တၢ်သူတၢ်လၢအဂီၢ်ဒၣ်ဝဲ, အဘျူးဒၣ်ဝဲ,(တၢ်ဒဲးပူၤစိး,အိၣ်ခိၣ်ဖးလၢၣ်ဆိုး,အိၣ် ဘျူးအိၣ်ဘျၣ်)
Exploration	တၢ်ဟးယုသ့ၣ်ညါတၢ်,ဟးယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်
external combustion engine	ကဟၣ်(စး) လၢအန့ၢ်ဘၣ် ဂံၢ်ဘါလၢ အဒူးလဲၤဒီဖျိတၢ်ဖွဲၣ်အူမ့ၣ်ဆၣ် လၢစးအချၢ (တၢ်ချၢ တပူၤပူၤ).
Extinct	စၢၤလီၤတူၣ်
extinction	ဒူၣ် (specia) တခါလၢအတၢ်ဟါမၢ်ကွံၣ်/တၢ်သံကွံၣ်ခဲလၢၢ်/လီၤမၢ်ကွံၣ်ခဲလၢၢ် လၢဟီၣ် ခိၣ်ချၢ.
Exudation	တၢ်အထံ/ ကပၢၤထီၣ်ကွံၣ်,ကသွံထီၣ်ကွံၣ်

eyepiece lens	lens တခါလၢအဒူးအိၣ်ဖျါဒိၣ်ထီၣ် တၢ်အဂီၢ်ဆဲးဖျါကလၢလၢ အအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီဖျါ (obtective) . (lens)န့ၣ် မ့ၢ်မဲၣ်ထံကလၢ လၢအထူးဖျါ/မၤပြုတၢ်ကပီၤအယံၤ.
Factory	ဖဲးဖိကဟၣ်တၢ်မၤလီၤ
Fahrenheit scale	တၢ်ကိၢ်အနီၣ်ထီၣ်လၢအအိၣ်ဒီးနီၣ်ဝံၣ် (၃၂) ဒီး (၂၁၂) သ့ၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်ထံလီၤသကၤ အပနီၣ်ဒီး ထံကလၢထီၣ်အပနီၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်.
Fallopian tube	ဟူးပီၤဘိ - လၢအစးထီၣ်ဖဲ ဟူးဒံၣ်ဒၢတုၤလီၤလၢဒၢလီၤ.
Fallow land	ဟီၣ်ခိၣ်လီၤယီ (စံၣ်လၢတၢ်ကွဲးကဖိထီၣ်ဝံၣ်တၢ်တသ့ၣ်ဒဲးတၢ်)
family	သွဲးစီလၢ periodic table အကဆူးကျိၤဆၢထၢၣ်တခါအပူၤ, ဘၣ်တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ (ကရူၢ်).
Famine	တၢ်သၣ်ဝံၣ်လီၤဒိ, တၢ်ကၢ်
farsightedness	တၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်တမံၤလၢအအိၣ်လၢ တၢ်အယံၤဘၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤ ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လၢ အအိၣ် လၢတၢ် ဒုၣ်စၢၤ အဘူးဖျါကဒုကယီၢ်.
farsightedness	တၢ်အိၣ်သး လၢအဒူးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ထံၣ်တၢ်တမံၤမံၤ လၢအအိၣ်ဘူးဖဲကဒုကယီၢ်.
fats	ဆၣ်အိၣ်ပွဲၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဝံၣ်တၢ်ဘါဒီးဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ carbon, oxygen, ဒီး hydrogen ဒီးအိၣ်ဒီးဝံၣ်ဘါအါန့ၢ် carbonhydrate ပွဲၤသိးသိးဒီးအီၤ.
fatty acid	organic သါယုၣ်ဖျါတခါလၢ အမ့ၢ်တၢ်အသိ (fat) ဒီးသိ (oil) အကူၣ်ဖိတခါ.
Fault	ဟီၣ်တဲၤကျိၤ,တဲၤထီၣ်
fault	ဟီၣ်ခိၣ်တဲၤဖးအကျိၤ/ ဟီၣ်တဲၤကျိၤ,(ဟီၣ်ခိၣ်တဲၤထီၣ်,တဲၤထီၣ်)
Fault Plane	ဟီၣ်တဲၤ/ ဟီၣ်တဲၤပၤ,ဟီၣ်ခိၣ်တဲၤထီၣ်
Fault plane	ဟီၣ်ခိၣ်တဲၤဖးလီၢ်ကဝီၤ/ ဟီၣ်တဲၤကဝီၤ, ဟီၣ်ခိၣ်တဲၤဖးလီၢ်ကဝီၤမဲၣ်ဒါ,(ဟီၣ် ခိၣ်တဲၤတၢ်လီၢ်)
Fauna	စိၤဟီၣ်ကွီၤဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိ (ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိအတၢ်လၢစိၤတစိၤတၢ်လီၢ်တတီၤအပူၤ),ကိၢ်ရိၢ်လဲ လီၢ်
Fauna	စိၤတစိၤအဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢတၢ်လီၢ်အပူၤ, စိၤဟီၣ်ကွီၤဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိ, စိၤဟီၣ်ကွီၤ ဆၣ်ကိၢ်,(ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိအတၢ်လၢကတီၢ်ဒၣ်ဝဲ)
fermentation	ကျိၤကျဲတခါလၢဖဲ cell သ့ၣ်တဖၣ် မၤလီၤပြုပြု (လီၤဖျါလီၤဖျါ) molecules ဒိးသိးကပျဲးထီၣ်တၢ်ဝံၣ် တၢ်ဘါလၢ တၢ်တစူးကိ oxygen ဘၣ်အပူၤ.
ferromagnetic material	တၢ်တခါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ထူးန့ၢ်ရဲၢ်န့ၢ်ထူးန့ၢ်အသဟီၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်မၤကဲထီၣ်အီၤဆူ ထူးန့ၢ်သ့ဝဲ.

	ပိတ်ခွါဆိုးယာဒီးပိတ်မုတ်အဟူးဒံပိုင်ဖိုင်လိပ်သး. (တၢ်ဆိုးန့ၢ်ထးန့ါ)
fertilizer	တၢ်တမံၤလၢအဘၣ်တၢ်ဒၢန့ၢ်အီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ညၢၣ်ထွၣ်ကျါဒိသိးကမၤပွဲၤထီၣ်က့ၤဆၢအီၣ်လၢ တၢ်မုၢ် တၢ်ဘိဗူးကါကွံၣ်ဝဲ. (တၢ်တမံၤလၢအမၤပွဲၤထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ညၢၣ်ထွၣ်အသိအချါ)
Fertilizer	ဟီၣ်စိ
Fetus	ဖိသၢ် (လၢမိၢ်ဟၢဖၢပူၤ) အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ် စးထီၣ်လၢခွံၣ်တူၤလီၤ လၢအအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်တစု.
fiber	carbohydrate သဘံၣ်ဘုၣ်တကလုၣ်, လၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤ လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိဆၢအီၣ်ပူၤ, လၢ အဘၣ်တၢ်ဘျါလီၤကွံၣ်အီၤဆူ အံၤသၢ်ဆါ molecule ဒီဖျါနီၣ်ကစၢ်တသ့ဘၣ်.
fibrin	ကသံၣ်ကသီတကလုၣ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲ လၢတၢ်သွံၣ်ကိၢ်လိပ်သးဒီး အိၣ်တံၣ်တၢ်အဂီၢ်, မုၢ်လၢအ ကဲထီၣ် စၤယွဲၤလုၤစၢ်ကး (net) လၢအဆဲးဒီးယၢ် (trap) သွံၣ်ဂီၤဒံၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်.
fibrous roots	(တၢ်အမုၢ်) အဂံၢ်ပွဲၤကဒံ လၢအအိၣ်သးဒိစၤစၢ် (network) တီၣ်မုၢ်ကြူၤလၢ အအိၣ်လၢ ဟီၣ် ခိၣ်ညၢၣ်ထွၣ်အမဲၣ်ဖိလိပ်. (တၢ်ဂံၢ်ဆိုးကး)
Field	စံၣ်လီၢ်ပွဲၤလီၢ်
filament	လၢဖိအပူၤ - stamen အကူၣ် လၢအလီၤဂၢ်မုၢ်ထွၣ်ဘိ stamen; မုၢ်ဖိအဖါအကူၣ်လၢ အမၤအါ ထီၣ်စၤသ့ၣ်.
Fire	မ့ၣ်အူ
Fire break	မ့ၣ်တၢ်ကျါ
Firewood	သ့ၣ်မုၢ်/ သ့ၣ်မုၢ်ထွၣ်
First law of motion	တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်တခါ
fish	ညၢၣ် - တၢ်အိၣ်ဒီးပျိၢ်ယံလၢ အအိၣ်မူလၢထံကျါ, ဒီးအိၣ်ဒီးညၢၣ်အဒံး. (fins)
fishery	လီၢ်ကဝီၤလၢအအိၣ်ဒီး ပိၣ်လဲၣ်တၢ်မူတၢ်ဂဲၤမိၢ်ပုၢ် (organism) လုၢ်ဒိၣ်ပွၤဒိၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ် (တၢ်ဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်ညၢၣ်). (တၢ်မၤညၢၣ်)
Fissure	လၢၢ်တၢ်ဖးအကျါပြဲ/ လၢၢ်တၢ်ကျါပြဲ,တၢ်အူမူထီၣ်
Fissure	လၢၢ်တၢ်ဖးအကျါပြဲဒီးယိၣ်ဝဲလၢၢ်ပူၤ, တၢ်တၢ်, တၢ်အဲးထီၣ်, လၢၢ်တၢ်ကျါပြဲ
flagella	က့ၢ်ဂီၤခွဲလၢအတီ ဒီးလီၤဂၢ်နီၣ်ပျံၤဖျၢၣ် လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ကဟူးဂဲၤလဲၤက့ၤ တၢ်အဂီၢ် လၢ protozoans တနီၤနီၤအဂီၢ်. (see protozoan)
flagellum	က့ၢ်ဂီၤခွဲ လၢအထီၣ်ဒီးလီၤဂၢ် ဒီးနီၣ်ပျံၤဖျၢၣ်လၢအမၤစၤ unicellular

	တၢ်ကွၢ်ဂီၤမိၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ် (organisms) ဟူးၤလဲၤက့ၤ.
Flood	ထံၣ်ခိၣ်ခိၣ်ယွၤ, ထံၣ်လုာ်ဘၢတၢ်,ထံၣ်ခိၣ်ယိၣ်ယွၤ
Flood plain	ထံၣ်လုာ်ပျိၤ, နီၢ်လုာ်ပျိၤ, (တၢ်ပၤခိၣ်လၢထံၣ်ကျိၣ်ကပၤတဘျီတခိၣ်ထံၣ်လုာ်ဘၢအီၤ)/ထံၣ်လုာ်ပျိၤ, နီၢ်လုာ်ပျိၤ/ ထံၣ်လုာ်ဘၢ
Flora	စိၤတစိၤတၢ်ထံးတၢ်ဘိၣ်လထတၢ်လီၢ်အပူၤ, စိၤဟီၣ်ကွီၤတၢ်မဲတၢ်မါ, စိၤကတီၢ်လီၢ်မုၢ်မဲထီၣ်,(တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိၣ်လၢအလီၢ်ဒီးကတီၢ်ဒၣ်ဝဲ)
flower	angiosperm အက့ၢ်အဂီၤဒွဲၤ လၢတၢ်မၤအါထီၣ်စၢၤသ့ၣ်.
fluid	တၢ်တမံၤမံၤလၢအယွၤသ့ဝဲဒီး ပျိၣ်လဲၤအက့ၢ်အဂီၤသ့. (ဂၢ်ကသံၣ်အထံ)
fluid friction	တၢ်လၢအတြီတၢ်လဲၤဖဲ တၢ်ခံမံၤဘၣ်တြုၣ်လိၣ်သးအခါ friction လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ တၢ်တမံၤ သးအသး လၢတၢ်ထံအကျိၣ်. (ဂၢ်ကသံၣ်ထံတၢ်ယွၤဘၣ်တြုၣ်)
fluorescent lights	တၢ်ကပီၤလၢအဇူၢ်ကပီၤ (glow) ဖဲလီမုၢ်ယွၤဒုးအိၣ်ထီၣ်ultraviolet ဝးလၢ (wave) အတၢ်ဒိ တၢ်လီမုၢ်ပီၤဘိအတၢ်အိၣ်ပူၤဖျၢၤသး (coation inside a tube).(လီမံၣ်အူဘိ)
focal point	တၢ်အဖိးအလီၢ်တဖိးဖဲ တၢ်ကပီၤအယဲၤသ့ၣ်တဖၣ် သဂၢ်သး, မ့တမ့ၢ်ဖျါဒ်အသဂၢ်သး, ဖဲအဘၣ် တၢ်ဆဲးကဒါ မ့တမ့ၢ်ဆဲးဖျိတစ့ၤလီၤအီၤ ဒိဖျိမဲၣ်ထံကလၢတဘျီ. (see angle of refraction and reflection for reflection and refraction)(တၢ်ကပီၤ, လဲၤဘၣ်ဘျိးကၢက့ၤ)
Focus question	တၢ်သံကွၢ်လၢပဘၣ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သး
Fold mountain	ကစၢ်လၢအချံးထီၣ်အသး, ကစၢ်ချံးနံး
Foliage	သ့ၣ်လုာ်တဖၣ် (လၢသ့ၣ်အထံးလီၤ)/ လုာ်လၢထူၣ်အလီၤ/ ထူၣ်အလုာ်,(သ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်လုာ်)
follicle	ကွၢ်ဂီၤဒွဲၤတခါလၢဖံးဘျီအဖိလၢတကထၢအပူၤ ဖဲတၢ်အဆူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဲထီၣ်ဝဲ.
food chain	တၢ်မၤအသး တူၢ်ရဲၣ်တခါလၢ organism အိၣ်လိၣ်အသး/အိၣ် organism အဂၤတကလုာ်. (တၢ်ထီၣ်မိၤလဲၤ)
Food Guide Pyramid	တၢ်ကွဲးအတကွီၣ်တခါလၢ အနီၤဖး တၢ်အိၣ်အကလုာ် ဆူအကရူၢ်(၆) ကရူၢ်ဒ်သိး ကမၤစၢၤပူၤ ကညီကတိၣ်ကျဲၤအတၢ်အိၣ်လၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်.
food web	food chains အတၢ်အိၣ်ဒိကစီၣ်လိၣ်သးအိၣ်တကွီၣ်လၢ ecosystem တခါအပူၤ. for ecosystem see same.

Football/ Soccer	ဖျာဉ်ထူ
force	တၢ်ဆီၣ်အတဟီၣ်/မ့တမ့ၢ် တၢ်ထူးအတဟီၣ်လၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်တမံၤ.
Force	တၢ်သဟီၣ်
formula	symbols တၢ်ပနီၣ်အတၢ်ပၣ်ဖျိၣ်သးလၢအပၣ်ဖျါသွဲးစီ (element) အစးသတြီၤ (ratio) လၢ ကသံၣ်ကသီဖျိၣ်တခါအပူၤ. (ratio- မ့ၢ်ဝဲတၢ်ခံခါလၢအအိၣ်လၢ တၢ်တမံၤအပူၤန့ၣ်တခါစုၣ်စုၣ် အိၣ်ဆံးအါဆံးအါ အနီၣ်ဂံၢ် ပၣ်ဖျါ ဒ် ဝးၣ်)
fossil	တၢ်လိၣ်ဒိ - တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, တၢ်ဖိတၢ်ယၢ် လၢအမူတ့ၢ်ဝဲ လၢစိၤလၢညါ, ဒီအကူၣ်,အ က့အဒီ, အယံအကွဲ လၢအကီၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်တ့ၢ်ဝဲ, တဟးဂူၣ်တဟးဂီၤ, တနီၤကဲထီၣ် လၢန့ၣ် ပကိး လၢတၢ်လိၣ်ဒိ (fossil) လီၤ. တၢ်လိၣ်ဒိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တနီၤအိၣ်တ့ၢ်ဝဲ ဒ် mold အသိး, တနီၤဒ် cast အသိး, ဒီးအဂၤတနီၤ ဒ်အတၢ်အိၣ်သးလၢညါအသိး လၢအကဲထီၣ်လၢၢ်.
Fossil	လၢၢ်လိၣ်ဒိ,တၢ်လိၣ်ဒိ,တၢ်အိၣ်ယံၣ်ကဲထီၣ်က့ၤလၢၢ်
fossil fuels	တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်လၢၢ်သ့ၣ်လးလၢအဘၣ်တၢ်ဒွဲၣ်အူ ဒ်တၢ်ကမၤန့ၣ်ကသံၣ်ကသီဂံၢ်ဘါရှၢၣ်နီၣ်သိ မ့ၢ်စ့ၢ်ကိး fossil fuel.
fossil record	fossils အကကွဲၢ်လၢပုၤသ့ၣ်အ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ယုထံၣ်ထၢဖျိၣ်ဝဲ.
fragmentation	ကျိၤကျဲလၢအကဲထီၣ်သးဖဲ sponge (ကုၤပီၣ်လဲၣ်) အဒုအဖိတဒု မ့တမ့ၢ်အက့တက့ ကၢ်ကွံၣ်/ လီၤဖျါ ကွံၣ် ဒီးကဲထီၣ်က့ၤ sponge အသီသံၣ်ဘျဲအသီတခါ.
fraternal twins	ပုၤသယံၣ်လၢအကဲထီၣ်ဝဲ ဒီဖျိဟူးဒ်ခံဖျါလၢအဘၣ်တၢ် fertilize အီၤလၢဆိုးယၢ် လီၤလီၤ ဆီဆီတဖျါဒ်ဝဲစုၣ်စုၣ်. (တၢ်တယံၣ်ချံယၢ်)
free fall	တၢ်တမံၤလၢ အတၢ်လီၤတဲၣ် အတၢ်ဟူးဝးဖဲတဟီၣ် လၢအဒီးဘၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ထဲတဟီၣ်ခိၣ် အတၢ် ထူး ယၢတမံၤဇီၤ. (လီၤတဲၣ်ဒ်ဝဲ)
freeware	software တခါလၢပုၤကွဲးလံၣ်ပၣ်လီၤအသးလၢ အကပျဲပုၤဂၤစူးကိၤဒီလီ (တဟံးန့ၢ်အလဲ)
freezing	တၢ်အိၣ်သးတတီၤဖဲ တၢ်ထံလဲလိၣ်အသးဆူတၢ်ကိၢ်လိၣ်. (တၢ်လီၤသကၤ ကိၣ်လိၣ်ထီၣ်)
freezing point	တၢ်ကိၢ်အပတီၢ်ဖဲတၢ်တမံၤလၢ အမ့ၢ်တၢ်ထံလဲလိၣ်အသးဆူ တၢ်ကိၢ်လိၣ်.

frequency	ဝေးလာ (wave) လာပွဲ (complete wave) အနိဉ်ဂံာ်လာအလဲဒီတၢ်ဖိးလာအဘၣ် တၢ်မၤနီၣ် အီၤလာအဆၢကတီၢ်ပွဲၤအံၤပွဲၤန့ၤအပူၤ. (လာယွဲၤခး)
frequency modulation(FM)	ကျိၤကျဲတခါလာတၢ်ဆွၢကွဲၤလ့ၤလိၤပနီၣ်ဒီဖျိတၢ်လဲလိၣ်ဝေးလာ (wave) အ frequency.
friction	တၢ်လာအတြီတၢ်လဲၤဖဲတၢ်ခံၤ/ခံၤဘၣ်တြုၣ်လိၣ်သးအခါ. (တၢ်ဘၣ်တြုၣ်) (ဘၣ်ဂံာ်ဂုၣ်)
Friction	တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂုၣ်လိၣ်သး
Fringing reef	လာၢ်ဖိအိၣ်တူၢ်ရဲၣ်လီၤအသးလာအိၣ်ဘူးဒီးကၢၢ်
frond	fern အမုၢ်တမုၢ်အလၢၣ်.
Front	ကလံၤသဂၢၢ်, တၢ်လီၢ်ဖဲကလံၤခံကပၤသဂၢၢ်လိၣ်အသး, ကလံၤမဲၣ်သကိးမဲၣ်
Frost shattering	ပစီၤဖိမၤလီၤဘျးလာၢ်, ဘျးပစီၤဖိမၤလီၤဘျးလာၢ်,ဘျးဘၣ်လထံၢ်လီၤဘျး
Frost wedging	ပစီၤဖိတိသ့ၣ်ဖးလာၢ်, ဘျးပစီၤဖိတိသ့ၣ်ဖးလာၢ်,ဘျးဘၣ်လာၢ်သ့ၣ်ဖး
Frostbite	တၢ်ခုၣ်အိၣ်,တၢ်နီၣ်တၢ်အုၣ်လီၤတဲာ်
fruit	စၢၤခံၣ်လာအမံ (အပွဲၤထီၣ်ပွဲၤထီ) ဒီးကွၢ်ဂီၤဒွဲအဂၤ လာအဖိးဘာတံာ် angiosperm အချဲတဖျၢၣ်.
fruiting body	fungus တခါအ hypha လာအမၤအါထီၣ်စၢၤသ့ၣ်. for fungus - see fungi for hypha - see same
fuel	မ့ၣ်ဆၣ်/သိဒွဲၣ်- တၢ်တမံၤလာအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂံာ်ဘါဖဲအဘၣ်တၢ်ဒွဲၣ်အူအီၤ.
Fuel	မ့ၣ်အူဆၣ်, မ့ၣ်ဆၣ်
fulcrum	တၢ်ဖိးဂၤတံာ်စူတခါ လာနီၣ်စူဘိအိၣ်လာအလီၤဒီး တရံးအသးကဝီၤကဝီၤ.
fullerence	သွဲးစီ carbon လာအအိၣ်ဒီး carbon atoms လာအဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤ နိတၢ်အဒိတခါဘၣ် တခါလာ အဒိသိးဒီးဖျၢၣ်ထူ (soccer ball) တဖျၢၣ်အဖံးကုခိၣ်.
fungi	organism အဘီကဝီၤ (kingdom) (၅) ခါအကျါတခါ, organism လာအဟူးဂဲၤလဲၤတၢ် တသ့ ဆူတၢ်လီၢ်တခါဒီးတခါ, အ chlorophyll တအိၣ်, ဒီးဆူးဟံးန့ၢ် တၢ်အိၣ်လာအယၢၤဝးဝး.
fuse	ပိးလီၤဒီတခါလာအအိၣ်ဒီး ထးသွဲးဘိပြဲကဒ်လာအပွဲၤထီၣ်တဲာ်ကွံာ်ဝဲဖဲ လီမ့ၣ်ယွၤတဟီၣ်ဒိၣ်ကဲၣ် ဆိးယွၤဒီအီၤ. (ပျံၤပျံၢ်)

Galaxy	ဆန်ကရူဂ်တဖန်. အဒိ- ဆန်ဘုမုဂ်
Gale	ကလံတပျဉ်တပျီ, ကလံဝံလိ, ကလံရှင်ယိ
gallbladder	သဒ္ဒ/သဒံ - ကုဂ်ဂီၤခွဲတခါလါအပင်ကီၤ bile လါပသ့ၣ် (liver) ထူးဆွါထီၣ် for bile - see bile
galvanometer	ပိးလီလါအစူးကါလီပျံၤသွဲအကွီၤ လါအတရံးအသး ကဝီၤကဝီၤလါ ထးနါအလီၢ်ကဝီၤ ဝးဝးအပူၤ ဒီး ဘဉ်တဂ်စူးကါအီၤလါတဂ်ထီၣ်လီမုဂ်ယွါ တဟီၣ်ဆံးကိၣ်ဖိအဂီၢ်.
gamete	ဆိုးယဂ် cell မ့တမ့ၢ် ဟူးဒံၣ် cell.
gametophyte	တဂ်အမုၢ်အ life cycle အကတီၢ်ဖဲတဂ်မုၢ်မၤဟ့ၣ်ထီၣ် gametes မ့တမ့ၢ်ကူး (sex) အcell. life cycle - မ့ၢ်တဂ်အိၣ်မူအဝီတယၣ်ဝံတယၣ်.
gamma radiation	nuclear radiation တကလုၣ် လါအအိၣ်ဒီး high energy waves (ဂံၢ်ဘါဒိၣ်ဆူၣ်ဝးလါ). for nuclear radiation - see same
gamma rays	လီမုဂ်ထးနါဝးလါ (wave) လါအအိၣ်ဒီး wave lengths အဖျဉ်ကတၢၢ်ဒီး frequency လါအထီကတၢၢ်. for wave lengths - see same. for frequency - see same.
gas	ဂ်သဝံ - တဂ်အိၣ်သးလါအတအိၣ်ဒီးကွံၢ်ဂီၤ မ့တမ့ၢ် volume volume - တဂ်အိၣ်ဆံးအါဆံးလါတဂ်အကြီၢ်တခါအပူၤ.
Gas	ဂ်သဝံ
Gases	ဂ်သဝံတဖန်
gastropod	ချိၣ်စူခံတကလုၣ် - ချိၣ်လါအအိၣ်ဒီးအကုတခါဒီး မ့တမ့ၢ်တအိၣ်ဒီးအကုဘဉ်.
gears	ဒိၣ်ကွံၤ - တဂ်ကဘျးတီၣ်ကဝီၤခံဘုၣ် မ့တမ့ၢ်အါဘုၣ် လါအအိၣ်ဒီး အမဲစုၣ်စုၣ်လါအဆး ဘျး တံၢ်ဒီးအမဲသ့ၣ်တဖန် အ့ၣ်တံၢ်လိၣ်သး.
gemmae	sponge cells ကရူၢ်ဖိလါအအိၣ်ဒီး ဆဉ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ကျိၤကျဲဒီး အကုကိၤလါအဒိတဒါအီၤ.
gene	DNA အကူၣ်တကူၣ်လါ chromosome အလီၤ လါအမၤပနီၣ် တဂ်လါကွံၢ်ဂီၤလီၤလီၤဆီဆီတခါ အဂီၢ်. gene န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ chromosome လါအပၤတဂ်လီၤစၤလီၤသ့ၣ် (heredity).
gene therapy	တဂ်တုၢ်ဒါန့ၣ် gene အဒိလါအဂ့ၤဒီးမၤတဂ်တခါ ဆူပူၤတဂၤလါအအိၣ်ဒီးစၤသ့ၣ် အတဂ်လီၤ တူၣ်လီၤ ကံၣ်တဂၤအ cell ပူၤဒ်သိး တဂ်ကမၤလီၤမၤဘဉ်ကွါ တဂ်ဆါလါအအိၣ်ဒီး အီၤ.

genetic disorder	တၢ်တလိၤတလီၤမရံၢ်ဘၣ်အိၣ်သးလၢပူၤတၢ်န့ၢ်သါဝဲ ဒိဖျိ gencs မ့တမ့ၢ် chromosone.
genetic engineering	တၢ်စိၣ်ဒိ genc လၢ organism တမံၤအ DNA အပူၤဆူ organism အၤတမံၤအပူၤ ဒ်သိး တၢ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် organism အိၣ်ဒီးက့ၢ်ဂီၤလီၤလီၤဆီဆီ လၢတၢ်အဲၣ်ဒီးအီၤ.
genetics	ဖဲအ့ၣ်အတၢ်ယုၤသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ် ဘၣ်ယးတၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်. (တၢ်လီၤစၢၤအ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်)
genome	တၢ်လၢအဘၣ်ယးဒီး တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အတၢ်ဖျိၣ်သးခဲလၢၣ် DNA cell ခဲလၢၣ်လၢ တမံၤအ ပူၤ. organism
genotype	organism တခါအတၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အတၢ်ဖျိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် alleles အတၢ်ဖျိၣ်သးခဲလၢၣ်.
genus	ကလုၣ်နီၤဖးသးအကရူၢ်လၢဒုၣ်ထၢပူၤ လၢအဆူးထူးကွံၣ် oxygen လၢထံအပူၤ.
Geology	ဟီၣ်ခွဲပီညါ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဘၣ်ယးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးလၢၢ်ဇိၤလ့ဇိၤတဖၣ်
geothermal energy	တၢ်ဂံၢ်ဘါလၢအတဲထီၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဖျါပူၤ (ဟီၣ်ခိၣ်ဖီလၢၣ်). (ဟီၣ်ခိၣ်လၢၢ်ဂံၢ် သဟီၣ်)
germinate	တၢ်မုၢ်အဒိၣ်ဖဲထီၣ်သီဖဲ တၢ်ချဲတဲစိးပုၤထီၣ်. (စိးပုၤထီၣ်,ဆူထီၣ်,ဖးထီ)
gestation	တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲ manmal အဖိဒိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအမိၢ်အတၢ်ဖျိၣ်ပူၤ. for mammal see same.
gill slit	တၢ်အန့ၢ်သံၣ်ဝဲၣ်ဖး, တၢ်ဝဲၣ်ဖးဟီၣ်ဖဲကိၣ်ယုၤစၢၤ, ကိၣ်ယုၤဒု, တၢ်ဝဲၣ်ဖးဟီၣ်လၢ vertebrate လၢအအိၣ်ဆိးလၢထံကျါ, လၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤလၢ chrodates အလီၤဖဲအလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ် သးအဒိၣ်ထံး အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဆၢကတီၢ်. (န့ၢ်သံၣ် ဖးထီ)
gizzard	တၢ်အကထီ, ထီၣ်အတၢ်ဖျိၣ်ညါညါထီၣ်ကူၣ် လၢအအိၣ်ဒီး အဒုၣ်တီၣ်လၢအစ့ၤတံၢ်ဒီး ဂံၢ်ဆၣ်အိၣ် လၢ အတလီၤကလဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ သ့ၣ်တဖၣ်.
Glaciation	ထံလီၤသကၢကျိအတကဲထီၣ်အသး
Glacier	ထံသကၢကျိၤ,ထံလီၤသကၢကျိၤ,ထံလီၤသကၢဘ့ၣ်ပျီၤယုၤလီၤတလူၣ်
gland	cell ကရူၢ်လၢအမၤထူးထီၣ်ကသံၣ်ကသီလီၤလီၤဆီဆီ လၢနီၢ်ကစၢ်ဂီၢ်.
glass	ယုၤခဲၣ်စိး-တၢ်ကိၢ်လိၣ်ဝါဆ့ၣ်လၢအတအိၣ်ဒီး crystal အက့ၢ်အဂီၢ်, ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢမဲးဝါဆ့ၣ်လၢ တၢ်ကိၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်အပူၤ. (မဲၣ်ကလၢ)

Glass	မဲက်ကလာ
glucose	အံသန်ဆာလာ၊ အဘဉ်တင်ထံန့်န့်အီလါနီကစင်ပူ၊ မှ်တင်ဂံထံး တခါလါနီကစင် အတင်ဟ့ဉ် ဂံ ဟ့ဉ်ဘါအဂီၢ်.
glucose	အံသန်ဆာလာ၊ အဘဉ်တင်ထံန့်န့်အီလါ နီကစင်ပူ၊ မှ် monomer တခါလါ carbohydrate သဘံဉ်ဘုဉ်ဖျိဉ်သးအါကလုဉ်အပူ. see carbohydrate.(တင် ဆါခုဉ်)
Goal	ဖီတၢဉ်/ တၢဉ်ဖျိ/ ဖျိတၢဉ်
Golgi body	ကွဲၢ်ဂီၤခွဲလါ cell ပူ လါအဒီးန့ၢ်ဘဉ် protein ဒီးတင်ဂါသ့ဉ်တဖဉ် လါအကဲထီဉ်သီအသးဒီဖျိ endoplasmic reticulum, ဘိဉ်ထီဉ်ဝဲ, ဒီးနီၤလီၤဝဲ တင်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤဆူ cell အကူဉ်အဂါ သ့ဉ်တဖဉ်.
Gorge	တၢ်တြီၤ,တၢ်တြီ
gradual metamorphosis	metanorphosis တကလုဉ်လါဟူးခံဉ်ဖးထီဉ်ဒ် nymph လါအလီၤဂံဒီး တင်ဒိဉ်တုဉ်, လါအ အိဉ်ဒီး metamorphosis larva အပတီၢ်ဂုၤဂုၤဖျါဖျါ. nymph - မှ်ဆဉ်ဖီကီၢ်ဖီ အတင်ဒိဉ်ထီဉ်သီဒီးတင်ဒိဉ်တုဉ်ပတီၢ် - လါအဖးထီဉ်အိဉ်ဒီး တင်ဒိဉ် တုဉ်ကွဲၢ်ဂီၤ တလါတပွဲၤ. larval - တင်ဒိဉ်တုဉ်ကွဲၢ်ဂီၤတအိဉ်ဒ်း လါလါပွဲၤပွဲၤ, ဂုၤဂုၤဒ်းဘဉ်. metamorphosis - မှ်တင်ဒိဉ်ထီဉ်ဂုၤထီဉ် အတင်ဒိဉ်တပတီၢ်ဒီး ဆူညါတပတီၢ်. see also metamorphosis.
gradualism	တင်ဆိကမိဉ်ဒီးတင်န့ၢ်အတင်ဘျါ (theory) လါတင်လဲလိဉ်သး တဆီဘဉ်တဆီအိဉ်ထီဉ်ဝဲ ကယီ ကယီ,ဘဉ်ဆဉ် လါတင်လဲၤသးထဲလီၢ်လီၢ်ဘဉ်ဆါဘဉ်ကတီၢ် အပူ.
Gram	ဂရမ်/ကြဉ်မ်/ တင်ထီဉ်တင်စီၤပနီဉ်
Granite	လါၢ်ကြဲနး, လါၢ်လုလါအကီၤဒီးဖျါကလါတကလုဉ်, လါၢ်ဒိဉ်စ့, လါၢ်မးကလာ
Granular disintegration	လါၢ်မုၢ်လုတီတဖဉ်သ့ဉ်ဖးဝံၤလီၤကလဲကဒီးတဆီဝံၤတဆီအိဉ်ရုၤလီၤအသး တုၤအကဲထီဉ်လါၢ်ဖိဉ်, လါၢ်ဖုဉ်ဖျိ,လါၢ်ဖးဒိဉ်သဲဉ်ဖးလီၤကလဲတဆီဝံၤတဆီ ဆူလါၢ်ဖိဉ်
graph	ပနီတကီဉ် (တင်တုပဉ်ဖျါအတကီဉ်), တကီဉ်လါအပဉ်ဖျါတင်သးလဲလိဉ်သးခဲအံၤမှ်တင်လါ အ ဘဉ်ထွဲဘဉ်ယးလိဉ်သး.
graphite	carbon သွဲးစီတကလုဉ်လါ carbon တီဉ်လင်သွဲး atom အိဉ်ဒီကထာဘုဉ် ဘဉ်လိဉ်အသး.

	(စာကဘုန်)
Graphite	ဂရပ်ဖဲး, စာမိာ်သူ, စာသူ
grassland	တၢ်လီၢ်လၢနီၣ်ဇီၤမံၤဇီၤဒီးထီၣ်အိၣ်ပွဲၤဝဲဒီး ဒီးန့ၢ်တၢ်စူၤထံ ၂၀ တုၤလၢ ၇၅ စဲထၢၣ်မံထၢၣ်လၢ တနံၣ်အတီၢ်ပူၤ. (တပံၤပျီၣ်ခိၣ်)
Gravel	လၢၢ်ဖိၣ်
Gravitational force	တၢ်ထူးယၢအမိၤချ့,ဟီၣ်ခိၣ်ထူးယၢသဟီၣ်
gravitational potential energy	potental energy လၢအဒီးသးန့ၤအသးလၢ တၢ်တမံၤအတၢ်ကစီၤထီၣ်အထီၤ.
gravity	ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ထူးယၢ - တၢ်ဂံၢ်ဘါလၢအထူးလီၤတၢ်တမံၤမံၤဆူဟီၣ်ခိၣ်လီၤ.
Gravity	တၢ်ထူးယၢ
Greenhouse effect	ဟံၣ်မဲထံကလၢအတၢ်ဒိဘၣ်,သူၣ်တၢ်လၢမဲကလၢဒၤပူၤအတၢ်ဒိဘၣ်
Grid	ပနီၣ်ပိၣ်,လၢလံာ်ဟီၣ်ခိၣ်အပူၤ, ပနီၣ်လၢအတၢ်ဖျါတၢ်အလီၢ်အကျဲ
Grid lines	ပနီၣ်ခိၣ်အကျိၤတဖၣ်
Grike	တၢ်လီၤဆၢၣ်လၢအကဲထီၣ်အသးလၢထံအိၣ်ကလိၤကွံာ်အလီၢ်,ထံအိၣ်လီၤ ဆၢၣ်တၢ်
grounded	တၢ်ကတိၤလၢတၢ်စူးကါအီၤလၢ circuit လၢအပျဲလီ အစိကမီၤ (charges) ကယွၤဘျၢဘျၢလီၤ လီၤ လၢ circuit အအိၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ် တၢ်စဲယၢ် - တၢ်စဲယၢ်အံၤညီန့ၢ်မ့ၢ်ထး, တၢ်ဘီသ့ၣ် တဖၣ်.
Groundwater	ထံအိၣ်လၢဟီၣ်လၢ, ထံဟီၣ်လၢ,ထံအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢ
group	သွဲးစီ (element) လၢအအိၣ်လၢကဆူးဆၢထၢၣ်ဒီးသီးသီးတကဆူးလၢ periodic table ဒီးဘၣ် တၢ်ကိး စ့ၢ်ကိးအီၤ လၢဒုၣ်ထၢ (family)
growth	ကျိၤကျဲလၢမူဝဲၤမိၢ်ပုၢ် (organism) စူးကါတၢ်လၢအဟီၣ်ရံးအိၣ်ဆိးလီၢ် (enviroment) ဒ်အ ကွံာ်အဂီၢ် (size) ကဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်.
guanine	nitrogen base (၄) ခါ အကျိတခါ လၢအဘၣ် တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤ လၢ DNA အပူၤ, ထီဘီဖျိၣ် အ သး ဒီး cytosine. for cytosine - see same.
Guerrilla	စဲးပြဲးသုး,စဲးပြဲး(သုး),(သုးလီၤဆီ)စဲးပြဲး
Guess	ဆိမိၣ်တယး/ဆိမိၣ်တယာ်,တယးကွံာ်,တယး
Gullet	ကိာ်ယူၢ်အကျိၤ
gymosperm	တၢ်မုၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအစၢၤချံလၢ အဘၣ်တၢ်ဖိးဘၢအီၤလၢ ကုဒိတဒၢ.
Gypsum	လၢၢ်ဝါကပုၣ်, လၢၢ်ဝါဘီၣ်,လၢၢ်ကဘုၣ်ဝါ
habitat	တၢ်လီၢ်လၢ organism အိၣ်ဆိးမူဝဲၤဒီးအဟ့ၣ်တၢ်လၢ organism လိာ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်.

habitat destruction	တၢ်အိၣ်ဆိးညီၣ်လီၤလီၤမၢ်ကွံၣ်,
habitat fragmentation	တၢ်မၤလီၤမုၢ်ပြဲၣ်တၢ်အိၣ်ဆိး ညီၣ်လီၤဆူလီၤကဝီၤဆံးဒီး လီၤဖးသးတခါဒီးတခါ.
half-life	တၢ်ဆၢကတီၢ် အယံၣ်လၢ radioactive element အ atom သ့ၣ်တဖၣ် အကျိတဝၣ် လီၤမၤ ဟးဂီၤဒီးကဲထီၣ်သွဲးစီအဂၤ.
half-life	တၢ်ဆၢကတီၢ်အယံၣ် လၢအလိၣ်ဝဲ လၢ radioactive isotope အ atom သ့ၣ်တဖၣ် ကလီၤမၢ် တဝၣ်အဂီၢ်.
hallucinogens	ကသံၣ်မူၤဘျီး လၢအဆီတလဲ ပှၤတဂၤအတၢ်ထံၣ်တၢ်နီၣ်နီၣ်, တီတီ.
halogen family	သွဲးစီလၢ ကရူၢ် (၁၇) လၢ periodic table အပူၤ.
Hamada	ဟၢၣ်မၢ်ဒံၣ်, မုၢ်မဲးမုၢ်ခိၣ်လၢအပျဲၤဒီးလၢဒိၣ်လုၤခိၣ်. (ဟၢၣ်မၢ်ဒံၣ်, မုၢ်မဲးမုၢ်ခိၣ်လၢ အပျဲၤဒီးလၢဒိၣ်လုၤ(ခိၣ်)တီ
hard disk	ဟီၣ်သွဲးထးနါဘျၣ်ကဝီၤလၢအဆိၣ်ဒီး ဘၣ်တၢ်ပၣ်အီၤထီၣ်ဘိလၢ ဒိၣ်ဖျူထၢၣ် အပူၤဒီးအိၣ်ဒီး တၢ်ဝုၢ် ဘိးဘၣ် (information) ပၣ်ဖျိၣ်ဒီး ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်သ့ၣ်ညါအီၤ တဘျီလၢလၢဖဲ ဒိၣ်ဖျူထၢၣ် ဘၣ်တၢ်အိး ထီၣ်စူးကါအီၤ.
Harpoon	ဘီသက့ၤ (ဘိဖးဒိၣ်), တနီၣ်
Head water	ထံစိးခံ, ထံခံ
head-foot	လၢချိၣ်တကလုၢ်အပူၤ - တၢ်က့ၢ်ဂီၤဒွဲလၢအအိၣ်ဒီး ကိၣ်ပူၤဒီးယုၤပျဲၣ်က့ၢ်ဂီၤဒွဲဂုၤဂီၤ.
Headland	ဟီၣ်ကမျိၤ, ဟီၣ်ကမျိၤထိး, ဟီၣ်အနိးထိး
heart	သးဖျၢၣ် - ထူၣ်ပျၢၣ်က့ၢ်ဂီၤဒွဲလီၤကအိၣ်လၢအဖျိးထီၣ်သ့ၣ်ဆူ နီၣ်ကစၢ်ဒီဂၤ.
heart attack	တၢ်အိၣ်သးလၢ သ့ၣ်လၢအလဲၤဆူ သးဖျၢၣ်တကပၤ အအိၣ်တံၣ်တၢၤဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ် heart cell အ တၢ်သံကွံၣ်.
heat	တၢ်ကီၢ် - တၢ်ကီၢ်ဂံၢ်ဘါအတၢ်ဟူးဂဲၤ သုးအသးဆူတၢ်တခါ ဒီးတခါအပူၤ.
Heat	တၢ်ကီၢ်
heat engine	ပိးလီၤလၢအပျိၣ်လဲ တၢ်ကီၢ်ဂံၢ်ဘါဆူ ကဟၢၣ်ဂံၢ်ဘါ.
Hectogram	ဖဲးထီၣ်ဂရၢမ်/ကြၢၣ်မ် (ကယၢ်ကြၢၣ်မ်)
Hellium	ဟံလံယၢ်(မ်), ကၢ်တကလုၢ်အမံၤ(ကၢ်လၢအဖျံၣ်န့ၢ်ကလံၤ, မ့ၣ်အူအိၣ်တသ့)
Hemisphere	ဟီၣ်ခိၣ်, ဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်နီၤဖးလီၤအသးခံဒီလၢအမုၢ်ကလံၤထံးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးကလံၤဖိး ဟီၣ်ခိၣ်.

	ဟိတ်ခိဖး
hemoglobin	protein လာအအိန်ဒီးထးအစီ (iron) လာအဖိန်အသးဒီး oxygen molecules န်ကသံဉ် ကသီကျိကျဲအ သီးဒီး ကဲထီဉ်သွံဉ်ဂီၤဒံဉ်ဖိခဲလၢၢ် ယဉ်ယဉ်.
hemophilia	တၢ်ဘဉ်ယးဒီး gene တဘဉ်လိာ်ဖိးဒုဖဲ ပှၤလာအဒီးဘဉ်တၢ်အံၤန့ဉ် မၤဒူးကဲထီဉ်တၢ်လာအမၤအိန် ကတံဉ်သွံဉ် (မၤဒူးမၤပံဉ်ထီဉ်) - clotting material လာအဘဉ်တၢ်လိာ်ဘဉ်အီၤလၢ ကမၤတုၣ် တၢ်သွံဉ်ယွၤ.
Hepatitis	တၢ်ဆါဘီ,တၢ်ဘီမဲာ်,တၢ်သူဉ်ညီး
herbaceous stem	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘီအမုၢ်အထူဉ် လာအစၢ်ယဲာ်ယိာ်.
herbivore	ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိလၢ အအိန်ထဲတၢ်ဒီးတၢ်လဉ်.
herdity	တၢ်ဟ့ဉ်ခိက့ၢ်ဂီၤလၢ မိၢ်ပၢ်ဆူဖိလံၤအအိန်.
heroin	တၢ်တမံၤလာအတပူၤသဲစး, ကသံဉ်မူၤဘျိးလာအဘဉ်တၢ်သူကမဉ် တရီတပါအီၤ အါကတၢ်.
hertz(Hz)	တၢ်ထီဉ်ယူနူးလၢ frequency အဂီၢ်. for frequency see same
heterotroph	organism တကလုာ်လာအမၤအိန်ဒဉ် အဆဉ်တသ့.
heterozygous	တၢ်အိန်ဒီး alleles လီၤဆီခံခါလၢက့ၢ်ဂီၤအဂီၢ်. for alleles - see alleles
hibernation	တၢ်အိန်သးလၢနီၢ်ကစၢ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤစ့ၤလီၤဒိဉ်ဒိဉ်လၢ အမၤအသး လၢတၢ်ဂီၢ်ကတီၢ်.
Hibernation	ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိဒူး(တၢ်ခုဉ်အလီၢ်),တၢ်အိန်သးလၢတၢ်ခုဉ်ကတီၢ်, ဆဉ်ခုဉ်ဒူး, အိန်လၢတၢ်ပူၤတဟးထီဉ်အိန်ဆဉ်ဘဉ်
histamine	ကသံဉ်တခါလာအအိန်ဒီး တၢ်တမံၤအယိပာ်ဖျါ allergy ပနီဉ်. for allergy - see same
hologram	တၢ်ဂီၤလၢတၢ်ဂီၤဒိသၢကပၤ - ပထံဉ်အီၤသ့သၢကပၤ (ဖျါဒ်တၢ်ထံဉ်နီၢ်ကီၢ်) လာအကဲထီဉ်ဝဲခီဖျါ laser မ့ၢ်တၢ်ကပီၤအယဲၤလၢ အစဲဘူးဒီး လီၤပလိာ်လိာ်သး.
homeostasis	ကျိကျဲတခါလၢ organism တမံၤ အလၢတၢ်အိပူၤဟီဉ်ဝဲဒူးအိန် ဂၢၢ်တပၢ်ဖဲ တၢ်ချၢဟီဉ်ဝဲဒူး (environment) လဲလိာ်အသး.
hominids	ပှၤကူပှၤကညီ အစၢၤအသွဲဉ်ထူထံးလၢပျၢၤ.
Homogeneous	တကလုာ်ယီ

homologous structures	နိုက်ကစာ အကွင်းလားအကွင်းရီး၊ တာ်ဘျီထီ်သး ဒ်သီးလိ်သးလား specie ဒီးသူးသွ်တဖဉ်၊ ဟ့ဉ် ယုပဉ်ဖျါတာ်အုဉ်သး (တာ်အိဉ်ဖျါတြာ်ကလဉ်) လားတာ်ကွာ်ရီးအံလီ၊ စာဝဲလားစာသွဲဉ်လား အ ဘဉ်သးဒီး အဝဲသွဲဉ်ခဲလား.
homozygous	အိဉ်ဒီး alleles ခံခါလားအဒ်သီးသီးလိ်သး.
hormone	ကသိဉ်တခါလားအမားဘဉ်ဒိတာ်မုာ်တာ်ဘိအတာ်ဒိဉ်ထီဉ်မဲထီဉ်ဒီး ဝုထီဉ်အဂီဉ်. မုာ်စုာ်ကီး ကသိဉ် တခါ လားအအိဉ်ထီဉ်ဝဲ ဒီဖျါ endocrine gland လားအမားခွထီဉ်, မုတမုာ်မားယား ထီဉ် organ တခါမုတမုာ် tissue တခါအတာ်ဟူးတာ်ဝဲ.
Horse latitude	ကလံထံးဥဝံ ဒီးကလံစီးဥဝံ တဖဉ်, ဆံဆဲဉ်သားပနီဉ်ထံးစီးအလီဉ်
host	organism တခါလားအဒူးဟ့ဉ်တာ်ဂံာ်ဘိဉ်ထံးမုတမုာ်ဟီဉ်ဝးရံး (environment) ဘဉ်လီဉ် ဘဉ်စးလား virus တမံ မုတမုာ် organism အဂးတခါ ကမူကဝဲအဂီဉ်.
Humidity	တာ်စုဉ်စီဉ်
humus	သွဉ်မုာ်ဝဉ်ဘိဒီးဆဉ်ဖိကီဉ်ဖိ အအုဉ်အကျဉ်လား ဟီဉ်ခိဉ်ညဉ်ထုဉ်ပူ. (တာ်လီအုဉ် လီကျး)
Hurricane	ကလံမုာ်ဖးဒိဉ်
hybrid	organism လားအအိဉ်ဒီး alleles လီလီဆီဆီခံခါ လားကွာ်ဂီဉ်ဒွဲအဂီဉ်, organism လားအမုာ် heterozygous လားအကွာ်ဂီဉ်ဒွဲလီလီဆီဆီ ဘဉ်တာ်ဒူးစာသွဲဉ်လိဉ်အီ. (ကးပြု,ဘိကျိဉ်)
hybridization	ကျဲကပူတခါလား တာ်ယုထာ်လီဆီဒီး ဘျဉ်တာ်ဖိတာ်ယုခံမံလား အအိဉ်ဒီး တာ်လီစာ လီသွဲဉ် လီ လီဆီဆီဘဉ်တာ်ဒူးစာသွဲဉ်လိဉ်အီ.
hydraulic system	သနူတခါလားအမားအါထီဉ်ဂံာ်ဘိတဟီဉ်ဒီဖျါ တာ်ဆုာ်လဲတာ်ဆီဉ်အတဟီဉ်လားတာ်လီဉ် ကဝီမဲဉ် ဘျဉ်ဖံးဆံးဆံးတခါဒီဖျါတာ်ထံလားအဘဉ်တာ်ဂးတံာ်ယုအီအလီဉ်ဒီးဆူလီဉ် ကဝီ မဲဉ်ဘျဉ်ဖံးခိဉ် တခါအ အိဉ်.
hydrocarbon	organic ကျဲဉ်ကျီဖျိဉ် (compound) လားအအိဉ်ဒီးသွဲးစီ carbon ခံမံဒီးဒီး hydrogen.
Hydroelectricity	ထံသဟီလီဂံာ်,လီဂံာ်ထံ,လီကဟဉ်ထံ
Hydrogen	ဟဲဒြိဉ်ကွဉ်(ကံသဝံလားအဆူကတာ်,အဖုံဒီးအဆူဉ်ကတာ်တကလုဉ်)
hydrogen ion	hydrogen ion လားအအိဉ် ဒီးလီဂံာ်ဖိကမီ အဖါ (+) လားအကဲထီဉ်ဝဲဝဲ hydrogen မုာ် atom တ ဖျါဉ်အ electron လီမာ်ကွံဉ်ဝဲ. for ion - see ion.

hydroxide ion	ion လာအအိုင်ဒီး လီမိဂ်စိကမီ (-)(OH-) လာအဘဉ်တၢ်မၤထီၣ်အီၤလၢ oxygen ဒီး hydrogen .
hydroxyl group	atom ကရူၢ် - OH လာအဘဉ်တၢ်ထီၣ်န့ၢ်အီၤလၢ alcohol အပူၤ.
hydrpaponics	ကျိၤကျဲတခါလၢ တၢ်သ့ၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိလၢ nutrients solution အပူၤ ဒီး တမ့ၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ် လီၤဘဉ်. for nutrients - see same
hypertension	တၢ်တဘဉ်လိၣ်ဘဉ်စး လၢပုၤတဂၤအသ့ၣ်စံၣ်ဖျိး တၢ်တနဲးနဲးန့ၢ်ဒီးအညီၣ်န့ၢ် ကဘဉ်အိၣ်ဝဲအသိး.
hypha	fungus အမိၢ်ပုၢ်ဂံၢ်ဖးဒုၣ်ကဒ်အကျိၤဘိ လၢအဒ်သိးဒီးလုၣ်တဘိ လၢအဒ်သိးဒီးလုၣ်တဘိ.
hyphae	အဂံၢ်ဖးဒုၣ်ကဒ်ဒ်သိးလုၣ်, အိၣ်သးဒ်စၢလၢ fungus စူးကါလၢကဆူးထူးန့ၢ်တၢ်အိၣ်.
hypothalamus	ခိၣ်န့ၢ်အကူၢ်ဆိးဖိတကပၤလၢ အစၢၢ်စဲဘူး nervous system ဒီး endocrine system . for nervous system - see same for endocrine system - see same
hypothesis	တၢ်ဟ့ၣ်ဆဲးတၢ်လၢအမ့ၢ်ဝဲသ့ဘဉ်ယးဒီးတၢ်မၤကွၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်ဘဉ်ယးဒီး စဲအံၣ်ကဘဉ် မ့ၢ် တၢ် လၢပမၤကွၢ်အီၤသ့.
Hypothesis	တၢ်လၢပဟ်စၢတၢ်အစၢလၢအဘဉ်/ ပတယၢ်ကွၢ်လၢမၤအသးသ့
Idea	တၢ်ဆီမိၣ်ပၢ်သး
ideal mechanical advantage	စဲးဖိအတၢ်ဘဉ်ဘျးလၢကဟဉ်တဖျၢၣ်ကဒီးန့ၢ်ဝဲလၢ friction တအိၣ်အပူၤ. for friction-see same
identical twins	ပုၤတယံၣ်လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢဟူးဒ်တဖျၢၣ်ဇီၤလၢဖိသဉ်ကဲထီၣ်အိၣ်ထီၣ်လံ (single fertilized ovum) ဒီးနီၤဖးလီၤအသးဆိဆိဖဲအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ကတီၢ်.
Identify	ဖူးနဲၣ်ဖျါထီၣ်
Igneous rock	လၢၢ်မ့ၣ်အူ, လၢၢ်ဘဉ်မ့ၣ်,ကစၢၢ်မ့ၣ်အူလၢၢ်,လၢၢ်မ့ၣ်အူ
illuminated	တၢ်ကတိၤ လၢအဘဉ်တၢ်စူးကါအီၤ ဒ်တၢ်ကပၢ်ဖျါတဲဖျါတၢ်တမံၤလၢ အဘဉ်တၢ်ထီၣ်အီၤ သ့မ့ၢ် လၢအဆဲးကလၢက့ၤတၢ်ကပီၤအယံၤ. (ကတိၤဘျီက့ၤ တၢ်)
image	တၢ်တမံၤအဒိ လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲခီဖျိတၢ်ကပီၤအယံၤ လၢအဆဲးကလၢက့ၤ မ့တမ့ၢ်အဆဲးဖျိတစ့ဝဲ (refracted) အယံၤ.
immigration	တၢ်သူးအသးဆူပုၤအိၣ်တၢ်အလီၢ်.

	တၢ်ဟဲန့ၣ်/တၢ်လဲၤန့ၣ်လီၤဆူထံကီၢ်အသီတဘျီ/ တၢ်လီၢ်အသီတတီၤအပူၤ.
immune	နီၢ်ကစၢ်အစိကမိၤအဂီၢ်အဘါလၢ အခိၣ်ဆါဒိတဒါ တၢ်ဆါအယၢ်ပြီၤ.
immune response	နီၢ်ကစၢ် အတၢ်ခိၣ်ဆါအကူၣ် လၢအခိၣ်ဆါတၢ်ဆါ အယၢ်ခိဖျိ immune ကျိၤကျဲအတၢ်တြီၤ ဆါက့ၤ/တၢ်ဆါအယၢ်တမံၤစုၣ်စုၣ်လၢအပညိၣ်အသးဆူတၢ်ဆါအယၢ်လီၤလီၤဆီဆီတခါအအိၣ်.
immune system	ကျိၤကျဲလၢနီၢ်ကစၢ် ပၢၢ်ဆါက့ၤတြီၤဆါက့ၤတၢ်ဆါ လၢအဘၣ်ကူဘၣ်ဂၢ်တၢ်.
immunity	immune system အစိကမိၤ လၢအမၤဟးဂီၤကွံၣ် တၢ်ဆါအယၢ်တချး လၢအဝဲသ့ၣ်မၤဒၢၣ် တၢ်ဒီး ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါ.
Impervious rock	လၢၢ်လၢထံလဲၤခိဖျိတန့ၢ်, လၢၢ်တူၢ်ထံ
imprinting	ကျိၤကျဲတခါ လၢထီၣ်ဖိဖးထီၣ်သီ မ့တမ့ၢ် mammals အိၣ်ဖျၢၣ်သီမၤလိပိၣ်, မၤလိဒီးတၢ်လၢအ ထံၣ်ဝဲအဆိကတၢ်အခံ.
inbreeding	တၢ်ဘျီအိၣ်ဘျီအိၣ်အိၣ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိခိဖျိ တၢ်ယုထၢနီၤဖး လီၤလီၤဆီဆီလၢ တၢ်ခံမံၤလၢအအိၣ်ဒီး alleles အစုၣ်ဒ်သိးသိး မ့တမ့ၢ် လၢအလီၤဂၢ်လိၣ်သးဒီး ဘၣ်တၢ်ဒူးအိၣ် ချဲလိၣ်သး (crissed).
incandescent lights	လီမ့ၣ်ဖျၢၣ်လၢအဇူၢ်ကပီၤဖဲသွဲယဲၤပြီၤကဒံလၢ မ့ၣ်ဖျၢၣ်သၣ်အိပူၤကီၢ်ထီၣ်ဝဲ.
incisors	မဲဘျီဘၣ် ကန့ၣ်အ့ၣ် လၢပအ့ၣ်တဲၣ် ဒီးအ့ၣ်တဲၣ်ကွံၣ်တၢ်အိၣ်.
inclined plane	ကဟၣ်ယိယိလၢအအိၣ်ဒီး မဲၣ်ဒါလၢအအိၣ်ထီတကပၤဖျၢၣ်တကပၤ (တစွၤလီၤ).
incomplete dominance	တၢ်အိၣ်သးလၢ gene အစုၣ်ပူၤခံဖျၢၣ် တဒိၣ်စိလိၣ်သးနီတဖျၢၣ်.
incubation	တၢ်ပၢ်ယၢ်တၢ်ဒိၣ်လၢလၢတူၤလၢ အဖးထီၣ်တစု.
independent variable	see manipulated variable.
Independent Variable	တၢ်လဲလိၣ်သးဒၣ်ဝဲ
Index	တၢ်န့ၣ်ဖျါလံၣ်ရဲၣ်ထံး,(လံၣ်)အခိၣ်တီ
Index contour	ခိတိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အကစီၤထီၣ်ထီၣ်ဖျါအသးလၢအလီၤ, ခိတိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အကစီၤထီၣ်ထီၣ်အတၢ်န့ၣ်ဖျါလံၣ်ရဲၣ်ထံး
index of refraction	တၢ်ထီၣ်တၢ်တဲၣ်တၢ်ကပီၤအယဲၤ က့ၣ်ကူလီၤဆံးအါဖဲအဆဲး ဖျိ medium (တၢ်လၢတၢ်ဆဲးဖျိ အီၤ တမံၤ) အသီတခါ.

indicator	တၢ်ယါယုၣ်ဖျိၣ် (compound) တခါလၢ အလွၢ်ပျီၣ်လဲအသးဖဲ အဘၣ်တၢ်ယါယုၣ်ဒီး acid တခါ မ့တမ့ၢ် base တခါ.
induction	electron အတၢ်ဟူးဝးသးသးဆူ တၢ်တမံၤအကူၣ်တကပၤ မ့ၢ်လၢအဒီးဘၣ်တၢ်အဂၤတမံၤအလီ မ့ၢ်တ ဟီၣ်အတၢ်ထူး (electric field) အယီ. (လဲၤဒီန့ၣ်လီၤ)
Indulating plain	တၢ်ထီၣ်ကူလီၤယၢၣ်, ဝဲမ့ၢ်ခိၣ်လၢအဘၣ်တမၤပုၤအိၣ်ခိၣ်ဖျိၣ်ကလံၤစိၣ်ဒီးဟ်လီၤ ဝဲ,ကလံၤအူစိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်လီၤ
Industrialisation	တၢ်မၤကဲထီၣ်ဝဲဖိကဟၣ်, ဝဲဖိကဟၣ်တၢ်မၤ
inertia	တၢ်ဟူးဝးသးအသးတခါလၢအကမိၣ်လဲၤအသးဘျၢဘျၢ မ့တမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢအအံၣ်ဒီး အိၣ်ဂၢၢ် တပၢ်ဖဲအလီၢ်. (ဒ်အိၣ်ဟ်သးအသး, အိၣ်ဂၢၢ်ဖဲအလီၢ်)
infectious disease	တၢ်ဆါတခါလၢအဘၣ်ကူဘၣ်ဂၢၢ် ဆူ organism တမံၤဒီးတမံၤအအိၣ်သ့ဝဲ.
inference	တၢ်ပၣ်ဖျါကျိးတၢ်လၢအဘၣ်လိၣ်ဖိဒီးဒီး တၢ်ဘျၢလၢအသ့ၣ်ထီၣ်အသး ဒီဖျိတၢ်မၤကွၢ်ဒီတၢ်သ့ၣ် ညါပၣ်တၢ်လၢညါ.
inference	တၢ်ကျိးဒီးဘၣ်ထွဲယူဖိလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒီး သန့ထီၣ်အသးလၢ တၢ်ယုၣ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါအစၢဒီး တၢ်သ့ၣ် ညါ လၢအအိၣ်ပၣ်စၢအဖီခိၣ်.
Inference	တၢ်ဆိကမိၣ်ဒူးဘၣ်ထွဲတၢ်
Inferring	တၢ်ဆိကမိၣ်ဒူးဘၣ်ထွဲ,ဆိမိၣ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ကစဲးကစိး,မၤန့ၢ်သ့ၣ်တၢ်ကစိၣ်က စဲးကစိး
inflammatory responses	နီၣ်ကစၢ် အတၢ်တြီဆာတနီၤ လၢအတြီဆာတၢ်ဆါအယၢ် ဖဲတၢ်ထံဒီး သွံၣ်ဝါဒိၣ်ဖိ (white blood cell) ပြံၣ်ထီၣ်အသးလၢသွံၣ်ကျိၤ (blood vessel) ဆူ tissue အပူၤဒီး, သွံၣ် ဝါဒိၣ်ဖိမၤသံမၤဟးဂီၤကွံၣ်တၢ်ဆါအယၢ်ဒီဖျိတၢ်မၤလီၤပြုလီၤပြုအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်.
Information	တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ,တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ကစိၣ်ကစဲးကစိး
Infra-red	တၢ်ကပီၤလွၢ်ယဲၤလၢပုၤထံၣ်အိၣ်လၢမဲၣ်ချံတသ့(တၢ် ကွၢ်ကပီၤလွၢ်ယဲၤလၢပုၤထံၣ်အိၣ်လၢမဲၣ်ချံတသ့)
infrared rays	လီမ့ၢ်ထးနီၤအဝးလၢ (Wave) လၢအအိၣ်ဒီး frequency အထီဒီး wave length အဖုၣ်, လၢအဖုၣ်န့ၢ်ဒီး radio ဝးလၢ.
infrasound	တၢ်သီၣ်အဝးလၢ (wave) လၢ အအိၣ်ဒီး frequency 20 Hz ဆူအဖီခိၣ်.
ingestion	အိၣ်အိတၢ်.
inhalants	တၢ်မၤစၢ်မၤကိညၣ်တၢ်တခါ (depressants)

	လၢအဘၣ်တၢ်စူးကၢ်ဟံးန့ၣ်အီၤခီဖျိန့ၣ်ဒ် တၢ်အ သဝံအသိး.
inherited traits	နက့ၢ်ဂီၤလၢအအိၣ်ထီၣ် ခီဖျိတၢ်ဒီးန့ၣ် gene တဖျါၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်လၢနမိၢ်ဒီးနပၢ်အအိၣ်.
inhibitor	တၢ်တမံၤလၢအမၤစ့ၤလီၤတၢ် မၤဆၢက့ၤတၢ်ဒ်ကသံၣ်ကသီကျိၤကျဲ reaction အယုၣ် (rate).
inorganic compound	ကျဲၣ်ကျိဖျိၣ် (compound) တခါလၢအတအိၣ်ဒီး carbon (ဖျဲးဒီး carbon)
input force	တၢ်အဆူၣ်ဝံၣ်တဟီၣ်လၢ အဘၣ်တၢ်သူးဆိၣ်တံၢ် (exert) အီၤလၢကဟၣ်တခါအလီၤ.
insect	arthropod လၢအအိၣ်ဒီးအမိၢ်ပျၢ်အကူၣ်သာကူၣ်, အခိၣ်ယုၣ်, ယုၣ်ပျဲးဒီးခံတိ, ဒီးညီန့ၣ်အိၣ် ဒီးအ ဒီးတစူၣ်မ့တမ့ၢ်ခံစူၣ် (၂ မ့တမ့ၢ် ၄ဘၣ်)
insight learning	တၢ်မၤလိကျိၤကျဲလၢ တၢ်ကယုၣ်တၢ်ဝ့ၣ်ကီၤအစၢၢ်လဲၣ် မ့တမ့ၢ်မၤတၢ်အသီခီဖျိတၢ်စူးကၢ်တၢ်လၢအ ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါတ့ၢ်အီၤတမံၤ.
instinct	တၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးအတကီၢ် (paltern) လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤ လၢတၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်လံၤလံၤလၢ ဆၣ်ဖိကီၢ် ဖိတဒုမၤဝဲသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်တကမူၤကမၣ် ဖဲအမၤဝဲအခိၣ်ထံးကတၢ်တဘျီ.
insulator	တၢ်တမံၤလၢအတဆၢလဲလိၣ် တၢ်ကီၢ်ဝံၣ်ဘါ (thermal energy) မ့တမ့ၢ်လီမ့ၣ်ယုၤလၢ အကူၣ် အက့ (particles) ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တခါဒီး တခါအဘၣ်စၢၤ.
insulator	တၢ်တမံၤလၢအတဆၢလဲတၢ်ကီၢ်ဝံၣ်ဘါဒီး မၤစၢၤတၢ်လၢ တၢ်ကဒိဟံးယၢ်တၢ်ကီၢ်.
insulin	ကသံၣ်တမံၤလၢ အဘၣ်တၢ်ထူးထီၣ်အီၤလၢ ပကစၢ် (pancreas) လၢအဒူးဟ့ၣ်တၢ်ခွဲး တၢ်ယၢ် ဒ်သိးပနီၢ်ကစၢ်အ cell သ့ၣ်တဖၣ် ကဆူးဟံးန့ၣ် glucose လၢပသ့ၣ်ပူၤဒီးစူးကၢ် အီၤ လၢ တၢ်ဝံၣ်တၢ်ဘါ အဝီၢ်.
integrated circuit (IC)	လီၤမ့ၣ်ယုၤ တၢ်ရဲးဝီ (electrical circuit) လၢဘၣ်တၢ်ဘျီထူးထီၣ်အီၤလၢ semiconductor ကဘျဲးဒီးဆံးကိၣ်ဖိအလီၤ (chip) မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်အက့တခါအလီၤ.
intellectual property	တၢ်တဲပူ, ထါ, ခီၣ်ဖျါထၢၣ် တၢ်ရဲၣ်ကျဲ (program) မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်အဒ်သိးအံၤတကလုၣ်လၢ အ ဘၣ်တၢ်အိၣ်ပျီဒိတဒါ (protected) အီၤလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ် အမ့ၢ်ပျၢ်တဂၤ ဧီၤအတၢ်နီၢ်နီၢ်.
intensity	တၢ်ဝံၣ်ဘါ ဆံးအါဆံးအါလၢအဘၣ် တၢ်ဆၢအီၤဆူ unit area တခါအပူၤ

	လာတစ်စီး ကတီၢ် အပူၤ.
Intentionally interference	ပါမနုၤ/ သပှ်တၢ်,မၤတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တီၢ် ဝးလာခံခါ အတၢ်ဘၣ်တီၢ် ဒီးတၢ်မၤ ပၢၢ်ဆၢသကိး.
Intermediate contour lines	ခီထီၣ်ပနီၤလာတၢ်ထုးအိၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်မၤနီၣ်လာအလီၤ
Intermediate points	မူထံးလွံၢ်ပၤကဆူးတဖၣ်. အဒိ-ကလံၤထံးမုၢ်ထီၣ်/ ကလံၤစိးမုၢ်န့ၣ်,(ဟီၣ်လွံၢ်ပၤအဆူးယိးဆူး)
Intermountain trough	ဟီၣ်ခိၣ်လီၤပၤလာအအိၣ်လာကစၢ်ခံတူၢ်အကဆူး
internal combustion engine	ကဟၣ်တခါလာ အစူးကါမုၢ်အိၣ်ပိၢ်သိလာ cylinder လၢအအိၣ်လာစဲးအပူၤ. ဒီး cylinder သ့ၣ် တဖၣ် အံၤအိၣ်ဝဲလာကဟၣ်အပူၤ.
Internatinal System of Units(SI)	တၢ်ထီၣ်တဲၣ် သန့တခါလာ အအိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢနီၣ်ဂံၢ်အါထီၣ်တဆံ, တဆံဒီးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိး အသးလၢ တၢ်ထီၣ်တၢ်အတယၢ် (measure of mass). တၢ်အထီအ ယံၤ (length) ဒီးဆၢက တီၢ်လၢအအိၣ်လံဝဲဒီး ဘၣ်တၢ်ပၢၢ်ပၢၢ်ကျၢၤတ့ၢ်လံအီၤ.
International date line	ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဖျၢၣ်နံၤသီပနီၤ
Internet	ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ် လီမုၢ်စၢၤစၢၤစဲ (internet) လၢအဒူးခိစဲဘူးလိၣ် computer လၢအက ကွၢ် လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤကျိၤကျိၤ ကိုၤ ဒီးတၢ်ယိထံမၤကွၢ် ယုထီၣ်အတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ.
interneuron	neuron လၢအစိၣ် nerve inpulses လၢ neuron တခါဆူအဂၤတခါ အအိၣ် for neuron - see neuron
interphase	cell အ cycle အကတီၢ်တတီၤလၢ အကဲထီၣ်အိၣ်သးတချူးလၢ cell အတၢ်နီၤဖးလီၤသး အကတီၢ် (cell division) ဖဲတၢ်ကတီၤအံၤ cell သ့ၣ်တဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဂ့ၤထီၣ်, မၤဒိ လိၣ် အ DNA ဒီးကတဲၣ်ကတီၤအသးလၢ ကနီၤဖးလီၤသး (divide)
intertidal zone	လီၢ်ကဝီၤလၢ (ပီၣ်လဲၣ်) ထံထီၣ်အထီအယံၤကတၢ်လီၢ်ကျိၤဒီး အဖျၢၣ်အဘူး ကတၢ်လီၢ်ကျိၤဘၣ်စၢၤ
invertebrate	ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ လၢအတအိၣ် ဒီးပျိၢ်ယံၤ.
Investigate	ယိထံ
involuntary muscle	ညၣ်ထူၣ်တခါလာ အတအိၣ်လၢ သးသ့ၣ်ညါတၢ် (concience) အတၢ်ပၤတၢ်ပၤ (control) အဖိလၢၣ်.
ion	atom မ့တမ့ၢ် atom ကရူၢ်လၢအအိၣ်ဒီး လီစိကမီၤလၢပွဲၤ.
ionic bond	ions လၢအအိၣ်ဒီး လီစိကမီၤလၢပွဲၤ ခံဖျၢၣ်အတၢ်ရဲၣ် ထုးလိၣ်သး.

iris	မဲင်ပွဲ - တၢ်က့ၢ်ဂီၤကဝီၤကျိၤ လၢအကဝီၤယၢ်မဲင်ပွဲၤသူ (pupil) ဒီးကျဲၤလိၤကျဲၤဘၢ်တၢ် ကပီၤ လၢ အဟဲန့ၢ်ဆဲးဘၢ်မဲင်ချဲ.
iris	ညၢ်ထူၣ်ကဝီၤ အိၣ်ဒီး အလွဲၣ်လၢအကဝီၤယၢ် မဲင်ချဲအမဲင်ပွဲၤသူကဝီၤကျိၤ. (မဲင် တပုၤဝါ)
Irreversible process	တၢ်မၤလၢတၢ်လဲလိာ်ကဒါက့ၤတသ့
Isobar	အဲၣ်စိၣ်ဘါ, ပနီၤလၢအလဲၤစဲးဘူးတၢ်လီၤဖဲကလံၤအတၢ်ဆိၣ်သနံးထဲသိးအလီၤ တဖၣ် ကလံၤသနံးပွဲၤသိးပနီၤ, (ပနီၤစူၣ်ယီၤ)
Isohyets	အဲၣ်စိၣ်ဟဲးမ့ၢ်ပနီၤတဘီၣ်ဘၢ်တဘီၣ်လၢအတၢ်စဲးဘူးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤလၢအန့ၢ်တၢ်စူၤ ထံထဲသိးသိးတဖၣ်, မူခိၣ်ထံပွဲၤသိးပနီၤ, ပနီၤစူၣ်တီတၢ်စူၤထံလီၤ
Isoline	မ့ၢ်ပနီၤတဘီၣ်လၢတၢ်စဲးဘူးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤလၢအလုၢ်အပူၤထဲသိးလိာ်သး, အဒိ- တၢ် ထီၣ်တၢ်ဒူး/ တၢ်ထီၣ်တၢ်တဲာ်ထဲသိးလိာ်သးတဖၣ်, ပနီၤစူၣ်တီတၢ်ထီၣ်တဲာ်လီၤ
isomer	ကျဲၣ်ကျိၣ်ဖျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကျါတခါလၢအအိၣ်ဒီး molecule ဒ်သိးသိးဘၢ်ဆၢ်တခါဒီးတခါ အက့ၢ် ဂီၤလီၤဆီဝဲဒၣ်.
isometric exercise	တၢ်မၤဟူးဂဲၤညၢ်ထူၣ်မ့တမ့ၢ် ညၢ်ထူၣ်ရူၢ်ဆၢ်မဲင်သတြီၤဒီး တၢ်တမံၤလၢ အသးအသးတသ့ မ့တမ့ၢ် တၢ်ညၢ်ထူၣ်အဂၤတကရူၢ်.
isotope	သွဲးစီ (element) အကလုာ်ခံမံၤမ့တမ့ၢ်အါမံၤအကျါ တကလုာ်လၢအအိၣ်ဒီး atomic weight လီၤလီၤဆီဆီဒီး nuclear အတၢ်အိၣ်သး လီၤလီၤဆီဆီစ့ၢ်ကိး ဘၢ်ဆၢ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်ကသီ အတၢ်အိၣ်သးဒ်သိးသိးတမံၤယီၤ(from oxford dictionary).
Jar	ကိ,ကတံၤ
Jelly fish	ခူၣ်(ညၢ်သံမိၢ်ပီၤလဲၣ်),ထံတဘျီယၢ်,တၢ်ယၢ်ထံကဘျီ
joint	တၢ်အလီၤ ဖဲပယံခံဒါဆၢ်မဲင်ထိးလိာ်အသး. (အဆၢ, အကမဲၣ်, အပစိာ်)
joule	တၢ်မၤတယုးနး လၢအပွဲၤသိးဒီး newton meter
Jug	ထံအိၣ်ဒါ,ခူးဖးထီ
karyotype	တၢ်တုၤအတက့ၢ်တခါ လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ဂီၤ/တၢ်တုၤပၣ်ဖျါ chromosomeခဲလၢာ် အတၢ်အိၣ် သးလၢ cell အပူၤ လၢအဘၢ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤတစူၣ်တစူၣ်.
Kelvin scale	တၢ်ကိာ်အနီၣ်ထီလၢ zero မ့ၢ်တၢ်ကိာ်တတီၤ ဖဲတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဘၢ် တၢ်သူးကွံာ်အီၤလၢ တၢ်တမံၤ အပူၤတသ့တန့ၢ်လၢဘၢ်. (ခဲလပူၤအနီၣ်ထီၣ်)
Key	တၢ်ပနီၣ်. အဒိ- တၢ်ပနီၣ်လၢအပၣ်ဖျါဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ်ဖဲဟီၣ် ခိၣ်ဂီၤတဘျီအဖိလၢာ်, ကိးဖိဂ့ၢ်(တၢ်ပနီၣ်နဲၣ် .အဒိ- တၢ်ပနီၣ်လၢအပၣ်ဖျါဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ်ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတ

	ဘုၣ်အဖီလၢ, ကီးဖိဂၢ်)
Keys	ကီးဆံးဆံးဖိရဲၣ်လီၤအသးတကျိၤတကျိၤ(ကီးရဲၣ်ကျိၤဖိ)
keystone species	specie တခါ လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ထုးန့ၣ်လွဲၣ်န့ၣ် specie အဂၤအါမံၤ အတၢ်ကအိၣ်မူ လီၤတံၣ်လၢ eco-system တခါအပူၤ.
kidney	ကလုၢ် - ကွၢ်ဂီၤဒွဲ အကါဒိၣ်တခါလၢ တၢ်ထုးထီၣ်ကွံၣ် တၢ်တဂီၢ်တသီၣ် ကျိၤကျဲ (everotory system); ဒုးလီၤမၤဟးထီၣ်ကွံၣ် ထံလၢနီၣ်ကစၢ်တစူးကါလၢ/စူးကါတသ့လၢသ့ၣ်တဖၣ် လၢ အအါကဲၣ်ဆိးတရၢဒီး တၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤ.
Kilars	တၢ်တုၢ်တၢ်ဂီၤအပံၤအလၢဖိလၢတၢ်ကယၢအဂီၢ်(တၢ်ဂီၤကယၢပံၤ)
kilogram	တၢ်အတယၢ် (mass) အယူၤန့ၣ်ဂံၢ်ထံးတခါ (SI).
Kilogram	ကံလိဂရၢမ်/ကြၢၣ်(မ်)
kinetic energy	တၢ်ဂံၢ်ဘါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်တမံၤ ဒီဖျိအတၢ်ဟူးဂဲၤသုးသး.
knoll	တၢ်လူၢ်, တၢ်လူၢ်ဖိ(ကစၢ်လူၢ်ဖိ),တၢ်လူၢ်ပိမိ,တၢ်ပိမိ
Knowledge	တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်/ တၢ်ခိးတၢ်ညါ
labor	တၢ်ဟူးဆါထီၣ် - တၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တကတီၢ်ဖဲဒၢလီၢ် စံၢ်သံးအသးဒီးလီၤကဆၢၣ်.
Landscape	ဟီၣ်ခိၣ်အမဲၣ်ဖံးခိၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျါဝဲတဖၣ်, ဟီၣ်မဲၣ်သ့ၣ်ကွၢ်ဂီၤ
lanthanides	သွဲးစီ (element) တကရူၢ်လၢ rare elements အကျိၤခိၣ်ထံး ကတၢ်တကျိၤ လၢ periodic table အပူၤ.
large intestine	ပွံၣ်မိၢ်ပုၢ် - တၢ်ဂံၢ်ဘျးဆၢၣ်အိၣ် (ပွံၣ်) အကျိၤအကျဲအကတၢ်တကူၣ် ဖဲထံဘၣ်တၢ်ဆူးန့ၣ်ကွံၣ် အီၤလၢ တၢ်အိၣ်အပူၤ ဒီးတၢ်အိၣ်တီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်သုးထုးထီၣ်ကွံၣ်အီၤ လၢနီၣ်ကစၢ် အ အိၣ်ပူၤ (ဒီဖျိခံၣ်ပူၤ). (ပွံၣ်ပုၢ်ခိၣ်ထံး)
larva	ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒိၣ်ထီၣ်သီကွၢ်ဂီၤလၢ အတဂုၤ, တလၢတပျဲဒီး လၢအလီၤဆီန့ၣ်ဒီးတၢ်ဒိၣ်တုၣ်ကွၢ်ဂီၤ. (ခံၣ်န့ၣ်, ခံၣ်နီၣ်)
larynx	ကိၣ်သန့ - ကလုၢ်ဒၢ အိၣ်ဝဲဖဲကလံၤကျိၤဘိအပူၤဟီၤလၢ (trachea) အထိးနါ လၢကလံၤကျိၤအ ခိၣ်ထိး (epiglottis) အဖီလၢ. trachea မ့ၢ်ကလံၤကျိၤဘိအပူၤဟီၤလၢ ကလံၤသုးထီၣ် သုးလီၤအသးလၢ respiratory system အပူၤ. fro epiglottis - see same.
larynx	tissue ကၢ်ချဲးသးခံကဘျး လၢအမ့ၢ်ဝဲ ပုၤကညီအကလံၤဒၢ.
laser	ပိးလီထုးထီၣ်တၢ်ကပီၤဖျိၣ် (တၢ်ကပီၤလၢအဘူးတံၢ်ဒီး အလီၤပလိၣ်လိၣ်သး)

lateral line	လျာညှပ်သွန်တဖန်အပူ - တင်ကွေးဝါးခွဲလျာအစားအသား လျာညှပ်အမိပ်ပွန် ကပေးစားထိန်လျာ အမိပ် လျာ အမှန်တင်တမံ၊ လျာတင်မှန်ဘန်အီဆဲးကိပ်ဖိဒန်လဲင် သွန်ညှပ်အမိပ် တင်တကြေးလျာထံ ကျါ နှုန် ညှပ်သွန်ညှပ်ဝဲလဲင်။
Lateritic soil	လျာဘွန်ခိန်. ဟိန်ခိန်လျာအအိန်ပွဲဒီးလျာဘွန်, လျာဂီယေး, ဘွန်ခိန်
Latitude	လေးတံးတူး, ဟိန်ကွီဒါ(ဟိန်ကွီယီ)
Lava	လျာထံကိန်(လျာထံပွန်ကိန်), လျာမှန်ထေးဆါထံ
law of conservation of energy	တင်ဘျာတခါလျာတင်ဂံတင်ဘါနှုန် တင်မလဲထိန်အီမှန်ဂု တင်မလဲဟေးဂီအီမှန်ဂုတသ့ဘန်.
law of conservation of momentum	တင်ဘျာတခါလျာတင်သွန်တဖန် အတင်သူးအသေးအတဟိန်အတင်ပင်ဖွိန်ခဲလဲင်ဖဲတင် တခါဒီးတခါ ဖွိန်မလဲသကိးတင်အခါနှုန် တပျိန်လဲဆီတလဲအသေးဘန်.
Layer	အကထာ, အကဘျာ, အကဘျး
learning	ကျါကျဲလျာအတူအိန်ဆူသကဲင်ပဝး အတင်ပျိန်လဲအသေးလျာအအိန်သွန်ထိန် အသေးလျာတင် မလဲ သးတဘျီတဘျီဒီး တင်ဂဲဒီဖျီအဖီခိန်.
Length	အထိ
lens	ကွန်ဂီအစင်ယဲင်စင်ယိင်လျာ အထိန်စုန်တင်ကပီအယဲလျာအနုန်လီဆူ ပမဲင်ချဲပူ. (မဲင်တပွန်ဖိအထံ)
lens	ယွးခန်စီးဘွန်ဘန်ကဝီတကလုင်လျာ အခါသးကွန်ကွီလီဆာန်/ထိန်ကူမှတမှ် တင်အလျှါ ဆုံ ထံပိတမံ လျာအဘန်တင်စူးကါအီ နီကဆွါဖျီတစွာတင်ကပီ အယဲ. (မဲင်ကလေးဒီးဆုံ)
lever	ကဟန်ယိယိဖိ လျာအအိန်ဒီး တင်အဆိန်တမံ လျာအအိန် လျာတင်အထိးနီစုဂင်တခါအဖီခိန်ဒီး တရဲအသေးကဝီကဝီ. (နိန်ကါ)
lichen	fungus တခါအတင်စူးဖျိန်လိင်သးဒီး algae တခါမှတမှ် bacterium လျာအမလဲအိန်ဒန် အဆန် အိန်ဒန်ဝဲ (autotropic) တခါဒီးအိန်မှတပူယီလျာ တင်ဘန်လိင်ဖိဒုကဒဲကဒဲအပူ. for bacteria - see same for fungus - see same
lift	တင်ဂံဘါအတဟိန်ဆူ တင်ဖီခိန်လျာ တင်တမံအံလီဒီး ဒူးအိန်ထိန်တင်လီဆီ. (ခွဲတကါထိန်, စိန်တကါထိန်)
ligament	tissue လျာအဆိန်ဆူ, ဒူးစဲဘူးဒီးဟံးယင် တင်အယံတပူယီလျာ တင်အဆါ

	လၢအဟူးဝးသ့.
lightning rod	စၢ်/ထးအဘိလၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တခါအဖီခိၣ် လၢအဘၣ်တၢ်စဲတၢ်အီၤဒီး ထးသ့စဲယၢ်ဒီး ဟီၣ်ခိၣ် (grounded wire) ဒ်သိးကဒိသဒါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢ လီၤဖျးတၢ်. (လီၤလွဲထးဘိ)
Limestone	လၢၢ်ထူၣ်
Limestone gorge	လၢၢ်ထူၣ်တြိ, ထူၣ်လၢၢ်တြိ,လၢၢ်တြိလုတြိ
Limestone pavement	လုဘ့ၣ်ပှၢ်, လုကဘျၢၣ်
limiting factor	ဟီၣ်ဝးရဲး (enviroment) အတၢ်အိၣ်သးတခါလၢ အတြိယၢ် (မၤနီၣ်တၢ်အဆါ) လၢပှၢ်အိၣ် ဆိး တၢ်ဖိအနီၣ်ဂံၢ်ဒ်သိး အသုတအါထီၣ်တဂ့ၤ.
Line scale	ပနီၣ်စက့, မ့ၢ်ပနီၣ်တီၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ်ဖျါဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖဲခိၣ်အလဲၢ်အထီ, အဒိ - ၁,၁၀၀,၀၀၀, စံးတၢ်န့ၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ (၁)စုမုၢ်ဒိၣ် (၁၀၀,၀၀၀) စုမုၢ်ဒိၣ် လၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤ.(ပနီၣ်န့ၣ်ယု)
linear	တၢ်ကတိၤတဘိလၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢ ကဆဲၣ်ပၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သးလၢ variables လၢ အ ပနီၣ်တကီၢ် (graph) မ့ၢ်ပနီၣ်ဘျၢတဘိ.
lipid	တၢ်အိၣ်သးတခါလၢ အအိၣ်ဒီး volume လီၤတံၢ်ဘၣ်ဆၣ် အက့ၢ်ဂီၤလီၤတံၢ်တအိၣ်.
lipids	compund တခါလၢအလၢပှၢ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘိလၢအမ့ၢ် တၢ်ဒ်တၢ်အသိ, သိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးယိး (wax) သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ carbon, hydrogen ဒီး oxygen.
liquid	တၢ်အထံ - တၢ်အိၣ်သးတမံၤလၢအအိၣ်ဒီး volume လီၤတံၢ်ဘၣ်ဆၣ် အက့ၢ်အဂီၤ တလီၤတံၢ်.
Liquid	တၢ်ထံ
Liquid	တၢ်အထံအနီၣ်,တၢ်အထံ
List	ကွဲးရဲၣ်လီၤ/ ရဲၣ်/ လံာ်ရဲၣ်
liter	volume အဂံၢ်ထံးယုန့း.
Liter	လံးထၢၣ်
liver	တၢ်အသ့ၣ် - က့ၢ်ဂီၤဒွဲလၢအဒိၣ်ကတၢ် လၢနီၣ်ကစၢ်အအိၣ်ပူၤ, မၤလီၤဖးလီၤဖျံၣ်တၢ် ဒီးသုးလီၤမၢ် ကွံၣ် nitrogen လၢပနီၣ်ကစၢ်အပူၤ.
local area network (LAN)	ခိၣ်ဖျါထၢၣ်အါဖျါၣ် လၢအဘၣ်တၢ်စဲထိးဖျိၣ်အီၤလၢ ဝဲၤကျိၤ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖျါၣ်, မ့တမ့ၢ် က့ၢ်ဖိမၤ လီၤတၢ်အဒါးတဖျါၣ်အပူၤ.
Longitude	လီၤကွံးတူး, ဟီၣ်ကွီၤထူၣ်

longitudinal wave	ဝေးလာ (wave) တခါ လာအသူး medium တခါ သယံ့သယံ့ဆူ တပ်ပညိုလီဖဲ ဝေးလာလဲတင် တကျီၤ.
loudness	တင်သ့ၣ်ညါတင်အသီၣ် ဝံၣ်ဘါတဟီၣ် (သီၣ်ဆံးသီၣ်ဒိၣ်).
LSD	ကသံၣ်လာတင်ထံၣ်ကမ့တင် (hallucinogen) တကလုၣ်.
luminous	တင်ကတိၤတဖျါလၢပစူးကါသူအီၤ ဒီးပပ်ဖျါတင်တမံၤလၢပထံၣ်အီၤ (လၢမုၢ်နၢဒီလီၤ ဆီဒၣ်တင်) သ့မ့ၢ်လၢအထူးဒူးဟးထီၣ်တင်ကပီၤ. (ဆဲးကပီၤက ပြုၣ်ကပြီၤ, ထံၣ်သ့ၣ်ညါညီ)
lungs	ပသိၣ် - ကွၢ်ဂီၤခွဲအခိၣ်မိၣ်ပျၢ်လၢတင်သါကလံၤကျီၤကျဲအပူၤ, ဖဲကလံၤအတင်လဲလိၣ်သးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ /မၤအသး.
lymph	တင်ထံၣ်လၢ lymphatic system စူးဖိၣ်ဒီးဆွၢက့ၤဆူသ့ၣ်ကျီၤပူၤ. for lymphatic system - see same
lymph node	tissue ကမိၣ်ဖိလၢ lymphatic system လၢအပံၣ် lymph.
lymphatic system	vessel လၢအလီၤဂၢၢ်ဒီး သ့ၣ်ကျီၤအိၣ်သးဒ်စၤအသိး လၢအဆွၢက့ၤတင်ထံၣ်လၢ အပြံၣ်ဖျါထီၣ်သး လၢ blood vessel အပူၤဆူသ့ၣ်ကျီၤပူၤ.
lymphocyte	သ့ၣ်ဝါဖျါလၢအဖိၣ်မၤဆါ (react) သးဒီး တင်ဆါအယၢ်တခါ စုၣ်စုၣ်ယုၣ်ဒီး တင်ဒီတဒၢလၢ အပညိုၣ်အသးလီၤလီၤဆီဆီဆူ တင်ဆါတမံၤန့ၣ်အယၢ်.
lysosome	cellကွၢ်ဂီၤကဝီၤကျီၤဆံးဆံးဖိလၢအအိၣ်ဒီး ကသံၣ်လၢအမၤထူးလီၤကလဲ တင်အိၣ်အကိၢ်လိၣ် ဒိၣ်ဆူအ လိၣ်ဆံးဆံးဖိ.
machine	ပိးလိတခါလၢအဆီလဲလိၣ် တင်ဝံၣ်ဘါတဟီၣ် လၢအဘၣ်တင်ဆီၣ်ယံးတံၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ်ဆီ လဲလိၣ် တင် ဝံၣ်တင်ဘါတဟီၣ်ဆီၣ်ယံးတံၢ်အကျီၤ. (ဖဲး)
Magnesium	မဲးကနံၣ်စံၣ်ယၢၣ်(ဟီၣ်သွဲးဝါစ့)
magnetic	ထးနါတဟီၣ် - ဟီၣ်သွဲး (metal) လၢအဘၣ်တင်ရဲၣ်န့ၢ်အီၤလၢ ထးနါသ့သ့ၣ်တဖၣ် အကွၢ်အဂီၢ် လုၢ်လၢဒီးဘၣ်တင်မၤကဲထီၣ်အီၤဒ်ထးနါသ့ဝဲ. (ကဲထီၣ်ဒ်ထးနါ)
magnetic declination	တင်အနၢၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဖျါအကလံၤစိးဒီးကလံၤစိးနီၣ်နီၣ်အဘၣ်စၤလၢထးနါမဲၣ်ကျီၤ (compass) အထးနါဘိဖိပညိုၣ်န့ၣ်ဝဲ.
magnetic domain	လီၢ်ကဝီၤလၢatomခဲလၢၢ် အထးနါသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တင်ရဲၣ်လီၤ အီၤဆူတင်ပညိုၣ်ကျီၤ (direction) တခါယီ. (ထးနါဂံၢ်သဟီၣ်ကၤဖိၣ်သးအ လီၢ်)

magnetic field	လီကဝီဝေးဝေးလှ ထေးနီအိုင်တင်အလီတခါလှ ထေးနီအတဟိုင်ဘန် တင်ဆိုင်ယံးတံင်အီလ. (ထေးနီဂံင်ကွီသဟိုင်)
magnetic field lines	ပနီသုန်တဖန်လှအပင်ဖျါထိုင် ထေးနီပျီလှထေးနီအယာဝေးဝေး. (ထေးနီဂံင်ကွီသဟိုင်လဲတင်အကျါ)
Magnetic north	ထေးနီအကလံးစီး,ထေးနီကလံးစီး
magnetic pole	ထေးနီမဲင်ကွီလှအအိုင်ဒီးထေးနီဘိအစီးခံဒီလှ အဒူးနဲင်ထေးနီအိုင်ဆူင်ကတင်အလီလှ. (ထေးနီဟိုင်ဝံင်စီး)
magnetic resonance imaging (MRI)	ကျါကျဲတခါ လှအစူးကါ radio ဝေးလှ (wave) ဒ်သီး ကပင်ဖျါ ပှကညီအအိပူအဂီလှ.
magnetism	တင်ထူးနီရဲင်နီ အဝံင်တဟိုင်မုတမု တင်ဆိုင်ဆာကဒါကွဲတင်တမံမံလှ အအိုင်ဒီးထေးနီအစိ ကမီ (တင်ရဲင်နီ/တင်ဆိုင်ဆာလှထေးနီခဲခါအဘန်စာ). (ထေးနီထိုင်ထူးတင်ဂံင်သဟိုင်)
Magnetism	ထေးနီဂံင်
magnetosphere	ဟိုင်ခိုင်ဖျါအထေးနီပျီလှအဘန်တင်သိအီလှ ဟိုင်စီးအကလံး(solar wind) (ထေးနီဂံင်ဟေးထိုင်လီကဝီလှ)
magnification	တင်အကျါအကျဲတခါလှအမလှဖျါဒိုင်ထိုင်တင် ဒိုင်နီဒီးပညီနီထိုင်ဝဲ. (သူးဒိုင် ထိုင်တင်ထိုင်)
Major features	ကွဲဂီလှအကါဒိုင်(ကွဲဂီအဒိုင်)
Malaria	တင်ညှင်ဂီ
malleable	တင်ကတီတဖျါလှ အဘန်တင်စူးကါအီ ဒ်သီးကပင်ဖျါ တင်တမံမံ လှပတီ, တီဒီး ထူတ လံးထိုင်အီဒ်ချိုင်အသီးသုဝဲ (တင်လှအတစီးဘန်). (တင်လှပတီ တလိုင်ထိုင်နီ,သု)
malnutrition	တင်အိုင်သးလှအကဲထိုင်ဝဲဒီဖျါတင်အိုင် တင်အိုင်လှအဘူးအိုင်ဒီး ဟွန်ဂံင်ဟွန်ဘါ တင်ဒီး တင်တအိုင်တင်အါအါ.
Malnutrition	တင်အိုင်လီသထြး(ထူး), တင်အိုင်လီထြး(တင်အိုင်လီထူးစူင်စဲ)
mammal	endothermic vertebrate လှအအိုင်ဒီးသး ဒီးလွိုင်ဒီး, အဖဲးအိုင်ဘာအသး အိုင်ဒီး အဆူင် ကပိုင်လူး ဒီးဒူးအိုင်အဖဲလှအနီထိုင်ဒိုင်ဝဲ.

mammary glands	ကွက်ရီခွဲလှေအထူးထိပ်အနုထိပ်ဒပ်ဝဲလှေ mammal ဒူးအိပ်အဖိသွဝဲ.
Manipulate	မၤတၢ်အိပ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆး
manipulated variable	factor တခါလၢပှၤသ့စဲအံၣ် တဂၤလဲလိာ်ဒ်သီးအကမၤကွၢ် hypothesis တခါဖဲအဝဲမၤ ကွၢ်တၢ် အခါ, ဘၣ်တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ independent variable
manipulated variable	factorတခါလၢပှၤသ့စဲအံၣ်တဂၤလဲလိာ်ဖဲအမၤကွၢ်တၢ်အခါဘၣ်တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ independent variableလီၤ.
mantle	လၢချိၣ်အပူၤ - membrane ဘူတလိလၢ အအိၣ်လၢကွၢ်ရီၤခွဲဖးဒိၣ် တခါလၢ ချိၣ်အကစၢ်အပူၤ (visceral mass); မၤထူးထိပ်ချိၣ်အကူ. (အဘၣ်ကူ, အတအိ)
Marble	လၢၢ်မၤဘၢၣ်(လိာ်),(စကျိၣ်ကျိၣ်)
marijuana	တၢ်တပူၤသဲစး, တၢ်အမုၢ်လၢအအိၣ်ဒီး ကသံၣ်မူၤဘျိး THC-.
marrow	ပံၤအနုၣ်ကိာ် -tissue ကပုၣ်လုးလၢကမၤပွဲၤတၢ်လီၢ်လၢပံၤအခါၣ်သးအိပူၤ.
marsupial	mammal လၢအဖိဆံးဖုံလီၤမူဒီးဖဲအဆံးဝဲအခါ ဖဲအကဲထီၣ်သီသးကတီၢ် ဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဆူညါ ကွၢ် ကွၢ်လၢထၢၣ်ဖိလၢအအိၣ်လၢ အမိၢ်အဟူးလၢ.
mass	တၢ်ထီၣ်လၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါ တၢ်အသံးအကၣ်တမံၤ (matter) အိၣ်လၢတၢ်တမံၤ အပူၤဆံးအါ.
Mass	တၢ်အသံးအကၣ်
Mass	တၢ်အတယၢ်(ကလံၤ),အသံးအကၣ်
mass number	neutron ဒီး proton အတၢ်ပၣ်ဖျိၣ်သးနီၣ်ဂံၢ်လၢ atom အ nucleus အပူၤ for neutron, proton, and nueleus - see same
Material	တၢ်ပီးတၢ်လိာ်/တၢ်ပီးတၢ်လိာ်
matter	တၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢအအိၣ်ဒီး အသံးအကၣ် (mass) ဒီးဟံးန့ၢ်တၢ်လီၢ်.
Matter	မဲးထၢၣ်/ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ,နၢ်ကိာ်
Measure/ing/ment	တၢ်ထီၣ်တၢ်တဲာ်
Mechanical Advantage	မဲးဂံၢ်ဘါကၢကိၣ်/ တၢ်ဘျူးဘၣ်ယးမဲးဂံၢ်ဘါ,ကဟၣ်ဂံၢ်ဘါခွဲးယာ်,ကဟၣ် ပီးလိအဘျူးအဖျိၣ်
mechanical digestion	တၢ်အတဟီၣ်(force) တခါဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ယံးတံၢ် (exert) အီၤအဘျိပွဲၤစုလၢကဟၣ် (machine) အလိၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဂံၢ်အါထီၣ်အီၤဒီးကဟၣ် (machine).
mechanical energy	kinetic or potential energy လၢအအိၣ်ယုၣ်ဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်တမံၤအတၢ် သးအသးမ့တမ့ၢ် energy အတၢ်အိၣ်သးအလီၢ်.

mechanical wave	ဝေးလာ (wave) တခါလာအလိပ်ဘဉ် medium တခါလာကသူး အသးအဂီၢ်. for medium - see same
medicines	ကသံဉ်လာအမၤဘျီတၢ်ဆါသ့ - မၤဘဉ်လိၣ်ဖိးဒုပနီၣ်ကစၢ်, မ့တမ့ၢ်မၤစၢ်လီၤတၢ်ဆါအပနီၣ်, မ့တ မ့ၢ်တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးမူၤလီၢ်. (ကသံဉ်ကသီ)
Mediterranean	ဘဉ်ယးမဲးဒံဉ်ထၢၣ်ရူနယၢ်(ဘဉ်ယးနီၣ်ပိၣ်လဲၣ်,နီၣ်ပိၣ်လဲၣ်ကဝီၤ)
medium	တၢ်တမံၤလာဝေးလာ (wave) လဲၤဒီဝဲ.
medusa	cnidarian မိၢ်ပုၤအဒိလာအအိၣ် ဒီးက့ၢ်ဂီၤဒ်လီၤဒီအသိးလာ အအိၣ်သးဒ်အံၤ ဒ်သိးအကပီၢ်ထံ ဟးဝုၤဝီၤလၢ ထံဖိခိၣ်လာအတၢ်အိၣ်မူပူၤ ကသ့အဂီၢ်.
medusa	coelentrate အတၢ်အိၣ်မူအဝီ (life cycle) ပတီၢ်ဖဲတၢ်ဖိယၢ်အံၤအမိၢ်ပုၤလီၤဂၢ်ဒီးဒၢလွဲ (see medusa in front)(ပိၣ်မုၢ်လုလၢ်ဟဲ, လုလၢ်ပၢ်ထီၣ်)
Magma	လၢၢ်ထံကီၢ်(လၢၢ်အူထံကီၢ်)
meiosis	တၢ်မၤအသးကျိၤကျဲတခါ လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ sex cells (ဆိုးယၢ်ဒီးဟူးဒံဉ်) အပူၤလၢ chromosome အနီၣ်ဂံၢ်စ့ၤလီၤကွံၣ်ဝဲတဝၣ်.
melanin	တၢ်အလွဲၢ်တခါလၢ အဒူးအိၣ်ထီၣ်ဖဲဒီးအလွဲၢ်.
melting	တၢ်ပျိၣ်လဲအသးလၢတၢ်ကိၢ်လိၣ်ဆူတၢ်အထံ (ပံ့ၢ်လီၤ).
melting point	တၢ်ကိၢ်အပတီၢ်တပတီၢ်လၢတၢ်ကိၢ်လိၣ် ပျိၣ်လဲအသးဆူတၢ်အထံ.
Memorize	တီၢ်ရူး/ တီၢ်ရူးသံ
menstrual cycle	တလၢတဘျီပိၣ်မုၢ်လု လၢကဲသးလဲၤဝီၤလၢ အအိၣ်ထီၣ်သးမ့ၢ်လၢဟူး ဒံဉ်တထံဉ်လိၣ်သးဒီး ဆိုးယၢ် အယံ (တလၢထီၣ်ပံ့ၤထီၣ်လၢ ဖိသဉ်ကအိၣ်ထီၣ်), ဖဲအံၤဒၢလီၢ်လၢ အတီၣ်ထီၣ်ဝဲအဲးဖးအသးဒီး သွံဉ်ဒီး tissue သ့ၣ်တဖၣ်ဟးထီၣ်ကွံၣ်လၢ ပိၣ်မုၢ်အပူၤဒီဖျိအလံၢ်.
menstruation	လုၢ်လၢ်သွံဉ်ဟဲ - ဒၢလီၢ်အဒုၣ်ကနူၤထီၣ်အဲးဖးအသးဒီး သွံဉ်ဒီး tissue သ့ၣ်တဖၣ် ဟးထီၣ်ကွံၣ် ဝဲလၢ နီၣ်ကစၢ်အပူၤ ဒီဖျိပိၣ်မုၢ်က့ၢ်ဂီၤ (အလံၢ်) (see menstruation in front)
Meridian	ဘဉ်ယးဒီးမုၢ်ထူၣ်အဆၢကတီၢ်, မုၢ်ထူၣ်ပနီၣ်(တၢ်မုၢ်ထူၣ်ကတီၢ်)
Meridians of longitude	ဟီၣ်ကွီၤထူၣ်မရူဒယၢ်, ပနီၣ်လၢအလဲၤတရံးဟီၣ်ခိၣ်လၢကလံၤထံးဒီးကလံၤစိး ဖျိၣ်လိၣ်အခိၣ်ဖဲကလံၤထံးဟီၣ်စိးဒီးကလံၤစိးဟီၣ်စိး(ဟီၣ်ကွီၤထူၣ်တၢ်မုၢ်ထူၣ် ကတီၢ်)

messenger RNA	RNA လာအမေးဒီနွန် coded message ဆူ cytoplasm အပူ။ coded message - တၢ်ကစီၣ်ခူသ့ၣ် (လီၤလီၤဆီဆီ) လာကျိၤကျဲလီၤဆီတကလုၣ်.
metabolism	နီၣ်ကစၢ် cell သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်မၤဖျိၣ် နီၣ်သံၣ်ကသီအကျိၤအကျဲအသိး.
metalloid	သွဲးစီ (element) လာအအိၣ်ဒီးဟီၣ်သွဲး (metal) ကံၢ်လဲတနီၤဒီးအတနီၤ ဒ်တၢ်တမ့ၢ် ဟီၣ်သွဲး အသိး.
Metamorphic rock	လာဆီတလဲ(လာပျိုၣ်လဲ)
metamorphosis	ကျိၤကျဲလာဆၢၣ်ဖိ ကီၢ်ဖိလဲဒီကွၢ်ဂီၤ တၢ်လဲလိၣ် ဖျိဖျိဖျိဖျိ လာအတၢ်ကထီၣ်သး/တၢ်အိၣ်မူ အ cycle အပူ။ (မဲၣ်ကွီၤဒီၣ်)
metaphase	metosis အပတီၢ်ဖဲ ယဲလာအလီၤဂၢ် လုၢ်ချ့ၣ်သၣ် (spindle fibers) သ့ၣ်တဖၣ်ဖျိ လာအဆီၣ် ဒီး ထး (dupciate chromosome) တုၤလာအဝဲသ့ၣ် ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ အီၤ ဒ်ပနီတဘိလာ cell အခၢၣ် သးလီၤလီၤ.
Meteorite	မူဖျါၣ်အက့အခီလာအလီၤတဲၣ်
Meteorology	တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဘၣ်ယးမူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ(တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဘၣ်ယးမူ ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤပိညါ)
meter	တၢ်အယံၤအယူနူးဂံၢ်ထံးဒ် SI အသိး.
Meter	မံထာၣ်(တၢ်ထီၣ်နီၣ်ဂံၢ်)
Methane	ကံၢ်သဝံတကလုၣ်အိၣ်လာကလံၤကျိၤအါကတၢ်,မံးသ့ကံၢ်သဝံ,(ကံၢ်သဝံဖျိၣ်က လံၤ)အဒိ-ကံၢ်သဝံလာပျါဖိအိၣ်တၢ်
Method	အကျဲသနူ
Metric	မဲးထြဲး/ ဘျဲၣ်ဆံသနူ
microscope	မဲးဒြိၣ်စကိး - ပိးလီတခါလာအမၤဖျါဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆဲးကိၣ်ဖိဆူတၢ်ဖးဒိၣ်.
Microscope	မဲၣ်ကလာစီၤကွီၤဒီၣ်
microwaves	radioဝးလာ (wave)အိၣ်ဒီးဝးလာ, လာကစီၤအဖျိၣ်ကတၢ်ဒီး တၢ်လာအသးအဘျီ (frequency) (frequency - တၢ်မၤအသးတဘျီဝံၤတဘျီ - တဝီဝံၤတဝီ)
middle ear	တၢ်လီၢ်ကဝီၤဖိလာန့ၢ်ကလုၢ်အလီၢ်ခံ
migration	ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အတၢ်လဲၤဘၣ်ဆာဘၣ်ကတီၢ် တဘျီဝံၤတဘျီ လာတၢ်လီၢ် တတီၤဆူတၢ်လီၢ် အဂၤ တတီၤ ဒီး ဟဲက့ၤကဒါက့ၤကဒီး လာတၢ်အိၣ်မ့တမ့ၢ် တၢ်ထီၣ်ဖိအဂီၢ်.
Migration	တၢ်ခိအိၣ်(ဆူတၢ်လီၢ်တတီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤ),တၢ်သးလီၢ်သးကျဲဆူလီၢ်အဂၤ,သး လီၢ်သးကျဲတတီၤဘၣ်တတီၤ

Milibar	မံလံးဘါ(ကလံးဂံးယူနံး)
Milky way	ဆဉ်ဘုမုာ်(ဆဉ်ဘုမုာ်ကျိာ်)
Milligram	မံလံဂရမ်/ ကြဉ်(မ်)
Milliliter	မံလံးလံထာ်
Millimeter	မံလံးမံထာ်
mimicry	ဆဉ်ဖိကိာ်ဖိ အတၢ်သ့မၤလီၤဂၢ်မၤဒီး မ့တမ့ၢ် မၤဟူးမၤဂဲၤအသးဒ် သီးဒီး organism အဂၤလၢ အတဘဉ်ထွဲ ဘဉ်ပးဒီးအီၤ. (ကံးပုၤဂၤ,မၤပုၤဂၤ)
mineral	ဟီၣ်လဲ - န့ဆၢၣ်အတၢ်ကိာ်လိာ်အိၣ်သး (ဟီၣ်လဲပနံးတကလုာ်) လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ဖျါကလၢ က့ၢ်ဂီၤ (crystal structure) ဒီးကသံၣ်ဖျိာ်သး လီၤလီၤဆီဆီလီၤတံၢ် (definite chemical composition),သွဲးစီ(element) ယိယိလၢ အတမ့ၢ် organic လၢနီၣ်ကစၢ်လိာ်ဘဉ်ဝဲ.
Mineral	ဟီၣ်လဲပနံၣ်,နၢ်ကံာ်ကမ့ၢ်,ဟီၣ်လဲကမ့ၢ်
minerals	တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအလီၢ်အိၣ်လၢကဒီးန့ၢ်ဝဲ (လိာ်ဘဉ်ဝဲ) ဆံးကိာ်ဆံးကိာ်, တမ့ၢ်အဘဉ် တၢ်မၤ အီၤလၢတၢ်လၢအမူအဂဲၤ (organic) ဘဉ်. (mineral လၢအဟးထီၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်လဲလဲန့ၢ် ပကိး အီၤလၢဟီၣ်လဲပနံး)
mirage	တၢ်တမံၤလၢအဖျါ ကလၢကမ့ၢ်ခိဖျါ တၢ်ကပီၤဆဲးဖျါတစ့ၤ (refraction) ဖဲအလဲၤခိဖျါကလံၤလၢ အအိၣ်ဒီးတၢ်ကိာ်လၢအတၢ်သးလိာ်သး. (မုာ်ကိာ်ဆါဆဲး)
Mirage	မဲာ်ဝီၢ်နါဝီၢ်ပျိာ်,ဖဲတၢ်ကိာ်ဒီးပျိာ်ဖးလဲၢ်အပူၤပတၢ်ထံၣ်တတိတဘျီဘျီတၢ်ဖျါထီၣ်တ မံၤမံၤဘဉ်ဆဉ်တမ့ၢ်တၢ်နီတမံၤ(မဲာ်ဝီၢ်ပျိာ်),မုာ်ကိာ်ဆါခး,ဆါခး,တၢ်ကိာ်ကသ့
mitochondria	cell အိၣ်ဒီးက့ၢ်ဂီၤကျိာ် ဘိလၢအထူးဟးထီၣ် တၢ်ဂံၢ်ဘါအါခဉ် တၢ်တက့ၢ်လၢ cell ကလိာ် ဘဉ်ဝဲလၢ ကမၤတၢ်အဂီၢ်.
mitosis	cell cycle အကတီၢ်ဖဲ cell အ nucleus နီၤဖးလီၤအသးဆူ nuclei အသီခံဖျါဒီး DBNA အဒိတဖျါလၢအဘဉ်တၢ်နီၤလီၤအီၤဆူဖဲကဲထီၣ်ကဒီး(daughter) အcell. တဖျါစုာ်စုာ် အပူၤ.
mixture	တၢ်ကျဲၣ်ကျိာ်ဖျိာ် - တၢ်တမံၤမ့တမ့ၢ်ခံမံၤလၢ အဘဉ်တၢ်ကျဲၣ်ကျိာ်ယါယုာ် ဘဉ်ဆဉ်ဒီးတယါယုာ်သး ဒ် ကသံၣ်ကသီ အကျဲအကျိာ်အသီးဘဉ်.
Mixture	ကံးကျိာ်/ ကံးကျိာ်ကျဲ
mocroscope	optical ပိးလီၤလၢအမၤဖျါဒိာ်ထီၣ် တၢ်ဖျါကလၢတၢ်ဆံးဆံးဖိအဂီၢ်.
Model	တၢ်အဒိ,ဂီၤဒိ
molar	မဲခိ- မဲလၢအမၤယုာ်တၢ်ဒီး promolars, လၢအဂံၢ်ထီၣ်တဲာ်, ဂံၢ်ဘျးဆဉ် အိၣ်ဆူတၢ်လီၤကလဲၣ်ပံၤ ကဒ်. (မဲတီ)
mold	တၢ်လိာ်ဒိ (fossil) လၢအကဲထီၣ်သးဖဲ organism လၢအသံးဒီးလီၤဘၢ

	ဒီးဟိန်ခိန်ကပံင်လၢ အစွဲယၢအီၤဝးဝးသ့ၣ်တဖၣ် လီၤပံၣ်ကွံၣ်, အိန်တုၣ်ဝဲထဲ တၢ်ကအိၣ်လၢ organism ကွၢ်ဂီၤအချၢ အိန်ဖျါထီၣ် (op posite of cast).(တၢ်လီၤဝံ)
molecular formula	compound လၢအအိန်ဒီး molecule လၢ အ atom ဘၣ်တၢ်ဖျိၣ်ဟံးယၢလၢ covalent bond.
Molecular level	မိလံၤယုၤလၢအပတီၢ်(ကၢ်ဖျိၣ်ပြံၤအပတီၢ်)
Molecular Theory	မိလံၤယုၤလၢအသံၣ်အိၣ်ရံၣ်(ကၢ်ဖျိၣ်ပြံၤအသံၣ်အိၣ်ရံၣ်)
molecule	compounds တနီၤအယုၤနံးအဆံးကတၢ်.
molecule	atom တဖျါၣ်မ့တမ့ၢ် အါဖျါၣ်အတၢ်ပၣ်ဖျိၣ်ဟံးယၢတၢ်လိၣ်သး.
Molecule	မိလံၤယုၤ.ကၢ်ဖျိၣ်ပြံၤ.ကၢ်ဖျိၣ်ကမ့ၢ်.မ့ၢ်(atoms)ခံၣ်မ့တမ့ၢ်အါန့ၢ်ခံၣ်အတၢ်ဟံး ဖျိၣ်ထီၣ်အသးတပူၤယီၤန့ၣ်လီၤ.
Molecule	မိလံၤယုၤ/ ကၢ်စီ
mollusks	invertebrate (တၢ်တအိန်ဒီးပျိၣ်ယံ) လၢအအိန်ဒီးမိၣ်ပုၤစၢ် ဒီးအကူၣ်တအိန်, အါဒၣ်တၢ် တက့ၢ် ဘၣ်တၢ် ဒီးတဒၢအီၤလၢအကူၣ်တၢ်.
molting	ကျိၤကျဲၤလၢတၢ်လူၤလီၤကွံၣ်ကုၤချၢလၢအဆံးကွံၣ် - ဆံးန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်.
momentum	တၢ်တမံၤအ mass (အတယၢၢ်) ဘၣ်တၢ်ဂံၢ်အါထီၣ်အီၤဒီး velocity အစၢ (တၢ်န့ၢ်ဘၣ် အနီၣ်ဂံၢ်).
Momentum	မိၣ်ခဲထၢၣ်,သံးကၢ်မိၣ်ပုၤသဟီၣ်,မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါအ(mass)ဘၣ်တၢ် ဂံၢ်အါအီၤဒီး(velocity)န့ၣ်လီၤ.(mass velocity = momentum)
Momentum	တၢ်သဟီၣ်/ အရၢ်အဖျိၣ်/ အတၢ်ဆိၣ်သဖျိ,တၢ်ဟူးဝးသဟီၣ်
monera	organism အကလုၣ်မုၢ်ဘိကတီၤ (kingdom) ၅ခါ အကျါတခါ, organism လၢအတအိန်ဒီး nucleu လၢအ cell သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ.
monocot	angiosperm လၢအအိန်ဒီးချံလၢတဘျုးဇီၤ (ချံလၢန့ၣ်မ့ၢ်အလၢလၢ အအိန်ထီၣ်ဖဲနတၢ်ချံဖး ထီၣ်ကတီၢ်).
Monolith	တၢ်အလၢလၢကတီၤဘျုး.အဒိဝၣ်လၢ(လၢဘျုးတီၤ)
Monolith	လၢၢ်မုၢ်ပၤခိၣ်,လၢၢ်မုၢ်ဖးဒိၣ်ကစီထီၣ်အိၣ်ပၤယုၤဖးဒိၣ်ဖးလဲၢ်
monomers	melecules အဆံးလၢအအိန်သ့ၣ်လီၤအသးလၢ carbon လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢအစၢၢ်စဲဘျုး polymer chain. for polymer - see same
monotreme	mammal လၢအဒိၣ်လီၤအဒိၣ်.
Moraine	မိၤရူၣ်,လၢၢ်လီၤဖျိၣ်,လၢၢ်အိၣ်ထီၣ်,လၢၢ်ပူၣ်
Moss	နီၣ်ဒီးဆူး, ထံယံၣ်,လၢၢ်ယံၣ်,အံၤဗဲၣ်,ဆူးခိၣ်လုၤ

Moths	တၢ်ဖိယၢ်(စီၤကပုၤမိၣ်)စီၤကပုၤမ့ၢ်နၤ
motion	တၢ်အိၣ်သးဖဲတၢ်တမံၤ အတၢ်အိၣ်ယံၤသးဒီး တၢ်အဂၤတမံၤ အိၣ်လဲလိာ်အသး(တၢ်သးအသး) (ဟူးထီၣ်, ဝးထီၣ်, တၢ်လဲၤအသး)
Motion	တၢ်ဟူးဝး
Motion	တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ/ တၢ်သးသး
Motor neuron	မိၤထၤနၢၣ်,နၢၣ်လၢအစိၣ်ဆၢတၢ်ကစီၣ်(တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ)ဆူထူၣ်ပျံၣ်မ့တမ့ၢ် (glad)လၢအဖဲလၢခိၣ်န့ၣ်ဒီး(spinal cord)အအိၣ်
motor neutron	neutron လၢအဆၢန့ၣ် impulse တခါဆူညၢ်ထူၣ်ပူၤဒီး မၤအိၣ်ထီၣ်ညၢ်ထူၣ်အတၢ်သံးအသး.
Motorcycle	သိလ့ၣ်ယီၢ်
Motorcycle	သိလ့ၣ်ယီၢ်,မိၣ်တီၣ်ဆဲၣ်ကၢၣ်
Mountain range	ကစၢၢ်တူၢ်, ကစၢၢ်တူၢ်ရဲၣ်
Movable pulley	နီၣ်ရံးသၢ်မူ
Movement	တၢ်သးအသး
mucus	နီၣ်အုၣ်နီၣ်ပုၣ်ဒီးကဟး - တၢ်ပံၣ်ပံၣ်ဘိၣ်ဘျီ လၢအဟးထီၣ်လၢပူၤ.
Mucus	ကဟး,တၢ်ထံဘျီ,တၢ်ထံတကလုာ်လၢအမၤဘျီထီၣ်တၢ်အိၣ်ဒ်သိးပယုၢ်လီၤ ကညီအဂီၢ်မ့တမ့ၢ်ဒ်သိးကဖိၣ်ယၢ်တၢ်ဆါယၢ်ဒီးဖၣ်ကမုၢ်တဖၣ်အဂီၢ်
multicellular	organism တကလုာ်လၢ အဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ cell အါမး.
Multi-cellular	မၤလဲထံၣ်စဲလဲလူလၢ,တၢ်သးသမူအိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢစဲလဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်
multiple alleles	gene အကလုာ် ၂-၃ ခါလၢအဒူးအိၣ်ဖျါထီၣ် က့ၢ်ဂီၤထဲတခါဇၢ.
Multiple bonds	ကံတၢ်ဘျးစဲဖိၣ်,တၢ်ဘျးစဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်
Multiplying distance	တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဒုၣ်စၢၤ
Multiplying Force	တၢ်မၤအါထီၣ်အသဟီၣ်
Muscle	ထူၣ်ညၢ်
muscle tissue	နီၣ်ကစၢၢ်အ tissue လၢအသွံးလီၤ မ့တမ့ၢ် ဖုၣ်လီၤဒီး မၤဟူးမၤဂဲၤပနီၣ်ကစၢၢ်.
Muscle tissue	ထူၣ်ညၢ်ထံၣ်ရှူ/ထူၣ်ညၢ်ယဲၤ
Muscular	ထူၣ်ညၢ်အတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ
music	တၢ်သံကျဲ- တၢ်အသိၣ် (tone and ovetone) တစူၣ် - ဘၣ်တၢ်ဖျိၣ်အီၤဒ် လၢကျဲဒ်ကမၤမုၢ်ပနၢၣ် (ဒ်အသိၣ်ကမုၢ်) (တၢ်တၢ်အူ)
mutation	gene မ့တမ့ၢ် chromosome အတၢ်လဲလိာ်သး.
Mutation	တၢ်လဲလိာ်မၤအသးလၢ(gene)မ့တမ့ၢ်(chromosome)အပူၤ(DA)အတၢ်

	ကွဲးကူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကမၢ်သးအယိၤဖဲလ်အမၤအိၣ်ထီၣ်ဖြိၣ်ထံၣ်အံၤအကျိၤကွၢ်ကမၢ်
mutualism	တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢတၢ်ခံမံၤအဘၣ်စၢၤ (symbiosis) တကလုၤ လၢသကိးခံၤ န့ၢ်ဘျးလၢ တၢ်အိၣ် ယုၣ်တပူၤယီၤအယိၤ.
mycelium	လၢကုၤအပူၤ - တၢ်ပျုဖိကရူၢ်လၢအမ့ၢ် hyphae. for hyphae - see same
narcotic	ကသံၣ်မူၤဘျီး, လၢအတြီတံၣ်ပနီၣ် လၢအဘၣ်တၢ်ဆှၢအီၤ လၢခိၣ်န့ၢ်အ cell သ့ၣ်တဖၣ်အ ဘၣ် စၢၤ, မၤစၢ်လီၤမၤစ့ၤလီၤတၢ်ဘၣ်ဆူးဆါသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါပ လၢဘၣ် (sensitive) အဂီၢ်.
Nasal cavity	နဲစၢ်လ်ခဲပံၤထံၣ်, နါစ့ၤပူၤလၢအဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်ဘျိၣ်ဘျ, ထံၣ်သိးကဖိၣ် ယၢ်တၢ်ဆါယၢ်မ့ၢ်တဖၣ်ကမ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်
National park	ထံကီၢ်သ့ၣ်ပျၢ်ဟ်ကီၢ်
native species	တၢ်အဒူၣ် (ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ) လၢအအိၣ်ထီၣ် ဖးထီၣ်ဝဲဖဲ လီၢ်ကဝီၤအံၤ (လၢအအိၣ်ဝဲ) အပူၤ. (တူၢ်, တဖု, တဂီၢ်)
natural selection	ကျိၤကျဲ လၢပူၤတဂၤစုၣ်စုၣ်/ တၢ်တမံၤစုၣ်စုၣ် လၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်ဘၣ်ထွဲဒီး အဟီၣ်ဝးတရံးသ့ၣ် တဖၣ် အိၣ်ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကမူဝဲ ဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဖိထီၣ်အါန့ၢ်ဒီးကလုၤဖိအဂၤလၢ အဒူၣ်ဒိးသိးလိၣ်သး ဒီးအီၤ.
Natural gas	န့ၢ်ဆၢၣ်ကၢ်သဝံ
natural resources	ဟီၣ်ဝးရံး (enviroment) ကဝီၤ (ဒီးတၢ်အိၣ်လၢအပူၤ) လၢပကူပကညီစူးကါဝဲ.
Natural selection	န့ၢ်ဆၢၣ်အတၢ်ယုထၢ(တၢ်ဘၣ်တုန့ၢ်ဆၢၣ်အတၢ်ယုထၢ), တၢ်သးသမူအိၣ်တဖၣ် ယုထၢအမိၢ်အဖါမ့ၢ်တမ့ၢ်အမါအဝၢၤဒ်သိးစၢၤအသ့ၣ်ကဂ့ၢ်အဂီၢ်
nearsightedness	တၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်လၢ အအိၣ်ဘူးသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤ ဆုံဆုံဘၣ်ဆၣ်တၢ်အိၣ်လၢ အယံၤ သ့ၣ်တဖၣ်ဖျါဝဲ ကဒုကယီၢ်.
nearsightedness	တၢ်အိၣ်သးတခါလၢ ပှၤတဂၤထံၣ်တၢ်လၢအအိၣ်ဘူး သ့ၣ်တဖၣ် ဖျါဆုံဆုံဘၣ်ဆၣ်တၢ်အိၣ်လၢ အ ဘူးသ့ၣ်တဖၣ် ဖျါကဒုကယီၢ်.
Negative	လီၤမိၢ်သန့
Negative charge	လီၤမိၢ်ဂံၢ်
negative feedback	ကျိၤကျဲတခါလၢသန့တခါဘၣ် တၢ်ဆိကတီၢ်ကွၢ်အီၤ လၢတၢ်အိၣ်သးလၢအကဲထီၣ်ဝဲဒီဖျါအီၤ; တၢ် အဒိတခါလၢ negative feedback system မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကျဲ ဘၣ်လိၣ်ဖိးဒုတၢ်ကိၢ်ဒီဖျါ thermostat (ပိးလီၤမၤစ့ၤလီၤတၢ်ကိၢ်) ဒီး တၢ်ကျဲဘၣ်လိၣ်ဖိးဒု hormone အိၣ်သး အပတီၢ် အိၣ်ဆံးအါဆံးအါလၢသ့ၣ်ကျိၤ.

Negative ion	လီမိန်ကမ့်,အဲတၢ်ဂ်မ်လၢအဟံးန့ၢ်ပှၤဂၤအ(electron)
neon lights	ယွၤခၢ်စီးပီၤဘိ (လီမုၢ်အူဘိ) လၢအဘၣ်တၢ်မၤပှၤအီၤဒီး neon ဂ်သဝံဒီးဒူးဟဲထီၣ်တၢ်ကပီၤ (ကပီၤထီၣ်, ဧၤထီၣ်ဝဲ). (နံဇိမုၢ်ပီၤဘိ)
nephron	ယူနူးပြဲကဒံဖိလၢအပျံၣ်တၢ်ဒီး အိၣ်လၢပကလုၢ်ပှၤ.
Nephron	နဲၣ်ဖြိၣ်န့ၢ်,ကလုၢ်ဒၢပျံၣ်ဖိ,လၢကလုၢ်အပူၤစဲးဖိကဟၣ်ပျံၣ်တၢ်တဖၣ်လၢအပျံၣ် ကွံၣ်တၢ်ဘၣ်အၢဘၣ်သီလၢသွံၣ်ကျါဝံၤဒူးကဲထီၣ်ဆံၣ်ထံ
nephrons	တၢ်ပြဲကဒံဖိ လၢအကွဲၢ်လၢအပျံၣ်တၢ်ဒီး အိၣ်လၢကလုၢ်ပှၤဒီး ထူးထီၣ်ကွံၣ်တၢ်လၢ နီၣ်ကစၢ်တ စူးကါ လၢအီၤ လၢသွံၣ်ပှၤဒီး ဟးထီၣ်ဒ်တၢ်ဆံၣ်ထံ(အသိး)
neritic zone	ပိၣ်လဲၣ်ထံဒိၣ်လီၤလၢ continental shelf အဖီခိၣ် (လီၤခံဆူခိၣ်တကပၤ).
nerve	နၢၢ် - နၢၢ်အယဲၤကဒိၣ်.
Nerve	ထူၣ်ပျံၣ်
nerve cord	nervous system အကူၣ်လၢအဆၢ (တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါ) တၢ်ကစီၣ်လၢခိၣ်န့ၢ်ဆူနီၣ်ကစၢ်အကူၣ် ခဲလၢၣ်.
nerve impulse	တၢ်ကစီၣ် (တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါ) လၢအဘၣ်တၢ်စိၣ်အီၤလၢ neuron.
nerve tissue	နီၣ်ကစၢ်အ tissue လၢအစိၣ်တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါ (တၢ်ကစီၣ်) ဆူန့ၢ် ဆူအံၤလၢခိၣ်န့ၢ်ဒီး နီၣ်ကစၢ် အကူၣ်ကိးခါဒဲး.
Nerve tissue	ထူၣ်ပျံၣ်ယဲၤ
nerves	neuron ကရူၢ်လၢအစိၣ်တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါ (တၢ်ကစီၣ်) လၢနီၣ်ကစၢ်အကူၣ်ခဲလၢၣ်ဒီး ဆူ central nervous system. (nervous system အလီၢ်ခၢၣ်သး)
Nervous system	ထူၣ်ပျံၣ်မၤတၢ်အကျိၤအကျဲ(နၢၣ်အတၢ်ပံးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ)
net force	ဂံၢ်ဘါတဟီၣ်ခဲလၢၣ် လၢတၢ်တမံၤမံၤ အဖီခိၣ်ဖဲ ဂံၢ်ဘါတဟီၣ်ခဲလၢၣ် တခါစုၣ်စုၣ် အတၢ်ပၣ်ဖျိၣ် မၤတၢ်ဒီးဒူးဘၣ်တၢ်လၢ တၢ်တမံၤအဖီခိၣ်.
Net force	ဂံၢ်တၢ်ချၢ,မ့ၢ်တၢ်သဟီၣ်ခဲခါမ့ၢ်တမ့ၢ်အါန့ၢ်ခဲခါအတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အသးအစၢ လၢအမၤတၢ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတမံၤအဖီခိၣ်န့ၢ်လီၤ.ဂံၢ်လၢတၢ်ချၢ(မ့)အိၣ် လီၤတဲၣ်
Net force	ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢအအိၣ်လီၤတဲၣ်/ ဂံၢ်တၢ်ဘါဘျးဖဲ,ဘျးဖဲ
neuron	cell လၢအစိၣ်တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါ (တၢ်ကစီၣ်) ဒီဖျိ nervous system.
Neuron	နူရိၣ်န့ၢ်,ထူၣ်ပျံၣ်နၢၢ်အစဲလလ
Neurons or nerve	နူရိၣ်န့ၢ်(မ့)ထူၣ်ပျံၣ်နၢၢ်အစဲလဲတဖၣ်လၢအစိၣ်ဆၢတၢ်ကစီၣ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်စုၢ်ကိး

cell	အိလဲလဲ(nerve cell)နဲ့လီလီ.
Neutral	မ့တဲတဲမံလဲလဲအိလဲလဲအဘဲဘဲစဲလဲ,တဲမ့(positive)ဒီးတဲမ့(negative)ဘဲဘဲ,အဲဒီး(neutrons)တဲအိလဲလဲ(Acid)ဒီး(base)ဘဲဘဲစဲလဲ,တဲအိလဲလဲလီဖဲဂံဒီးလီမိဂံဘဲဘဲစဲလဲ.
Neutral	အိလဲလဲတဲဘဲဘဲစဲလဲ/ တဲအိလဲလဲဒုအိလဲလဲစဲလဲ
neutralization	acid ဒီး basic အ atom သုတဲတဲဖဲအတဲတဲယဲယဲ, မဲဆဲသဲကဲ (reaction).
neutron	တဲဆဲကဲကိလဲလဲအတဲအိလဲလဲဒီး လီတဲတဲလဲ atom တဲဖျဲ အ nucleus ပူ.
Neutron	ညဲလဲလဲ(နဲ)/ညဲလဲလဲ
newton (N)	တဲထိလဲအယူနဲ လဲအပဲလဲသဲဒီး တဲဂံဘဲဘဲတဲတဲလဲ လဲအလိလဲဝဲဒဲသဲ ကဲဒုးညဲထိ mass လဲအ ယဲ/အတဲယဲအိလဲလဲတဲကဲလဲလဲဒီးအယူ (rate) မ့ဝဲ one meter per second per second.
Newton (N)	နှဲထဲရဲ,မ့ယူနဲတဲလဲလဲတဲဘဲဘဲတဲအိလဲလဲဒီးမ့တဲတဲယဲ(weight)အဂီ, $F = m \times g = \text{kgm/s}^2 = N$
niche	organism တဲအမ့ဒါ တဲမဲလဲလဲလီလီဆဲဆဲတဲလဲ ecosystem. မ့တဲမ့ မ့အမဲတဲလဲ အတဲအိလဲလဲအဂီဒဲလဲ.
Niche	တဲသဲသဲမ့အိလဲလဲမ့,တဲသဲသဲမ့အိလဲလဲအမ့အဲလဲလီဆဲဆဲလဲအိလဲလဲယဲလဲဝဲ တဲရဲအပူ,အဲဒီး-နီဒီးဆုးအမ့အဲလဲလီဆဲဆဲလဲအိလဲလဲယဲလဲဝဲတဲရဲအပူနဲ့မ့အဲထိလဲလဲလဲလဲအဲဒဲဒဲဒဲလဲလဲအဘဲဘဲစဲတဲဖဲအလီ
nicotine	ကဲသဲလဲကဲသဲလဲလဲဒီး မိလဲအပူလဲအမဲညဲထိ nervous system တဲဟူးတဲလဲ, သဲအတဲ ဟူးတဲလဲ, ဒီးနီကဲအကဲဂဲဂဲအတဲဟူးတဲလဲ.
Nitrates	ကဲကျဲတဲလဲလဲအကျဲကျဲလီလဲအသဲဒီးနဲတြဲကျဲ,နဲတြဲ,အဲဒီး-ဆဲယဲ နဲတြဲ(နဲဒဲတြဲကျဲကဲကျဲ)
Nitrogen bases	မိလဲလဲညဲတဲဖဲအမ့(A,T,GC)(adenine, thymine, guanine, cytosine)ဟဲဖဲထိလဲအသဲဒီးကဲအဂဲလဲကဲဒုးကဲထိ(DNA)အယဲ သဲအဂီနဲ့လီ.
Nitrogen cycle	နဲတြဲကျဲအတဲလဲတဲရဲသဲ-နဲတြဲကျဲအတဲလဲတဲရဲသဲလဲတဲဖဲ တဲလဲ(တဲသဲသဲမ့အိလဲလဲ)အကဲအဂီလဲလဲလဲနဲဆဲအကျဲဆု တဲသဲသဲမ့အိလဲလဲအကဲအဂီအပူနဲ့လီ.
Nitrogen family	နဲတြဲကျဲအနဲအထဲ-ကဲအကဲဂဲဂဲ(၁၇)ဘဲဘဲထဲနဲအိလဲလဲ (periodic table)အပူ
nitrogen fixation	ကျဲကျဲလဲတဲဖဲလဲ nitrogen အစိ (free nitrogen gas) ဆုတဲအိလဲလဲလဲအဲဒဲဒဲဒဲကဲအဲဒဲဒဲ ကဲဒဲတဲလဲ.
noble gas	သဲဒဲလဲကဲဂဲ (၁၈) လဲ periodic table အပူ.
Noble gas family	ကဲအဂဲဂဲ(၁၈)ဘဲဘဲထဲနဲအိလဲလဲ(periodic table)အပူဒီးမ့ကဲလဲတဲ

	ကျွန်ကျိအသားဒီးကစီအဂါနီတခါဘဉ်.
node	amplitude '0' (zero) လားလား (wave) ဂါတခါ - အခီပညီဝးလားအံတသူး, တဟူးတဝး.
nodules	တဂ်ကိလိန်ဒိန်ကမိန်ဖိပြဖိလား တဂ်မုဂ်တဂ်ဘိတနီ အဂ်လီလားအခိဒီး bacteria လားအဒူးကဲ ထီန် nitrogen.(တဂ်ိုင်ကဲခဲ, တဂ်ခဲလဲ, ဝိုင်ခဲလဲထီန်)
noise	တဂ်အသိန် - တဂ်အသိန်ဝးလား (wave) လားအယါယုဂ်သး လားအတဒူးအိန်ထီန် တဂ်သိန်လီလီ ဆီဆီလားအမုဂ်ဘဉ်ပနဒီး တဂ်သိန်အထီန်အလီ (pitch) လားပသုဂ်ညါနီဖးအီတဘဉ်.
Nomad	ပုလားဝုဂ်ဝီဖိ
Non - polar	နီဖိလား-ဖဲအဲးတဂ်ခဲခဲယျာန်ထူးဝဲ(electron)လားအနီလီလားတဖဉ်လားတဂ် အဂ်ထဲသီးအယိနုဂ်တဂ်ဘူးဖဲအံတဂ်ကီးအီလား(non - polar)နုဂ်လီ.
non polar	
non renewable resource	
non renewable	
non renewable resource	
nondisjunction	တဂ်အိန်သးတလီတယီလား အကဲထီန်သးဖဲ chromosome အစုဂ်တနီတလီဖးကွံင်မုဂ်မုဂ်နီ နီဖဲ meiosis ကတီဂ်.
noninfectious disease	
nonlinear	
nonmetal	
Non-metal	တဂ်လားအတမုဂ်သးတဂ်အကလုဂ်ဘဉ်,ဘဉ်တဂ်နီဖးအီခီဖျိ(xigzag line)လားစုထွဲတကပဒီးအိန်ဝဲ(၂၁)မုတမု(၂၂)ယျာန်
non-renewable resources	
nonvascular plant	
Non-vascular Plant	တဂ်မုဂ်တဂ်ဘိလားအတအိန်ဒီးကျိဘိဖိခဲဘိန်,အဒိ-ကုထံယဉ်,လားဖိ
North pole	ကလံဖီးဟီဂ်ဖိး
Northings	ပနီလားအဒါလီအသး,ပနီလားအဟ်ဖျါတဂ်ယံဒီးကလံဖီး(ပနီယီ)
notochord	
nuclear energy	
nuclear envelope	
nuclear fission	
nuclear fusion	
Nuclear membrane	နှူကလံယါ(နှူချံယါ)သလီ-တဂ်သလီတခါလားအကးဘါနှူကလံယါ လားဖဲလဲအပူဒီးပာဆုတဂ်ဖိတဂ်လံလဲနုဂ်ဟးထီန်လားအပူ.

Nuclear power	နယူချ်ယာဂ်သဟီဉ်
nuclear radiation	
nuclear reaction	
nucleotide	
nucleic acid	
Nucleic acid	နှူကလံခိက်ဆိဉ်,အဲးစးဘဉ်တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်အီၤခိဖျိက်စီလၢအမ့ၢ်(carbon, hydrogen, oxygen,nitrogen,phosphoorus)အိဉ်ဒီးဝဲလ်အတၢ်န့ဉ်ကျဲလၢဝဲလ်ကဘမၤဝဲလ်အဂီၢ်(nucleic acid)အိဉ်ဝဲခံကလုာ်မ့ဝဲ(DNA)ဒီး(RNA)
nucleie acid	
Nucleolus	နှူကလံအိဉ်လးစံ-တၢ်လီၤလၢ(ribosomes)ဘဉ်တၢ်မၤကဲထီဉ်အီၤအလီၢ်
nucleus	
nucleus	
Nucleus	နှူကလံယၢ(နှူချ်ယၢ)-မ့ၢ်တၢ်လၢအအိဉ်လၢ(atom)အခၢဉ်သးမ့တမ့ၢ်ဝဲလ်ခၢဉ်သးန့ဉ်လီၤ.မ့ၢ်(organelle)အပၤယၢဝဲလ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤခဲလၢဉ်
Nucleus	နယူချ်ယာဂ်စံ
nutrients	
nutrients	
nymph	
Oasis	အိဉ်အုစုး,နီဉ်ဖိအိဉ်လၢမဲးမ့ၢ်ခိဉ်ဖဲထံအိဉ်ဒီးသ့ဉ်ဖိမဲထီဉ်ဝဲ,မဲးပျီထံလီၢ်(မဲးမ့ၢ်ထံမူ)
Object	တၢ်ဖိတၢ်လံၤ
Object	တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပထံဉ်အီၤဖိဉ်အီၤသ့,တၢ်ဖိတၢ်လံၤမိၢ်ပုၢ်
Objective	တၢ်ပညိဉ်တိၢ်ဟ်
Objective	တၢ်ပညိဉ်တိၢ်ဟ်
objective lens	lens လၢအထူးဖျိဉ် တၢ်ကပီၤလၢ တၢ်တမံၤအအိဉ်ဒီး ဒုးကဲထီဉ်အီၤလၢ တၢ်ဖျိကလၢတီတီ (real image) for realimage - see same
observation	တၢ်စုသ့တမံၤ လၢအအိဉ်ယုဉ်ဒီး တၢ်စူးကိယုဉ်ပျဲၤတခါ မ့တမ့ၢ် အါခါ လၢယုဉ်ပျဲၤ(၅)ခါအပူၤ, တၢ်ထံဉ်, တၢ်န့ဉ်ဟူ, တၢ်ထိးဘဉ်, တၢ်နၢဒီး တဘျီဘျီတၢ်အရီၢ်ဒ်သိး ကထၢဖျိဉ် တၢ်ဝုၢ် တၢ် ကျိၤ ဒီးတၢ်အနီဉ်ဝံၢ်ဒီး တၢ်အုဉ်သးသ့ဉ်တဖၣ်. (ကွၢ်ထံတိၢ်န့ၢ်ဖံးယၢတၢ်)
observation	တၢ်စူးကိယုဉ်ပျဲၤ (sense) ယဲၣ်မံၤအကျိတမံၤ မ့တမ့ၢ် အါန့ၢ်တမံၤ လၢပကထၢဖျိဉ်တၢ် ဝုၢ်တၢ် ကျိၤလၢပယုသ့ဉ်ညါအဲဉ်ဒီး.
Observation	တၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး
Observation	တၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး
Octet rule	အဲတၢ်ခိမ်ကကြၢတၢ်ဘျၢ
Offshore drilling	တၢ်ခူဉ်သိလၢပိဉ်လဲဉ်ပူၤ
Offspring	စၢၤသ့ဉ်(ချ်သ့ဉ်)

Ohm()	အိမ်-လိဂ်ကြိဆာအယူးနုံး( )
Ohm's law	တၢ်ဘျၢတခါလၢ တၢ်ခိၣ်ဆၢကြိဆာန့ၣ်ပွဲၤသိးသိးဒီး voltage နီၤဖးအသးဒီးလီမုၢ်ယွၤ (current). for voltage -see same (အိမ်တၢ်ဘျၢ)
Ohm's law	အိ(မ်)တၢ်ဘျၢ,အိမ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ-လီအတၢ်ဘျၢလၢဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်အိၤခိ ဖျိက့ၣ်အိမ်
Oil rig	တၢ်ထုးထီၣ်သိၣ်ပီးလီ
omnivore	ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်တၢ်ဖဲးတၢ်ညၣ်ဒီး တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်ခံမံၤလိၣ်. (ကီၤအိၣ်တၢ်ဖိးအိၣ်တၢ်သး)
opaque	တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ ဒ်ကပၣ်ဖျါတၢ်တမံၤလၢအဆဲး ကလၢမ့တမ့ၢ်စူၢ်သံး တၢ်ကပီၤအယဲၤခဲလၢၣ်လၢအဆဲးလီၤဘၣ်အီၤ (တၢ်တမံၤလၢအအိၣ်ဖျါဒု ဒီးတၢ်ကပီၤတဆဲး ဖျိအီၤ ဘၣ်). (တဖျါဆဲးရူၢ်ဘၣ်, ဖျါခံး)
Open circuit	လီၤကျိၤဆၢတဲၣ်
Opencast mining	တၢ်ဂူဟီၣ်လၢပနံၣ်လၢအအိၣ်(တၢ်ဂူဟီၣ်လၢပနံၣ်ဒိၣ်),တၢ်ဂူၣ်ဖးဒိၣ်ဟီၣ်လၢပနံၣ်
Operational defenition	တၢ်ပၣ်ဖျါတမံၤလၢအတဲၣ်ဖျါ variable လီၤလီၤဆီဆီတခါကဘၣ်တၢ်ထီၣ်အီၤဒ်လဲၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ် ကတိၤ တဖျၢၣ်ကဘၣ်တၢ်ဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ် အိၣ်ပညီၣ်လဲၣ်.
Operationally	မၤတၢ်ဒ်တၢ်တိၤကျဲၤအသိး
Operationally	မၤတၢ်ဒ်တၢ်တိၤကျဲၤအသိး
operculum	လၢညၣ်အပူၤ - ယုကဘျၢၣ်လၢအအိၣ်ဘၢဒီး ဒီတဒၢညၣ်အနၢ်သံၣ် (ချိၣ်စူၣ်ခံတနီၤ အတၢ်ကးဘၢ ဘ့ၣ်ဖဲအကူခိၣ်မိၣ်).
optic nerve	နၢၣ်လၢအဖျၢၣ်ဒီး တီၣ်လၢအစိၣ်ခိၣ်နီၣ်ကစၢ်လၢမဲၣ်ချဲဆူခိၣ်န့ၣ်.
optical disc	တၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်ကဘျၢၣ်လၢတလိကပီၤကျိၤဖိ လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဘိးဘၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးလီၤအီၤဒီး ဘၣ်တၢ်ဖး အီၤလၢ Laser. For laser - see same.
optical fiber	ယွၤခၢၣ်စီးမ့တမ့ၢ်ဖလးစတံးပျုဖိပြဲၣ်ဖးထီၣ်လၢ အစိၣ်ခိၣ်တၢ်ကပီၤ ဆူလီၢ်ယံၤသ့ဝဲဒီးတၢ်ကပီၤအံၤ တ လီၤစၢ်ဝဲဘၣ်, ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ကဆၢတၢ်ကစီၣ်သ့ဝဲ.
Orbit	မူဖျၢၣ်အကျိၤ
Orbit	မူဖျၢၣ်အကျိၤ
Orbit	မူဖျၢၣ်အကျိၤ

Order organ	ဆင့်ဖိကိတ်ဖိအကရူလီအအိတ်ဒီးအဲလီအအုတ်ဒီးဒိတ်,ဒီးအိတ်တီညှိတ် တင်အိတ်သးလါနီကစင်ပူလါအအိတ်ဒီး tissue ကလုင်အမို့မို့.
Organ organ system	အီးကါတ်န့်,ထံးဂူလါအလီအိတ်သးတဖတ်ဟ်ဖိတ်ထိတ်သးဒီးမၤသကိးတင် organ ကရူလါအမၤသကိး တင်ဒ်ကမၤတင်မၤဒိတ်မုင်လါနီကစင်ပူ.
organelle	cell ဆံးဆံးဖိလါအမၤတင်မၤလီလီအိတ်သိ တမံလါ cell အအိတ်ပူ.
Organelle	အိကနဲလ်-စဲလ်အကွဲတခါလါအအိတ်ဒီးအတင်ဖဲတင်မၤလီလီအိတ်သိ
Organic	အိက်နူးခဲ-လါအသးသမူအိတ်
organic acid	hydrocarbon လါအဘတ်တင်ပင်ခါစးအီလါ လါအအိတ်ဒီး carboxyl ကရူအ atom တခါ မ့တမ့အါ ခါ(COOH).
organic compound	ကသံင်ကသီဖိတ်သး (compound) တခါလါအအိတ်ဒီး carbon.
Organic Compound	ကံဖိတ်လါဘတ်တင်ထံင်အီလါတင်သးသမူအိတ်တဖတ်အပူ.အဒိ-carbon
organic compounds	အါဒိတ်တင်တက့ၢ် ကသံင်ကသီဖိတ်သးလါ အအိတ်ဒီး carbon.
organism	တင်လါအအိတ်ဒီး သးသမူ - တင်မိင်လံမိင်ပုဂံမူဂဲလါ လါအအိတ်ဒီး မိင်ပုဂံအကူင်သ့တဖတ်လါ အမၤ သကိးတင်. (က့ၢ်ဂီၤရိတ်ဖိတ်မၤသကိးတင်)
Organism	တင်လါသးသမူအိတ်-မ့တင်သးသမူအိတ်ခဲလါဂ်
Organism	တင်လါသးသမူအိတ်
Organism level	တင်လါသးသမူအိတ်အပတီၢ်
organization	ကျိကျဲလါ cell သ့တဖတ် ဘတ်တင်ရဲၣ်ကျဲအီလါ organism အပူ.
Organize	ရဲၣ်ကျဲ,ကရၢကရိထိတ်
Organize	ကရၢကရိထိတ်
Orientate	ထိတ်လီဟ်တီၣ်ခိတ်ဂီၤဒီးခိတ်မဲၣ်အတင်အိတ်သး(ထိတ်လီဟ်တီၣ်ဂီၤမဲၣ်)
osmosis	ထံအ molecule အတင်ပြံၣ်စွဲဖျိ membrane လီလီအိတ်သိတခါ လါတင်စွဲန့ၣ်ဖျိ (diffision) အီသ့.
Osmosis	အိတ်စိမိစ့ၣ်စိ-မ့ၢ်ထံသးအသးဖဲအအိတ်အါအလီဒီးဆူတင်လီလါအအိတ်စ့ၣ် အလီ.
osteoprosis	တင်အိတ်သးတခါလါနီကစင်အယံအကွဲအဂံၢ်စင်လီဒီး တင်မုင်ကင်ဘျးညီဝဲ. (ယံစိုးတင်ဆါ)
outpt force	တင်အဂံၢ်အတဟိတ်တခါလါ အအိတ်သနံးတင်တမံမံ.
output device	ပိးလီဒ်သိးကွဲထံၣ်ဟူအမဲၣ်ကလးလါအပၣ်ဖျါ တင်ဂ့ၢ်ကျိဖိတ် (data) ဒိဖျိခိတ်ဖျါထာ်.

Output force	ဂံသဟိန်ဟးထီၣ်-တၢ်သဟိန်လၢအဟးထီၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲစးဖိကဟၣ်ဆိၣ်မ့တမ့ၢ်ထူးအီၤ.
ova	ပိၣ်မုၢ်အစၢၤချံ (ovum).
ovary	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအတၢ်ဒိတဒၢက့ၢ်ဂီၤတခါလၢအအိၣ်ဝီၤယၢ်ချံလၢအဒိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးပိၣ်မုၢ်အ တၢ် ဒူး လီၤစၢၤသွဲၣ်က့ၢ်ဂီၤဒွဲၣ်လၢ အထူးထီၣ်စၢၤချံဒီး estrogen.(တၢ်ချံအက့, ပိၣ်မုၢ်စၢၤချံထၢၣ်ဖိ)
Ovary	မိၢ်ဒၢလီၢ်(မိၢ်ချံလီၢ်မ့တမ့ၢ်မိၢ်ဒၢလီၢ်)
overdose	ကသံၣ်ကသီထဲအံၤထဲန့ၤလၢအမ့ၢ်တၢ်လီၤပျံ (အါလုၢ်ကိကွံၣ်). (အီၤကသံၣ်တလၢခါး)
Overheating	ကိၢ်လူး
Overproduction	တၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်လီးလီး-စၢၤသွဲၣ်အါတလၢ(တၢ်သးသမူအိၣ်တကလုၢ်ဂ့ၤတကလုၢ်ဂ့ၤအဖိအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အါတလၢ)
oviduct	စၢၤချံအကျဲးစၢၤကျိၤလၢ ovary ဆူ uterus (ဒၢလီၢ်) တၢ်လီၢ်လၢညီန့ၢ်စၢၤချံဘၣ်တၢ်မၤ ဒိၣ်တုၣ် လၢပွဲၤအီၤ (fertilize).
ovulation	ကျိၤကျဲးတခါလၢစၢၤချံလၢအဒိၣ်တုၣ်လၢ ပွဲၤဘၣ်တၢ်ပျဲဟးထီၣ် လၢ ovary ဆူ oviduct အပူၤ, ကဲထီၣ်အိၣ်ထီၣ် ဝဲပိၣ်မုၢ်လုၢ်လၢလီၤလီၤဆီဆီ အိၣ်ထီၣ်သးအကတီၢ်တဝၣ်အဆၢကတီၢ်.
ovule	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအချံက့ၢ်ဂီၤတခါလၢ အအိၣ်ဒီးချံ cell. (တၢ်ချံဂံၢ်ထံးစဲၤလၢ)
Oxygen family	အီးကစံၣ်ကွၢ်အန့ၣ်အထၢ-ကစီအကရူၢ်(၁၆)ကရူၢ်လၢ(periodic table) အပူၤ
Oxygen-carbon dioxide cycle	အီးကစံၣ်ကွၢ်ဒီးခၢ်ဘိၣ်ဒဲၣ်အီးစးအတၢ်တရံးသး-တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိသဝံးန့ၢ်ကသါန့ၢ်(CO2)ဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်(O2) မ့မ့ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒီးပုၤကညီတဖၣ်ကသါန့ၢ်(O2)ဝံၤဟ့ၣ်ထီၣ်(CO2)န့ၣ်လီၤ.
Ozone	အိၣ်စိကံၢ်သဝံ,မ့ၢ်ကံၢ်သဝံတကလုၢ်လၢအအိၣ်ဝးတရံးဟီၣ်ခိၣ်(ကံၢ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်)
pacemaker	cell အကရူၢ်လၢအအိၣ်လၢသးအစုစုၣ်ဒး လၢအဆၢထီၣ်တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါပနီၣ်လၢ အဒူးသွံးလီၤ သးအ ညၢ်ထူၣ်ဒီးမၤဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်သး အတၢ်စံၣ်အယုၣ် (rate).
Pacemaker	တၢ်မၤယုၤမၤဖိးတၢ်ဖံး(စိ)မ့းခၢ်-စဲလ်အကရူၢ်လၢ(right atrium)အပူၤမ့ၢ်ထူၣ်ပျၢ်တခါလၢအဒူးဟူးသးစံၣ်တပယုၢ်ယီ
Palisade layer	လၢ်ဖိတၢ်အိၣ်ကကြၢၤ-သ့ၣ်လၢ်အကကြၢၤအံၤအိၣ်လၢ(epiderms)အဖိခိၣ်ဒီး(spongy)ကကြၢၤအဘၢၣ်စၢၤဒီးမ့ၢ်ကကြၢၤတခါလၢဒူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ် (တၢ်အိၣ်ဝဲၤလီၢ်)

pancreas	ကစာ - ကွန်ဂရီယူလီ အအိန်သးသးနာနာ လာအထူးထီဉ် enzymes လာအယွၤန့ၣ်ဆူပျံၣ်ဖိအပူၤ.
Paperclip	နီၣ်တံၣ်စးခိ
Paperclip	နီၣ်တံၣ်စးခိ
parallel circuit	လီမ့ၣ်စာၣ်လာအအိန်ဒီး ယွၤကျိၤအါဘိလာလီမ့ၣ် ကယွၤအဂီၢ်. (လီဂံၢ်ယွၤကျဲသယဲၤ)
Parallel circuit	လီလဲၤကျိၤသယဲၤ
Parallels of latitude	ဟီၣ်ကွီၤဒါပနီသယဲၤ,ပနီလာဘၣ်တၢ်ထူးအီၤလာတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤသယဲၤဒီး ဟီၣ်ကွီၤမုၢ်(ဟီၣ်ကွီၤယီၤပနီ)
parasite	organism လာအအိန်စဲဘူး လာပုၤလီၤမ့တမ့ၢ် လာပုၤအပူၤ, ဆူးပုၤအသွံၣ်ဒီး မၤဆူမၤဆါပုၤ.
Parasite	သ့ၣ်ဒုစီၢ်,တဖဲးဖျၢၣ်,တၢ်လာအမဲထီၣ်လာသ့ၣ်အလီၤ,တၢ်လာအမူဒီးဒီးသန့ထီၣ် အသးလာတၢ်တမံၤမံၤအလီၤ.အဒိ-ဖိၣ်သ့ၣ်ခဲလၢၣ်,ထိးကလဲၣ်လပုၤကညီအ ဟၢဖၢပူၤ(သ့ၣ်ဒုစီၢ်,တဖဲးဖျၢၣ်,တၢ်လာအမဲထီၣ်လာသ့ၣ်အလီၤ,တၢ်လာလီၤပစိာ် မုၢ်,တၢ်ဒဲးမုၢ်အမူဒီးဒီးသန့ထီၣ်အသးလာတၢ်တမံၤမံၤအလီၤ.အဒိ-ဖိၣ်သ့ၣ်ခဲ လၢၣ်,ထိးကလဲၣ်လပုၤကညီအဟၢဖၢပူၤ),လီၤပစိာ်,တဖဲး
parasitism	တၢ်အိန်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးလာ organism တခါစဲဘူးဒီး အိန်မူလာပုၤလီၤမ့တမ့ၢ် လာပုၤအအိန်ပူၤဒီး မၤဆူးမၤဆါပုၤ.
Parental generation	မိၢ်ပၢၤစၢၤ,စၢၤသ့ၣ်(မိၢ်ကွီၤမ့တမ့ၢ်ပၢၤကွီၤ)-ဘီဘၣ်ထီ
Particle	တၢ်ကမ့ၣ်ဖိ
Particle	တၢ်ကမ့ၣ်ဖိ
Particle	တၢ်ကမ့ၣ်ဖိ,တၢ်အဖျၢၣ်ပြဲကဒံဖိ
pascal (Pa)	တၢ်ဆီၣ်သနံးအတဟီၣ်အယူနူး လာအပုၤသးဒီး (၁) newton လာ (၁) မံထၢၣ်လွံၢ်ကပၤဒံသးသး (square).
Pascal's principle	တၢ်ဘျၢတခါလာဖဲတၢ်ဂံၢ်တဟီၣ်ဆီၣ်သနံးတၢ်ထံအိန်တံၣ်တၢ်သးလာ တၢ်တမံၤမံၤ အပူၤန့ၣ်, တၢ်ဂံၢ် တဟီၣ် လာအအါထီၣ်ကွၢ်ကွၢ် န့ၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤလီၤအီၤ ဒံသးသး ဆူတၢ်ထံအအိန်ခဲလၢၣ် ပုၤသးသး.
Pass	ကစၢၢ်ဒုစုၤ, ကစၢၢ်ကဆူး(ကစၢၢ်ဒုစုၤကျဲ, ကစၢၢ်ကဆူးကျဲ)
passive immunity	တၢ်ဖျဲးဒီး (တၢ်ဆါတမံၤမံၤ) လာနီၢ်ကစၢၢ်အတၢ်ဒီတဒါခိၣ်ဆါတၢ် (antibody) လာအလီၤဒီး တၢ်ဆါအယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟဲဝဲလာ organism အဂၤဒီး တမ့ၢ်ဘၣ်လာပုၤတဂၤအနီၢ်ကစၢၢ်ဒုစုၤဝဲ အပူၤဘၣ်.
passive smoking	တၢ်နာဘၣ်, ဩၤန့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်လုၣ်ခီဖျိပုၤအဂၤအတၢ်အိစံကရဲး, ကသံၣ်ထူ, မိာ်ထူ ဒီမိာ်သ့ၣ်ခိာ်. (ဟးသါဘၣ်မ့ၢ်ခုၣ်)

passive transport	တက်တမံမံ၊ လာအသူးအသးခိဖျိ cell membrane လာအတအိန်ဒီး တင်ဂံဂ်ဘိလာ၊ အက ဆိန်အီး (ဖျဲးတင်သူးဆိန်ဂံဂ်ဘိ)။
passive transport	အခိပညီကံတင်သူးအသးခိဖျိစဲလ်အ(membrane)လာတလိန်သူတဂံဂ်ဘိဘိဘိ
pasteurization	တင်မဲကိတ် ကျိကျဲတခါလာ၊ အဘိတ်တင်စူးကိအီး၊ အါမးဒ်သိး ကမဲသံ micro organism လာတင်အိန်တင်အိဒီး တင်ဒ်သိးတင်နုထံသုဂ်တဖုဂ်အပူ။
pathogen	တင်အယိအယာ်လာ၊ အဒူးအိန်ထိန်တင်ဆါ။
PCP	ကသံဂ်ဒူးထံဂ်ကမံတင်အအာကတင်တကလုဂ်။
Pea(s)	ဘိဘိဂ်သုဂ်(ဘိဘရံ)-ဝဲသုဂ်တကလုဂ်မုတမုဂ်ကထိးသုဂ်တကလုဂ်
peat	တင်အလွဲ၊ ယးသူလာအအိန်ဒီး sphagnum အသံကထာဆိန်တင်သး (အိန်ယုဂ်ဒီး) mosses လာအ မဲထိန်လာကပျာပူ။
pedigree	တင်ကွဲးအတကွိ (လံဂ်တိဖျါ) တဘုဂ် မုတမုဂ် တင်လီ၊စာအတကွိ တဘုဂ်လာအပင်ဖျါ တင် လူယုဒုဂ်ထာအကျိဖဲလဲဂ်တဂဲအိန်ဒီး ကွဲဂီ၊လီ၊လီ၊ဆီဆီ။
peer pressure	တင်မဲနုဂ်ဆိန်ခံလာတံသကိး ပုတတီ၊ယီအအိန်ဒ်သိး ကဒိသူဂ်ဒိသးလာကျဲဘိဂ်။
Penicillin	ကသံဂ်ဖဲနဲ၊စူးလွဲနု-ကသံဂ်မဲသံတင်ဆါအယာ်
Penicillium	ကုဖဲနဲ၊စူးလွဲနု-ကသံဂ်မဲသံတင်ဆါအယာ်
Penicillium	ကုဖဲနဲ၊စူးလဲမဲ-ကုတကလုဂ်လာအအိန်ဒီးကံကသံဂ်လာအမဲသံတင်ဆါ
Peninsula	ဟိဂ်စူး၊ ဟိဂ်ကမျိ၊ကိးလီ၊စူး၊ဟိဂ်နိဂ်ထိး
penis	ထုဂ်ဘိ - ကွဲဂီ၊တခါ လာဆိုးထံဒီး ဆံဂ်ထံခံမံလိဂ် ဟးထိန်လာနိဂ်ကစင်အပူအကျိ။ (ဘိတိ)
Percent Daily Value	တင်ပင်ဖျါတခါ လာတင်အိန်တင်အိ အစးခိပနီဂ် (tood label) အပူလာ၊ အဒူးနဲဂ်တင်အိန်အပူ၊ တင်အိန်ဂံဂ်ဘိဘိလိဂ်ဖိးဒူးဒီး ပုတဂဲအတင်အိန်ဖဲအဲအိန်တင်ခဲလဲဂ်တသီအတီပူ၊ Calories 2000 နုဂ်လီ၊လဲသးအါဆံးအါ။
Percolation	တင်ကစွဲလီ၊ ထံကစွဲလီ၊ခိဖျိမဲးကမူဂ်ဟိဂ်ကမူဂ်၊ထံစွဲထိဂ်
period	သွဲးစီ (element) လာပနိကျိ၊ဒါတကျိလာ၊ periodic table အပူ။
periodic table	တင်ရဲဂ်ကျဲ၊သးလာသွဲးစီဒ်အ atom နီဂ်ဂံဂ်အသိးဒီး သွဲးစီလာအတင်သူးတင်သုဂ်ဘိတင်သုဂ်ညါ ဒ်သိးလိဂ်သးသုဂ်တဖုဂ် ဘိဂ်တင်ပင်ဖျိဂ်အီးလာ၊ ကျိထုဂ်သုဂ်တဖုဂ်တခါစုဂ်စုဂ်။

Periodic table	က်စီအလံာ်တီယု-က်စီလၢအလီဆီလိာ်သးတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ရၣ်လီအီၤခိဖျိက်စီအ(atomic number)အယိန့ၣ်လီၤ.
Periods	က်စီအတၢ်ရၣ်လီသးအဂ့ၢ်-လၢ(periodic table)အပူၤက်စီတဖၣ်ဘၣ်တၢ်က်စီတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ရၣ်လီအီၤအိၣ်ဝဲ(၇)ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.
peripheral nervous system	နၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်လၢ central nervous system အချာဲလၢာ်, ဒုးစဲဘူး central nervous system ဒီးနီၣ်ကစၢ်ဒီၤဂ့ၢ်ညါ.
Peripheral nervous system	ထူၣ်ပျၢ်နၢ်အဂၤလၢနမိၢ်ပျၢ်အပူၤလၢအဆၢတၢ်ကစီၣ်လၢ(central nervous system)အအိၣ်
peristalsis	ညၣ်ထူၣ်ဟူးဂဲၤသံးဒၣ်အသးဒ်သံမိၢ်ပီၤမ့တမ့ၢ်ထိးကလဲာ်ဟးအသိးလၢအသုးတၢ်အိၣ်ဆူကျိၤ တပူၤဒၣ်လၢဆၣ်အိၣ်ဆၣ်ဂံၢ်အကျိၤကျဲပူၤ.
permafrost	ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ထူၣ်လၢအလီၤ သကၤတံၢ်ဒီန့ၣ်ညါ. (ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်လီၤယါ)
permanent magnet	ထးနါလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤ လၢတၢ်တမံၤလၢအဟံးယၢ်အထးနါကံၢ်လဲ (ထးနါတဟးဂီၤတလီၤက ဆၣ်). (ထးနါလီၤစီၤ)
Permanent magnet	ထးနါဒီးယုၢ်
Permeability	တၢ်ယုထၢဝဲလဲ-တၢ်ယုထၢလၢတၣ်ဖိတၢ်လံၤကလဲၤန့ၣ်ဟးထီၣ်ဆူဝဲလဲအပူၤ
Perpendicular	အိၣ်ထူၣ်ကလၢာ်,ထီၣ်ထူၣ်ဘျၢတ့,ထီၣ်ထူၣ်တ့
pertrified fossil	တၢ်လိာ်ဒိ - (fossil) - Organism အလီၢ်ဘၣ် တၢ်ဟံးန့ၣ်အီၤ တဖျံၣ်တဝံၣ် မ့တမ့ၢ်ခဲလၢာ်လၢ ဟီၣ်လၢပနံး (mineral).
pesticides	တၢ်အစုၣ်လၢပူၤစူးကါ ဒ်ကဂၤတၢ်ဖိလံၤဖိယၢ် လၢအမၤဟးဂီၤတၢ်.
petal	ဖိအကဘျး - ဖိအကဘျးလၢအလီၤဂၢ်အလၢာ် ဒီးအိၣ်ဒီးအလွဲၢ်ယံလၢအါကလုာ်.
Petal	ဖိကဘျး
peyote	တၢ်လၢအဒုးထံၣ်ကမ့ၢ်တၢ်, တၢ်တမံၤလၢအကဲထီၣ်ဒၣ် အတၢ်လၢ cactus အပူၤ,cactus - တၢ်မ့ၢ် ဖျၢၣ်သလၢာ် အိၣ်ဒီးအဆျၢာ်ဘၣ်ဆၣ် တအိၣ်ဒီးအလၢာ်ဘၣ်, လၢအမဲထီၣ်လၢတၢ်ကိၢ်အကီၢ်.
pH scale	လုၢ်ပူၤရဲၣ်လၢ "0" တုၤလၢ (၁၄) လၢအပၣ်ဖျါ hydrogen ions အတၢ်ပံၣ်ပၣ်ဖျိာ်သးလၢ ထံပံၣ်ဖျိာ်ဖျိာ်သးလၢထံပံၣ်ဖျိာ် (solution) အပူၤ.
phagocyte	သ့ၣ်ဝါဖျၢာ်ဖိတကလုာ် လၢအမၤဟးဂီၤတၢ်ဆါအယၢ် သ့ၣ်တဖၣ်ဒီဖျိတၢ်ယုၢ်လီၤဘၢ ဒီးမၤဟးဂီၤ အီၤ.
Pharmacologist	ကသံၣ်ကသီပိညါ
pharynx	ကိာ်ယုၢ် - အိၣ်ဒီးကလံၤဒီးဆၣ်အိၣ်ကျိၤ. (ကိာ်ယုၢ်ဘိ)

Pharynx	ကလံကျိုဘိစိး-တၢ်လီၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဒီးကလံဘၣ်သဂၢၢ်လိၣ်သးအလီၢ်
phenotype	organism အနီၣ်ခိကွၢ်ဂီၤ မ့တမ့ၢ်ကွၢ်ဂီၤလၢအအိၣ်ဖျါလၢဒိ.
Phenotype	ဖံၣ်နီၤထးဖံ-ကွၢ်ဂီၤလၢပထံၣ်လၢပမဲၣ်သ့လၢတၢ်သးသမူအိၣ်အပူၤန့ၣ်ပကိး လၢ(phenotype)န့ၣ်လီၤ.အဒိ-သၣ်မံၤယီၤအဆူၣ်အလွဲၢ်န့ၣ်မ့ၢ်(henotype) တကလုၣ်မ့ၢ်လၢပထံၣ်အီၤလၢပမဲၣ်ချံသ့အယံ
phenylketonuria	တၢ်တဘၣ်လိၣ်ဘၣ်စး, တၢ်ဆါလၢပုၤတဂၤ (အကဖု) ဝံၣ်ဘျဲးတၢ်အိၣ် တနီၤလၢအအိၣ်ဒီး ကသံၣ်phenylalanine.
pheromone	ကသံၣ်လၢဘၣ်တၢ်ထူးထီၣ်အီၤ လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဒုလၢအမၤ ဘၣ်ဒိဘၣ် ထံးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အဂၤတ ဒုလၢအကလုၣ်ဒ်သိးလိၣ်သးဒီးအီၤ. (ကသံၣ်အတၢ်ဒီးအကစၢ်ဒၣ်ဝဲ)
phloem	tissue လၢအအိၣ်ဒီးပူၤဟိဖိ လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်အိၣ် လဲၤဖျါလၢတၢ်အမ့ၢ်အဘိတနီၤအပူၤ.
Phloem	တၢ်အကျိၤဆံးဆံးဖိလၢအအိၣ်လၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိအပူၤလၢအဆုၢ်တၢ်အိၣ်ဆူ တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိဒီးတထံးအအိၣ်
photoelectric effect	electorms အတၢ်သုးဟူးဂဲၤလၢ တၢ်တမံၤအပူၤဖဲအဘၣ် တၢ်ဒိကပီၤအီၤ.
photon	တၢ်ကပီၤအဂံၢ်ဘါမ့ၢ်ပွဲကဒံ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကပီၤအဘိကဒိၣ်ဖိဝံၣ်ဘါ. (တၢ်ကပီၤဆဲးဖိၣ်)
Photosynthesis	ကျိၤကျဲတခါလၢ တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိမ့တမ့ၢ် organism တနီၤစူၢ်ဟံးန့ၢ် တၢ်ကပီၤသဟီၣ်ဝံၣ်ဘါဒီးစူး ကါအီၤဒ်ကမၤကဲထီၣ်ဆၣ်အိၣ်လၢ carbon ဒီးထံအအိၣ်.
Photosynthesis	ဖိထီၣ်စသစူး-တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိမၤန့ၢ်မ့အတၢ်ကပီၤဒီးဖိအတၢ်အိၣ်အကျိၤ အကျဲအံၤပကိးလၢ(photosynthesis)
Photosynthesis	ဖိၣ်တိၣ်စသစူး, တၢ်မဲတၢ်မါလါဟ့တဖၣ်စူးကါမ့ၢ်တၢ်ကပီၤဒီးဖိအဆၣ်အိၣ်ဝံၤမ ၤအိၣ်ထီၣ်အိးကစံၣ်ကွၢ်(တၢ်မ့ၢ်လၢအတၢ်ဖိတၢ်တ့ၤကျဲ),တၢ်မ့ၢ်ဖိတၢ်အိၣ်
Photosynthesis	ဖိထီၣ်စသစူး
Phylum	ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိမဲလၢလၢအအိၣ်ဒီးအဘျီၢ်ယံ
Physic	ကွၢ်ဂီၤပိညါ
Physical	လၢအဘၣ်ယးဒီးကွၢ်ဂီၤပိညါ
physical change	တၢ်လဲလိၣ် လၢအပျိၣ်လဲကွၢ်ဂီၤတၢ်အိၣ်သး လၢတၢ်တမံၤအပူၤဘၣ်ဆၣ် တပျိၣ်လဲအီၤဆူတၢ် အဂၤတမံၤဘၣ်. (ပျိၣ်လဲသးဒ်အမ့ၢ်တၢ်)
Physical change	ကွၢ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲ
Physical property	ကွၢ်ဂီၤရူၢ်သဲ

physical science	စဲအောင် တၢ်မၤလိဘၣ်ယး တၢ်အသးအကၣ် (matter) တၢ်အဂံၢ်အဘါ, ဒီးတၢ်လဲလိာ်အသးလၢ တၢ်အသးအကၣ် ဒီးတၢ်အဂံၢ်အဘါ သ့ၣ်တဖၣ်လဲၤဒီဖျိဝဲ.
Physical weathering	မူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤအတၢ်အိၣ်တြုၣ်ကွံာ်ဘၣ်ယးကွၢ်ဂီၤ
Physical(adj)	ဘၣ်ယးဒီးကွၢ်ဂီၤ
Physics	မ့ၢ်တၢ်မၤလိဘၣ်ယး(matter)ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ
Physics	ကွၢ်ဂီၤပီညါ
Physiology	တၢ်ယုသ့ၣ်ညါကွၢ်ဂီၤပီညါ
Physiology	တၢ်ယုသ့ၣ်ညါကွၢ်ဂီၤပီညါ
pigment	တၢ်တမံၤလၢအလွဲၣ်ဒု ဒီးဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ခဲၣ်တၢ်ဂၤအလွဲၣ်.
pigment	ကသံၣ်ပါယုၣ်ဖျိၣ်လၢ အဆူးသးတၢ်ကပီၤဒီးဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အလွဲၣ်. (ကသံၣ်ဖူထီၣ်တၢ်အလွဲၣ်)
Pigment	ဖံၣ်ကဲခဲၣ်-သ့ၣ်လၣ်အကဲလွဲၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါလၢအစူးန့ၣ်(ဖိၣ်န့ၣ်) မ့ၢ်တၢ်ကပီၤ
Pillar	လၢၢ်အထူၣ်,ထူၣ်မိၣ်ပုၤ,အထူၣ်မိၣ်ပုၤ
Pinion	ဒိၣ်ကွံာ်မဲ
Pinnacle	တၢ်အခိၣ်ထိးနါလၢအစူး, လုခိၣ်စူး,အခိၣ်စိၣ်
Pin-point	မၤနီၣ်တၢ်လီၢ်လီၤလီၤ(တၢ်မၤနီၣ်လီၤ)
pioneer plants	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိလၢအမဲထီၣ် အဆိကတၢ်လၢတၢ်လီၤတကဝီၤအပူၤ.
pioneer species	ဒုၣ်တဒုၣ်လၢအလဲၤ အိၣ်ဆိးအဆိကတၢ်လၢ တၢ်လီၢ်တကဝီၤအပူၤ. (ယုအိၣ်တၢ်လီၢ်အဆိကတၢ်)
pistil	ဖိအဒုအဖိအမိၢ်တခါလၢ အထူးရၤလီၤစၢၤသ့ၣ်.
Pistil	ဖိမိၢ်ကျိၣ်ဘိ-ဖိမိၢ်ဘိစးထီၣ်လၢဘိခိၣ်ထိးတုၤဆူဖိဒၤလီၢ်
pitch	တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်တၢ် အသီၣ်အ frequency.(သီၣ်ယဲသီၣ်ကပၤ) (တၢ်သီၣ်ယဲသီၣ်, တၢ်သီၣ်အသ့ၣ်)
pituitary gland	endocrine gland လၢ hypothalamus အဖိလၢလၢအဆဲးကျိးဒီး hypthalamus ဒ်ကပၤ နီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအါမံၤ. for endocrine gland - see same for hypothatamus - see same
Pituitary gland	ဖံၤထူၣ်ထရံၤကျဲၣ်တၢ်-တၢ်အချံၤလၢအအိၣ်လၢခိၣ်န့ၣ်အပူၤဒီးအတၢ်မၤန့ၣ်ပၤ ယၢ်တၢ်အချံၤအဂၤလၢအအိၣ်လၢနမိၢ်ပုၤအပူၤတဖၣ်လဲလၢၢ်
placenta	ဟီၣ်လီၢ် - Membranc လၢအကဲထီၣ်တၢ်ဒူးစဲဘူးတၢ်လၢဖိသၣ်လိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်သးဒီး မိၢ်အဘၣ် စၢၤ.

placental	ဆန်ဖိကိတ်ဖိလၢအဖိလိပ်ထီၣ်ဖးထီၣ် လၢလၢပွဲၤပွဲၤလၢ အမိၣ်ဟၢဖၢပူၤဒီး ဘၣ်တၢ်လုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ် အီၤအဆၣ်အိၣ်ခိဖျိ placenta.
placental mammal	mammal လၢအဖိလိပ်ထီၣ်ဖးထီၣ် လၢလၢလၢဆုဆုလၢအမိၣ် အဟၢဖၢပူၤဖဲအဘၣ်တၢ်လုၢ် အိၣ်လုၢ်အိၣ်ခိဖျိဟံၣ်လီၤဒီးဒုပျံၤ.
Plain	တၢ်ပၤခိၣ်
plane mirror	မဲၣ်ထံကလၢသ့ၣ်ဘၣ်လၢအဖျါကလၢက့ၤက့ၤဂီၤလီၤလီၤတီၤဒီးအိၣ်အထီၣ်သိသိး ဒီးနီၣ်ကစၢ်. (မဲၣ်ထံကလၢတီ)
Planet	မူဖျါလၢအလဲၤတရံးမုၢ်, မူဖျါ(မူဖျါရံးမုၢ်)
Plankton	တၢ်အမုၢ်ဆံးဆံးဖိအိၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပူၤ, တၢ်မူတၢ်ဂဲၤလၢအအိၣ်လၢထံဖိခိၣ်(ဆံး မုၢ်ပိၣ်လဲၣ်)
Plant Kingdom	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအဘိအမုၢ်(တၢ်မဲတၢ်မါ)ဘၣ်ပးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိခဲလၢလၢ
plants	organism အဘိကဝီၤ (kingdom) (၅) ခါအကျါတခါ - organism လၢအမၤဒၣ်အဆၣ် အိၣ် ခိဖျိ photosynthesis အကျဲအကျါ. (တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ)
plasma	သွံၣ်အထံအတကူၣ်.
plasma	တၢ်အသံးအကၣ်အိၣ်သးလၢ atom သ့ၣ်တဖၣ်အ electrons အပူၤဘၣ်တၢ်ထုးဖးကွံၣ်ဒီးအ nuclei ဘၣ်တၢ်ဘိတံၢ်အီၤ ယံးယံးတပူၤယီ.
Plasma	ဖျးစံးမၤ-မုၢ်တၢ်အထံဘိဘိလၢအအိၣ်လၢသွံၣ်အသိးအကျါ
plastic	ပလးစတံး - polymer လၢအဘၣ်တၢ်မၤဒိအီၤလၢ အဘၣ်တၢ်မၤဒိအီၤလၢအဘၣ် တၢ်သိအီၤမၤ အိ ဆူက့ၢ်ဂီၤကလုၢ်ကလုၢ်ညီဝဲ.
Plastic	ဖျးစံးတံး
Plastic	ပလးစတံး/ နီၣ်ယူၣ်သွံး
plate	ဟီၣ်ခိၣ်ဖျါအဖိခိၣ် တကထၢ အါဘၣ်အကျါတဘၣ်.
Plateau	တၢ်ပၤခိၣ်ထီၣ်ထီ
platelet	cell အကူၣ်တခါလၢအကါဒိၣ်ဝဲ လၢတၢ်မၤဒုးကဲထီၣ် Blood Clots.
Platelet	သွံၣ်ကျါဘၢစဲလ်-သွံၣ်စဲလ်အက့အခိတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤလၢသွံၣ် အကျါဒီးမၤစၢၤသွံၣ်ဒီးသိးကကိၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်,အဒိ-စုဘၣ်ကူးဘၣ်ကါ လၢယဲးဒီးသွံၣ်လီၤအယီသွံၣ်ကျါဘၢစဲလ်တၢ်ဒုးပတုၣ်ကွံၣ်သွံၣ်ဒီးမၤ ယုထီကွံၣ်လၢပူၤလီၤခိၣ်ထီး
Pluto	ဖျါထီၣ်, မူဖျါလၢအအိၣ်ယံၤကတၢ်ဒီးမုၢ်
Plutonic rock	လၢမုၢ်အူတကလုၣ်
poaching	တၢ်လဲၤကပၣ်သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သိဒီးမၤသံ ဟံးန့ၢ်ဆၣ်ဖိကိတ်ဖိအမံၤ (တမ့ၢ်အဒၢဘၣ်) သ့ၣ်တဖၣ်.

	(မာအိန်ဂူသုဉ်တၢ်မံၤလၢ,မာအိန်ဟ့ုဉ်တၢ်မံၤလၢ,မာသံအိန်တၢ်မံၤလၢလၢ တၢ်တဟ့ုဉ်အခွဲး)
polar	တၢ်ပၢ်ဖျါ covalen bond လၢအ electrons ဘၣ်တၢ်နီၤလီၤဟံးန့ၢ် သကိးပွဲၤသိးသိး, ဒ်သိး, မ့တမ့ၢ် Molecue လၢအအိန်ဒီး polar bonds လၢအတထူးသံကွဲၣ်လိၣ်သး (cancel out).
Polar	ဘၣ်ယးဒီးဟီၣ်စိး/ ဟီၣ်စိးလီၢ်ကဝီၤ(ဘၣ်ယးဒီးဟီၣ်အစိး/ ဟီၣ်အစိးလီၢ်ကဝီၤ)
Polar covalent bond	တၢ်ဘျးစဲတခါလၢတၢ်ဟ့ုဉ်နီၤလီၤ(electrons)တပွဲၤသိး(အဂံၢ်တထဲသိး)
Polar front	ဟီၣ်စိးကလံၤသဂၢ်/ဟီၣ်စိးကလံၤသဂၢ်လၢဟီၣ်အစိး
polarized light	တၢ်ကဝီၤအယဲၤ လၢအလဲၤဝးယဲၤယီၤ (vibrate) လၢအကျိၤတခါနီၤ.
Pole	ဟီၣ်စိး/ ဟီၣ်အစိး,စီၣ်ဝံၣ်စိး
Polio	တၢ်ဆါလီၤဘျး
Polje	တၢ်လီၤဆၢဉ်အလီၢ်ဖးလဲၢ်လၢလၢၢ်ထူၣ်ကျါ
pollen	တၢ်ကမ့ၢ်ပြဲၤကံၤ လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိထူးထီၣ်ဝဲ, ဒီးအိန်ဒီး cell မ့ၢ်ကံၤလၢ ပထံၣ်လၢပမဲၣ် ယိယိတ သ့, လၢခံက့ၤကဲထီၣ်စၢၤချံအ cell
Pollen	ဖိဖါချံ(ဖိဖါချံလၢအအိန်ဒီးတၢ်နုးဖးထီၣ်အစဲလဲၣ်)
Pollen	ဖိအကမ့ၢ်, ဖိအပြုး
pollination	တၢ်ဆုၤလဲလိၣ် pollen (ဖိကမ့ၢ်) လၢခွါစၢၤက့ၢ်ဂီၤ ဆူမ့ၢ်စၢၤက့ၢ်ဂီၤ လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအဂီၢ်.
Pollination	တၢ်စိၣ်ဆုၤဖိဖါချံဆူဖိမိၢ်ဒံၣ်အအိန်ဒ်သိးကနုးအိထီၣ်တၢ်သူတၢ်သုၣ်အဂီၢ်
pollution	တၢ်လဲလိၣ်လၢဟီၣ်ခဲးဝီၤ (environment) လၢအအိန်ဒီး ဘျးတဝုၤတဘၣ်လၢတၢ်လၢအအိန်မူ သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်. (တၢ်ပလုၢ်ဘၣ်အါ)
Polutant	တၢ်လၢအမၤဘၣ်အါတၢ်
polyatomic ion	ion လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ atom အါန့ၢ်တဖျါ.
polymer	Molecule ဖးဒိၣ်သဘံၣ်ဘျးလၢ အဘၣ်တၢ်မၤထီၣ်အီၤလၢ molecule အဆဲးသ့ၣ်တဖၣ် လၢ အဘၣ်တၢ်ဖျိၣ်ယၢ်အီၤတပူၤယီၤ.
polyp	cenidarian အမိၢ်ပုၢ်က့ၢ်ဒိလၢအလီၤဂၢ်ဖိကိၣ်သိးလၢ အတၢ်အိန်မူပူၤ ကစဲယၢ်အသး လၢတၢ် တမံၤမံၤ လၢထံဖိလၢ. for emdarian - see same.
Polyp	ဖိလဲး, တၢ်လၢအနုးကဲထီၣ်လၢဂီၢ်ဖိ, လၢဂီၢ်ဖိမိၢ်,လၢဂီၢ်ဖိတကလုၣ်
population	ကလုၣ်တမံၤစုၣ်စုၣ် ခဲလၢၢ် လၢတၢ်လီၢ်တကဝီၤအပူၤ. (ထံဖိကိၣ်ဖိခဲလၢၢ်,ထံဖိ ကိၣ်ဖိ)

Population	တၢ်သးသမူအိၣ်ခဲလၢၣ်အစၢၤတမံၤလၢအအိၣ်ဖဲတၢ်လီၤတတိၤအပူၤဖဲတကတီၢ်အယိပူၤ.
population density	တၢ်တမံၤအနီၣ်ဂံၢ်လၢ တၢ်လီၤ လီၤလီၤဆီဆီ တကဝီၤအပူၤ.
pore	ပူၤဟီၣ်ပြံကဒံလၢ ကပၤဟးထီၣ်လၢနီၣ်ကစၢ်ပူၤ ဆူဖဲးဘၣ်ခိၣ်. (ဘၣ်ပူၤ,ကပၤပူၤ)
Positive charge	လီၤဖါဂံၢ်
Positive ion	လီၤဖါကမ့ၢ်,အဲတၢ်ခိၣ်လၢအဟ့ၣ်လီၤအ (electron)ဆူပူၤဂၤအအိၣ်
Positive terminal	လီၤဖါသန့
Potash	ဖိၣ်ထွဲး, က်ချါလၢအဟီၣ်/ က်ချါဟီၣ်,ရိးခမူၢ်အံၤသ့
potential difference	လီၤမ့ၢ်ယွၤ, တၢ်အိၣ်သးအတၢ်အိၣ်အါစ့ၤလိၣ်သး (potential difference) လၢတၢ်လီၤခဲခါအ ဘၣ်စၢၤ.
potential energy	တၢ်အဂံၢ်အဘါလၢ အဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျိၣ် ပၣ်တံၤပၣ်စၢၤ လၢတၢ်စူးကါအီၤကသ့ တဘျီယိဖဲအလီၢ် အိၣ်ဝဲ.
Potential energy	ဂံၢ်သဟီၣ်ကၢၤဖျိၣ်-မ့ၢ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢအဘၣ်တၢ်ပၣ်ကီၤအီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
power	တၢ်မၤတခါလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤအယုၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်အယုၣ် လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတမံၤဘၣ် တၢ်ပျိၣ် လဲအီၤဆူအဂၤတမံၤ.
Power	စိကမီၤသဟီၣ်
precipitate	တၢ်အသံးအကၣ်လၢ အကဲထီၣ်လၢ ပျံၣ်ဖျိၣ်ထု (solution) အပူၤဒီးလီၤဒးဆူ တၢ်ဖိလၢဖဲကသံၣ် ကသီဆၢၣ်ဖျိၣ်ဆၢ မၤသကိးကဲထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲအခါ. (မၤလီၤ ဒးတၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်,ဒုးလီၤဒးတၢ်)
precipitation	(၁) တၢ်စူၤထံ, မူခိၣ်ဖိ, သ့ၣ် (၂) တၢ်အသံးအကၣ် ကဲထီၣ်သးလၢပျံၣ်ဖျိၣ်ထံ အပူၤဒီးလီၤဒးဆူတၢ်ဖိလၢ.
Precipitation	တၢ်အထံၣ်လဲလီၤလၢမူခိၣ်, တၢ်စူၤဟဲလီၤ,ဟဲကွံၤလီၤအသး,လီၤစုၣ်လၢတၢ်ခဲဒး
Precision	တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး
Precision	တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး,(ဘၣ်လီၤတံၢ်,ဘၣ်ထံဆး)
predation	တၢ်ဂုၢ်မၤဆၢလိၣ်သး လၢတၢ်မံၤလၢတဒုလူၤယုဒီး မၤသံတၢ်အဂၤတဒုလၢအတၢ်အိၣ်အဂီၢ်. (လူၤအိၣ်လိၣ်အသး)
predator	ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ် တၢ်ဖိးတၢ်ညၣ်တဒု အတၢ်လူၤယု ဒီးမၤသံ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂၤ သ့ၣ် တဖၣ် လၢအတၢ်အိၣ်အဂီၢ်, အိၣ်ဒီးတၢ်မၤဘၣ်မၤဘၢပၣ်ခူသ့ၣ်အသးကျိၤအကျဲဒ်သိးကဖိၣ်အိၣ် တၢ်လၢ အလူၤဝဲတဒု. (ကီၢ်လူၤအိၣ်တၢ်သး)

Predator	ဖြူတူထက်-ဆန်ဖိကီဖိလီအမေသံဆန်ဖိကီဖိအဂါလအတင်အိုင်အဂါ
Predict	တယင်ဆိတ်တင်
Predict	တယင်ဆိတ်
Predicting/ion	တင်တဲတယင်ဆိတ်တင်
Prediction	တင်တယင်ဆိတ်တင်
premolars	မဲလါအမေယုတ်တင်ဒီး molars. ဝံဒီးမေဘျးတင်အိုင် ဒ်ကလီကလဲကွံင်.
pressure	တင်အဝံတဟိုင်လါတင်တမံ ဆိုင်တံဝဲလါလီကဝီတခါအလီ. (ဆိုင်ယံး, ဆိုင်သနံး)
pressure	တင်အဝံတဟိုင်လါ အဆိုင်တံ တင်အမဲဒ်ဖဲခိုင်တခါ ဘင်တင်နီဖးအီဒီးမဲဒ်ဖဲခိုင် အarea; မှ်စွဲကီး ဝင်သဝံတခါ ဝံတဟိုင်အတင်ဆိုင်သနံး တင်ဆူတင်ချါ - ဘင်တင်နီဖးအီ ဒီးထး ဒါ လါ ထံအိုင်လါအ ပူအတင်ဒိုင်ကီး ကပဒဲးအ area.(တင်ဆိုင်ယံး)
prey	ဆန်ဖိကီဖိလီ predators လူယုအိုင်အီ. (ကတင်ဆိုင်တင်မီ)
Prey	ဆန်ဖိကီဖိလါတင်ဖိုင်အိုင်အီ-ဆန်ဖိကီဖိလါအဘင်တင်မေသံဒီးဘင်တင် အိုင်အီလါဆန်ဖိကီဖိအဂါ
primary colors	တင်အလွဲဒါသါလါ ပမေကဲထိုင်တင်အလွဲအဂါ တခါခါသုဝဲ.
primary succession	တင်လဲလိင်သးလါအအိုင်ထိုင် ဖဲလီကဝီတခါလါ ecosystem တအိုင်တုဂဲနီတဘျီ.
primary wave	ဟိုင်ခိုင်ဟူးအကွီထိုင်ဝးလါ (wave). (longitudinal)
Primary wave	ဟိုင်ခိုင်ဟူးအခိုင်ထံးတဝီ
Prime meridian	ဟိုင်ခိုင်ထိုင် ၀°
probability	တင်အိုင်သးလါတင်လီလီဆီဆီ တမံကမေအသး/ကအိုင်ထိုင်ဝဲသုဂဲသုဂဲ. (ဘင် တဘင်မှ်သု)
Probability	တင်ခွဲတင်ယင်လါတင်ကဘင်မေသးအဂါ,အဒိ-မိတဂါဖဲလွဲဒါအယိတင် ခွဲတင်ယင်အကြါနုအဖိခါတဂါသု,ခံဂါသု,သါဂါသုမှ်လွဲဒါလါလါ သုလီ.
Procedure	တင်ဖဲတင်မေအကျါအကွင်

Procedure	ရဲၣ်ကျဲၣ်/ တၢ်မၤကျိၣ်ကျဲ,ရဲၣ်ကျဲၣ်လီၤကျိၣ်ကွၢ်
Process	အကျိၣ်အကွၢ်,ကျိၣ်ကွၢ်ပတီၢ်
Process	အကျိၣ်အကွၢ်
producer	organism တကလုၣ်လၢအမၤကဲထီၣ် အတၢ်အိၣ်ဒၣ်ဝဲသ့. (ပှၤ,တၢ်,လၢအထူးထီၣ်တၢ်)
Producer	တၢ်သးသမူအိၣ်လၢအဖီမ့တမ့ၢ်မၤအတၢ်အိၣ်ဒၣ်ဝဲ,အဒိ-တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်
product	တၢ်တမံၤလၢအကဲထီၣ်သးခီဖျိ ကသံၣ်ကသီမၤသကိးဆၢၣ်ဖျိဆၢ (chemical rarecation) (တၢ်လၢဟဲဖျိးထီၣ်,ပၢ်ထီၣ်)
Product of relation	ကၢ်ဖျိၣ်မ့တမ့ၢ်ကၢ်စီလၢအကဲထီၣ်ဖဲ(chemical reaction)ဝံၤလီၢ်ခံ,တၢ်အစၢလၢပမၤန့ၢ်လၢ(chemical reaction)အအိၣ်
Products	ကၢ်တၢ်ဒိစၢဝံၤကၢ်စီမုၢ်ဂ့ၤ,ကၢ်စီမုၢ်ဂ့ၤလၢအကဲထီၣ်အသး
projectile	တၢ်တမံၤလၢအဘၣ်တၢ်ကွၢ်ခးအီၤ (တၢ်လၢအဖျိးဆူညါချွၢ်ဒ်ကျိသ့). (နီၣ်ခးဖျိး,နီၣ်ဆိၣ်ဖျိး)
prokaryote	organism တကလုၣ်လၢအ cell တအိၣ်ဒီး nuclei ဒီး cell က့ၢ်ဂီၤဂ့ၤနီၣ်တမံၤ.
Prokaryote cell	ဖြီၣ်ခၢ်ယိးစဲလ်-တၢ်သးသမူအိၣ်အစဲလ်(တၢ်ဆါအယၢ်အစဲလ်)လၢအတအိၣ်ဒီး(nucleus)လၢအစဲလ်ပူၤဘၣ်,အဒိ-တၢ်ဆါအယၢ်တဖၣ်
Property	တၢ်အသူးအသ့ၣ်,ရူၢ်သး
Property	ကံၢ်စီသူးသ့ၣ်/ စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တၢ်အိၣ်ယၢၤ,တၢ်ဖိတၢ်လံၤ,နီၣ်ကစၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်
prophase	mitosis ကတီၢ် အခိၣ်ထံးကတီၢ်ဖဲ chromosome အိၣ်ဖျါထီၣ်ဒ်တၢ်အဘိ, nuclear အတၢ်အိၣ် ဘၢတံၢ်သ့ၣ်ဖးဟးဂီၤ ကွၢ်သးဒီးတၢ်ခိၣ်လုၣ်ချ့ၣ်သ့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲ.
Prophase	ဖြီၣ်ဖုၣ်စဲ-(mitosis)တၢ်တပတီၢ်လၢ(chromosome)တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အစူၣ်ဒီးတၢ်အယဲၤလၢ(nucleus)အပူၤကဲထီၣ်သး
Proportion	ကၢ်ချး
protein	organic compound လၢအမ့ၢ် polymer လၢအလုၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ amino acid.
proteins	organic molecule အခိၣ် လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ carbon, hydrogen, oxygen, nitrogen ဒီးတဘျီတခိၣ်လၢ sulphur, molecule သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်လိၣ် အီၤ လၢ tissue အတၢ်ခိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဘျီက့ၤသးဒီးမၤစ့ၢ်ကိးတၢ်လၢကသံၣ်ကသီမၤသကိးဆၢၣ်ဖျိဆၢ

	တၢ်လၢcellပူၤ.
Proteins	ဖြူထံ-ဒူးကဲထီၣ်မိၢ်ပှ်အက့ၢ်အဂီၤဒီးဘၣ်တၢ်ဒူးကဲထီၣ်အီၤလၢ (aminoacid)ဒီးကဲစီလၢအဘၣ်ယုၣ်လၢဖြူထံအမိၣ်လံၣ်ခူပူၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ (C,H2,O2, N2and S)
protists	organism အဘီကဝီ (၅)ခါ အကျါတခါ, organism လၢ အညီန့ၢ်အိၣ်ဒီး cell ထဲတခါ ဧၤဘၣ်ဆၣ်အိၣ် ဒီးအ nuclei.
proton	တၢ်ဆံးဆံးဖိလၢအအိၣ်ဒီး positive charge လၢ atom အ nuceleus ပူၤ.
Proton	လီၤဖျါ-လီၤကမ့ၢ်အိၣ်လၢနူကလုယၢအပူၤလၢအအိၣ်ဒီးလီၤဖါဂံၢ်(Positive charge)လၢအလီၤ.
protozoan	protist လၢအလီၤဂၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, protist န့ၢ်မ့ၢ် organism အဘီကဝီ (kingdom) လၢအ အိၣ်ယုၣ် ဒီး (lowest unicellular forms of animals and plants).
Protractor	နီၣ်ထီၣ်နၢၣ်
pseudopod	"false foot" မ့တမ့ၢ် cell membrane အတၢ်ကဖိထီၣ် တစိၣ်တလီၢ် ဒ်သိးတၢ်ကအိၣ် ဆၣ်ဒီး တၢ်ကဟးဟူးဂဲၤလၢ protozoan တနီၤအဂီၢ်.
psychoactive drugs	ကသိၣ်လၢအမၤဘၣ်ဒိ central nervous system ဒီးဆီတလဲတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးဒီးတၢ်သ ကဲၣ်ပဝးသ့ ဝဲ.
puberty	ဆၢကတီၢ် လၢပိၣ်မုၢ်လိၣ်ဘီ အက့ၢ်အဂီၤဘၣ်ယးကူး (sex) လဲလိၣ်သးဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်ဒီး ထီၣ်ဖိန့ၢ်ဝၤ သ့ဝဲ. (က့ၢ်ဂီၤဂုၢ်ကဖိထံကတီၢ်)
pulley	ကဟၣ်ယိယိလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်အကျါ ဖိလီၤဆၢၣ်ဖးထီၣ်လၢဒိၣ်ကဝီ (wheel) အလီၤဖဲပျံၤ, ထးသွဲး ဒီးပျံၤထးဘၣ်တၢ်တုၢ်န့ၢ် ဒ်တၢ်ကတွံၢ်ထူးတၢ်တမံၤမံၤအဂီၢ်. (ပျံၤဖၣ်ရံး,နီၣ်ဖၣ်ရံး)
Pulley	နီၣ်ရံးသၣ်-လ့ၣ်သၣ်လၢတၢ်သူအီၤ လၢတၢ်ထူးထီၣ်ထူးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ-အဒိ-ထံပူၤလၢအယိၣ်န့ၢ်တၢ်ထူးဒူး လီၤထံစဲၤဒီးပျံၤဒ်သိးတၢ်ထူးထီၣ်ထံကညီ(ကဖံ)အဂီၢ်
Pulley	နီၣ်ရံးသၣ်,နီၣ်ဖၣ်ရံး
Pulley system	နီၣ်ရံးသၣ်ဖှိၣ်
Pulse	သွံၣ်စံၣ်
Pulse rate	သွံၣ်စံၣ်အချ
punctuated equilibria	Theory တခါလၢဒုၣ်/ကစၢၤ specics ဒိၣ်ထီၣ်လဲလိၣ်အသးတဆီဘၣ်တဆီ လၢဆၢကတီၢ် ဖှိၣ်ကီၢ်ဒီးအတၢ်လဲလိၣ်သးအံၤ ချဲဝဲဒိၣ်ဖး.

Punnett square	chart လံင်တီၤဖျါလၢအပၣ်ဖျါ alleles အတၢ်ဖျိၣ်သးလၢ အအိၣ်သ့ဝဲခဲလၢဒ်ခီဖျိ အတၢ်ပၣ်ယုၣ် (တၢ်ဒုးထီၣ်ဖိယုၣ်) (genetic cross).
Punnett square	ဖၢနဲၣ်စကွဲၤယါ-လံင်တီၤယုၣ်လၢအဒုးနဲၣ်သကဲးပဝး(allele)ကဲထီၣ်သးမ့တ မ့ၢ်မိၢ်ဖါအတၢ်ကဲထီၣ်သး
pupa	အပတီၢ်ခံပတီၢ်တပတီၢ်လၢ metamorphosis ဝံလၢဝံလၢဆဲးဝဲဒီး ဖဲတၢ်ဖိတၢ်ယၢ်ဘၣ်တၢ် မၤဘၣ်ဘၢအိၣ်သးလၢ အဟံၣ်ကုတဒၢဒီးလဲလိၣ်အသး ကယီကယီလၢ larva ဆူတၢ်ဒိၣ် တုၣ် (သမိၢ်ပီၤ).
pupil	မဲၣ်ပုၤသူ. (မဲၣ်တပုၤဖိ)
pupil	မဲၣ်ပုၤသူ - တၢ်ပုၤဟံဖိလၢတၢ်ကဝီၤ ဆဲးန့ၣ်ဆူပမဲၣ်ချံပုၤ.
pure	တၢ်အိၣ်သးလၢ gene ခံခါလၢတၢ်တဖျိၣ် (တစူၣ်) အပူၤဒ်သီးသီးဝဲ.
purebred	organism လၢအထီၣ်ဖိဒီးထီၣ်ဘိလၢ အဟ့ၣ်ထီၣ်အဖိလၢ အအိၣ်ဒီးကွၢ်ဂီၤဒီးကွၢ်ဂီၤဒွဲၣ်သီး သီးဒီး အမိၢ်ပၢ်ဒုၣ်ဝဲ.
Pure-bred	ကယဲၢ်အတၢ်သးသမူအိၣ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်အဖိလၢလီၤကၢ်လၢအီၤထီၣ်ဘိန့ၣ် ပကိးလၢ(pure - bred)
qiull	လၢတၢ်အဆူၣ် - rachis အဖိလၢတကူၣ်လၢအအိၣ် စဲဘူးန့ၣ်ဆူထီၣ်အဖံး ဘ့ၣ်ဖိလၢ်. rachis - ဆူၣ်ဘိအဖိလၢတကူၣ်လၢ အဆဲးန့ၣ်သးဆူညၢ်ပုၤ. (အဆူၣ်ကမ့ၢ်)
Qualitative	ကံၢ်စီၣ်ရူၢ်သး
Qualitative	ကံၢ်စီၣ်ရူၢ်သး/ တၢ်ဘၣ်ယးကံၢ်စီၣ်ရူၢ်သး
Qualitative observation	ကံၢ်စီၣ်တၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး
Quality	ကံၢ်စီ
Quality	ကံၢ်စီ/ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
Quantitative	နီၣ်ကံၢ်နီၣ်ဒွဲး/ တၢ်ဘၣ်ယးနီၣ်ကံၢ်နီၣ်ဒွဲး
Quantitative observation	နီၣ်ကံၢ်နီၣ်ဒွဲးတၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး
Quantity	နီၣ်ကံၢ်နီၣ်ဒွဲး
Quartzite	လၢၢ်ခိးစဲး. လၢၢ်လၢအဟဲကဲထီၣ်လၢမဲး. မဲးကဲလၢၢ်,လၢၢ်ကွဲးစဲး
Rabies	ထွံၣ်ပျုၢ်အုၣ်တၢ်ဆါ/ တၢ်ဆါထွံၣ်ပျုၢ်
rachis	လၢထီၣ်အဆူၣ် - တၢ်ခၢၣ်သဘိလၢဆူၣ်ပျံၣ်ဘိ (vane), အိၣ်ဝဲဒီးဒီးသန့ၤအသးလၢအလီၤ.
radar	သန့တခါလၢယုထံၣ်န့ၢ် radio ဝးလၢ (wave) လၢအဘၣ်တၢ်ဆဲးကလၢက့ၤအီၤ. for radio wave - see same(ရူၣ်ဒါ)

radial symmetry	တၢ်အိၣ်သးတခါလၢ ပနီၣ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ် လဲၤဒီတူၣ်ပနီၣ်ခၢၣ်သးတခါ ဒီးပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဒီး radial symmetry (ဒ်သိးသိးလိၣ်သးလၢ ပနီၣ်ခၢၣ်သးတခါတကပၤ ပၤ ဒီးဟဲထီၣ်လၢအခၢၣ် သးတပူၤယီၤဒီးလဲၤတၢ်တကျိၤတကျိၤ ဒ်မုၢ်ယဲၤအသိး)
Radial symmetry	ရူၣ်ယၢၣ်စၢမံၤတြီၤ-တၢ်သးသမူလၢတၢ်ဒိၣ်တဲာ်အီၤခံၣ်ဒုၤသိးသိးသ့လၢကိး ကပၤဒဲး,အဒိ-starfish
radiation	တၢ်ဆီတလဲလီၤယံၤဂံၢ်ဘိၣ်ဖျိ လီမုၢ်ထးနီၣ်ဝးလၢ (electro-magnetic wave).(လီလၢယွဲၤအတၢ်ဟးထီၣ်)
Radiation	တၢ်ထူးထီၣ်ဆဲးကလၢထီၣ်အဇၢၢ်, ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကပီၤအဇၢၢ်တၢ်ကိၢ်အဇၢၢ်အတၢ် ကပီၤဒီးအတၢ်ကိၢ်. အဒိ-မုၢ်ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်ကိၢ်ဒီးအတၢ်ကပီၤ/ ဇၢၢ်က ပီၤလၢ,ကပီၤရူၢ်ထီၣ်,(တၢ်)ဆဲးရူၢ်ထီၣ်
Radiation	တၢ်ထူးထီၣ်ဆဲးကလၢထီၣ်အဇၢၢ်
radiation therapy	ကျိၤကျဲတခါလၢ radio active သွဲးစီ (element) ဘၣ်တၢ်စူးကိၢ်အီၤ ဒ်သိးကမၤဟးဂီၤ cell လၢအတဆူၣ်တချၢ သ့ၣ်တဖၣ်. (ကွဲၤလုလိၤလွဲၤယဲၤတၢ် ယါဘျၢ,လီလွဲၤယဲၤတၢ်မၤဘျၢ)
radio waves	လီမုၢ်ထးနီၣ်ဝးလၢအိၣ်ဒီး ဝးလၢအကစီၤအထီကတၢ်ဒီး frequency အဖုၣ်/အစ့ၤကတၢ်. (လၢယွဲၤကွဲၤလုလိၤ,လီလၢယွဲၤ)
Radioactive	Atomic nucleusတဖၣ်လၢတဂၢၣ်ကျၢၤဒီးအဘၣ်တၢ်မၤပြံၤလီၤပြီၤလီၤ,ဟ့ၣ် ထီၣ်လီမုၢ်ကဒဲတဖၣ်ဒီးဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘိၣ်တဖၣ်.
radioactive decay	ကျိၤကျဲတခါလၢ isotope တဂၢၢ်တကျၢၤတဖျၢၣ် atomic nuclei ထူးဟးထီၣ်တၢ် ကမ့ၢ်က မ့ၢ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်ဘိၣ်ချၢကလဲၣ်.
radioactive dating	ကျိၤကျဲတခါ လၢတၢ်ယုသ့ၣ်ညါ တၢ်တမံၤအနံၣ် (အိၣ်ဝဲဆဲးယံၣ်လံလဲၣ်) ဒီဖျိတၢ်စူးကိၢ် radiosotope သ့ၣ်တဖၣ်အကျိၤတခါအတၢ်ဟးဂီၤအဆၢ ကတီၢ်တဝၣ် (half life). (လီလွဲၤယဲၤဒူးသ့ၣ်ညါက့ၤတၢ်လၢအပူၤကွံၣ်န့ၣ်လါ)
Radioactive dating	ကျိၤကျဲတဘိၣ်လၢပုၤစဲအုၣ်ဖိဒူးကွၢ်(fossils)တၢ်သးသမူထူလံၤသံက့ၢ် ဂီၤ(အသးနံၣ်)
radioactive element	သွဲးစီ (element) လၢအတဂၢၢ်တကျၢၤဒီးဟးဂီၤ လီၤကလဲကွံၣ်/လီၤပုၤကွံၣ်/ဂံၢ်ဘိၣ်လီၤ ကွံၣ် ဆူသွဲးစီအဂၤတကလုၣ်.

Radioactive element	က်စီတဖန်လၢအဘဉ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤလၢ(fossils)(တၢ်သးသမူထူလံၤသံက့ၢ်ဂီၤ)အလၢၢ်လ့အကျါ
radula	ချိၣ် (molluse) အမဲဖိၣ်စၢ်ယဲၣ်စၢ်ယိၣ်.
Rain gauge	တၢ်ဒၢတဖျါၣ်ဘဉ်တၢ်သူအီၤလၢတၢ်ထီၣ်မူခိၣ်ထံအဂီၢ်/ နီၣ်ထီၣ်ယဲဒၢ/ နီၣ်ထီၣ်တၢ်စူၤထံ,နီၣ်ထီၣ်မူခိၣ်ထံ
Rain shadow	ယဲကဒု, တၢ်စူၤကဟ်အလီၢ်. မ့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢကစၢ်ထီၣ်သဒၢအီၤဒီးတၢ်စူၤလဲၤကဟ်ကွံၣ်အီၤ
Rainfall	တၢ်စူၤယုၣ်/ ယဲယုၣ်,တၢ်စူၤထံ,တၢ်စူၤနီၣ်ထီၣ်ပနီၣ်
Ramp	ကျဲၣ်ဘံလီၤ-တီၤလၢပုၤပိၣ်ထီၣ်အီၤလၢကစိၣ်ထီၣ်စိၣ်လီၤတၢ်ယၢအဂီၢ်
random access momory (RAM)	တၢ်ပၣ်ဖျိၣ် ပၣ်စၢ်လီၤတံၢ် စံၣ်ကျၢၤလီၢ်လၢ computer အတၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤဖျိၣ် (date) အဂီၢ်.
Range of temperature	တၢ်ကီၢ်အထီၣ်အလီၤအတၢ်လီၤဆီ,အဒိ-တၢ်ဂီၢ်ခါ(၅၄)ဒံးကရံးဒီးတၢ်ကီၢ်အအါကတၢ်(၉၅)ဒံးကရံးတၢ်လီၤဆီ, တၢ်ကီၢ်ဆီစၢၤ,တၢ်ကီၢ်အတၢ်ဘၢၣ်စၢၤ
Rare earth	က်စီလၢအအိၣ်လၢကျိၤဒီၣ်တုၣ်(၆ဒီး၇)လၢ(periodic table)အပူၤဒီး တၢ်ကိးမံၤလၢ(lantharides)ဒီး(actnides)န့ၣ်လီၤ.
rarefaction	ဝးလၢထူၣ် (longitudinal wave) အကူၣ်တခါ လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်တမံၤလၢဝးလၢ (wave) လဲၤဒီအီၤ (medium) အတၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ် (particles) သ့ၣ်တဖၣ်အခါဒီးတခါအိၣ် ယံၤ လိၣ် အသး.
Rarefied air	ကလံၤလၢအိးစံၣ်ကွၢ်စ့ၤ
Rational argument	တၢ်ဂ့ၢ်လိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆး
Rational argument	တၢ်ဂ့ၢ်လိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆး/ တၢ်ကူၣ်ဆးဂ့ၢ်လိၣ်,တၢ်န့ၣ်လိၣ်ဘိလိၣ်သး
ray	ပနီၣ်ဘျါ (straight line) လၢအဘဉ်တၢ်စူးကါအီၤလၢဝးလၢဘျါ (line waves) အဂီၢ်. (လီၤလွဲၢ်ယဲၤ,လီၤယဲၤ)
Ray	တၢ်ကပီၤအယဲၤ
reactant	တၢ်တမံၤလၢအန့ၣ်လီၤမၤဖျိၣ်သကိးတၢ်လၢ ကသံၣ်ကသီဂဲၤလိၣ်ဖျိၣ်မၤ (chemical reaction) အသကိး.
Reactant	တၢ်ဒိဆၢစၢၤက-မ့ၢ်ကဲအကလုၣ်လၢတချုးအဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်အသးလၢ (chemical reaction)အခါန့ၣ်လီၤ.က်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကဲစၢၤသ့
Reactant	တၢ်ဒိဆၢစၢၤက
Reaction	တၢ်မၤဆၢက့ၤတၢ်
Reaction	တၢ်မၤဆၢက့ၤတၢ်,တၢ်ဆၢက့ၤတၢ်
read-only memory (RAM)	ခိၣ်ဖျါထၢၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤဖျိၣ် အလီၢ်လၢအအိၣ်အဂၢၢ်စံၣ် (permanent).

real image	တၢ်အဂီၢ်ဖျါကလးဘိးခိၣ်ခံး လၢအကဲထီၣ်ဝဲဖဲတၢ်ကပီၤ အယဲၤစူးဖျိၣ်သးအလီၢ်. (ဂီၤဖျါခိၣ်လီၤလၢ,ဂီၤဖျါခိၣ်ခံ)
receptacle	ဖီဘိၣ်အကဟၢခိၣ်ထံး.
receptors	နၢၤ (nerve) လီၤလီၤဆီဆီလၢအဒီးန့ၢ် တူၢ်လိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ (information) လၢအဟဲလၢ အ ကပိၣ်ကပၤတဖၣ်.
recessive	တၢ်ဂံၢ်စၢ်တမံၤလၢ အအိၣ်ဒီးဒုးကဲထီၣ်တၢ်အသူးအသ့ၣ်, တၢ်ဘၣ်တြီအီၤလၢသူးသ့ၣ်ဒိၣ်စိၣ်သိး အသုတအိၣ်ဖျါထီၣ်လၢ ဖိလီၤစၢၤ (အစၢၤအသွဲၣ်အပူၤ).
recessive allele	allele တခါလၢအဖျါကဒုဖဲ allele လၢအဒိၣ်စိအိၣ်ဝဲ (တပူၤလီၤ).
Recessive allele	ရံၣ်စဲးစူးအလံလံ-ါနညးနအကလုာ်လၢအအိၣ်လၢအဖိလၢ
rechargeable	လီၤဒၢ (battery) လၢလီၤမ့ၢ်ကသံၣ်ဖျိၣ်ဆၢမၤသကိး အတၢ်ဘၣ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ပျိၣ်လဲက့ၤ အီၤဆူbatteryတၢ်တမံၤ လၢအမၤကဒီးတၢ်သုလၢ တၢ်တစူးကါအီၤအဂီၢ်. (လီၤအ့ၣ်လၢခူးက့ၤအဂံၢ်န့ၢ်)
recombinant DNA	DNA တခါလၢအကဲထီၣ်ဝဲဖဲ DNA လၢ organism အဂၤတခါအအိၣ်ဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်အီၤဒီး cell တခါအ DNA လၢအထီၣ်ဝဲၤတၢ်.
rectum	တၢ်ပီၤကျိၤဖျိၣ်ဘိလၢပံၣ်ပုၤ အကတၢ်ဖဲတၢ်တဂိၣ်တသီၣ် (အ့ၣ်) ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ယံးတၢ်အီၤ ဆူတၢ် ကိၢ်လိၣ်တချးလၢအဘၣ် တၢ်သုးထုးထီၣ်အီၤ. (ခံပူၤ)
recycling	တၢ်စူးကါက့ၤကဒီးတၢ်တမံၤမံၤ ဒ်စးခိ, ယွၤခၢ်စိး, အသီတဘျီလၢကျဲကပူၤအသီ.
red blood cell	သွံၣ်ဂီၤဒိၣ်ဖိ - cell လၢအအိၣ်လၢ သွံၣ်ပူၤဒီး ဆူဟံးန့ၢ် oxygen လၢပသိၣ်ပူၤဒီးဆူဟ့ၣ်ဝဲဆူ cell အဂၤလၢနီၣ်ကစၢ်ပူၤ.
red blood cells	သွံၣ် cell လၢအကဘျးကပီၤ လၢအစိၣ်ဒီး oxygen လၢပသိၣ်ပူၤဆူနီၣ်ကစၢ်အ cell သ့ၣ်တဖၣ် အအိၣ်.
Red blood cells	သွံၣ်ဂီၤစဲလ်-ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢယံကံၢ်န့ၢ်အပူၤ(စဲလ်လၢတအိၣ်ဒီး (nucleus)ဘၣ်)
red tide	ဖီခွဲကရူၢ်ဂီၤလၢ အကဲထီၣ်လၢထံဟီကျါ (ပိၣ်လဲၣ်ပူၤ).

Reef	လျာဖိတူရ်ရဲၣ်လီၤအသးလၢအအိၣ်ယံၤဒီးကၢၢ်
reference point	တၢ်လီၤမ့တမ့ၢ် တၢ်တမံၤမံၤလၢတၢ်စူးကၢၢ်အီၤလၢ တၢ်ကထိၣ်သကြီၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ကယုသ့ၣ်ညါလၢ မ့ၢ်တၢ်တမံၤအံၤ ဟူးဝဲၤသးအသးဒါ.
reflecting telescope	မဲၣ်ထံကလၢပီၤလၢအစူးကၢၢ်/အိၣ်ဒီးconvex lens သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သီးကထူးဖျိၣ်တၢ်ကပီၤ အယဲၤလၢ တၢ်လၢအအိၣ်လၢလီၤယံၤသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်. for convex lens - see same.
reflection	ဝးလၢလၢအစံၣ်ပထါကဒါက့ၤဖဲ အလဲၤဘၣ်ထံးတၢ်မဲၣ်သ့ၣ်တခါ လၢအဆဲးဖျိဝဲတသ့တန့ၢ်. (ဟဲက့ၤဆဲးကဒါက့ၤ)
reflection refracting telescope	မဲၣ်ထံ ကလၢပီၤလၢအစူးကၢၢ်/အိၣ်ဒီး convex lens သ့ၣ်တဖၣ် လၢကထူးဖျိၣ်ဒီးပညိၣ်ဖျိၣ် တၢ်က ပီၤအယဲၤတဖၣ် ဒ်ကသဂၢၢ်လိၣ်အသးတပူၤပီၤ.
reflex	တၢ်ပထါ(က့ၤ) မၤသးလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒၣ်တၢ်ဒီး ကဲထီၣ်အသးချ့ချ့ ကလဲၣ်လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ် သး သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်ပၤယၢ်အဖီလၢ်.
Reflex action	မိၢ်ပၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢကကဲထီၣ်အသးချ့သးလၢနတ ဆိကမိၣ်ချူးအီၤအဒိ-ဖၣ်ကမူၣ်မ့ၢ်န့ၣ်လၢနမဲၣ်ချ့အပူၤန့ၣ်နကဘၣ်ဆဲးန မဲၣ်
refraction	ဝးလၢက့ၣ်ကူၤကွံၣ်ဖဲအလဲၤဒီတၢ်ကထာအိၣ်သး လၢအတဒ်သီးလိၣ်သး.
Refrigerator	တၢ်ခုၣ်ဒၢ
Refrigerator	တၢ်ခုၣ်ဒၢ,နီၤတၢ်ဒၢ
Reg	ရဲးဂံၢ်,မ့ၢ်မဲးမ့ၢ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်အမံၤ,မဲးမ့ၢ်ခိၣ်လၢအပဲၤထဲလၢဖိပြဲတဖၣ်,မဲးပြီခိၣ်
regeneration	organism အတၢ်သ့ဒုးအိၣ်ထီၣ်က့ၤ အက့ၢ်ဂီၤဒွဲအကူၣ်သ့ၣ်တဖၣ် - အဒိဒီလ့ၢ်အမဲၢ်တူၣ် - ထီၣ်က့ၤအသီ. (ဟဲကမၤထီၣ်က့ၤဒီးကမဲၣ်ထီၣ်က့ၤ အသီ)
regular reflection	တၢ်ဆဲးကလၢက့ၤ (reflection) လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ တၢ်ကပီၤအယဲၤလၢအလဲၤသယံၤသယံၤ လီၤလီၤ(တဘၣ်သဂၢၢ်လိၣ်သးနီၤတစု) ဘၣ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး တၢ်အမဲၣ်ဘျုးသလံးဒီးတၢ်ယဲၤသ့ၣ် တဖၣ် ဆဲးကလၢကဒါက့ၤ လၢအသန့ၣ်ပဲၤသီးသီးလိၣ်သး.
relative dating	တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကျိၤကျဲ လၢအဘၣ်တၢ်စူးကၢၢ်အီၤ ဒ်သီးကထိၣ်ဒွဲတၢ်လိၣ်ဒိ (fossil) ခံၣ်အကျိၤဖဲ လဲၣ်တခါ အသးပျီဒိၣ်လဲၣ်. (တၢ်ဒူးက့ၤန့ၣ်လၢယံၤမိၢ်)

Remarked/ comment	တဲဖျါထီၣ်/ တၢ်မၤနီၣ်, တဲဖျါထီၣ် (တၢ်ထံၣ်/တၢ်ဝဲၤ)
renewable resource	တၢ်လုၢ်ပွၤအိၣ်ဒီး တၢ်လၢပစူးကါသ့ၣ်လၢအကဲထီၣ်ဒၣ်အတၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်မၤပွဲၤက့ၤအိၣ်အယုၣ်ပွဲၤ သီးယၢ်ယၢ် ဒီးတၢ်စူးကါအိၣ်အယုၣ် (rate)
renewable resource	တၢ်လုၢ်ပွၤကဲထီၣ်ဒၣ်အတၢ်ဒီး ဘၣ်တၢ်မၤပွဲၤအက့ၤအိၣ်လၢ ကတီၢ်ဖျါကိၣ်အပူၤ.
Repel	ဆီၣ်လိာ်အသး
Repel	ဆီၣ်လိာ်/ နီၣ်ဖျါးဆီၣ်ကွံာ်
replacement	တၢ်ဖျါမၤဆၢသကိး (reaction) လၢသွဲးစီ (element) တခါတံးန့ၣ်သွဲးစီအဂၤတခါအလီၢ် (ဆီတလဲလိာ်အလီၢ်) လၢယါယုၣ်ဖျါ (compound) တခါအပူၤ. (ပာ်လီၤန့ၣ်က့ၤအလီၢ်)
Replacement	ကၢ်ခၢၣ်စးတၢ်ဒိစၢ-ကၢ်အတၢ်လဲလိာ်ကၢ်ထီၣ်သးဖဲကၢ်စီတဖျါမၤပွဲၤပုၤအလီၢ် လၢကၢ်ဖျါအပူၤအဒိ- $2CuO - C + 2Cu + CO_2$
replication	ကျိၤကျဲတမံၤ/တဘိလၢ cell တခါမၤဒိန့ၣ် (duplicate) DNA လၢအ nucleus အပူၤ.
Replication	ကျိၤကျဲတဘိလၢ(DNA)အယီၤသ့ၣ်ကဲထီၣ်သးမ့တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ကဒီးအိၣ်ဒီးမ့ၢ်ကျိၤကျဲတဘိလၢ(DNA)အယီၤသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးကူအိၣ်ခံဘိလၢဖဲလဲတဖျါယီၤအပူၤဒ်သီး(nucleus)ကကဲထီၣ်ခံဖျါအဂီၢ်
reproduce	တၢ်မၤဒုအါထီၣ်စၢသ့ၣ်လၢအလီၤဂၢ်ဒီး မိၢ်ပၢ်.
Reproduce	မၤအါထီၣ်စၢသ့ၣ်
reproduction	ကျိၤကျဲတခါလၢတၢ်အိၣ်ဒီးသးသမူမၤအါထီၣ်တၢ်တမံၤ စုၣ်စုၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤ ယီၤဒ်သီးဒီး အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.
Reproduction	တၢ်ဒုးလီၤစၢၤသ့ၣ်-တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အသိကွၢ်ကွၢ်(တၢ်သးသမူအိၣ်တဖၣ်အတၢ်ဒုးလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အါထီၣ်အစၢၤတကလုာ်ယီၤကွၢ်ကွၢ်)
Reproductive system	တၢ်ဒုးလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်မၤတၢ်အကျိၤအကျဲ
reptile	တၢ်စွါတၢ်စွဲ - ectothermic ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးပျိၢ်ယံ, ပသိၣ်, ဒီးဖဲးဘ့ၣ်ပွဲၤဒီးအသဒိၣ်, ဒိၣ်လီၤအဒိၣ်လၢအအိၣ် ဒီးအကုကိၤစွဲၣ်တၢ်ဖဲးအသိး. for ectothermic - see same.(ဘျီၣ်,စွါလၢသးနါပုၤ)
Research	တၢ်ကွၢ်ယုၤသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်တၢ်,နီၤတုၢ်ဝဲၤခီ
Research question	တၢ်ယီၤထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံကွၢ်
Reservoir	ထံတိာ်ကီၤ,ထံဟံကီၤ,တၢ်လီၢ်ဟံကီၤထံ
resistance	တၢ်တြီၤလီၤမ့ၣ်စိကမီၤလၢ အယွၤဖျါတၢ်တမံၤ. (ခီၣ်သဂၢ်ဆၢ)

Resistance	တၢ်တြိဆၢ-တၢ်သဟီၣ်လၢအထီၣ်ဒါဲ(electrons)အတၢ်လဲၤတၢ်လၢ (conductor)အပူၤန့ၣ်လီၤယူၤနံးလၢတၢ်ထီၣ်တၢ်ဒွးတၢ်တြိဆၢသဟီၣ်အံၤမ့ၢ် ဝဲ(ohms)
Resistant distance	တၢ်တြိဆၢအဒွၣ်စၢၤ
Resistant force	တၢ်တြိဆၢအသဟီၣ်
resistor	ပိးလီၤလၢလီၤမ့ၣ်ယွၤစၢၤလၢအစူးကိလီၤဂံၢ်ဘိဖဲ အအိၣ်မၤတံၢ်တံၢ် လီၤမ့ၣ်စိကမီၤအတၢ်ယွၤ (flow of electric charges).(တၢ်ခိၣ်သဂၢၢ်ဆၢ,ရံၢ်စံးစထၢၣ်)
resolution	တၢ်သ့ၣ်နီၤဖးဆုံတၢ်တမံၤ အကူၣ်လီၤလီၤဆီဆီတခါဘၣ်တခါ.
resonance	amplitude vibration အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲတၢ်ချၢဝးယဲၤယီၤ (vibration) အိၣ်ထီၣ်ဒ်သိးလီၤတံၢ်ဒီးတၢ်တမံၤအံၤအ natural frequency.
respiration	ကျိၤကျဲတခါလၢ cell မၤသဘံးလီၤကလဲၤတၢ်အိၣ် အ molecule ယိယိဒ်သိးကထူးပျဲထီၣ် တၢ်ဂံၢ် ဘိ လၢအအိၣ်ဒီးအီၤ. (တၢ်ကသါ)
Respiration	တၢ်သါထီၣ်သါလီၤ-ကျိၤကျဲတဘိလၢဖဲလဲအတၢ်မၤဘျး(glucose)လၢကဒုး အိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘိအကျိၤအကျဲ
respiratory system	တၢ်သါကလံၤအကျိၤအကျဲ - နါစ့ၤ, ပသိၣ်, ယုၣ်ဒီးကျိၤပီၤဘိလၢအဒုးစဲဘူးနါစ့ၤဒီးပသိၣ်. (ကသါကျိၤကျဲသက့ၣ်)
Respiratory system	တၢ်သါထီၣ်သါလီၤအကျိၤအကျဲ
responding variable	တၢ်အိၣ်သးတမံၤလၢအဆီတလဲအသးဒ် တၢ်အိၣ်သဘျးသုးလဲလိၣ်သးသုလၢတၢ်မၤကွၢ် တခါအပူၤ, ဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ dependent variable စ့ၢ်ကိး.
responding variable	တၢ်အိၣ်သးတမံၤ လၢအဆီတလဲအသးမ့ၢ်လၢ တၢ်သုးလဲလိၣ်တၢ်တမံၤ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ တၢ်မၤ ကွၢ်တခါအပူၤ, ဘၣ်တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ dependent variable.
Responding variable (Dependent variable)	တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်လဲလိၣ်
Responding variable (react)	တၢ်ကွၢ်ယုၣ်သ့ၣ်ညါနါပၢ်တၢ်(နီၤတုၢ်ဝဲၤခိ)
response	တၢ်မၤတမံၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လဲလိၣ်သးတမံၤလၢတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးအပူၤဒီဖျိ တၢ်ဒုးထီၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲၤ သးတမံၤမံၤ. (ဒုးနါဟူသ့ၣ်ညါဘၣ်က့ၤ)
Resurgence	တၢ်ဟဲဖျါထီၣ်ကဒါက့ၤ,ဝဲၤထၢၣ်ကဒါက့ၤ,မူထီၣ်ကဒါက့ၤ

retina	cell တူင်လိင်တၢ်အကထာ လၢအအိၣ်လၢမဲၣ်ချဲဖျါအလီၢ်ခံလၢတၢ်ဖျါကလၢဘၣ်တၢ်ပနီၣ်ဖျါအိၣ်အီၤ nerve impulses သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဆှၢအီၤ လၢ retina အံၤဆူပခိၣ်န့ၣ်ပူၤ. (မဲၣ်တပုၤဆ့)
retina	cell အကထာလၢအအိၣ်ဝီၤယး မဲၣ်ချဲဖျါ.
rhizoid	က့ၢ်ဂီၤလၢအပြဲဒီး လီၤဂၢ်ဒ်တၢ်အဂံၢ်လၢအအိၣ်ဒီး Moss ဒီးဆူးထံဒီးဆၢအိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢ တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအဂီၢ်.
ribosome	တၢ်က့ၢ်ဂီၤပြဲကဒံလၢ cell အ cytoplasm အပူၤဖဲ protein သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤကဲထီၣ်အီၤ.
Ribosome	ရံၣ်ဘိစါမ်-အိၣ်ကနဲလ်လၢဖဲလ်အပူၤမ့ၢ်ဖဲဒီးဖိကဟၣ်ဝဲလီၢ်တခါလၢအထူးထီၣ်ဖြိၣ်ထံ(protein)တဖၣ်.
Rickets	ဖိသၣ်အယံၣ်တၢ်ဆါ
Ridge	ကစၢ်အပျိုၢ်ခိၣ်,ပျိုၢ်ခိၣ်,ကစၢ်ပျိုၢ်ခိၣ်
Right atrium	သးဒၢးခိၣ်ထွဲ(သးဒၢးခိၣ်ထွဲ)-သးဒၢးလၢအဒီးန့ၢ်သ့ၣ်လၢပမိၢ်ပုၤအအိၣ်ပၣ်ယုၢ်ဒီး(carbdioxide)လၢအအါ
Right ventricle	သးဒၢးလၢထွဲ(သးဒၢးလၢထွဲ)-သးဒၢးလၢအဒီးန့ၢ်သ့ၣ်လၢသးဒၢးခိၣ်ထွဲအအိၣ်ဒီးဆှၢကွံၣ်အီၤဆူပပသိၣ်အအိၣ်
River basin	ထံမိၢ်ပုၤအတၢ်လီၤဆၢခိၣ်, ထံမိၢ်ပုၤအတၢ်လီၤဆၢခိၣ်ကဝီၤ,ထံတီၤပူၤ
RNA	Ribo Nulceic Acid: ဃါယုၢ်ဖျါ (compound) တခါလၢ, DNA သ့ၣ်ပၣ်လီၤ Amino acid အတီၤလၢ protein အပူၤ.
RNA (Ribonucleic acid)	(RNA)မ့ၢ်(nucleic acid)အယီၤသ့ၣ်တခါလၢအစိၣ်ဆှၢ(genetic)အတၢ်ပနီၣ်ဒ်(A,T, G, C)လၢတၢ်ကဒူးအိၣ်ထီၣ်ဖြိၣ်ထံလၢဖဲလ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
Rock	ဖျါအီၤတန့ၢ်ဘၣ်,လၢၢ်ချိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢ
Rock pedestal	လၢၢ်ထူၣ်ခိၣ်ဒါ,လၢၢ်စီၤနီၢ်လုၤစီၤနီၢ်
Rock platform	လုၤကဘျၢ်,လၢၢ်ပတီၢ်ခိၣ်,လုၤပတီၢ်ခိၣ်
Rocket	မိၣ်ပိၢ်ယူၤ
Rocket	မိၣ်ပိၢ်ယူၤ
rods	cell လၢ retina အဖီခိၣ်လၢအထံၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ကဝီၤကဒုကယီၢ်.
rolling friction	တၢ်ဘၣ်တြုၤလၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲတၢ်တမံၤထူတလံးအသးလၢ တၢ်တမံၤမံၤအမဲၣ်ဖဲဒီးခိၣ်. (လီၤတလုၣ်ဘၣ်တြုၤ)
Room temperature	တၢ်ကိၢ်အနီၣ်ထီၣ်လၢဒၢးပူၤ, ဒၢးတၢ်ကိၢ်နီၣ်ထီၣ်
root cap	က့ၢ်ဂီၤတခါလၢ အအိၣ်ဘၢတၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ဖိး,

	ဒီးဒီတဒါတၢ်အဂံၢ်ဒ်သိးအသုတဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး.
Row	အဂ့ၢ်(တၢ်ရဲၣ်လီၤသးတဂ့ၢ်ဘၣ်တဂ့ၢ်)
Saline	အံၤသၣ်ထံ,အိၣ်ယုၣ်ဒီးအံၤသၣ်
saliva	ထူးယူၤထံ, ထးခိၣ်ထံ, - တၢ်ထံလၢအဟဲထီၣ်ဖဲပကိၣ်ပူၤ (ပထးခိၣ်ပူၤ)ထံ ယွၤအခါမၤ တၢ်ဒိၣ် လၢတၢ် ဂံၢ်ဆၣ်အိၣ်ယိယိ ဒီးကသံၣ်ကသီ အတၢ်မၤဘျးတၢ်အဂီၢ်.
salt	ionic ယါယုၣ်ဖျိၣ်လၢအကဲထီၣ်သးဒီဖျိ acid ဒီး base အတၢ်ပၣ်ဖျိၣ်သး acid အစိကမီၤဟးဂီၤ ဖဲအ ဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်အီၤဒီး base.
Sand	မဲး
Sandstone	လၢဂံၢ်မဲး,လၢဂံၢ်မဲးယဲး,လၢဂံၢ်ဖိဒံၣ်,လၢဂံၢ်ဖိပြဲ
sanitary landfills	တၢ်လီၤဖဲတၢ်စယီၤ စယၢ်ကိၢ်လိၣ် ဘၣ်တၢ်ခူၣ်လီၤ မၤဘၢအီၤဒီး ကပံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကိးကပၤဒဲး.
saprophyte	organism လၢအဒီးန့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢ organism အဂၤသံစိၣ်မုတမ့ၢ် organism လၢအမူသ့ၣ် တဖၣ် အတၢ်လဲၤဟးထူးထီၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ် (အုၣ်ဆံၣ်).
Satellite	မူဖျၢၣ်ဒိ
satellites	တၢ်တမံၤလၢအလဲၤတရံးတၢ်လၢမူဖျိ (မူဖျၢၣ်ဒိ).
saturated fats	တၢ်အသိၣ်ထီၣ်ဘး, လၢအညီန့ၢ်အိၣ်ကိၢ်လိၣ်အသးဖဲဒးအတၢ်ကိၢ် room temperature.
saturated hydrocarbon	hydrocarbon တခါလၢ အစုဟံးစၢ (bond) လၢ carbon atom ခဲလၢဂံၢ်မ့ၢ်ဝဲစုဟံးစၢထဲတဘီ (single hydrocarbon bond) စုၣ်စုၣ်.
saturated solution	တၢ်ယါယုၣ်(mixture) လၢအအိၣ်ဒီးsolute (တၢ်ပံၣ်လီၤ) ပံၣ်အိၣ်ဖဲ အတူၢ်လိၣ်ဝဲသ့လၢ တၢ်ကိၢ် အ တီၤအခါ.
savanna	နီၣ် (တပံၣ်) လီၤကဝီၤ လၢအဘူးဒီးဟီၣ်ကွီၤမ့ၢ် (equator).(အမဲရကၤတပံၣ်ပျီ ဒိၣ်ခိၣ်)
Sawdust	လွးကမူၣ်,လွးအုၣ်
Sawdust	လွးအုၣ်/ နီၣ်ဘူးဂံၢ်အုၣ်
scavenger	ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢအအိၣ်တၢ်ဖဲတၢ်ညၣ်, ဒီးလၢအအိၣ် organism အဂၤအသံစိၣ်. (ကိၢ်အိၣ်တၢ်အုၣ်)
Scepticism	တၢ်သးဒုဒီ
science	မဲအုၣ်-ပီညါယုထံၣ်မၤကွၢ်ကျဲတဘီလၢတၢ်မၤလိသ့ၣ်ညါတၢ်ဘၣ်ယးတၢ်အိၣ်သး - ကဲသးဒၣ် ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါလၢ အဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤဒီဖျိကျဲကျိၤအဝဲန့ၣ်.

science	ကျဲကျဲတဘိလတၢ်မၤလိသ့ၣ်ညါတၢ်မၤသး/တၢ်အိၣ်သးဒၣ်တၢ် ခိဖျိတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါဒီး တၢ်ဆိ ကမိၣ်ကူၣ်ဖးလၢ အဘၣ်လိၣ်ဖိးဒု လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ညါမိၣ်ပှၢ်တက လုၣ်.
scientific enquiry	ကျဲကျဲအါဘိတၢ်သိးဒီးလီၤဆိလိၣ်သးလၢပှၢ်သ့ၣ်အံၣ်စူးကါဒီးယုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်သ း, တၢ်မၤသး ဒၣ် တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဝုၣ်ကျိၤ.
scientific law	တၢ်ပၣ်ဖျါတခါလၢအစံးကတိၤတၢ်ဘၣ်သးပှၢ်သ့ၣ်အံၣ်မုၢ်လၢတၢ်လၢအကမၤအသး ကိး ဘျီဒဲးလၢ အကတိၢ်လီၤလီၤဆိဆိတတိၤအကတိၢ်.
scientific method	တၢ်ယုထံၣ်န့ၢ် တၢ်ဝုၣ်ကိအစၢ်ခိဖျိကျဲကျဲဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါ.
scientific theory	တၢ်မၤကွၢ်လီၤတံၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဆိကမိၣ်တခါလၢ အပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဝုၣ်မၤကွၢ်အါမံၤ.
Scree	လၢၢ်လီၤဖုံၣ်,လၢၢ်လၢအအိၣ်လၢကစၢ်လီၤတဖၣ်လီၤတလုၣ်ဆူတၢ်ဖိလၢဒီး အိၣ်ဖိၣ်သးလၢကစၢ်ခိၣ်ထံး,ကစၢ်ခိၣ်ထံးလၢၢ်လီၤဖုံၣ်, လၢၢ်ဖုံၣ်ဖိၣ်,လၢၢ်လီၤ ရၢ်
screw	ကတၢ်ယိယိလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်မဲၣ်သၣ်ဘုၣ်လီၤတစ့ၤလၢအဘၣ်တၢ်ဘိၣ်တရံးအီၤလၢ တၢ်အပီၤ ဖျၢၣ်အလီၤဒီးကွီၤသဝံးအသး (ထးဝံၣ်/ပကံးဖိ)(တၢ်အသ့ၣ်)
Screw	ထးပဝံၣ်
Screw driver	နီၣ်ပလံၣ်ထးပဝံၣ်,နီၣ်ပဝံၣ်
scrotum	ခံၣ်သၣ်ခံဖျၢၣ်အထၢၣ်ဖိ. (ခံၣ်ချံထၢၣ်ဖိ)
Scuba diving	မ့ၢ်တၢ်တူၤထံဆူထံလၢဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ယူၤထံပိးလီ, ထံလၢပိးလီ
Seam	အကျိၤ, အတိၤ
Season	တၢ်ကတိၢ်, တၢ်ခါ, တၢ်ဆၢကတိၢ်
Season	တၢ်အကတိၢ်,အခါ
Seaward side	တၢ်ကွၢ်လီၤဆူပီၣ်လဲၣ်, လီၢ်ဆၢညါပီၣ်လဲၣ်/ လီၢ်ကွၢ်ဆၢညါပီၣ်လဲၣ်
Second law of motion	တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတၢ်ဘျၢဒုထံၣ်တထံၣ်
secondary color	တၢ်အလွဲၢ်တခါလၢအကဲထီၣ်အသးခိဖျိ တၢ်ကျဲၣ်ကျိတၢ်အလွဲၢ်မိၣ်ပှၢ်ခါ. (လွဲၢ်လၢခံတပစိၣ်)
secondary succession	တၢ်လဲလိၣ်သးလၢ အကဲထီၣ်ဝဲ ecosystem ဘၣ်တၢ်မၤတံၢ်တၢ်, တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဝံၣ်အ လီၢ်ခံ.
secondary wave	ဟီၣ်ခိၣ်ဟူးအဝးလၢဒီၣ်တူၣ်ဒီၣ်ယီၤ (ဝးလၢအကဲထီၣ်သးလၢဝးလၢမိၣ်ပှၢ် (primary) ဝးလၢအ လီၢ်ခံ). (လၢယွဲၤဟူးလၢခံတပစိၣ်,ဟီၣ်ခိၣ်,လၢယွဲၤ ဟူးဒီးစိၣ်)

Secondary wave	ဟိန်ခိန်ဟူးခိတဝီ, ဟိန်ခိန်တဆီဟူး
Section	တၢ်နီၤဖးအဆၢ
Section	တၢ်နီၤဖး/ အကူၢ်, အထိး, အဒု, အကဒါ
sedimentary rock	လၢၢ်တကလုၢ်လၢအကဲထီၣ်ဝဲခီဖျိ လၢၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် အက့အခီဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိဒီး ဆၣ်ဖိ ကီၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်လီၤတဲၣ် (အယံကွဲ) သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဖျိတၢ်စဲတၢ်တပူၤယီ - (လၢၢ်တက လုၢ်အံၤ ကဲထီၣ်ဝဲလီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢထံကျါ - ပီၣ်လဲၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤလၢကွဲမ့ၢ်, ရှၢ်ကီၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤ မ့ၢ်ဂ့ၤခီဖျိ တၢ် လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်လီၤဒးဖျိကထၢဒီးသံး တၢ်အသးလၢအထံယိၣ်လၢၣ်). (ကိၣ်တြးလၢၢ်ဘိၣ်ယါ)
Sedimentary rock	လၢၢ်လီၤဒး
seed	တၢ်ချံ, တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ အက့ၢ်အဂီၤ (အကူၢ်တခါ) လၢအအိၣ်ဒီးအမုၢ်စၢ်လၢချံက့ဒိတဒၢတခါ အပူၤ.
Seedless vascular plants	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိလၢအထီၣ်ကအိၣ်ဒၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်အိၣ်ဒီးအကျိၤဘိခံဘိဒ်(phloem) ဒီး(xylem)ဘၣ်ဆၣ်အဖိဒီးအသၣ်တအိၣ်ဘၣ်.အဒိ-ကံၢ်ကူၣ်ဒီး
Seismic sea wave	လပိဖးဒိၣ်, ဘၣ်ပးဒီးဟိန်ခိန်ဟူး
seismic wave	ဝးလၢ (wave) တခါလၢ အအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲဟိန်ခိန်ဟူးအခါ. (ဟိန်ခိန်ဟူးလၢယွဲၤ
seismograph	ပီးလီထီၣ် ဟိန်ခိန်ဟူးအဝးလၢ ဖဲဟိန်ခိန်ဟူးအခါ. (နီၣ်ထီၣ်ဟိန်ခိန်ဟူး)
Seismograph	တၢ်ထီၣ်ဟိန်ခိန်ဟူးပီးလီ
Selection	တၢ်ယုထၢ-ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးပုၤကညီတဖၣ်အတၢ်ယုထၢလၢအစၢၤသ့ၣ်ကဂ့ၤ အဂီၢ်
selective breeding	ကျိၤကျဲတခါလၢတၢ်ယုထၢ organism လၢအအိၣ်ဒီးက့ၢ်ဂီၤခွဲလီၤဆီလၢ တၢ်အဲၣ်ဒီးအီၤဒ်သိး တၢ် ကဒုးကဲထီၣ်အီၤလၢ မိၢ်ပၢ်လၢတၢ်ဆူညါတစီၤအဂီၢ်. (က့ၢ်န့ၢ်က့ၤအချံ)
selective cutting	ကျိၤကျဲတခါလၢ တၢ်ကူၢ်လီၤ သ့ၣ်တနီၤဇီၤလၢ တၢ်လီၢ်တကဝီၤအပူၤ. (ကူၢ်န့ၢ် သ့ၣ်ထဲအလိၣ်သူ)
selectively permeable	Cell mem brane အတၢ်သူးတၢ်သ့ၣ်တခါလၢအဒုးလဲၤဖျိတၢ်တနီၤဇီၤဖဲတၢ် အဂၤလဲၤခီဖျိ တသ့ တန့ၢ်
Self - pollination	တၢ်စိၢ်ဆူချံစိၢ်ဆူ-တၢ်စိၢ်ဆူဖိဖါချံဆူဖိမိၢ်ဒိၣ်အအိၣ်လၢဖိတဖိးယီအယိ

	မှိုဂျ၊ဖီတဖီးဘဉ်တဖီးအအိဉ်လၢသ့ဉ်တခိဉ်ယီအအိဉ်မှိုဂျ၊ဒ်သီးကဒူးအိဉ်ထီဉ်တၢ်သူတၢ်သဉ်အဂီၢ်
semen	ဆိုးထံ - တၢ်ကျဲဉ်ကျိလၢအအိဉ်ဒီးဆိုးယၢ်ဒီးတၢ်ထံ. (ကဆုထံ)
semicircular canals	က့ၢ်ဂီၤခွဲတမံၤလၢ နၢ်ကအိဉ်ပူၤလၢ အအိဉ်ဒီးမူဒါဘဉ်ယးယုဉ်ပျဲၤပၤယၢ်တၢ်ဒုခံဒုယီၤ
semiconductor	တၢ်တမံၤလၢအဒူးယွၤဒီလီမ့ဉ် လၢတၢ်အိဉ်သးတနီၤ အပူၤ. (တၢ်ဒူးယွၤဒီဖးလီမ့ဉ်)
Sense	နါ.စ့ဉ်
Sense	နါ.နါသးပျဲၤ
sensory neuron	neuronလၢအထၢထီဉ်ပံးယၢ်တၢ်ထီဉ်ဟူးထီဉ်ဂဲၤ တၢ်တမံၤမံၤ လၢဟီဉ်ဝးရံး (enviroement) အပူၤ မ့တမ့ၢ် အချးဒီးပျီဉ်လဲတၢ်ထီဉ်ဟူးထီဉ်ဂဲၤတခါစုဉ်စုဉ်ဆူ nerve impulse, for nerve impulse see same
Sensory neuron	စဲနီစိးရံဉ်နှူရီၤနီၤ-ထူဉ်ပျီအစဲလဲလၢအစိဉ်ဆုၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢခိဉ်ယၢၤအအိဉ်ဆူခိဉ်န့ဉ်အိဉ်မ့တမ့ၢ်(spinal cord)အိဉ်
sepal	က့ၢ်ဂီၤလီၤဂၢ် တၢ်အလၢလၢ အအိဉ်ဂၤဘၢဖီအဘိဉ်ဖိ. (ဖီအလၢဘိဉ်,ဖီလၢဘိဉ်ကထၢ)
Sepal	ဖီလၢထံး-လၢဖီတဖီးအလီၤသ့ဉ်လၢလဲၤလၢလၢပထံဉ်န့ၢ်အိဉ်အခိဉ်ထံးကတၢၢ်လၢဖီလၢကဘျးအဖီလၢ
Septum	စဲဉ်ဖိထၢမံ-သးထူဉ်ပျီအတီဉ်ကတၢၢ်တခါလၢအအိဉ်သ့ဉ်လီၤအသးလၢပသးခံခိအခါသးဒီးမ့ၢ်ထူဉ်ပျီတခါလၢအတြီဆၢသ့ဉ်လၢအပဉ်ယုဉ်ဒီးအိးကစံဉ်ကွဲဉ်အအါဒီးအစ့ၤကတၢၢ်ယၢ်သး
series circuit	လီမ့ၢ်ယွၤကျိၤ စၢ်ရံးလၢအအိဉ်ဒီး တၢ်တကျိၤဧၤ လၢလီမ့ဉ်ကယွၤဒီအဂီၢ်. (လီယွၤစၢ်ရံးကျိၤ)
Series circuit	လီကျဲဉ်ဖိမိ
sessile	ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအတ သးအသးလၢ တၢ်လီၢ်တတီၤဆူအဂၤတတီၤ. (အိဉ်လၢအပနဲဒီးကစၢ်ဒုဉ်)
setae	တၢ်အဖံးသံး ကတြုၢ်လၢထိးကလဲဉ် အဟူးလၢပူၤ.
sewage	ထံအၢ - ထံလၢအအိဉ်ဒီး (organic) ဒီးပုၤကညီအတၢ်ဘဉ်အဘဉ်သီ. (ထံအုဉ်ထံကျဉ်)
Sex cells	မိၢ်ဖါကံစဲလဲ-မ့ၢ်စဲလဲလီၤဆီဆီလၢအဟံဉ်ဖိထီဉ်အသးဒီးဒူးအိဉ်ထီဉ်ဖိသဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.လၢပုၤဟီဉ်ခိဉ်ဖိအပူၤပိဉ်ခွါအစဲလဲမ့ၢ်ပိဉ်ခွါအချံအသဉ်,ဒီးပိဉ်မ့ဉ်အစဲလဲလၢအအိဉ်လၢအဒံဉ်အပူၤ.

Sex chromosome	မိဖါကံခြံမိစိမ်-မိပုဂံအစလံအနီဂံ(၂၃)စုတစုလံအအိဉ်ဒီး (chromosome)ခံဖျဉ်လံအမုဂံ(x)ဒီး(Y chromosome)မုဂံစလံလံအဒုး အိဉ်ထီဉ်တံအမိအဖါအကုဂံအဂီ.
Sex- linked gene	(Gene)လံအိဉ်သုဉ်လံအသးမုတမုဂံဘျးစဲအသးလံ(x chromosome)အလံ.
sex-linked gene	gene လံအဘဉ်တံစိဉ်စဲအီလံ (x) မုတမုဂံ (y) chromosome.
sex-linked trait	ကုဂံဂီဒွဲလံအဘဉ် တံပုဂံအီလံ gene လံအဘဉ်တံထံဉ် နုဂံအီလံ (x) chromosome အပူ.
sexual reproduction	တံမါအါထီဉ်စါသွဉ်ကျိကျဲတခါလံအအိဉ်ယုဉ်ဒီး မိပုဂံခံဂါအတံပဉ်ဒိဉ်တံဘဉ် ယးဒီးစါ ဒ်သိးကဒုးအိဉ်ထီဉ် organism အသီလံအလံအိဉ်ဒီးမိပုဂံခံဂါ.
Shaft mining	တံပူဖးယိဉ်
shareware	software တခါလံပုဂံကွဲးအီတဂါ ပျဲပုဂံမါကွဲးဒီး ဒီးလဲလံဝဲလံ အပူဘဉ်ဘဉ်ဖိ.
short circuit	လီမုဂံစဲဘျးယုဉ်အလီဂါ လံအပျဲလီမုဂံယုဂံလဲအူ ကျဲလံတံတံပဉ်အီတကျိ. (လီကျဲဆိးတံ)
Short circuit	လီကျဲဖုဉ်-ဖဲလီပျဲခံဘိဘဉ်ထိးလီဂါအသးအခါလီဂံလံအလဲတံလံလီ ပျဲအပူအံကုဂံကဒါကုဂံလံလီပျဲအဝဲတဘိအပူ.
sicentific enquiry	တံကတိတဖျဉ်လံအဘဉ်တံစူးကါအီလံ တံယုသုဉ်ညါ တံလံအမါဒီးအသးအ ဖါမုဂံ ဘဉ် ယးတံအိဉ်သး/တံမါဒုဉ်အသးသုဉ်တဖုဉ်.
Sickle-cell disease	တံတဘဉ်လိဉ်ဘဉ်စး အဒိဉ်အမုဂံလံ သွဉ်ဂီဖျဉ်ဖိအဘဉ်ဘဉ်ကုဂံဂီဖိဟးဂီလီ မါကွဲးဒီး လီ ဖုဉ်ကဲထီဉ်သးဒ် ထါဂဲဉ်ကုဂံဂီအသိး.
Silt	မဲးကမုဉ်, ကိတံး, မဲးကပျဉ်
Silver	စူညဉ်
Simple bond	တံဘျးစဲထဲတခါ
simple eyes	လံ arachnids မဲဉ်ချဲလံအပလံဂံဘဉ်တံကပီဒီး တံခံးဘဉ်ဆဉ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်တံဖျိကလံ တနုဂံတသ့.
Single cell	စဲလဲထဲတဖျဉ်-စဲလဲထဲတဖျဉ်လံအအိဉ်ဒီးအသးသမူ(တံဆါယံအစဲလံ)
Sink-hole	လံဂံထုဉ်ထံယုဂံအပူ,တံပူလံထံကျိဖိလီမါလံလံဖိလံဒီးထံကျိဖိနုဉ်လံ ခံလဲဖျါထီဉ်ကုဂံအူညါတတီဒုဉ်,ဟီဉ်လံလံထုဉ်ယုဂံကျိ,ထံစူဂံသး(လီဂါ)
skeletal muscle	ညဉ်ထုဉ်လံအအိဉ်စဲးဘျးဒီး ဖဲးဘုဉ်ဖိလံအယံ.
skeletal muscle	ညဉ်ထုဉ်လံအမါစါဒုးဟူးဂဲပယံ - ညဉ်ထုဉ်လံအသးအိဉ်ဟူးဂဲဒုဉ်ဝဲ.

skeletal system	နိုက်ကစင်ဒီဂျစ်အပံအတက္ကတိုက်.
Skeletal system	လံကွဲမၤတၢ်အကျိၤအကျဲ
Skepticism	တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
Skepticism	တၢ်သးဒုဒိ
Skill	တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
Slate	လၢၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
sliding friction	တၢ်ဘၣ်တြုၣ်လၢအကဲထီၣ်သးဖဲမဲၣ်ဘၣ်ကိၤတခါ ဖူးတြုၣ်လဲၤဒီတၢ်မဲၣ်ဘၣ်ကိၤအဂၤတခါ. (ဘၣ်ဖျူးတြုၣ်လိၣ်သး)
slime mold	တၢ်မူရဲၤမိၣ်ပုၤလၢ အလီၤဂၢၢ်ဒီး တၢ်မုၢ်တၢ်ဘီ, သးအသးဒ် Amaela ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်စၢၤ သ့ၣ်ဒ် fungus
sliprigns	generator အကူၣ်တခါလၢအလဲၤတရံးယုၣ် armature ဒီးဘၣ်ထံးလိၣ်သးဒီး brush. generator န့ၣ်မုၢ်ပိးလိတခါလၢအထူးထီၣ်လိမုၢ်. see electric generator for brush - see brushes. (တၢ်ဘီကိၤ,တၢ်တလံၣ်ကိၤ)
slope	တၢ်လီၤတစ့ၤ - ပနီတဘီအတၢ်လီၤတစ့ၤလၢ လံၣ်တိၤပြဲ (graph) တကီၢ်အပူၤ. (လီၤကဒိ,လီၤတစ့ၤ)
small intestine	ပံၣ်ဖိ - ဆၣ်ဂံၣ်သနီၣ်အကူၣ်လၢ တၢ်ဂံၣ်ဘျဲးတၢ်လၢကသံၣ်ကသီ အကျိၤအကျဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲ. (ပံၣ်စါ)
smooth muscle	ညၢၣ်ထူၣ်လၢ အတဟူးတရဲၤဒၣ်အတၢ် (ဟူးတရဲၤဒၣ်အတၢ်တသ့) လၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤလၢနီၣ် ကစၢ်အအိၣ်ပူၤက့ၢ်ဂီၤခွဲ အါမးအပူၤ. (ညၢၣ်ထူၣ်ကွဲၣ်ညီၣ်)
smooth muscles	ညၢၣ်ထူၣ်လၢ လၢအအိၣ်ဒီး မူဒါလၢကဆၢ တၢ်အိၣ်ဒီဖျိဆၣ်ဂံၣ်သနီၣ်ဒီး လၢတၢ်ဆၢန့ၣ်ကလံၤဆူပ သိၣ်အပူၤ, ညၢၣ်ထူၣ်လၢအဖျဲးဒီး တၢ်ဟူးတရဲၤဒၣ်အတၢ်.
Snorkeling	တၢ်ယူၤထံၣ်ပီၢ်ထံၣ်အိၣ်ဒီးမဲၣ်ထံၣ်ကလၢယူၤထံၣ်ဒီးပီၤလၢပုၤသါကလံၤအဂီၢ်, နီၣ်ဒိသါယူၤထံ,တၢ်ထံပိးလိ
Socialism	စီရၢၣ်လုးသနူ
society	ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိကရူၢ်လၢအဘၣ်ယးလိၣ်သး ဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်ဒီးမၤတၢ်တပူၤယီ လၢကရူၢ်ဒီဖုညါအ တၢ်ဂ့ၤအဂီၢ်. (တၢ်အိၣ်ဆိးယုၣ်တပူၤယီ)
sodium vapor lights	မ့ၣ်အူဖျၢၣ် (သၣ်) လၢအအိၣ်ဒီး sodium အတိၢ်လိၣ်ယုၣ်ဒီး neon ဒီး argon ဂၢၢ်သဝံ
Solar	လၢအဘၣ်ယးဒီးမုၢ်
solar energy	ဂံၢ်ဘါလၢအဖဲလၢမုၢ်အအိၣ်. (မုၢ်လၢဂံၢ်သဟီၣ်)

Solar energy	မုခ်အတင် (မုခ်ဂံ), မုခ်အသဟိန်, မုခ်အင်ဂံသဟိန်, မုခ်လင်ဂံ, မုခ်လင်ဂံသဟိန်
Solar radiation	မုခ်အယဲ, မုခ်ပီဂျီထီ
Solar system	မုခ်အကရူ, မုခ်ဒီးမုခ်ပျဉ်အနုဉ်ဖိထာဖိ
solar wind	တင်သူးတင်သုဉ်အယဲ (particles) လာအအိဉ်ဒီး လီစိကမီဒီးယွလာအချူတုင်လာ အအိဉ်ထီဉ် ဒီးဟဲဝဲလာမုခ်အချူအကတင်တကထာ. (မုခ်လင်ဆါယဲ)
solenoid	ထးသွဲသဝံအကဝီလာ အအိဉ်ဒီး လီစိကမီလာအသဝံတရံး အသးတဘျူးဝီဒီးမတင်ဒ်ထးနါ တခါအသီး.
solid	တင်အကိဉ်လိဉ် - တင်အသံးအကဉ်(matter)အိဉ်သးတမံလာအအိဉ်ဒီး volume တင်နီဉ်လီ တင် ဒီး အကုဉ်အဂီလီတင်. (တင်ဒီလိဉ်)
Solid	သံးကင်ကိဉ်လိဉ်
Solid	တင်ကိဉ်လိဉ်
solid-state component	လီမုဉ်ယွစါ (circuit) အကူဉ်တခါလာ လီမုဉ်ပနီဉ်ဘဉ်တင်ပင်အီလာ တင်ကိဉ်လိဉ်တမံ.
Solstice	တင်အကတီဖဲမုခ်အိဉ်ယံကတင်ဒီးဟိဉ်ကွီမုခ်, မုခ်သကူဟိဉ်ကွီမုခ်ကတီ
solubility	တင်ထီဉ်တခါလာ (solute) တခါပွဉ်ထီဉ်ဝဲလာ (solvent) တခါအပူဖဲတင်မတင်အီအပတီ လီတီ တပတီအခါ.
Soluble	ပွဉ်လီလာထံကျါသ့
Soluble	ပွဉ်လာထံကျါသ့
solute	တင်ပွဉ်လီတခါလာ ပွဉ်ဖျိဉ်ထံ (solution) အပူလာအဘဉ်တင်မပွဉ်လီအီလာ solvent. (ပွဉ်လီ)
Solute	မုခ်တင်ကိဉ်လိဉ်လာအပွဉ်လီလာထံကျါသ့တဖဉ်န့ဉ်လီအဒိ-ပမုခ်မအံသဉ် ထံန့ဉ်အံသဉ်လာအပွဉ်လီလာထံကျါအံပကိးလာ(solute)န့ဉ်လီ.
Solute	တင်လီပွဉ်လာထံကျါသ့
solution	ပွဉ်ဖျိဉ်ထံ - ထံဖျိဉ်ကျဉ်ကျီဂုဂုတခါလာ အအိဉ်ဒီးသူးသုဉ်ဒ်သီးသီးယူဖီးလိဉ်သးခဲလာဉ်. (တင်ထံလီပွဉ်)
Solution	တင်ထံကျဉ်ကျီ-မုခ်ကိဉ်မုခ်တမုခ်ကိဉ်ဖျိဉ်ခံမံမုတ်မုခ်အါန့ဉ်ခဲမံလာယုဉ်အသး လာတင်အထံအကျါ, ဒီးကိဉ်မုတ်မုခ်ကိဉ်ဖျိဉ်လာတင်အထံအကျါအံပကိးလာ ခဲလာဉ်
solvent	ပွဉ်ဖျိဉ်ထံ လာအအိဉ်အါကတင်ဒီးဒူးအိဉ်ထီဉ် solute အတင်ပွဉ်လီ. ပွဉ်ဖျိဉ်ထံတခါလာအဒူး အိဉ်ထီဉ် solute အတင်ပွဉ်လီ. (တင်ထံမပွဉ်လီတင်)
Solvent	တင်ထံလာအဒူးလီပွဉ်တင်-မုခ်တင်အထံလာအမပွဉ်လီဝဲသ့, အဒိ-ပမုခ်မ အံသဉ်န့ဉ်ထံအံပကိးလာ(solvent)န့ဉ်လီ.

Solvent	တၢ်ထံလၢအဒူးလီၤပံၤတၢ်
somatic nervous system	နၢၢ်အကရူၢ် (လၢအပၤတၢ်မၤဒၣ်ဝဲအသး သ့ၣ်တဖၣ်)
sonar	ကျိၤကျဲတခါလၢတၢ်ယုန့ၢ်တၢ်အသီၣ်ဝးလၢ လၢအဘၣ်တၢ်ဆဲးကဒါ.
sonogram	တၢ်ဖျါကလုၤလၢ အဖျါထီၣ်ဝဲ ဒီဖျါတၢ်သီၣ်လၢအဖျါတုၣ်ကွံၣ်ပနၢ်ဟူၣ်တၢ်အဝးလၢပိးလီ (ultrasonic waves).
sori	in fern - fern လၢအအိၣ်ဒီး ချံၣ်ကဒံလၢ အလၢဒိအဖီလၢ.
sound	တၢ်တံၢ်တၢ်တခါလၢအလဲၤဒီတၢ်တမံၤမံၤ ဒ်ကွီၤထူၣ်ဝးလၢ (longitudinal wave) အသိး.
South pole	ကလံၤထံးဟီၣ်စိး
Space	မူပျီ
Space	ပီပျီ (မူပျီ)
Space	မူပျီ
species	ဒုၣ် - (organism) လၢအကရူၢ်ဒီးသိးလိၣ်သးဒီးလၢဒုၣ်အကျါတဒုဒီး တဒုလုၤလိၣ်အသး (ဘၣ်စီ) သ့ၣ်သိး ကမၤအါထီၣ်စၢၤသ့ၣ်. (အကလုၤလီၤကံၢ်, အတူၢ်ဒ်သိး)
Species	တၢ်သးသမူအကလုၤလၢထံကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ,လၢခိခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ
specific heat	တၢ်ကိၢ်ဂံၢ်ဘါပဲၤအံၤပဲၤန့ၤလၢ အလိၣ်ဝဲဒ်သိး ကမၤအါထီၣ်တၢ်တမံၤလၢအအိၣ်ဒီး (တၢ) Kilogram အတၢ်ကိၢ် (၁) Kevin.
spectroscope	ပိးလီတခါလၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ကကွၢ်တၢ်အလွဲၢ်အကလုၤကလုၤလၢ အအိၣ်ထီၣ်ဝဲ လၢထံးခံတဒ်သိးသိးလိၣ်သး အါပူၤ.
Spectrum	တၢ်အလွဲၢ်တဖၣ်ဆဲးဖးဒ်သိးလၢတၢ်ကွဲၤပူၤ, တၢ်လွဲၢ်ဆဲးတၢ်ကွဲၤ,တၢ်ကွဲၤလွဲၢ် ဆဲးအလွဲၢ်
speed	တၢ်ဒုၣ်စၢၤလၢတၢ်တမံၤလဲၤ ဒီဂံၢ်ဝဲလၢဆၢကတီၢ်တယုန့ၢ်အပူၤ. (ချ့တုၣ်)
Speed	တၢ်ချ့အယုၣ်
Speed	တၢ်ချ့အယုၣ်
Spem cell	ဖါချံမ့တမ့ၢ်ဖါဒ်-ဖါချံလၢအဒူးသၣ်ထီၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ်ဒူးဒါထီၣ်တၢ်လၢမိၢ်ချံ ပူၤ(မိၢ်ဒါပူၤ)
sperm	ဆိုးယၢ် - ခွါအစၢၤအသ့ၣ်ချံ.
sperm	ခွါကူး (sex) cell သ့ၣ်တဖၣ်. (အဆိုး)
sphincters	ညၣ်ထူၣ်ကစီၤကျိၤ သ့ၣ်တဖၣ် လၢအပၤတၢ်အိၣ် အတၢ်လဲၣ်ဟဲထီၣ်

	ဆူဟာဖာ(ကဖု) ပူလ.
sphygmomanometer	ပိးလီတခါလၢ အထိၣ်သွၣ်အတၢ်ဆိၣ်သနံး. (blood pressure)
Sphygmomanometer	စၢၤခိၣ်မၤနီၣ်မံထၢၣ်-တၢ်ပိးတၢ်လီတကလုၣ်လၢပူၤထိၣ်သွၣ်တၢ်ဆိၣ်သနံး (BP = blood pressure)
spicule	လၢ sponge (ကုၤပိၣ်လဲၣ် - ထံသဘွဲလိၣ်) တၢ်ပနဲၣ်စူခိၣ်လၢအလီၤဂၢၢ်ဒီး တီၣ်လဲဖျါကလၢ (crystal) ဖဲတၢ်ကွၢ်အီၤလၢမဲၣ်ထံကလၢပီၤ (microscope).
Spin	လဲၤတရံးအသး,အူတရံး,ဆူရံး
spinal cord	nerve tissue ထူၣ်တီၣ်တီၣ်လၢ အအိၣ်လၢ ပျီၣ်ယံအပူၤဒီးစၢၤဆဲးခိၣ်န့ၣ်ဆူ nerve အါခါလၢ nervous system အကနူၤဝးဝး. (ဆဲမုၢ်ဆဲဘိ)
Spinal cord	ထူၣ်ပျါမိၢ်ပျါ
spindle fibers	ပီၤပြဲဖိလၢအအိၣ်ဖဲ centriules သ့ၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤဖဲ mitosis ကတီၢ်.
spirilla	bacteria လၢအကွီၤသဝံးအသးထီထီဖိ.
Splenomegaly	ကမိညိး
spongin	လၢ sponge - protein စၢၤယဲၣ်စၢၤယိၣ်တကလုၣ်.
Spongy layer	လၢစိၣ်ဆုၢ်တၢ်ကကြၢၤ-သ့ၣ်လၢအကကြၢၤအံၤအိၣ်လၢ(spongy)ဒီး (epidermij)အဖီလၢကကြၢၤအဘၢၣ်စၢၤဒီးမုၢ်ကကြၢၤတခါလၢအဟံဖိၣ်ယၢ် ကလံၤဒီးစိၣ်ဆုၢ်(photosynthesis)န့ၣ်လီၤ.
spontaneous generation	တၢ်ဆိကမိၣ်ကမၣ်တခါလၢ အမ့ၢ်ဝဲတၢ်အသးသမူအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟဲအိၣ်ကဲထီၣ် အသးလၢတၢ် သး သးသမူတအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.
sporangia	တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ချံၣ်ကံး.
spore	တၢ်ချံၣ်ကံး - cell ဆံးဆံးဖိလၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဆူ organism အသီသ့ဝဲ. (တၢ်ချံ တၢ်ယၢ်)
sporophyte	ကတီၢ်တကတီၢ် လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ ကဲထီၣ်အိၣ်မူအဝီအပူၤ ဖဲတၢ်မုၢ်ထူးထီၣ် spores လၢစၢၤ သ့ၣ်ဂီၢ်.
sporophyte generation	တၢ်တအိၣ်ဒီးမိၢ်ဖါအတၢ်အိၣ်ယုၣ်, တၢ်မုၢ်စၢၤအါထီၣ်ဒီဖျိ spore.
Spray	သဖုံ/ ဖုံ (ဘၣ်စိၣ်)
Spray can	ထံခးဒၢ
Spring	ထးစပျၢ်,ထံမူ,ထံထီၣ်ပၢ်
Spring	တၢ်ဂီၢ်ဒီးတၢ်ကီၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ်, ထံမူ, မိ, တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သိကတီၢ်

Spring scale	နှုတ်တိုက်နိတ်ထိပ်
Spring seall	ထေးပယုန်, နိတ်ထိပ်တတ်ယာ
spring skill	ထံမူ, ထံထိပ်ပတ်,
Spur	ကစားအဒူး, ကစားအယွဲ, ကစားဆွတ်ဖး, ကစားဆွတ်ထိပ်(သး)
Stalactite	လတ်မဲလီထဲလတ်လတ်ကအိပူခိဖျိလတ်ထုတ်ထံတဖတ်ဟဲယွဲလီဒီးကျထိပ်အသး , လုပျိတ်စဲ, လတ်စဲ, လတ်လီထဲလတ်လီထဲ
Stalagmite	လတ်မဲဆတ်ထတ်လတ်လတ်ကအိပူခိဖျိလတ်ထုတ်ထံတဖတ်လီစီဒီးကျထိပ်, လုပျိတ် ထုတ်, လတ်ဆိမဲ
stamen	ဖိအဖိအကွတ် လတ်အမဲအထိပ်စဲသွတ် (ဖိအဖိအိဂတ် (organ) လတ်အဒူးကဲထိပ်တတ်သတ်).
Stamen	ဖိဖိကျိတ်
standing wave	ဝးလတ်ခါလတ်အဖျိဒ် အဆတ်ထတ်လတ်လီအပူ, အနိတ်နိတ်တခိမုတ်ဝးလတ်ခါလတ်အမဲတတ်တတ် လိတ်သးဖဲအိဂတ်လိတ်သးအခါ. (လတ်ယွဲလတ်ကနိ)
starch	carbohydrate သတ်တတ်ဘုတ် (complex) လတ်မုတ်တတ်တိပတ်ကိတ်ဘိလတ်အပူ.
Starch	စတတ်ခွဲ-(Carbohydrate)အကလတ်လတ်အဒူးကဲထိပ်(glucose)အမိတ်လိတ် ခွဲဒီးဘတ်တတ်သူအိမတ်တတ်ဖိတ်ယတ်အိတ်လတ်မုတ်တတ်ဘိအဂိ
State	အတိပတ်တိတ်, ပတ်ဖျိတဲဖျိ
State (n)	တတ်အပတ်တိတ်
State (n)	စီပိတ်ပတ်
State (n)	တတ်ဖိတ်လံ
State (v)	အတိပတ်တိတ်
Statement	တတ်တဲဖျိထိတ်တတ်
Statement	တတ်တဲဖျိထိတ်တတ်
states	ကုတ်ဂီသတ်မဲ (ကိတ်လိတ်, အထံ, တတ်သဝံ) လတ်တတ်သွတ်တဖတ်အိတ်သး. (မုတ်တတ်ဒ်မုတ် တတ်အသိး)
static discharge	လီမုတ်ယွဲအတတ်လီမဲဖဲလီစိကမီယွဲထိတ်ကွတ် လတ်တတ်မဲအပူ.
static electricity	လီစိကမီအတတ်ဒိတ်ထိတ်အထိတ် လတ်တတ်မဲအပူ.
Static electricity	လီဂတ်-မုတ်လီအဂိတ်စိတ်ကလတ်လတ်အအိတ်လတ်တတ်ဖိတ်လံအပူမုတ်တမုတ်အ ချာဒီးလဲခိဖျိဝဲလီပျိတ်တနတ်ဘတ်.
Steep slope	တတ်လီဘတ်ဆိတ်
step-down transformer	transformer လတ်လီပျိတ်လဲ (လီမုတ်) မဲစုလီလီမုတ်စိကမီ (အ voltage). (ဘိးစုထြဲစဖိမတ်, ဘိးစုလီစိတ်ဒ်)

Steppe	စတေး, နိုဗ်ပျိုလတ်ထံန့်အီလတ်ကျီ, စတေးနိုဗ်ပျို, နိုဗ်ပျိုအမံ, ရှာရှီနိုဗ်ပျို
step-up transformer	transformer လာအမာအါထီဉ် လီမုဉ်စိကမီအာ votage. (ဘီးအါထြေစဖိမာ်, ဘီးအါလီစံဉ်ခိဒါ)
stigma	လာဖီ - ဖီအမိဂ်အကူဉ် (pisfil) သလဲဉ်ဒဲးတကူဉ်အစိးနါ - pisfil မုဉ်ဖီအမိဂ်အကူဉ်လာအမာ အါထီဉ်စာသွဉ်.
Stigma	ဖီမိဂ်ဘိခိဉ်ထိး
Stigma	ဖီအမိဂ်အပြူးအစိ, ဖီမိဂ်တၢဒံဉ်လီဉ်
stimulant	ကသံဉ်တခါလာအမာချထီဉ်နီဉ်ကစၢ် အကျဲကျီ. (ကသံဉ်ဂံဉ်ဘါ)
stimulant	ကသံဉ်တခါလာအမာချထီဉ်နီဉ်ကစၢ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲ. (ကသံဉ်ဂံဉ်ကုဉ်ထီဉ်)
Stimuli	စတံမုဉ်လံ-ခိဉ်ယၢလၢနမိဂ်ပုဉ်ပုဉ်မုဉ်ဂုဉ်, နမိဂ်ပုဉ်အချာမုဉ်ဂုဉ်လၢအဒုးဟူးဒုး ဂဲနၢသ့တဖဉ်
stimulus	organism အိဉ်တၢ်အလီဉ်ကဝီဝးဝး အတၢ်လဲလိဉ်သးလၢအဒုးအိဉ်ထီဉ် အဝဲသ့ဉ်အဟူးဂဲ ဆါ.
Stimulus	စတံမုဉ်လၢလၢးစိလၢထိး-ခိဉ်ယၢလၢအတၢ်လဲလိဉ်လၢအလဲလိဉ်နမိဂ်ပုဉ်အတၢ်ဟူး တၢ်ဂဲ. အဒိနမုဉ်ထိးဘဉ်သပၢလၢအကီတဖျၢဉ်န့ဉ်နမိဂ်ပုဉ်ကဒုးထူးက့န စုမုဉ်လၢသပၢအံဉ်ကီအသိ
stomach	ဟၢဖါ - ညဉ်ကူဉ်ထၢဉ်ဖီကွၢ်ဂီၤ န် "J" အသိးလၢအအိဉ်လၢ ဟၢဖါလၢအအယုဉ် (အယဲဉ်) လဲဉ် ထီဉ်ဒီးတူဉ်လိဉ်တၢ်အိဉ်ခဲလၢလၢ အဘဉ်တၢ်ယုဉ်လီၤအီၤ.
stomata	တၢ်ပူဉ်ဟီလၢသ့ဉ်လၢအကလုဉ်အဖီလၢတပၢလၢအယုဉ် Oxygen ဒီး carbon dioxide ဟဲန့ဉ်ဟးထီဉ်ဝဲ. (သ့ဉ်လၢကလံပူဉ်)
Stomata	စတီမၤထၢ-သ့ဉ်လၢအကိပူဉ်လၢအဒုးဟဲန့ဉ်ဟးထီဉ်ထံ, အိးကစံဉ်ကူဉ်ဒီး ကဉ်ဘိဉ်ဒုဉ်အိးစိးလၢအပူဉ်.
Storm	ကလံမုဉ်
Stratosphere	ကလံလၢအအိဉ်ကစီထီဉ်လၢပိဉ်လဲဉ်ထံမဲဉ်ဖဲခိဉ်လွံမံလၢဒီးတဆံမံလၢ အဘၢဉ်စၢ, (စထြေထီကလံဟု), ထီလီၤတကျီ, ကလံထီလီၤတကျီ
Straw	ထီဘိ (တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ)/ ဘုလီဘိ
stress	နီၤကစၢ်ဒီးသးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲဆါ လၢအဒုးပျံသးတၢ်, တၢ်တၢ, မုတမုဉ် တၢ်တံဉ်မုဉ်တံဉ် တံဉ်ဟဲဘဉ်အီၤသ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ်. (ကီၤဘဉ်တၢ်)
Stress	တၢ်လၢအဒုးအိဉ်ထီဉ်နထုဉ်နပျၢသွံးလီၤမုတမုဉ်ယိဉ်ထီဉ်, အဒိ-တၢ်ပျံတၢ် ဖူး, တၢ်သ့ဉ်ဟူးသးဂဲ, တၢ်ဘဉ်ယိဉ်, တၢ်သးခု, တၢ်သ့ဉ်အုးသးအုး
structural formula	တၢ်ပဉ်ဖျါဘဉ်ယး molecule တဖျၢဉ်အကလုဉ်, အနီဉ်ဂံဉ်, ဒီး atom အတၢ်ရဲဉ်ကျဲသး.

style	ဖီ - postil အသးလဲင်ဒဲးတကူင် for pistil - see same
Style	ဖီမိက်ကျိဘိခါင်သး
Subatomic	တၢ်လၢအအိၣ်လၢ(atom)အပူၤ
Subatomic particies	(particles)လၢအအိၣ်လၢအထၢၣ်မိအပူၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်-(electron, neutron and proton)သ့ၣ်တဖၣ်
sublimation	တၢ်အိၣ်သးအတၢ်လဲလိၣ် လၢအမ့ၢ်တၢ်ကိၢ်လိၣ်ဆူတၢ်သဝံတဘျီယီ. တလဲၤဒီဝ်တၢ်ထံအပ တီၢ်ဘၣ်(တၢ်အကျိၤကျဲညီန့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကိၢ်လိၣ် ဆူတၢ်အထံဝံၤမးဆူ တၢ်အသဝံ)
subscript	နီၣ်ဂံၢ်လၢ chemical formula အပူၤလၢအပၣ်ဖျါ atom အိၣ်ပွဲၤဖျါလၢ အပူၤ (မ့တမ့ၢ်) molecule သွဲစီ (carbon) အတၢ်စးသတြီၤ (ratio) လၢယါယုၣ်ဖျိၣ်တခါ အပူၤ.
Substance gardening	တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးထဲတန့ၣ်အဂီၢ်, နီၢ်တန့ၣ်သ့ၣ်ဆုၢ်ဆၣ်
subsoil	ဟီၣ်ခိၣ်ညၢၣ်ထွၢ်အကထၢလၢ အအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ညၢၣ်ထွၢ်အဖီခိၣ်ကတၢ် တကထၢအဖီလၢ - အိၣ်ဒီးသ့ၣ်လၢအ့ၣ်ကျၢၣ်စ့ၤကိၣ်ဒီးလၢၢ်ယဲးယီးအါန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ညၢၣ်ထွၢ်အဖီခိၣ်က တၢ်တကထၢ.
Substance	တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဒိ-သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတမံမလၢကဘျီထီၣ်ဟံၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ.
Substance	အကျိၤအကျဲ/ တၢ်ဖိတၢ်လံၤကလုၢ်
substituted hydrocarbon	hycrocarbonလၢ hydrogen atom တဖျါ မ့တမ့ၢ်အဖျါ ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အ လီၢ်လၢ သွဲစီဂုၤဂၤအ atom သ့ၣ်တဖၣ်.
Subterranean (adj)	လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီလၢ, လၢဟီၣ်ဖီလၢ
succession	တၢ်လဲလိၣ်တူၢ်ရဲၣ်လၢပတဲဆိသ့ၣ်လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်အိၣ်ဆိးတပူၤယီလီၢ်လၢ ဆၢကတီၢ် ယံၣ်ထီၣ်အပူၤ.
Sufrage area	မဲၣ်ဖံးခိၣ်အအုရုယၢ်ခဲလၢၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်,အဒိ-တလၢလၢအအိၣ်(၆)ကပၤတဖၣ်, အမဲၣ်သ့ၣ်တကပၤအအုရုယၢ်မ့ၢ်အိၣ်(1cm2)န့ၣ်,တလၢတဖျါအုၤအ (surface area)ခဲလၢၤကအိၣ်(6Cm2)
Sugar	အံၤသ့ၣ်ဆၢ-မ့ၢ်ကဲအမံၤလၢအိၣ်ဒီးအံၤသ့ၣ်ဆၢ(sucrose,glucose)ဒီးအဂၤ တဖၣ်
Summer	တၢ်ကီၢ်ခါ
superconductor	တၢ်တမံၤလၢ အတအိၣ်ဒီးတၢ်တြီတံၣ်တံၣ်လီမ့ၢ်ယွၤလၢ အယွၤဒီအီၤကပၤထၢၣ်ဖိ.

supernova	တၢ်ပိၣ်ဖးလၢအမၤသ့ၣ်ဖးကွံၣ် ဆၢ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်.
supersaturated solution	တၢ်ယၢ်ယုၣ်တခါလၢ အအိၣ်ဒီး solute လၢအပံၣ်လီၤတၢ်အါန့ၣ်ဒီး အတၢ်ဟံးန့ၣ်ပံၣ်လီၤ စိကမိၤ လၢတၢ်စံးဆိပၣ်လၢ တၢ်ကိၣ်ပနီၣ်တကတီၢ်အပူၤ (အဒိ - ပဒၢန့ၣ်အံၣ်သ့ၣ်ဆူထံကျိဒီး အံၣ်သ့ၣ်ပံၣ် လီၤကွံၣ် - ပဒၢန့ၣ်အါထီၣ်အံၣ်သ့ၣ်တုၤပံၣ်လီၤ တသ့လၢဒီးအိၣ်လီၤဒးလၢ တၢ်ဖိလၢအခါပစံး လၢ တၢ်ပံၣ်အထံ (solution) အံၤမ့ၢ် super aturatend အလီၤ.
Supplementary contour	ခိထီၣ်မၤပဲၤ, ပနီၣ်မၤပဲၤခိထီၣ်
Support	ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ
Support	ဆိၣ်ထွဲ
surface wave	ဝးလၢ တခါလၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ media ခံခါအဘၢၣ်စၢၤ.
Surose	ခြိးစံး-အံၣ်သ့ၣ်ဆၢအကလုာ်
suspension	ကျဲၣ်ကျိဖျိၣ်အထံတခါလၢဆၢ တၢ်အကူၣ်အက့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ထံၣ်အီၤသ့ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ် ထုးဖး ကွံၣ်အီၤသ့ဒိဖျိ တၢ်ပၣ်လီၤဒးကွံၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပံၣ်ကွံၣ်အီၤ. (တၢ်ဟူးပယုၣ်,ပယုၣ်ဒိစပရုၣ်,ချံၣ်)
Suspension	တၢ်ယုၣ်လဲၣ်ထီၣ်
Suspension	တၢ်ယုၣ်လဲၣ်ထီၣ်,တၢ်လဲၤပယုၣ်(ဒ်ချံၣ်)(ကါချံၣ်)
Suspension	တၢ်ကျဲၣ်ထံလၢအဒုးပံၣ်လီၤတၢ်တန့ၢ်လၢၤဘၣ်,တၢ်ကျဲၣ်ထံအံၤပကိးလၢ (suspension)န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်တၢ်ကျဲၣ်ထံတကလုာ်ဒီးတၢ်လၢအကျဲၣ်ကျိယုၣ် အသးလၢတၢ်ကျဲၣ်ထံအပူၤတပံၣ်လီၤခဲလၢၢ်ဘၣ်,တၢ်ကျဲၣ်ထံအံၤပကိးလၢ (suspension)
sustainable yield	တၢ်ပဲၤအံၣ်ပဲၤန့ၣ်လၢ ပစူးကါဒီးမၤပဲၤအီၤသ့ဒိဖျိ တၢ်ကူးဖျိၣ်က့ၤဒီး မၤပဲၤတၢ်လိၣ်လၢခါဆူ ညါ ဝီၢ်ပဲၤသိးသိး.
sweat glands	ပီၤပြဲသဝံးဖိလၢအဘၣ်တၢ်ကဝီၤဘၣ်ယၢ်လၢ ပီၤမ့ၢ်ပြဲလၢပဖံးဘၣ်လၢ, ထံဒီးအံၣ်သ့ၣ်သ့ထီၣ်အ သး လၢသ့ၣ်ပူၤဆူကပၤထၢၣ်ဖိအပူၤ. (ကပၤဒံၣ်ပံၣ်)
swim bladder	က့ၢ်ဂီၤခွဲတခါလၢညၢၣ်အိၣ်ပူၤလၢ အပူၤဝဲဒီးတၢ်သဝံလၢအမၤဂၢၢ်မၤစၢၤညၢၣ်ယံၣ်အါသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိး ကထီၣ်ဂၢၢ်ထီၣ်ထီၣ်ဖိအသးဖဲ ထံအယိၣ်လၢ အတဒ်သိးလိၣ်သးစုၣ်စုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.
Syllable	လံာ်သိၣ်ဒိၣ်ပြဲ
symbiosis	organismကလုာ်အတၢ်ဘူးတံၢ်လိၣ်သးလၢအစ့ၤကတၢၢ်ခံကလုာ်အကျိတကလုာ် ဒီးနီၤ တၢ်န့ၢ် ဘျး.
symbol	ပနီၣ် - ညီန့ၢ်လံာ်ဖျၢၣ်တဖျၢၣ် မ့တမ့ၢ် ခံဖျၢၣ်က့ၢ်ဂီၤအစုၣ်လၢ အပၣ်ဖျိသ့းစိ (characters) တခါခါ(တၢ်မၤနီၢ်အဒိ,တၢ်မၤနီၣ်က့ၤဂီၤ)

Symbol	လံာ်ဒိဖျာ်ဖုာ်,လံာ်ဒိဖျာ်ပနီာ်
Symbol	တံာ်ပနီာ်
Symbol of genetic	စၢၤသ့ၣ်လံာ်ဖျာ်ဒိ-(genetic)အလံာ်ဖျာ်ဒိာ်တဖၣ်ဒ် -A(adenine),T(thymine), G(guanine)and C(cytosine)တဖၣ်အသိး
symmetry	တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်ယုၤဖိးကိးကပၤလၢာ်လၢ တၢ်မိာ်ပုၤအကူာ်အကသ့ၣ်တဖၣ်အိာ်သးဝးတရံး ပနီာ်ဖိးတခါ မ့တမ့ၢ်နီာ်တဘိၤ. (ကွၢ်ဖျါဘၣ်ဂီၢ်ဖိးဒု)
Symmetry	စၢၤမံၤတြၢၤ-တၢ်ခံမံၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ခံခိလၢအဒံးသိးလိာ်အသး,အဒိ-နကျိတယုာ် သ့ၣ်တဖျာ်ခံခိန့ၣ်တယံသ့ၣ်ခံခိအံၤကဒံးသိးအသး(တၢ်သးသမူလၢ အအိာ်ဒိးအကွၢ်အဂီၢ်လၢလၢပုၤပုၤ)
synapse	တၢ်အိာ်ဖိလၢ axon အစိးနီၤဒီးကွၢ်ဂီၢ်ဆူ ညါတခါအဘၢာ်စၢၤ far axon - see same
Synapse	တၢ်လိာ်လိၤဟိလၢထူၣ်ပျါနၢာ်ခံဘိအဘၢာ်စၢၤန့ၣ်ပကိးလၢ(synapse)
Synoptic chart	မူခိာ်ကလံၤသီၣ်ဂီၢ်အဟိာ်ခိာ်ဂီၢ်, မူခိာ်ကလံၤသီၣ်ဂီၢ်အလံာ်တိၤဖျါ
synthesis	ကသံၣ်ကသီ အတၢ်မၤဖျိာ်ဆၢသကိး (chemical reaction) လၢတၢ်ယိယိတမံၤ မ့တမ့ၢ်ခံမံၤ ပာ်ဖျိာ်အသးဒ်ကကဲထီၣ်တၢ်အသဘံၣ်ဘုၣ်သး အသီတမံၤ. (တၢ်ဟံ ဖျိာ်ဒုးကဲထီၣ်)
Synthesis reaction	ကၢ်အတၢ်ဒိဆၢလၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တခါယိ,အဒိ- $2H_2 = O_2 = 2H_2O$
synthetic	တၢ်တမံၤလၢစးဖိကဟံၣ်မၤထုးထီၣ်အိၤ. (တမ့ၢ်ကဲထီၣ်သးဒုာ်ဝဲဒ်န့ၣ်ဆၢာ်လုၢ်လၢအသိး). (တုကဲထီၣ်န့ၣ်တၢ်)
syrinx	ထီၣ်အကလုာ်ဒၢၤ.
Syrup	တၢ်ဆၢထံနၢမူ
system	သန့ကွၢ်ဂီၢ်ဒွဲ (အိာ်ဂၢ်) ကရူၢ်လၢအမၤသကိးတၢ်. (ကျဲသန့)
System	
System	ကျဲသန့,အကျိၤအကွၢ်
System	ဟံဖျါ (တဲဖျါ)
T cell	lymphocyte တခါလၢအန့ၣ်ပနီာ်တၢ်ဆါအယၢ်သ့ၣ်တဖၣ် (pathogens) ဒီးပနီာ်လိၤဆီကွံာ် pathogen တခါဒီးအဂၤတခါ.
Table	လံာ်တိၤယုၤ,လံာ်တိၤကျိၤ
Table	လံာ်တိၤကျိၤ
taiga	သ့ၣ်လၢဟ့ထီဘိ (evergreen) အသ့ၣ်ပုၤလၢ Tundra အကလံၤထံးတကပၤ For Tundra- see same
tapole	ဘၢာ်ဘိ - ဒုာ်/ဒုာ်သ့ၣ်အဖိးထီၣ်သီ. (ဘၢာ်ခၢ်)

taproot	ဝံင်မိဂ်ပုဂ်လၢအစဲၤလီၤ သးဘျၢဘျၢယုၣ်ယုၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢ,ထီၣ်ဒီးတလဲၣ်ဒဲးဒဲးသဘၣ်ဘီတံၢ် မ့တ မ့ၢ်အိၣ်ဒ်တၢ်အဒိၣ်/တံၢ် အသိးဒဲးသဘၣ်ဝါတံၢ်အသိး. (ဝံင်လီၤအိထံ)
tar	တၢ်တမံၤလၢအသ့ဒီးစဲဘူးလၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဲဲ ကသံၣ်လၢတၢ် တၢ်ဆိအိၣ်လၢမ့ၣ်ဘူ (တၢ်ဘူးသ့)
target cell	cell လၢနီၣ်ကစၢ်အပူၤ လၢအသ့ၣ်ညါပနီၣ် hormone အကသံၣ်ကသီကွၢ်ဂီၤ, cell လၢ hormone စဲယုၣ်သးဒီးအီၤ ဒီဖျိကသံၣ်ကသီကျိၤကျဲ.
Target cell	ထါကဲးထံစဲလ်-စဲလ်တကလုၣ်လၢအသ့ၣ်ညါ(တီၢ်န့ၢ်)(hormone)အကအိၣ် သ့ၣ်ထီၣ်အသးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
Taste	တၢ်အရီး
taxonomic key	တၢ်ပၣ်ဖျါအဖျိၣ် တူၢ်ရဲၣ်လၢအတဲဖျါ organism အကလုၣ်ကလုၣ် အနီၣ်ခိကွၢ်ဂီၤ.
taxonomy	စဲအုၣ်ပီညါလၢအယုၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်ဒီး သးသမ့သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးနီၤဖးအီၤဒ်အကလုၣ်ဒၣ်ဝဲအသိး.
Technology	စဲဖိကဟ့ၣ်ပီညါ-မ့ၢ်စဲအုၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်အကျိၤအကျဲလၢအဘျီထီၣ်တၢ် လၢပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိကသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ခဲလၢလၢအဘၣ်တၢ်တ့ထီၣ်ဘျီ ထီၣ်အီၤလၢန့ၣ်ဆၢၣ်အအိၣ်.အဒိ- Video, radio, teleation, computer, car, book ruler, pen, fan, cap , cup, pot, gun
Technology	စဲဖိကဟ့ၣ်ပီညါ
telescope	မဲၣ်ကလၢနီၣ်ပီၤတကလုၣ် - ပိးလီၤဘၣ်ယးဒီးမဲၣ်ချံတၢ်ထံၣ် လၢအဒုးဖျါကလၢဒိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ် လၢအယံၤသ့ၣ်တဖၣ်. (မဲၣ်ပီၤသးဘူး,ပီၤမဲၣ် ကလၢ)
Telescope	မဲၣ်ကွီၤယံၤ-မ့ၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤတမံၤလၢအမၤစၢၤပုၤဒ်သိးပကထံၣ်တၢ်လၢအ ယံၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.အဒိ-ပသုထဲလံၣ်ကိးလၢပကကွၢ်ဆၢၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ.
Telescope	မဲၣ်ထံကလၢစီၤကွီၤယံၤ (မဲၣ်ကွီၤယံၤ)
telophase	mitosis ကွၢ်ဂီၤအိၣ်သးပတီၢ်ဖဲအဆၢကတီၢ်လၢ cell သ့ၣ်တဖၣ်နီၤဖးလီၤအသးဝံၤကတၢ်ဝံ.
Telo-phase	ထဲလိဖုးစဲ-လၢ(mitosis)အပတီၢ်လွံၢ်ခါတခါ,Nucleus daughter cellsခံ ဖျါအဂီၢ်
Temperate	ဘၣ်ဒး, တအါတဖျါကဲၣ်ဆိး, တကီၢ်တခုၣ်ကဲၣ်ဆိး, ဘၣ်ဒးကီၢ်,ကီၢ်ခုၣ်ဘၣ် လိၣ်
temperature	တၢ်ထီၣ်တၢ်အကူၣ်အကူၣ်လၢ တၢ်တမံၤအပူၤအ kinetic energy အတၢ်ထီၣ်ယူ. (တၢ်ကီၢ်)
Temperature	တၢ်ကီၢ်စီၤ(တၢ်ကီၢ်တၢ်ခုၣ်)

Temperature	တက်ကီတက်ခုန်
Temperature	တက်ကီတက်ခုန်
Tendency	တက်မိန်မာအသး
Tendency	အဂီလီအိန်
tendon	tissue ဒူးစဲကျးအက္ခီ လာအဒူးဝဲဘူးညှပ်ထူန် ဆူတက်ယံအလီ. (အယံထူန်)
tendon	tissue ဒူးစဲကျးအဆိုင်တကလုန် လာအဒူးဝဲဘူးညှပ်ထူန်ဒီးတက်အယံ.
Tentacle	တက်အစုန်တက်အကမျီ. အဒိ- ပဝဲအစုအကမျီ, ကမျီ, မုဒီးကး
termal expansion	တက်တမံ ယူန်ထိုင်ယဲန်ထိုင်အသး လာအဘန်တက်မာကီထိုင်အီအယံ. (ကီယူန်တလုန်ထိုင်သး)
terminal	electrode အကူန် လာအအိန်လာ electrolyte အမဲန်ဖဲအဖီခိန် - အိန်စီးဖိုးသး.
Terminal	
terminal velocity	တက်လီတဲန်ဆူလုန်(ဆူဟိုင်ခိန်) တခါတချူအအါကတက်.
territory	လီကဝီတခါလာအဘန်တက်အိန်ဆိးဒီး ကဟုကယန်ဒိတဒါအီလာ ဆန်ဖိကီဖိ တဒုမုတမုန် တဖု.
Test tube	တက်မာကွါအကျီဘိ
Test tube	တက်မာကွါကျီဘိ
testes	ဘန်ယးဒီးဝံ - ကွါဝီဒွဲမာအါထိုင်စာသွန်လာအအိန်ဒီးဆိုး (ယာ).
testis	ခွါကွါဝီဒွဲလာအါထိုင် စာသွန်ဒီး အထူးထိုင်ဆိုးထံဒီး testosterone
testosterone	hormone လာအဘန်တက်ထူးထိုင်အီလာ testis လာအပာအပိန်ခွါအနီဒိကွါဝီ အတက်ဒိန် ထိုင် ဆူန်ထိုင်.
theory	hypothesis တခါလာအဘန်တက်ဆိုင်ထွဲအီ လာပုသုစဲအွန်အါဂါအတက်မာကွါ.
Theory	သံန်အိန်ရံန်-မုန်တက်ဆိကမိန်လာအမာစာတဲန်ပာ်တက်ဂုန်တက်ကျီနုန်လီ. သံန်အိန်ရံန်တဖန်အလီအိန်လာတက်ကဘန်မာကွါအီလာတက်မာကွါနုန် လီ.
Theory	သံန်အိန်ရံန် (တက်ခိန်တီ)
Theory	တက်ထိုင်တက်ဆိကမိန်လာအအိန်ဟ်စာ, တက်ထိုင်မိန်တက်အိန်ဟ်/ သံန်အိန်ရံန်, ထိုင်စိဒူးယာ်
thermal energy	တက်ကီဂံန်ဘါ-ဂံန်ဘါလာပုဘန်ယးဒီး တက်တမံအကူန်အကူအတက်ဟူးဂဲမုတမုန် တထြးအသး အ ယံ.
thermogram	တက်တုအတက္ခီတခါလာ အပန်ဖျါလီကဝီတခါစုန်စုန်

	အတင်ကိရိဇိဖျိတင်အလွဲအက လှင်က လှင်.
thermostat	ပီးလီတခါလါအရံကျဲဘၣ်လိင်တင်ကိရိ (အကိရိအခုၣ်). (သၣ်မိၣ်စး)
Third law of motion	တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်ဘျါသၢထံၣ်တထံၣ်-တၢ်မၤဘၣ်တၢ်ပျဲၤသီးဒီးတၢ်မၤဆၢတၢ် (action = reaction)
Third law of motion	တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီသၢခါတခါ
third prong	နီၣ်ဆွံ (plug) အတၢ်ဖျါသလၢၣ်ထီထီဖိလၢ အဒူးစဲဘူးပီးလီအကထးဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် အတၢ် ဘၣ်ယိၣ်ဖျဲးအလီပျဲၤလၢအဘၣ်တၢ်ဆွံလီၤအီၤ ဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢ.
thorax	တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်အကူၣ်လၢ အခၢၣ်သးတကူၣ်လၢအအိၣ်စဲဘူးဒီး အစုအခိၣ်ဒီးအဒံး. (သးနါပျၢ်,အီထု)
threatened species	ဒုၣ် (ဆၢဖိကိၣ်ဖိ/တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ) လၢအဘူးထီၣ်ကလီၤမၤ/ဟါမၤကွံၣ်ဝဲလၢခါဆူညါတစိၣ် တ လီၢ် အဆၢကတီၢ်. (အကလုၣ်လီၤမၤကွၢ်ကွၢ်,အစၢၤလီၤမၤကွၢ်ကွၢ်)
thymine	nitrogen base (၄) ခါအကျါတခါ လၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤလၢ DNA အပူၤ , အဝဲထီ ဘိဖျိၣ်ယုၣ်အသးဒီး adenine.
Tilted	ဒုခံ
timbre	တၢ်အသီၣ်အကံၢ်လဲခဲလၢၢ် အတၢ်ထီၣ်ယူ (average) အဖီခိၣ်.(တၢ်သီမုၢ်ကဟု ကညီၢ်)
tissue	cell ဒ်သီးလိၣ်သးတကရူၢ်လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်မၤလီၤလီၤဆီဆီ တမံၤလၢ organism အပူၤ. (အညၣ်ယဲၤ)
Tissue	ထူၣ်ယဲၤ-စဲလ်အကရူၢ်လၢအဒ်သီးလိၣ်သးလၢအမၤအိၣ်ထီၣ်က့ၣ်ဂီၤဒွဲလၢ တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိနဒီးဆၢဖိကိၣ်ဖိတဖၣ်အပူၤ,အဒိ- heart tissue, nerve tissue
To Condense	ဒူးကဲထီၣ်တၢ်သဝံက့ၤဆူတၢ်အထံ
To Freeze	ဒူးလီၤသကၤ
To melt	ဒူးပျံၣ်လီၤ
To vaporize	ဒူးသးဝံထီၣ်
tolerance	တၢ်အိၣ်သး လၢပျၢ်စူးကါကသံၣ်မူၤဘျိးစူးကါ ကသံၣ်ခဲအံၤခဲအံၤဝံၤဒီး, လိၣ်ဘၣ်ဝဲ ကသံၣ်အါ ထီၣ်အါအါထီၣ်ဒ်ကဒီးန့ၣ် တၢ်မၤသး/အဘျူးဒ်သီးလၢအခိၣ်ထံး. (မၤတယၢ်ဒိၣ်ထီၣ်)
topsoil	ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ထွၣ်အဖီခိၣ်ကတၢ်တကထၢ (ထွၢ်). (ဟီၣ်စီဘၣ်ခိၣ်)
total internal reflection	တၢ်ကပီၤအယဲၤ အတၢ်ဆဲးကဒါ လၢၢ်လၢၢ်ဆုဆုခီဖျိ medium တခါအတၢ်အိပူၤမဲၣ်ဖိခိၣ်.

toxic	အိန်ဒီးအစုန်. (ကဲထီၣ်အစုန်)
toxin	တၢ်အစုန်တခါလၢအမၤဘၣ်ဒိ organism သ့ဝဲ. (တၢ်စုန်တၢ်ပျါ)
tracer	radioactive isotope တခါလၢ အဘၣ်တၢ်လူၤထံၣ်ထွဲအီၤတဆိဘၣ်တဆိ လၢကသံၣ်က သီၣ်လိၣ်ဖျိၣ်မၤကတီၢ်မ့တမ့ၢ်လၢ စဲးဖီကဟၣ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤကျိၤကျဲအပူၤ.
trachea	ကလံၤကျိၤ - တၢ်ကျိၤကဆူးလၢကလံၤသူးထီၣ်သူးလီၤအသးလၢ တၢ်သါထီၣ်သါလီၤ ကလံၤကျိၤ ကျဲသနီၣ်အပူၤ. (ကသါ,ကလံၤကျိၤ)
Trachea	တြၢၤခံၤယၤ,ကိၣ်ယုၢ်ကလံၤကျိၤဘိ-ကလံၤကျိၤလၢပသါထီၣ်သါလီၤတၢ်လၢ အလဲၤန့ၣ်ဟးထီၣ်ဆူပပသိၣ်ပူၤ
tracheae	ကလံၤကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအပၤတၢ်သါထီၣ်သါန့ၣ် ကလံၤလၢကူၣ်ခိၣ် arthropod သ့ၣ်တဖၣ် အပူၤ.
Trade wind	ကၤတၢ်ကလံၤ, ကလံၤလၢအအူတၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်လၢတနံၣ်ဒီးတနံၣ်, က လံၤကၤတၢ်,ကလံၤမၤကၤ
trait	က့ၢ်ဂီၤခွဲတခါလၢ organism တကလုၣ်ဟ့ၣ်တ့ၢ်ထွဲအီၤလၢ အစၤအသ့ၣ်ဖိလံၤခီဖျိအ gene ဒၣ်ဝဲ . (တၢ်လီၤစၢၤကၢ်လိၣ်သး)
Trait	လုၢ်လၢ်သကဲးပဝး-တၢ်သကဲးပဝးလီၤဆီလၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤလၢတၢ်သး သမူအိၣ်တကလုၣ်အပူၤ,အဒိ-ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိန့ၣ်အခိၣ်န့ၣ်ဒိၣ်မ့တမ့ၢ်လံာ် ကြိကြၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်မ့ၣ်လၢအထီၣ်ဒီးအ့ၣ်
transfer RNA	RNA လၢ cytoplasm အပူၤလၢစိၣ်ခီ amino acid ဆူ ribosome အအိၣ်ဒီး ပၣ်ဖျိၣ်အီၤ ဆူprotein အသ့လၢအဒိၣ်ထီၣ်ဒ်ဒဲးအအိၣ်.
transformer	ပိးလီလၢအမၤအါထီၣ်မ့တမ့ၢ်မၤစ့ၤလီမ့ၣ်အူအ voltage.(လီစံၣ်ခီဒါ)
Transhumance	တၢ်သူးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ဆၣ်အလီၢ်
transistor	ပိးလီလၢအမၤသီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ပနီၣ်သီၣ်မ့တမ့ၢ်ဆီလဲသံ/ဆီလဲမူလီမ့ၣ်ယွၤ. (တြၢ်စံးစ ထၢၣ်)
transition metal	သွဲးစီတခါလၢကရူၢ် (၃) တုၤလၢကရူၢ် (၁၂) အပူၤလၢ periodic table အပူၤ.
Transition metals	စၢ်ထးအကလုၣ်လၢတၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤလၢအဂူၢ်၃-၁၂လၢ(periodic table) အပူၤ
transparent	တၢ်ကတီၢ်တထံၣ်လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ကတဲဖျါတၢ်တမံၤလၢအမၤပြုတၢ် ကပီၤဖဲအ ဘၣ်တၢ်လဲၤခီဖျိအီၤလၢ တၢ်ကပီၤအယဲၤအခါ. (ဖျါကလၢ)

transpiration	ကျိုကျတခါလၢထံလီၤမၢ်ကွံင်ဝဲဒီဖျိအီၤလၢ တၢ်ကဝီၤအယဲၤအခါ. (သ့ၣ်လၢၣ်စ့ၢ်ကွံင်ထံ)
Transpiration	ထံသဝံလၢအဟဲထီၣ်လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအဘၣ်အလီၤ
transverse wave	ဝးလၢတခါလၢအသုး medium ဆူတၢ်အိၣ်ဒီၣ်တူၣ်ပညိၣ်သးလၢ သန့ၣ်တီတီ (right angle) ဒီးပညိၣ်ကျိၤလၢဝးလၢလဲၤတၢ်.
trial-and-error-learning	တၢ်မၤလိသ့ၣ်ညါ လၢအအိၣ်ထီၣ်သးဖဲဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိမၤလိသ့ၣ်ညါတၢ်ဒ်ကမၤပုးအတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ် သးဂ့ၤဘၣ်ထီၣ်ဒီဖျိ တၢ်မၤဝံမၤက့ၤတၢ်တခါလၢ အမၤဝဲ.
Triple bond	တၢ်ဘျးစဲသၢခါ
Tropic	တၢ်ကီၢ်လီၢ်ကဝီၤ, တၢ်ကီၢ်ကျိၤတူၣ်
Tropic of capricorn	ကလံၤထံးတၢ်ကီၢ်လီၢ်ကဝီၤ, ကလံၤထံးတၢ်ကျိၤတူၣ်
Tropic of cancer	ကလံၤစိးတၢ်ကီၢ်လီၢ်ကဝီၤ, ကလံၤစိးတၢ်ကျိၤတူၣ်,
Tropic or Capricorn	တၢ်ပသိၣ်ဆါ
tropical rain forest	biome လၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤဘူးဒီး ဟီၣ်ကွီၤမုၢ် (equator) လၢ tropical လီၢ်ကဝီၤ ဖဲတၢ်စူၤဝဲကိးန့ၢ်ဒဲး.
Tropical rainforest	တၢ်စူၤသ့ၣ်ပုၢ်, သ့ၣ်ပုၢ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်ကီၢ်လီၢ်ကဝီၤ, တၢ်ကီၢ်လီၢ်ကဝီၤတၢ်စူၤသ့ၣ်ပုၢ်, ကလံးထံးတၢ်စူၤသ့ၣ်ပုၢ်ဟီၣ်ကဝီၤ(ပိၢ်)
tropism	တၢ်အမုၢ်အတၢ်သးအိၣ်ဆါ လၢပဝုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဘူးထီၣ်မုတမုၢ်ယံၤထီၣ်ဒီးတၢ်လၢ အဒုး ထီၣ်ဟူးဝဲၤထီၣ်အီၤတမံမံၤ.
tropism	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအတၢ်သးအိၣ်ဆါလၢ တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲၤအီၤ တခါအဂီၢ်.
trough	ဒီၣ်တူၣ် (transverse) ဝးလၢတခါအဖီလၢကတၢ်တကူၣ်.
tsunami	ပိၣ်လဲၣ်မဲၣ်ဖဲခိၣ်အလပီလၢအအိၣ်ထီၣ် ဝဲဒီဖျိဟီၣ်ခိၣ်ဟူးလၢထံဖီလၢ (ပိၣ်လဲၣ်ဖီလၢ)
Tuberculosis	(In Burmese) ခဲမ်ဖြူအဖြူကံနက်, ထဲစဲတဲ
tumor	cell ကိၢ်လိၣ်လၢအတၢ်ညီန့ၢ်အသိး - လၢအတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးလၢအဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ cell အိၣ်ဒီး cancer နီၤဖးလီၤအသးဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ပၤအီၤတန့ၢ်တပူၤ.
tundra	biome လၢတၢ်ဝိၣ်တုၣ်ယုထီဝဲ.
Tundra	တၢ်လီၢ်အပၤလၢအလီၢ်လၢအအိၣ်လၢအဘၣ်တုးဖဲဟီၣ်ခိၣ်စိၣ်တဖၣ်အလီၢ်, ထံလီၤသကၤကိၣ်လိၣ်ကျၢၤလၢအသိးဒီးသ့ၣ်တမဲထီၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်အံၤဘၣ်.
tungsten-halogen lights	လီမ့ၣ်သ့ၣ်ဖျၢၣ် လၢအအိၣ်ဒီး tungsten သ့ၣ်ပြဲကဒံဒီး hydrogen ဂၢ်သဝံလၢအပူၤဒီးဒုး အိၣ် ထီၣ်တၢ်ကဝီၤ.

turbine	ပိးလီကဝီကျီ၊ လာအအိန်ဒီး ကနပ်ဘွန်ဘန်အါဘွန်ဒီးတဂ်ဒူးတရုံးအီလလာထံ၊ ကလံ၊ ထံကျိဖိမု တမုဂ်လပီ. (ကဟန်ရုံး)
Turtle	ချုံးစာ်
ultrasound	တဂ်သီဂ်အဝးလာလာအအိန်ဒီး frequency 20,000 Hz ဆူအဖီခိဂ်.
Ultra-violet	တဂ်ကပီအလွဲဂီလူးလာပထံဂ်လာပမဲဂ်တသ့.လွဲဂီလူးကဒါမဲဂ်
ultraviolet rays	လီမုဂ်ထးနါအဝးလာ လာအ frequency ထီနုဂ်ဒီး မုဂ်ကပီအယါ လာပထံဂ်အီလသ့ဝဲ ဘန်ဆန်ဖုဂ်နုဂ်ဒီး X-rays.
Unbalanced	အယါဖုံတထဲသီး
Unbalanced	အယါအဖုံတထဲသီး/ တဂ်တသီယီ
unbalanced force	nonzero net သဟီဂ် လာအပျိဂ်လဲတဂ်တခါအတဂ်ဟူးဝး.
unbilical cord	ဒုပျါ - တဂ်ဒ်သီးပျါလာအအိန်လါ ဒါလီပူလာဖီသဂ်ဟီဂ်လီဂ်ဘာဂ်စာ. (ဖီသဂ်ဒုဘိ)
unbilical cord	ကွဲဂီလူးပျါအသီးလာအဒူးစဲဘူး ဖီသဂ်လိဂ်ဖးထီဂ်သီဒီးဟီဂ်လီဂ်. (ဖီသဂ်ဒုပျါ)
Under-canopy	တဂ်ကဟုလဂ်. တဂ်လာအဘဂ်တဂ်ကန့.ဘဂ်တဂ်ကန့
Underlying impermeable	ဟီဂ်လဂ်လာဂ်ချိဂ်. လာဂ်ကဘျဂ်အိဂ်လာဟီဂ်ခိဂ်လဂ်လာထံလဲါ
understory	တဂ်မုဂ်တဂ်ဘိအဖုဂ်တကထါ လာအမဲထီဂ်လာသ့ဂ်ပျါအကဒုလဂ်.
unicellular	organism တကလုဂ်လာအဘဂ်တဂ်မုဂ်အီလါ cell တခါဇီလ.
Unit	ယူးနုံး
Unit	ယူးနုံး, တဂ်ထီဂ်တဂ်တဲဂ်အတဂ်ဟ်ပနီဂ်,ပနီဂ်တမံါ
Unit of measure	တဂ်ထီဂ်တဂ်တဲဂ်အယူးနုံး-မုဂ်တဂ်ထီဂ်တဂ်တဲဂ်အခိဂ်ထံးခိဂ်ဘိတမံါလာတဂ် ထီဂ်ကွဲဂ်တဂ်ဒုဂ်စာ,တဂ်တဂ်ပဲါ,တဂ်တယါ, (Mass)မုတမုဂ်တဂ်ကီဂ်တဂ်ခုဂ် ဒီးတဂ်အဂါတဖဂ်န့ဂ်လီလါ.
Unit of measure	တဂ်ထီဂ်တဂ်တဲဂ်အယူးနုံး/ယူးနုံးတဂ်ထီဂ်/ ယူးနုံးဘဂ်ယးတဂ်ထီဂ်
univalves	သကံါကု/ချိဂ်လာအအိန်ဒီးကုတခါဇီလ.
Universal	လာဘဂ်ယးမူဟီဂ်ကယါ(ဟ့ဟီပျိ)
Universal	ဘဂ်ယးဒီးတဂ်ကီးမံါဒဲး
Universal law of gravity	ဟ့ဟီပျိတဂ်ထူးယါတဂ်ဘျါ,မူဟီဂ်ကယါတဂ်ထူးယါတဂ်ဘျါ
Universe	ဟ့ဟီပျိ,မူဟီဂ်ကယါ
unsaturated fats	သိဒ်သ့ဂ်စာယံးအသီး, canola သီလာအအိန်သးဒ်အထံလာဒီးအတဂ်ကီဂ်(room temp).
unsaturated	တခါလာအစုဟံးစာ (bond) တခါ မုတမုဂ်အါခါလာ carbon atom

hydrocarbon	သွန်hydrocarbon တဖန် အဘၢၣ်စၢအိၣ်သးခံစးမ့တမ့ၢ်သၢစး.
unsaturated soultion	ကျဲၣ်ကျိထံတခါလၢ solute လၢအပံၣ်လီၤလၢအပူၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒၢန့ၣ်ပံၣ်လီၤအီၤ အါထီၣ်သ့ (solute တမံၤလီ).
urea	ကသံၣ်ကသီတခါ လၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲ protein လီၤဖျၢၣ်ဒီး ဘၣ်တၢ်သးထူးကွံၣ် အီၤလၢ နီၣ်ကစၢ်ပူၤခီဖျိကလုၢ်သ့ၣ်တဖန်.
Urea	ကံၤနၢသံ,ကံၤနၢဆံၣ်-ကံၤအမိၣ်လံၣ်ခူၤတဖန်လၢအဟံၣ်ယုၣ်ဒီး(nitrogen)
ureter	ပီၤဘိအံၣ်ဖိလၢတၢ်ဆံၣ်လဲၤခိဝဲလၢ ကလုၢ်တဖျၢၣ်အအိၣ်ဆူဆံၣ်ဒၢပူၤ.
Ureters	ဆံၣ်ကျိၤထး-ဆံၣ်ကျိၤလၢအအိၣ်သ့ၣ်လီၤသးလၢကလုၢ်ဒီးဆံၣ်ဒၢအဘၢၣ် စၢၤ
urethra	ကျိၤဘိဖိလၢပဆံၣ်ယွၤထီၣ်ကွံၣ်လၢ ပနီၣ်ကစၢ်ပူၤ.
Urethra	ဆံၣ်ကျိၤလၢ-ဆံၣ်ကျိၤမလၢအအိၣ်လၢဆံၣ်ဒၢဒီးဆူထုၣ်မ့တမ့ၢ်လံၢ်အဘၢၣ် စၢၤ
urinary bladder	ဆံၣ်ဒၢ - ညၣ်ထူၣ်က့ၤဂီၤခွဲ လၢအလီၤဂံၢ်ဒ်ထၢၣ်ဖိ လၢအပံၣ်ကီၤပဆံၣ် တုၤလီၤလၢအ ဘၣ်တၢ် ထူးထီၣ်ကွံၣ်အီၤလၢနီၣ်ကစၢ်အပူၤ.
Urinary bladder	ဆံၣ်ဒၢ-တၢ်ဒၢလၢအဟံၣ်ကီၤဟံၣ်ဖိၣ်ယၢထံအိၣ်သ့ၣ်လီၤသးလၢ(cytoplasm) အပူၤ
urine	ပဆံၣ်ထံ - တၢ်ထံချံလၢကလုၢ် ဒူးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီး အိၣ်ဒီး urea ယုၣ်ဒီး တၢ်တဂီၢ် တသီၣ် ဂုၤဂၤ. (ဆံၣ်ထံ)
uterus	ဒၢလီၢ် - ပိၣ်မုၢ်အညၢၣ် ထူၣ်က့ၤဂီၤခွဲ (အိၣ်ဂံၢ်) ဟိကလီၤ လၢတၢ်မၤထီၣ်စၢသ့ၣ်သနီၣ် အပူၤ လၢဖိသ့ၣ်လိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဒီး ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအပူၤ.
Uvala	ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဖျိးဖးလဲၢ်လၢလၢၢ်ထူၣ်ကျိၤ,တၢ်လီၤဖျိ,လၢၢ်ထူၣ်ကျိၤတၢ်လီၤဖျိ
vaccination	ကျိၤကျဲတခါလၢ antigen လၢအမၤဆါတၢ်တသ့ဘၣ်တၢ်ဒၢ န့ၣ်လီၤအီၤလၢ တၢ်ပံၣ်သး အပူၤ ဆူပူၤတဂၤအအိၣ်ပူၤ ဒ်သိးအကဒူးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဒိၣ်ထီၣ် တၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဆါတသ့ အတၢ်ဟူးဂဲၤ.
vaccine	တၢ်တမံၤလၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢ vaceination အဂီၢ် လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ဆါအယၢ် လၢအဂံၢ်အဘါဘၣ်တၢ်မၤစၢ်လီၤ မ့တမ့ၢ် ဘၣ်တၢ်မၤသံကွံၣ်အီၤဘၣ်ဆံၣ် ဒူးဟူးဂဲၤအိၣ် ထီၣ် တၢ်မၤလၢတၢ်တဒီးဘၣ်တၢ်ဆါသနီၣ်အပူၤသ့ဝဲ.

vacuole	တၢ်ဖိပွဲၤအိၣ်ဒီးထံလၢ cell တခါအပူၤ လၢအအိၣ်သး လၢတၢ်ပၣ်ဖျိၣ်ပၣ်စၢတၢ်အလီၤ.
vacuum tube	ယွၤခၢ်စီးပီၤဖိ လၢအဘၣ်တၢ်မၤတံၣ်တၢၤ ဒီးကလံၤခဲလၢၢ်ယၢ်ယၢ် ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ကွံၣ် အီၤတချုးလၢတၢ်မၤတံၣ်တၢၤအီၤ. (ကလံၤတအိၣ်ပီၤဘိ)
vagina	တၢ်လံၢ် - ညၢ်ထွၣ်အကျိၤကဆူးလၢဖိသၢ် ဟးထီၣ်လၢ အမိၢ်အဟၢဖၢပူၤ. (၁၀၁၄)
valence electron	electron လၢအအိၣ်ယံၤ ကတၢ်လၢ atom အ nucleus ဒီးဘၣ်ထွဲယုၣ်ဒီး ကသံၣ်ကသီ အတၢ်ဖျိၣ်ဆၢမၤယုၣ်(reaction).
Valence electron	(electron)အနီၣ်ဂံၢ်လၢအအိၣ်လၢကူချၢကတၢ်,လိမိၢ်အကရူၢ်
Valence electrons	လိမိၢ်ကရူၢ်
Valence shell	အဲထၢၣ်ကူအကတၢ်တကထၢလၢအအိၣ်ဒီး(valence electron)လၢအလီၤ.
Valley	တြီၤ,တၢ်တြီၤ
valve	tissue အလၢ်လၢပသးပူၤ မ့တမ့ၢ်သွံၣ်ကျိၤတဘိအပူၤ လၢအတြီၤယၢ် တၢ်သွံၣ်ဒ်သိး အသုတ ယွၤကဒါခိၣ်ခံတဝုၤ. (တြၢၤပူၤ)
Valve	နီၣ်တြီ-တၢ်အပူၤလၢအအိၣ်ဒီးတြီထံမ့တမ့ၢ်ကလံၤမ့တမ့ၢ်လိဂံၢ်
Van Allen belts	လီၢ်ကဝီၤလီၤဂၢ် doughnut (ကဝီၤကျိၤ) လၢအအိၣ် kilometer 1,000-23,000 ဆူမူဖးဖိ ယံၤဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်လၢအအိၣ်ဒီး electron ဒီး protons လၢအသုးအသး ချ့ချ့ကလဲၣ်.
vane	တၢ်အဆူၣ်အါဘျၣ်ဘၣ်အကူၣ်လၢ အအိၣ်ဒီး ကွၢ်ဂီၤဒ်လုၣ်အသိးဒီး တုၢ်ဆးအသးခံကပၤ တပူၤယီၤ.
Vapor/vapour	တၢ်သဝံ,ထံ,ထံသဝံ
vaporization	တၢ်လဲလိၣ်သးလၢတၢ်အထံဆူတၢ်အသဝံ. (ကဲထီၣ်ဆူတၢ်သဝံ,တၢ်ကသွံထီၣ်)
Vaporization	တၢ်ဒုးသဝံထီၣ်တၢ်,တၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူအသဝံ
Vapour	တၢ်သဝံထီၣ်
Vapour	ထံသဝံ
variable	တၢ်တမံၤလၢ်လၢ်လၢ အဆီတလဲအသးသ့ဝဲ လၢတၢ်မၤကွၢ်တခါခါအပူၤ. (တၢ်လၢဆီတလဲသးသ့)
Variable	တၢ်လဲလိၣ်-ဘၣ်ယးဒီးခဲအုၣ်အတၢ်မၤကွၢ်အကျဲတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢအဘၣ် တၢ်လဲလိၣ်အီၤသ့လၢပုၤအဂၤအတၢ်မၤကွၢ်အပူၤန့ၣ်ပကိးလၢ(variable) န့ၣ်လီၤ.
Variable	လၢအလဲလိၣ်အသးသ့
variation	တၢ်လီၤဆီ လၢတၢ်တမံၤစုၣ်စုၣ် လၢအဒ်သိးလိၣ်သးဘၣ်စၢၤ. (လီၤဖးလီၤဆီ လိၣ်သး)

Variation	တၢ်လီၤဆီၤလိၢ်သး-တၢ်အကလုာ်ကလုာ်
vary inversely(graph)	တၢ်ကတိၤစူးကါ လၢတၢ်ကပၣ်ဖျါ variable ခံခါ အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိၢ်သးလၢ အလံၣ်တၢ်ပြဲ တက့ၢ်မ့ၢ်တၢ်က့ၣ်ကွီၤတစ့ၤလီၤဆူလၢ, လၢစုထွဲဆူစုစ့ၢ်.
vas deference	ဆိုးကျိၤဖိ, ကျိၤဖိလၢအဟဲထီၣ်လၢ testes ဒီးဆူဆံၣ်ကျိၤ. (ကဆုထံကျိၤ) for testes - see same
vascular cambium	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိၤလၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အ tissue လၢ အထူးထီၣ် xylem ဒီး phloem.
vascular plant	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိၤလၢ အအိၣ်ဒီး vascular tissue.
Vascular plant	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိၤလၢအအိၣ်ဒီးကျိၤဘိၤဖိခံဘိၣ်(xylem and phloem)အသိး
vascular tissue	တၢ်အိၣ်ပူၤ tissue လၢအဆူထီၣ်ဆူလီၤတၢ်လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ တနီၤအပူၤ လၢအအိၣ်ဒီး က့ၢ်ဂီၤ ဒိပီၤဘိဖိ.
Vascular system	တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိၤသဝံးန့ၢ်ဒီးဒူးဟးထီၣ်ထံ,ကလံၤ,(CO2)ဒီး(O2)အကျိၤအကျဲ
Vegetation	တၢ်မဲတၢ်မါ,တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိၤကိးမံၤဒဲး,တၢ်ဒီးကိးမံၤ,တၢ်ဒီးကိးကလုာ်
vein	သွံၣ်ကျိၤလၢအဆူက့ၤ တၢ်သွံၣ်ဆူသးဖျါအပူၤ. (သွံၣ်က့ၤကျိၤ)
Vein	သွံၣ်က့ၤကျိၤ
velocity	တၢ်အချွလၢတၢ်ပညိၣ်တၢ်လီၤလၢ တၢ်သ့ၣ်ပၣ်အီၤတခါအကျိၤ. (တၢ်အချွအိၣ်ဒီးတၢ် လဲၤ ကျိၤ).
Velocity	ချ့ညိၣ်-မုၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်တဲာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါအတၢ်ချ့အယုၣ်ဒီးအကျိၤလီၤဖဲ လဲၣ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
Ventabrabe	ပျိၢ်ယု-ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးအပျိၢ်ယံ
ventricle	သးအဖိလၢဒီးလၢအထူးဟ့ၣ်သွံၣ်ဆူပသိၣ်ဒီး နီၢ်ကစၢ်.
Ventricle	သးဒၤလၢ-သးဒၤခံဒၤလၢအဖိလၢတခါအံၤတၢ်ကိးအီၤလၢ(ventricle)
vertebrae	တၢ်ယံတဖၣ် လၢအဒူးကဲထီၣ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိပျိၢ်ယံ. (ပျိၢ်ယံအကမဲာ်)
vertebrate	ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဒီးပျိၢ်ယံ. (လၢအိၣ်ဒီးအပျိၢ်ယံ)
Vertical	လၢအထီၣ်ထူၣ်
Vertical	လၢအထီၣ်ထူၣ်ကလၢ,ထီၣ်ထူၣ်
Vertical	လၢအအိၣ်ထူၣ်ကလၢ,တၢ်ထီၣ်ထူၣ်,အိၣ်ထီၣ်ထူၣ်
vibration	တၢ်ဝးယံၣ်ယီၤဆူးဆီဆူညါဆူခံ မ့တမ့ၢ် ဆူထးဆူလၢ (တၢ်တကြူ). (ဟူးဝးကနီး,တၢ်ဝးသကြူး)
villi	တၢ်ဂီၤပြဲကဒံလီၤဂၢ်ဒီးစုမုၢ်စုန့ၢ်, လၢအအိၣ်ဘၢပြဲဖိအတၢ်အိၣ်ပူၤ မဲာ်ဖဲဘၣ်ဒီးဒူးဟ့ၣ် တၢ် လီၢ်လဲၢ်လဲၢ်လၢဆၣ်အိၣ်လၢ

	အဘဉ်တၢ်ဂံၢ်ဘျးတၢ်အိၣ်တၢ်ယုၣ်လီၤအိၣ်.
virtual image	တၢ်ဖျါကလၢဆၢၣ်တူၣ်ကလၢလၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ တၢ်ဖျါဒ်တၢ်ကပီၤ အယဲၤဆၢၣ်မဲၣ်မ့တ မ့ၢ်လၢ အဟဲဝဲအလီၢ် (တၢ်ဖျါကလၢဒ်အမ့ၢ်တၢ်နီၣ်နီၣ်အသိး).
virus	တၢ်ဆံးဆံးဖိ လၢအသးသမူတအိၣ်လၢ အလီၤဒီး တၢ်ဒီး မၤအါထီၣ်အသးလၢ cell အမူ တဖျါၣ်အပူၤ. (ဘါရၢး.တၢ်ယၣ်)
visceral mass	လၢချိၣ် - က့ၢ်ဂီၤတခါလၢအအိၣ်ဒီး က့ၢ်ဂီၤဒွဲ (အိၣ်ဂၢ်) ခဲလၢၣ်.
viscosity	တၢ်ထံတမံၤ အတၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်တြီၤဆၢလၢတၢ်ကယုၣ်ဝဲအဂီၢ်. (တၢ်ဘီးပံၣ်)
visible light	လီၤမ့ၢ်ထးနီၣ်အတၢ်ဆဲးကပြုၢ် လၢပထံၣ်အိၣ် လၢပမဲၣ်ချံၤယိယိသ့ဝဲ (တၢ်ကပီၤလၢထံၣ်လၢမဲၣ်တသ့)
Vital capacity	တၢ်သါတၢ်ပဲၤ-ကလံၤလၢပသိၣ်ကသါဟးထီၣ်န့ၢ်အအါကတၢ်လၢတၢ်သါ ကဘီအပူၤန့ၣ်ပကိးလၢ(vital capacity)
vitamin	organic သါယုၣ်ဖျါလၢအမၤစၢၤ molecule မၤစၢၤတၢ်လၢကသံၣ်ကသီအတၢ်ဖျါဆၢ မၤသကိးလၢပနီၣ်ကစၢ်ပူၤ.
vocal cords	tissue စၢ်ဆဲးအကထၢချံးအသးလၢအစၢ်အသးလၢ larynx အပူၤစိးနီၣ်ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်ပှၤ တဂၤအကလုၢ်အသိၣ်.
Volcano	ကစၢ်မ့ၢ်အူ
voltage	လီၤမ့ၢ်ယုၣ်ဂံၢ်ဘါအတၢ်အါစ့ၤလိၣ်သး လၢတၢ်လီၤခံခါအဘၢၣ်စၢၤ.
Voltage	လီၤကၢၤဖျါဂံၢ်-တၢ်သဟီၣ်လၢအဆိၣ်န့ၣ်ဝဲ(electrons)လၢလီၤပျံၤအပူၤဒ်သိး ကဟ့ၣ်ထီၣ်လီၤအဂံၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်သဟီၣ်အံၤတၢ်ထီၣ်တၢ်ဒူးအိၣ်လၢ(volt)အ ယုၣ်နံး
voltage source	ပိးလီၤလီၤဆၢၣ်ဒး (battery) မ့တမ့ၢ် ပိးလီၤထူးထီၣ်လီၤမ့ၢ်စိကမိၤ (လီၤမ့ၢ်အူစဲးလၢအဒူး အိၣ် ထီၣ်လီၤမ့ၢ်ဂံၢ်ဘါစိကမိၤ) အတၢ်လီၤဆီလၢ လီၤမ့ၢ်ယုၣ်စၢ်အပူၤ. (လီၤဂံၢ်ဟးထီၣ်အခိၣ်သ့ၣ်)
voltmeter	ပိးလီၤထီၣ်လီၤစိကမိၤအိၣ်သး မ့တမ့ၢ် လီၤဂံၢ်ဘါအတၢ်လီၤဆီလိၣ်သး. (နီၣ်ထီၣ်လီၤဂံၢ်)
Volts(v)	လီၤကၢၤဖျါဂံၢ်အယုၣ်နံး(volt)
volume	တၢ်တြီၤအိၣ်သး - တၢ်တမံၤဟံးန့ၢ်အိၣ်သးတၢ်လီၤဆဲးအါဆဲးအါ. (အသးထၢၣ်)

Volume	တၢ်တၢ်ပွဲၤ
Volume	အတၢ်ပွဲၤ,အသံးတၢ်ပွဲၤ,တၢ်တၢ်ပွဲၤ
voluntary muscle	ညၢ်ထွဲၣ်လၢအအိၣ်လၢ ခိၣ်ရှၢၣ်အတၢ်ပၤအဖီလၢ.
Waste products	ပနီၣ်စူးကွံၣ်-တၢ်သးသမူအိၣ်တဖၣ်အမိၣ်ပှၢ်ပူၤတၢ်လၢသုဝဲတသ့ဒီးဒုးဟး ထီၣ်ကွံၣ်ဝတဖၣ်,အဒိ-တၢ်အုၣ်တၢ်ဆံၣ်,
Waste Products	ပနီၣ်စူးကွံၣ်
water cycle	ကျိၤကျဲၤတပနီၤလီၤလၢအဆၢတတဲၣ်ဝဲလၢ ထံသုးအသးလၢဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖဲးခိၣ်ဆူကလံၤကျိၤဒီး ဟဲက့ၤ လီၤကဒီး (တၢ်စူၤလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ် - သဝံထီၣ် - ခုၣ်ကဲထီၣ်ထံဖျၢၣ်စူၤ လီၤကဒီးဆူ ဟီၣ်ခိၣ်). ထံအတၢ်လဲၤတရံး(ထံအတၢ်လဲၤတရံး)
Water cycle	ထံအတၢ်လဲၤတရံးသး
Water resistance	ထံအတၢ်တြီဆၢ
Water resistance	ထံအတၢ်တြီဆၢ/ တူၢ်ထံ
Water shed web	ထံခံး - ဟီၣ်တကဝီၤလၢထံဟဲယွၤထီၣ်ဒီး ယွၤလီၤဆူထံကျိ မ့တမ့ၢ် ရှၢၣ်ကီၣ်ကမါပူၤ. ထံကွံၣ်ခံ
water vascular system	သနူတခါ လၢပီၤဘိအိၣ်ပွဲၤဝဲဒီး တၢ်အထံလၢ echimoderm အနီၣ်ကစၢ်ပူၤ.
Watt	ဝးထံ-မ့ၢ်ယူးနံးတခါလၢတၢ်ထီၣ်ဒူးအီၤလၢ(power)အဂီၢ်, အဒိ-(power = work/time(joule/second = watt)
wave	ဝးလၢ-တၢ်တံၣ်တၢ်တခါလၢ အသုးလဲတၢ်ဂံၢ်ဘိလၢတၢ်လီၢ်တခါဆူ တၢ်လီၢ်အဂၤတခါ. (လၢယွဲၤ)
wavelength	တၢ်ဒုၣ်စၢၤလၢဝးလၢတခါလၢ အခိၣ်သံၣ်စိးဒီးဝးလၢ အသီတခါအခိၣ်သံၣ်စိး. (လၢယွဲၤလဲၤတၢ်အထီ)
Wavelength	တၢ်ထီၣ်တၢ်ကပီၤ,တၢ်အသိၣ်,တၢ်ကီၢ်,လီၤမ့ၢ်,အတၢ်လဲၤလၢကလံၤကျိ ,နီၣ်ထီၣ်ပီၤသိၣ်ကီၢ်လီၤလဲၤကလံၤ,လၢယွဲၤခံခါတၢ်ဒုၣ်စၢၤ
Weak acid	ကံဆံၣ်ကစၢ်
Weather	မူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤ
wedge	ကဟၣ်ယိယိလၢအအိၣ်ဒီး ပိးလီၤတခါလၢအတီၣ်တကပၤဒီး ဘူတစ့ၤဆူအဂၤတကပၤ (ဒ်ကျဲး wedge အသိး - ဒ်ကွါကန့ၣ်).(နီၣ်တိ)
Wedge	နီၣ်စဲဟိ,နီၣ်စဲ
Wedge	နီၣ်စဲဟိ/ နီၣ်စဲ,နီၣ်တိ
weight	တၢ်အယၢ - တၢ်ထီၣ်ပနီၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ထုးယၢလၢ တၢ်တမံၤအလီၤ. (တၢ်အတယၢၢ်)
Weight	အတယၢၢ်-တၢ်ဖိတၢ်လံၤအ(mass)ဂံၢ်အါဒီးဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ထုးယၢန့ၣ်ပကိးအီၤ လၢဇုတန့ၣ်အ)န့ၣ်လီၤ.

	$\text{Weight} = \text{mass} \times \text{gravitational acceleration}$ $= \text{Kg} \times \text{M/s}^2$ $= \text{N}$
Weight	အတယာ်/အတယာ်ယာ
Westerly wind	မုန်နှင်ကလံ
wet cell	လီကသံကသီဒီးဖီ လာ electrolyte မှတ်အထံ. (လီအုတ်ထိန်)
Wheel	တံအပတ်
Wheel	ပတ်ရုံး
wheel and axle	ကဟပ်ယိယိလါအအိန်ဒီး တံကဝီခံဘွန် မှတမုန် တံကဝီပီခံခါ လါအအိန်ဒီး အမဲ စုန်စုန် လါအဘတ်တံစဲတံအီတပူယီဒီး တရုံးအသးလါရုံးဘိအလီလါအဘတ်ယးဒီး အဝဲသွန်ခံခါ လိပ်. (ပတ်ရုံးဒီးပတ်ရုံး ဘိ)
Wheel and axle	ဖံဘတ်ဒီးဝတ်ရိန်,တံပတ်ရုံးဒီးဝတ်ရိ
wheel and axle	ပတ်ရုံးဒီးဝတ်ရိ,ပတ်ရုံးဒီးပတ်ရုံးဘိ
White blood	သွန်ဝါစဲလ်-သွန်အစဲလ်လါတံဒူးအိန်ထိန်အီလါယုအကံနုန်(red bone marrow)အပူ,လါအအိန်ဒီး(nucleus)လါအပူ
white blood cell	သွန်ဝါဖျာန်ဖီလါအဒူး/ဒီဆါတံဆါအယာ်.
wide area network (WAN)	ဒိန်ဖျူထာန်သနူတခါလါ ဒိန်ဖျူထာန်သွန်တဖန် ဘတ်တံမါစဲဘူး အသးတဖျာန်ဒီးတဖျာန် လါ တံဒုန် စာအယံ.
Wire	မုန်အူပျံ
withdrawal	ကတီတကတီလါတံမါဘတ်လိပ်ဖီးဒူးသးလါအအိန်ထိန်ဝဲစဲ ပုတဂါလါအအီကသံ ဒီးကဲ ထိန်အလုဂ်အလုဂ်ဒီးပပ်ကတီဒီး တဟံးနုန်အီဝဲလါအခါ.
woody stem	တံမုန်တံဘိအထူဂ်လါအကီဒိန်ဒီး ဆိုဂ်နုန်ဒီးကသံကသီအမုန်အဘိ, တပိုင်အထူဂ်ဘိ ဒီးဘတ်တံမါအီ cell လါဆီလါ အဒူးအိန်ကီဆူဂ်တံမုန်အဘိ. (သွန်ထူဂ်ဝတ်ဘိ) (သွန်ထူဂ်ဝတ်ဘိ)
work	တံဂံဘိတဟိန် (fore) ဒီးတံအယံအတံနုန်ဘူး ဝဲ fore ဘတ်တံစူးကါအီလါက သူးတံတမံမံ. (တံမါ)
Work	တံမါ-တံမါ(တသမု)ဒီးအယူးနံးမုန်(joule)(j) $W = F \times d = \text{N.m}$ (N.m=joule)
Work done	တံမါလါအဝံ
World Wide Web	သနူတခါလါအပျဲ တံနုန်လိပ်ကွဲ, တံဂီ, video, ဒီး တံအသိန်လါဟိန်လီစါစါ

	(internet) အပူ. (ထံကွန်ခံ)
X chromosome	ကူး (sex- မိဖို) chromosome အကျါ တခါ, chromosome န်သီးလိပ်သးအစုန် တစုန် လာပိပ်မုန်အအိန်.
Xerophyte	စံန်ရိန်ဖဲး,တမ်တမ်မါလာအတူတမ်ယုထီနု, တူယုမဲမါ,ယဲန်ခိန်တမ်မုန်တမ်, ကါလါခိန်တမ်မုန်တမ်
X-rays	လီမုန်ထးနါဝးလာ (wave) လာအအိန်ဒီး frequeny ထီနုဒီး ultraviolet rays, ဘန်ဆန် ဖုန်နုဒီး gamma rays. (လီယဲဖျါ)
XX chromosomes	ပိန်မုန်(တမ်အမိ)အ(hromosomes)လာ(sex cell)အပူ
XY chromosomes	ပိန်ခွါ(တမ်အဖါ)အ(hromosomes)လာ(sex cell)အပူ
xylem	tissue အိန်ဒီး ပူဟိတ်လာထံဒီး တမ်အိန်ဂံင်ဘါ လဲဒီဝဲလာတမ်မုန်တမ်တနီအပူ. (လီယဲဖျါ)
Xylen	စးလါမ်-တမ်အကျါဆဲးဆဲးဖိလာအအိန်လာတမ်မုန်တမ်အပူတဖန်လာအ ဆုထံဒီးကံတဖန်စးထီန်လာတမ်မုန်တမ်အဂံဒီးဆူအထုန်ဒီးဆူအလန် တဖန်အအိန်
Y chromosome	ကူး (မိဖို) chromosome လာပိပ်ခွါအအိန်လာ အဘန်တမ်ဖိုင်အီဒီး X chromosome.
Zoology	ဆန်ဖိကိန်ဖိပိညါ-မဲအုန်တမ်မဲလိဘန်ပးဆန်ဖိကိန်ဖိအဂု
zygote	ဟူးဒိန်တဖျါ လာအပွဲထီန်ပွဲထီလဲဝဲ, ဘန်တမ်ဒူးကဲထီန်အီ လာတမ်ပန်ဖိုင်ဆိုးထံအိန် ဒီးဆိုး ယုဒီးပိန်မုန်စးဒိန်.